Meerjarenbegroting 2020-2023

De meerjarenbegroting 2020-2023 geeft inzicht in het te voeren beleid, de inkomsten en uitgaven in 2020, met ramingen voor de jaren 2021-2023. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft de begroting op 1 oktober 2019 aan de raad gepresenteerd. Op 5 november 2019 neemt de raad een besluit over de begroting. De begroting bestaat uit een korte (financiële en beleidsmatige) inleiding, gevolgd door de beleidsinhoudelijke programma's en de paragrafen. Ook kent de meerjarenbegroting nog enkele bijlagen. Deze onderdelen zijn allemaal terug te vinden op deze webpagina('s) en in de pdf van de begroting 2020-2023.

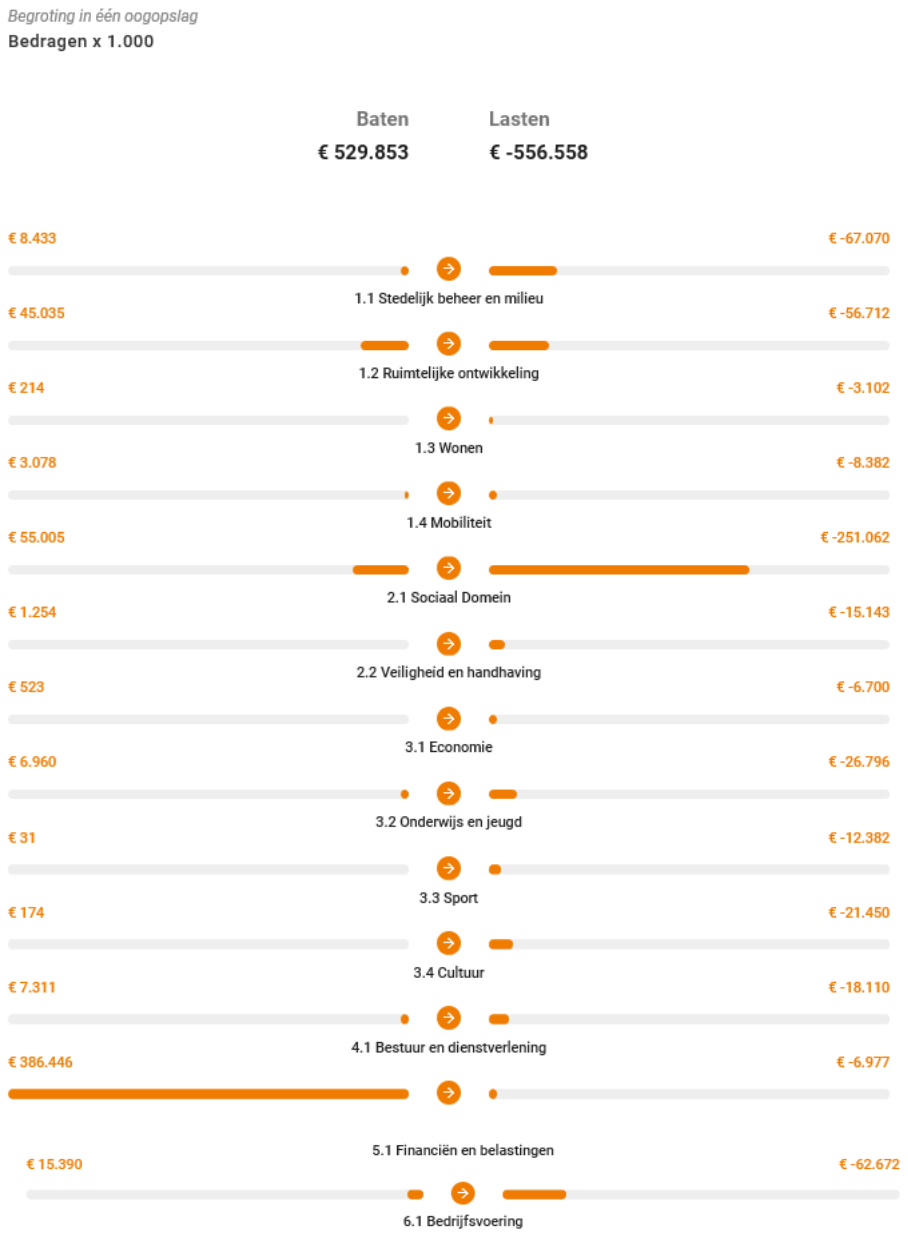

Wat betaal ik als inwoner gemiddeld?

Bedragen x 1.000

Rioolheffing-gebruikersdeel

Eénpersoonhuishouden				Meerpersoonhuishouden
2020 € 59,00	VERSCHIL MET 2019 1.7% ↑		VERSCHIL MET 2019 ↑1.7%	2020 € 59,00

Afvalstoffenheffing

Eénpersoonhuishouden				Meerpersoonhuishouden
2020 € 216,00	VERSCHIL MET 2019 4.3% ↑		VERSCHIL MET 2019 ↑2.3%	2020 € 266,00

OZB-eigenarendeel

Eénpersoonhuishouden				Meerpersoonhuishouden
2020 € 368,00	VERSCHIL MET 2019 4.8% ↑		VERSCHIL MET 2019 ↑4.8%	2020 € 368,00

Rioolheffing-eigenarendeel

Eénpersoonhuishouden				Meerpersoonhuishouden
2020 € 73,00	VERSCHIL MET 2019 1.4% ↑		VERSCHIL MET 2019 ↑1.4%	2020 € 73,00

Hondenbelasting per hond

Per hond				Per hond
2020 € 89,76	VERSCHIL MET 2019 2.0% ↑		VERSCHIL MET 2019 ↑2.0%	2020 € 89,76

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Ambities en opgaven 5
Leeswijzer 8
Portefeuillehouders 9
Financiën 13
Macro-economische / financiële beschouwingen 14
Uitgangspunten begroting 16
Financieel solide beleid 18
Financiële ontwikkelingen meerjarenbegroting 19
Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen 25
Incidentele en structurele baten en lasten 32
IJkpunten financiële positie 41
Reserves en Voorzieningen 43
Verbonden Partijen 44
Hoofdstukken 45
1. Duurzame en groeiende stad 46
1.1 Stedelijk beheer en milieu 50
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling 75
1.3 Wonen 91
1.4 Mobiliteit 99
2. Inclusieve en veilige stad 112
2.1 Sociaal Domein 116
2.2 Veiligheid en handhaving 142
3. Lerende, werkende en dynamische stad 151
3.1 Economie 155
3.2 Onderwijs en jeugd 165
3.3 Sport 177
3.4 Cultuur 186

4. Bestuur en dienstverlening 199
4.1 Bestuur en dienstverlening 201
5. Financiën en belastingen 215
5.1 Financiën en belastingen 216
6. Bedrijfsvoering 224
6.1 Bedrijfsvoering 225
Paragrafen 240
Risicomanagement en weerstandsvermogen 241
Verbonden partijen 245
Onderhoud kapitaalgoederen 263
Financieringsparagraaf 271
Lokale Lasten 281
Grondbeleid 289
Bedrijfsvoering 294
Bijlagen 299
Geprognosticeerde balans 300
Subsidies 301
Overzicht subsidieregelingen en plafonds 304
Geplande investeringen 307
Uitgebreid overzicht reserves en voorzieningen 310
Toelichting Reserves en Voorzieningen 317
Taakvelden 324
Verklarende woordenlijst 328
BBV indicatoren 334

Ambities en opgaven

Amersfoort is een stad die groeit, die verduurzaamt en waarin we samen zorgdragen voor onze inwoners. Onze stad is in beweging en ontwikkelt continu. Bewoners, bedrijven, verenigingen, maatschappelijke organisaties en instellingen, gemeenteraad en –bestuur; samen vormen we de stad en bouwen we aan de toekomst van Amersfoort. Wij zijn trots op onze aantrekkelijke, fijn leefbare en inclusieve stad en we willen dat ook blijven voor de generaties na ons. De opgaven waarmee we de komende jaren te maken krijgen, maken dat echter geen vanzelfsprekendheid. Als nieuw gemeentebestuur spraken wij ons in 2018 daarom uit om aan de slag te gaan met deze grote opgaven:

- Amersfoort groeit: onze stad is voor veel mensen een aantrekkelijke woonomgeving en de komende jaren blijven we groeien. Deze groei biedt kansen: zo kunnen wij onze economische positie verder uitbouwen en ons vestigingsklimaat voor bedrijven versterken. Maar de groei brengt ook uitdagingen met zich mee, onder andere op het terrein van bereikbaarheid, wonen en het voorzieningenniveau.
- Tegelijkertijd met de groei is het van belang om ons in te blijven zetten voor de inclusiviteit van onze stad. We zijn een stad waarin een thuis is voor alle mensen, ongeacht hun afkomst, levensovertuiging, geaardheid, beperking of andere achtergrond. En een stad waarin we toegankelijke en kwalitatieve ondersteuning en zorg bieden die mensen nodig hebben, rekening houdend met hun persoonlijke omstandigheden en mogelijkheden.
- Van belang voor alle Amersfoorters is daarnaast de verduurzaming van de stad. Energie en warmte zijn schaarse goederen waarmee we verantwoord om dienen te gaan en het veranderende klimaat vereist dat we maatregelen nemen om ook in extreme weersomstandigheden onze veiligheid en gezondheid te garanderen.

Het afgelopen jaar hebben wij niet stilgezeten. We hebben samen met de stad eerste stappen gezet om regie te nemen op deze drie belangrijke opgaven: de verduurzaming, groei en inclusiviteit van onze stad. De komende jaren blijven wij daarop inzetten. In de Kadernota lieten wij al zien dat we voor deze opgaven ook capaciteit en financiële middelen beschikbaar stellen. Immers, als stad willen wij voldoende woningen, duurzame energie, warmte en passende, betaalbare zorg aan onze inwoners kunnen bieden. In voorliggende programmabegroting vertalen wij de drie opgaven naar concrete doelen en activiteiten. Daarbij onderscheiden wij drie hoofdlijnen van beleid:

- De duurzame en groeiende stad
- De inclusieve en veilige stad
- De lerende, werkende en dynamische stad

Duurzame en groeiende stad
De verduurzaming van Amersfoort in combinatie met de groei van de stad zien wij als de voornaamste opgaven voor de toekomst. Onze stad groeit naar ruim 182.700 inwoners in 2040. Om deze opgave aan te pakken gaan wij de komende jaren flink bouwen op verschillende plekken binnen de stad. Ook brengen wij de woningbouwopgave van onze regio onder de aandacht bij diverse partijen. Met de uitvoering van het Deltaplan Wonen wordt bovendien, naast het bouwen van woningen, ook de blijvende aantrekkelijkheid, leefbaarheid en duurzaamheid van Amersfoort in stand gehouden. Daarnaast stellen wij de Omgevingsvisie op, waarin de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn worden vastgesteld.
Tegelijkertijd met de groei van de stad wordt er samen met bewoners in de wijken hard gewerkt aan de verduurzaming van Amersfoort. In het afgelopen jaar zijn er verschillende plannen gemaakt, die de komende jaren worden uitgevoerd. Zo gaan we in 2020 verder met het deelakkoord duurzaamheid, het opstellen van wijkwarmteplannen en start het energieloket. Binnen de duurzame stad hebben wij daarnaast natuurlijk ook aandacht voor duurzame mobiliteit, klimaatbestendigheid, schone lucht en voldoende groen.

Inclusieve en veilige stad
Amersfoort is een inclusieve stad, waar diversiteit en sociale samenhang hoog in het vaandel staan. Alle mensen, ongeacht hun afkomst, levensovertuiging, geaardheid, beperking of andere

achtergrond zijn onderdeel van onze samenleving en wij zijn ervan overtuigd dat iedereen een bijdrage aan onze stad kan en wil leveren. Wij nemen stelling tegen alle vormen van discriminatie en blijven werken aan een toegankelijke stad waarin voor iedereen plek is. En waarin iedereen mee kan doen. Voor mensen die dat nodig hebben, bieden wij kwalitatieve en passende zorg en ondersteuning. Daarvoor werken wij samen met wijkteams, huisartsen, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en partijen uit de sociale basisinfrastructuur. Om de zorg en ondersteuning zo effectief mogelijk te organiseren en bovendien betaalbaar te houden, sluiten wij met deze partijen een zorgakkoord. En werken we aan de verbinding van zorg met bijvoorbeeld onderwijs en wonen, zodat ook daar beter wordt samengewerkt. Met de uitvoering van het KPMG-rapport nemen wij extra maatregelen, gericht op het bieden van passende zorg die betaalbaar is en blijft. Ook zetten wij in op preventie en het vroegtijdig signaleren, zodat problemen zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Het vinden van een goede balans tussen kwalitatieve én betaalbare zorg en ondersteuning is de komende jaren een belangrijk uitgangspunt. Wij vinden het van belang om in dit proces samen op te treden met alle betrokkenen en gaan daarom met de stad in gesprek over de leidende principes die hierbij gelden.
Ook als het gaat om de veiligheid van onze stad geloven wij dat we met preventie en een persoonsgerichte aanpak een grote impact kunnen realiseren, bijvoorbeeld als het gaat om complexe woonoverlast. Wij versterken de handhaving, door capaciteitsvergroting bij de Boa's. En wij zetten in op de bestrijding van cybercriminaliteit, dat in onze digitale samenleving een steeds grotere rol speelt.

Lerende, werkende en dynamische stad
Amersfoort is een fijne en vitale woon- en werkstad, en ook meer en meer bezoekers weten ons te vinden. Amersfoort staat steeds meer op de kaart bij bedrijven, bij huis- en werkzoekenden en bij recreanten. Met de groei zien we de stad dynamischer worden en dat vraagt ook om een schaalsprong van onze voorzieningen op het gebied van sport en cultuur. De komende jaren gaan wij daarom o.a. de grote culturele instellingen verstevigen, net als de profilering van (culturele) evenementen. Wij zorgen samen met het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen voor een goed vestigingsklimaat, door onder meer in te zetten op een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De titel 'Nationale Onderwijsstad 2020' laat zien dat wij daarmee goed op weg zijn. In 2020 herdenken en vieren wij 75 bevrijding; daarvoor worden vele activiteiten en evenementen georganiseerd.

Financiële situatie
Naast onze plannen en ons optimisme naar de toekomst, zijn wij ook realistisch als het gaat om onze financiële positie. De opgaven, in combinatie met de financiële situatie waarmee we te maken gaan krijgen, maken dat wij scherpe en gedurfde keuzes moeten gaan maken over wat we wel en niet (meer) gaan doen. De meicirculaire van afgelopen voorjaar bevatte voor veel gemeenten, waaronder de gemeente Amersfoort, fikse tegenvallers. De Rijksuitgaven blijven achter en door het trap-op-trap-af mechanisme, waarbij het gemeentefonds mee groeit of krimpt met de uitgaven van het Rijk, wordt de ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds, het accres, naar beneden bijgesteld. Door deze tegenvallers en onder andere door de ontwikkelingen in de wmo en jeugdzorg krijgen we als gemeente de komende jaren te maken met een structureel tekort. Tegelijkertijd nemen de behoeften, verantwoordelijkheden en daarmee de opgaven en uitdagingen waarvoor wij als gemeenten gesteld staan toe. Daarbij willen wij voorkomen dat er een situatie ontstaat dat door een (mogelijke) cumulatie van knelpunten en financiële risico's de kwaliteit van zorg en ondersteuning in de knel komt. Net als alle andere programma's zien wij het Sociaal Domein en de opdracht om de groei van de zorg – specifiek in wmo en de jeugdzorg – op te vangen in de begroting als een collectieve verantwoordelijkheid. Nu het Rijk het Sociaal Domein steeds meer integreert in de algemene uitkering, stellen wij voor om in de komende periode te gaan kijken hoe we in onze begroting met dit programma om willen gaan.

Als college staan we nog steeds onverminderd voor de ambities die wij in 2018 hebben uitgesproken en voor de aanpak van de opgaven die wij hierboven hebben benoemd. Omdat wij echter ook met een financiële opgave te maken hebben laten wij nu eenmalig het uitgangspunt los om voor elk jaar

een sluitende begroting voor te leggen. De jaarschijven 2020 en 2021 van onze begroting vertonen per saldo (structureel en incidenteel opgeteld) een tekort, maar zijn met inzet van de saldireserve, wel structureel sluitend. Ook kiezen wij ervoor om de extra middelen voor de drie opgaven de komende jaren incidenteel te dekken. Dat betekent dat wij niet al onze plannen tegelijkertijd kunnen uitvoeren. Wel houdt het ons scherp om te bekijken wat er op dit moment echt nodig is. Samen met de gemeenteraad en de stad gaan wij de komende periode in gesprek over de financiële ijkpunten en gaan wij kijken op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat wij de begroting weer structureel sluitend kunnen maken. In een open dialoog met de raad en de stad willen wij graag samen naar structurele mogelijkheden zoeken, waarbij geldt dat alle oplossingen besproken kunnen worden: van de inzet van het eigen vermogen, het aanpassen van eerder gemaakte afspraken tot bezuinigen en het verhogen van de lokale lasten. De keuzes die we daarin maken, – met oog voor wat nodig is en met hart voor de stad - zijn bepalend voor de impact die we de komende jaren samen kunnen hebben op de uitdagingen waarvoor we staan.

Leeswijzer

De meerjarenbegroting 2020-2023 geeft inzicht in het te voeren beleid, de inkomsten en uitgaven in 2020, met ramingen voor de jaren 2021-2023. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft de begroting op 1 oktober 2019 aan de gemeenteraad gepresenteerd. De begroting die de raad vaststelt wordt vóór 15 november 2019 aangeboden aan de provincie.

De begroting bestaat uit een korte (financiële en beleidsmatige) inleiding, gevolgd door 6 hoofdstukken waarin de 13 beleidsinhoudelijke programma's zijn opgenomen, en de verplichte paragrafen. Ook kent de meerjarenbegroting enkele bijlagen. Deze onderdelen zijn allemaal terug te vinden op deze webpagina('s) en in de pdf van de begroting 2020-2023.

De drie toekomstbeelden (Duurzame en groeiende stad; Inclusieve en veilige stad; Lerende, werkende en dynamische stad) zijn de titels van de eerste drie hoofdstukken. Elk hoofdstuk is voorzien van een inleiding met de hoofdpunten van het komende beleid. Binnen de hoofdstukken onderscheiden we de begrotingsprogramma's. Dat is het niveau waarop de gemeenteraad de begrotingsbedragen vaststelt. Verder zijn de opgaven en ambities zoveel mogelijk vertaald naar concrete beleidsdoelen (wat willen we bereiken), activiteiten (wat gaan we daarvoor doen) en financiën (wat mag dat kosten). Dit alles is zo beknopt en integraal mogelijk uitgewerkt. Dat draagt bij aan de stuurbaarheid door raad en college en verantwoording richting de inwoners Amersfoort. Ten aanzien van de financiële tabellen: daarin analyseren we de mutaties in de begroting 2020 ten opzichte van de begroting 2019, jaarschijf 2019. Daarbij betekent een '+' bij de baten een hogere opbrengst en een '-' een lagere opbrengst. Aan de lastenkant betekent een '+' dat dit gunstig is voor de gemeentelijke financiën omdat er minder is uitgegeven; een '-' houdt in dat iets meer geld kost en dus ongunstig is voor onze financiën.

De begroting is kernachtig, maar biedt veel verwijzingen naar achterliggende beleidsnota's, rapporten en statistieken. De hoofdtekst en financiële tabellen van de begroting, die naast de webversie in pdf-vorm beschikbaar zijn, vormen het document dat de raad vaststelt. Alle doorklikmogelijkheden op de website zijn extra achtergrondinformatie, maar zijn niet opgenomen in de pdf.

Het aanbod van beleidsindicatoren is drastisch ingekort, conform het voorstel in de Kadernota 2020-2023. Op basis van de opgaven, ambities en de te bereiken (hoofd)doelen zijn wij gekomen tot een compactere set van kernindicatoren. Een set van indicatoren die samen een goed beeld geeft van de stand van zaken van de realisatie van hoofddoelen en ambities in deze bestuursperiode. Los van deze begroting bespreekt het college samen met de raad hoe de gemeentelijke prestaties voor andere beleidsdoelen in beeld worden gebracht. Daarnaast vindt u in de bijlage de indicatoren die verplicht zijn op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Portefeuillehouders

Astrid Janssen

	Duurzaamheid
	Omgevingswet
	Energietransitie
	Ruimtelijke ordening
	Wagenwerkplaats
	Wijkwethouder: Vermeer-, Berg- en Leusderkwartier
	Bosgebied (Zuidwest) en Soesterkwartier

Fatma Koser Kaya

	Cultuur
	Economie en smart city
	Onderwijs en arbeidsmarkt
	Onderwijs
	Citymarketing
	Milieu en grondstoffenbeleid
	Circulaire economie
	Archief Eemland
	Werklocaties
	Wijkwethouder: Randenbroek, Schuilenburg en Stoutenburg-Noord

Kees Kraanen

	Stedelijk beheer
	Klimaatadaptie en groen
	Gemeentelijke organisatie
	Informatievoorziening
	Dienstverlening
	ICT
	Vergunningen, Toezicht & Handhaving
	Wijkwethouder: Schothorst, Zielhorst en Nieuwland

Hans Buijtelaar

	Mobiliteit en luchtkwaliteit
	Sport
	Stationsgebied, inclusief Trapezium
	Kop van Isselt
	Vathorst
	Gebiedsgericht werken
	Wijkwethouder Vathorst en Hooglanderveen

Willem-Jan Stegeman

	Financiën en belastingen, inclusief deelnemingen en PPS
	Grondzaken/ Vastgoed
	Stadhuis, inclusief stadhuisplein
	Stadshart, inclusief De Nieuwe Stad
	Evenementen
	De Hoef
	Wijkwethouder: Liendert en Rustenburg

Menno Tigelaar

	Wonen
	Sociale basisinfrastructuur
	Wijkteams
	Zorg en ondersteuning
	Communicatie en Samenwerking
	Wijkwethouder: Kattenbroek, Valleipoort, Hoogland en Buitengebied-West

Cees van Eijk

	Werk en inkomen
	Jeugd
	Jeugdzorg
	Diversiteit en toegankelijkheid
	Regionale samenwerking
	Wijkwethouder: Stadhart, Kruiskamp en Koppel

Lucas Bolsius

	Algemeen bestuur
	Juridische zaken
	Public affairs
	Veiligheid
	Dierenwelzijn
	Archeologie

Financiën

Macro-economische / financiële beschouwingen

Macro-economische/financiële beschouwingen

Economisch gezien gaat het Nederland voor de wind. Ook al is er sprake van een afzwakking van de economische groei, de economie groeit nog steeds. De werkloosheid is laag evenals de inflatie. Ondanks dat het goed gaat met de Nederlandse economie, gaat het met de gemeentelijke financiën minder florissant. Het Rijk geeft de komende jaren beduidend minder geld uit dan ze eerder dachten. Dit betekent dat wij als gemeenten ook minder geld van het Rijk ontvangen. Dit zorgt er voor dat we de komende jaren fors moeten ombuigen om een sluitende begroting te kunnen maken. Dat is wrang, omdat wij als gemeente en daarmee de Amersfoortse burger op deze manier niet kunnen profiteren van de economische hoogconjunctuur.

Het Centraal Planbureau (CPB) raamt voor de komende jaren een aanhoudende economische groei. De olieprijs is wel stijgende, maar blijft vooralsnog op een relatief laag niveau wat een dempend effect heeft op de inflatie en daarmee op de bijstelling van de rijksuitgaven. Huizenprijzen blijven stijgen al zwakt ook deze stijging iets af. De hypotheekrente is laag en blijft waarschijnlijk voorlopig ook laag. De keerzijde hiervan is dat vakmensen, evenals de grondstoffen, schaarser en dus duurder worden, wat, evenals het stikstofbesluit van de Raad van State, ook weer invloed heeft op de nieuw te bouwen woningen. De spaarrentes laten nog steeds een dalende trend zien, wat sparen niet aantrekkelijker maakt, maar het aflossen van de bestaande hypotheeklening daarentegen wel.

De recentelijk afgesloten CAO's laten behoorlijke loonstijgingen zien. De loonstijgingen zijn ook mede ingegeven door de schaarste op de arbeidsmarkt. Veel werkgevers hebben moeite om aan geschikt personeel te komen. Desondanks maken bedrijven hoge winsten, wat leidt tot hogere belastingopbrengsten bij het Rijk. Meer inkomsten bij het Rijk betekent doorgaans ook meer uitgaven. En meer rijksuitgaven leidt via de trap-op-trap-af systematiek tot meer geld in het gemeentefonds en daardoor voor alle gemeenten een hogere uitkering uit datzelfde gemeentefonds. De tendens die het afgelopen jaar zichtbaar werd, is echter dat het Rijk veel minder geld uitgeeft dan het Rijk eerder had geraamd. Dat betekent dat het gemeentefonds nog wel stijgt, maar veel minder hard dan eerder door het Rijk aangekondigd. Omdat veel gemeenten wel op die grote stijgingen gerekend hadden, betekent de neerwaartse bijstelling van het gemeentefonds nu een financieel nadeel voor alle gemeenten. Los van deze tegenvallende uitkering uit het gemeentefonds staat de opschalingskorting op het gemeentefonds, die nog doorloopt tot 2025 en ons tot dat moment ongeveer € 1,5 miljoen structureel én cumulatief per jaar kost. Ook moeten we als gemeenten de stijgende zorgkosten zelf betalen en mogen we de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds niet meer ramen. Van de middelen die dan nog overblijven, geven we prioriteit aan autonome ontwikkelingen die structureel geld kosten (zoals nieuwe CAO's), en uiteraard ook incidenteel aan de ambities die wij zelf hebben. Dat betekent echter wel dat de hogere uitkering uit het gemeentefonds onvoldoende is om onze ambities allemaal waar te kunnen maken. Dat is ook de reden dat wij in Amersfoort er voor kiezen om onze prioriteiten en opgaven niet structureel te dekken, maar slechts incidenteel voor de periode 2020-2023.

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt en de afname van de werkloosheid neemt het aantal bijstandscliënten nog niet in dezelfde mate af. Dit komt door de toestroom van statushouders die niet direct een baan vinden en door het oprekken van de pensioenleeftijd, waardoor veel mensen zonder werk, die tegen hun pensioen aan zaten, nu in de bijstand komen. Doordat het aantal bijstandscliënten slechts zeer beperkt afneemt, blijven gemeenten geconfronteerd worden met relatief hoge uitgaven aan de bijstand.
Als klein land zijn we als Nederland sterk afhankelijk van het buitenland. Kleine ontwikkelingen in

het buitenland kunnen grote gevolgen hebben voor de Nederlandse economie. Zo vormt de handelsoorlog die de Verenigde Staten begonnen zijn met China een serieuze bedreiging voor de hoge economische groei in Europa en in Nederland. Ook de turbulentie in de Perzische Golf kan impact hebben op het wereldwijde beursklimaat en daarmee op de economische groei. Daarnaast doet de aanhoudende onzekerheid over de Brexit de economie geen goed. Daar staat tegenover dat de rust in de zuidelijke lidstaten van de Europese Unie lijkt te zijn weergekeerd.

Het CPB blijft in haar meest recente ramingen positief over de economische groei in ons land, al valt de economische groei wel terug door de gure wind uit het buitenland. Bedroeg de groei in 2018 nog 2,7%; in 2020 wordt een groei van 1,5% verwacht. Was in 2015 nog 6,9% van de beroepsbevolking werkloos; dat percentage daalt gestaag naar 3,5% in 2019 en loopt in 2020 weer ietsjes op naar 3,7%. Het aantal openstaande vacatures neemt toe van 186.000 in 2018 naar 278.000 in 2020.
Verwachtte het CPB eerder nog een koopkrachtontwikkeling voor de Nederlandse huishoudens van 0,5% in 2018; nu is dat percentage bijgesteld naar 0,3% in 2018; 1,2% in 2019 en 1,4% in 2020. De reden dat de koopkracht in 2019 en 2020 wat harder groeit, is dat de loonontwikkeling van de huishoudens in 2019 en 2020 gemiddeld genomen harder stijgt dan de inflatie. Dat betekent dat de extra inkomsten uit (CAO-)loonstijging niet volledig op gaan aan de kosten van duurder geworden goederen en diensten. Er blijft dan meer geld over dat 'vrij besteedbaar' is. Het overheidstekort laat in 2019 een overschot zien van 1,3% dat in 2020 weer iets terugloopt naar 0,6%. De staatsschuld bevindt zich met 47,0% in 2020 ruimschoots onder het afgesproken niveau van 60% van het Bruto Binnenlands Product.

Naast de verbeterende vooruitzichten voor de Nederlandse economie in zijn geheel, is er in 2020 en volgende jaren geen enkele reden om optimistisch te zijn over de gemeentelijke financiën. Het gemeentefonds groeit en krimpt in lijn met de rijksuitgaven zodat gemeenten in goede tijden meeprofiteren van de hogere rijksuitgaven en in slechte economische tijden ook moeten bezuinigen. Nu doet de curieuze situatie zich voor dat ondanks de hoogconjunctuur, het rijk veel minder méér uitgeeft dan eerder geraamd. Dat betekent dat gemeenten ook minder geld krijgen uit het gemeentefonds dan eerder aangekondigd. Daarnaast loopt ook de opschalingskorting de komende jaren nog door en mogen gemeenten de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds echter niet meer ramen, wat tot een budgettair nadeel leidt.

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat Amersfoort een 'anticyclisch' economisch beleid voert. Dat wil zeggen dat we in jaren van economische en financiële voorspoed niet direct al het geld uitgeven maar waar mogelijk financiële reserves versterken (juist 'vet op de botten' creëren) zodat we later, wanneer het economisch wat minder goed gaat, ook minder snel drastisch structureel hoeven te bezuinigen. Nu het economisch gezien in Nederland nog steeds voor de wind gaat, maar de gemeentelijke financiën in zwaar weer verkeren, is dat voor ons College ook het moment om niet nog meer vet op de botten te kweken, maar om langzaam maar zeker verantwoord ons vermogen te benutten, zodat de komende jaren toch de prioriteiten en opgaven die wij samen met uw Raad hebben benoemd, ook deze raadsperiode uit kunnen voeren.

Uitgangspunten begroting

Uitgangspunten voor deze begroting:

- Alle bedragen in deze begroting luiden in duizendtallen, tenzij anders vermeld.
- De begroting voldoet aan de kaders zoals door uw Raad gesteld in de Financiële Verordening, de Nota Reserves en Voorzieningen en de IJkpuntennota.
- De loonindex voor de gemeentelijke loonsommen in 2020 bedraagt conform de Kadernota 3% ten opzichte van de begroting 2019 voor CAO-loonstijging plus daar bovenop 1% stijging sociale premies. Eind september bleek dat, gezien de penibele situatie van een aantal pensioenfondsen, waaronder het ABP, niet uit te sluiten is dat de pensioenpremiestijging hoger uitvalt. Dat effect hebben we echter niet meer kunnen verwerken in deze begroting.
- De prijsindex voor de gemeentelijke budgetten in 2020 bedraagt conform de ramingen van het Centraal Planbureau 1,5%.
- De gecombineerde loon/prijsbijstelling van de gesubsidieerde instellingen komt ten opzichte van de Kadernota in 2020 uit op 3,75% ten opzichte van de begroting 2019.
- De tarieven voor de OZB en andere belastingopbrengsten worden in 2020 op grond van de Kadernota trendmatig met 2% verhoogd (los van eventuele andere effecten, zoals van de herwaardering bij de OZB).
- De tarieven voor leges en retributies worden bepaald op grond van de begrote kosten en de afgesproken kostendekkendheidspercentages. De tariefaanpassingen is daarmee een resultante van de kostenontwikkelingen.
- Alle genoemde tarieven zijn onder voorbehoud van vaststelling door uw Raad.
- Alle ramingen zijn in constante prijzen. De baten en de lasten van de jaarschijven 2021 tot en met 2023 zijn gebaseerd op het loon- en prijspeil van 2020.
- De functionele doorbelasting van de rentekosten via de rente-omslag is in de begroting 2020 op grond van de BBV-wetgeving weer opnieuw berekend. Dit percentage is vastgesteld op 1%
- Aan grondexploitaties wordt ook rente toegerekend. Dat percentage wordt voor 2020 conform voorgeschreven berekeningen vanuit het BBV vastgesteld op 2%.
- De projecten zijn op basis van peildatum 31-7-2019.
- Aan reserves wordt geen inflatie- of rentevergoeding toegekend.
- De overheadtoerekening aan de onderscheiden programma's is conform het BBV afgeschaft. Aan investeringen, leges en projecten worden nog wel uren en overhead toegerekend. Voor het overige wordt de overhead zoals gedefinieerd in het BBV op het programma 'Bedrijfsvoering' verantwoord.
- Ten behoeve van de ramingen van het gemeentefonds is het uitgangspunt dat er in 2020 68.817 woningen in Amersfoort zijn; in 2021 69.817 woningen; in 2022 70.817 woningen en in 2023 71.817 woningen.
- Voor de afschrijving van de activa verwijzen wij naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.
- Voor de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen onderscheiden we twee voorzieningen:
    - Een voorziening voor wachtgelden van ex-wethouders;
    - Een voorziening voor pensioenen van wethouders.

- Aangezien de overige jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks van vergelijkbaar volume zijn, zijn hiervoor geen voorzieningen gevormd maar zijn deze via de begroting afgedekt.
- De norm voor variabele overheadkosten bedraagt € 5.050 per fte en we nemen deze jaarlijks op als autonome ontwikkeling (groei of daling) in de Kadernota.
- De norm voor beperkte vaste overheadkosten bedraagt € 29.700 per fte en we nemen deze jaarlijks op als autonome ontwikkeling (groei of daling) in de Kadernota.
- Het overige deel van de vaste overheadkosten van € 34.750 wegen we indien nodig als claim jaarlijks integraal af bij de Kadernota.
- De norm van de werkzaamheden voor regiogemeenten en derden bedraagt € 70.425.
- Onze begroting voldoet aan de Begrotingsrichtlijnen zoals de Provinciale Toezichthouder die uitgevaardigd heeft voor de meerjarenbegroting 2020-2023.
- De baten en extra baten (of minder lasten) duiden we aan met een '+'-teken;
- De lasten en extra lasten (of minder baten) duiden we aan met een '-'-teken.

Conform het bij de Kadernota 2020-2023 aangenomen amendement laten we het financieel solide beleid met een begroting die voor alle jaarschijven van de komende meerjarenbegroting reëel, materieel en structureel sluitend is, eenmalig los. Bij de Kadernota 2021-2024 presenteren we de ombuigingsvoorstellen die gericht zijn op een voor alle jaren van de jaarschijven 2021-2024 sluitende begroting 2021-2024. Tegenvallers binnen een beleidsprogramma worden op grond van het Coalitieakkoord 2018-2022 zoveel als mogelijk binnen dat programma opgelost.

Financieel solide beleid

Financieel solide beleid

Onder een financieel solide beleid verstaan we dat de begroting meerjarig materieel reëel en structureel in evenwicht is en de risico's in voldoende mate zijn afgedekt. Volgens de eisen van de provinciale toezichthouder is het formeel gezien voldoende wanneer het eerste begrotingsjaar of het laatste begrotingsjaar materieel, reëel en structureel in evenwicht is. Ons college en uw Raad hebben in voorgaande begrotingen samen aangegeven hierin verder te willen gaan en voor iedere jaarschijf van de komende meerjarenbegroting een materieel reëel en structureel sluitende begroting te willen hebben. Dat wil zeggen dat in elk jaar de structurele baten hoog genoeg zijn om de structurele lasten af te dekken, dat de ramingen van baten en lasten realistisch zijn en dat het weerstandsvermogen voldoende groot is om alle geïnventariseerde risico's die er zijn, het hoofd te kunnen bieden.

Gezien de financiële ontwikkelingen bij het Rijk (forse onderuitputting op de rijksbegroting) ontvangen wij als gemeenten ook minder geld van het Rijk. Dat betekent dat wij ons uitgangspunt van elk jaar een structureel sluitende begroting voor de meerjarenraming tijdelijk los moeten laten. Bij de Kadernota 2021-2024 zullen wij u voorstellen doen toekomen zodat er weer sprake is van een structureel meerjarig sluitende begroting voor elke jaarschijf bij de begroting 2021-2024.

Het financieel solide beleid blijkt ook uit de prioritering die ons College heeft aangebracht in de uitgaven. De vervangingsinvesteringen en de onontkoombare ontwikkelingen krijgen financieel voorrang. Hiermee zijn alle kostenstijgingen die op dit moment in beeld zijn, realistisch in onze begroting en meerjarenraming opgenomen. Daarna vangen we de groei van de stad financieel op alsmede de keuzes van de raad die financieel zijn opgenomen in het coalitieakkoord. We zijn terughoudend bij de inzet van reserves maar houden ons weerstandsvermogen op peil. De saldireserve zetten we alleen in om schommelingen in het begrotingssaldo tussen de jaren te egaliseren.

Ook houdt ons College vast aan het uitgangspunt van het anticyclische begrotingsbeleid: in goede jaren niet meteen al het geld uitgeven, maar om dan juist te sparen voor de magere jaren die weer gaan komen. Daarom houden wij ook vast aan de door uw Raad vastgestelde norm voor de weerstandsratio van 1. Ons College streeft echter zelf naar een hogere ratio, waarbij de saldireserve benut kan worden wanneer de economische situatie daarom vraagt, en die dan weer aangevuld kan worden zodra de economie en onze financiële ontwikkelingen dat weer toestaan. Wij gaan daarover graag het gesprek aan met uw Raad.

Financiële ontwikkelingen meerjarenbegroting

In dit hoofdstuk laten wij de mutaties zien die zich hebben voorgedaan sinds de begroting 2019-2022. Dat betreft de mutaties die hebben geleid tot de Kadernota 2020-2023 en vervolgens de wijzigingen die zich ná het opstellen van de Kadernota hebben voorgedaan.

Van begroting 2019-2022 naar Kadernota 2020-2023

- De jaarrekening 2018 heeft een positief saldo van € 10,2 miljoen dat ingezet kon worden voor de incidentele dekking van onze gezamenlijke opgaven.

- De herijking van reserves levert een incidentele vrijval van € 8,7 miljoen op. Ook komt er een structureel bedrag van € 0,77 miljoen vrij.

- De belastingopbrengsten worden geïndexeerd met 2%.

Overzicht beschikbare ruimte

Alles bij elkaar leidt dat tot een structurele ruimte van afgerond € 8 miljoen in de eerste drie jaren en € 6,5 miljoen in 2023. Zie ook onderstaande tabel.

Tabel: FO.01 Totaal beschikbare ruimte structureel

(x €mln.)

		BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1	Saldo begroting 2019-2022 structureel	-	-	-	-1,5
2	Trendmatige verhoging belastingen	0,9	0,9	0,9	0,9
3	Doorwerking jaarrekening 2018	-	-	-	-
4	Loon-/prijsontwikkeling gemeentefonds	6,4	6,4	6,4	6,4
5	Vrijval reserves	0,8	0,8	0,8	0,8
	Totaal beschikbare ruimte structureel	**8,1**	**8,1**	**8,1**	**6,6**

Incidenteel ziet de beschikbare ruimte er als volgt uit:

Tabel: FO.02 Totaal beschikbare ruimte incidenteel

(x €mln.)

	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1 Saldo begroting 2019-2022 incidenteel	-	-	-	2,9
2 Doorwerking jaarrekening 2018	-	-	-	-
3 Saldo jaarrekening 2018	10,2	-	-	-
4 Vrijval reserves	8,7	-	-	-
Totaal beschikbare ruimte incidenteel	**18,9**	**-**	**-**	**2,9**

Autonome ontwikkelingen die het structurele financiële beeld beïnvloeden

Tegenover de beschikbare structurele middelen staan diverse ontwikkelingen die geld kosten. Zoals diverse autonome ontwikkelingen, nieuwe investeringen en de groei van de stad. Wij komen dan tot het volgende beeld:

- Voor het dekken van de autonome ontwikkelingen is een structureel bedrag oplopend naar € 11 miljoen in 2023 nodig;

- De (kapitaal)lasten die samenhangen met de vervangingsinvesteringen vragen structureel om € 1,7 miljoen extra;

- We verwachten dat de areaalbudgetten naar verwachting gecompenseerd kunnen worden vanuit het gemeentefonds.

Autonome ontwikkelingen

Dit zijn ontwikkelingen die op ons af komen en waar we niet onderuit kunnen. Het zijn ontwikkelingen die we niet uit kunnen stellen en die ons overkomen. Voorbeelden hiervan zijn de loon- en prijsontwikkeling, de stijging van de energieprijzen, veranderde wet- of regelgeving waardoor we extra taken erbij krijgen, etc. Deze autonome ontwikkelingen leiden tot een extra structurele last van rond de € 7,9 miljoen in 2020 en 2021 en loopt op naar € 11 miljoen in de jaren 2022 en verder. In de bijlage bij de Kadernota vindt u een totaaloverzicht van deze posten; deze zijn uiteraard ook opgenomen in deze begroting op de desbetreffende programma's.

Vervangingsinvesteringen

De afgelopen jaren hebben ons college en de gemeenteraad aangegeven in elk geval en bij voorrang de structurele lasten die samenhangen met de (toekomstige) vervangingsinvesteringen te willen dekken. Vroeger werden de investeringen in nieuwbouwwijken vaak incidenteel gedekt binnen de grondexploitatie. Nu de wegen, bruggen, gebouwen etc. die 25 tot 40 jaar geleden gebouwd zijn aan vervanging toe zijn, ontbreekt structurele dekking hiervoor in onze begroting. Het gaat dan om de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte, maatschappelijk vastgoed, ICT en onderwijs. Er staat nog één opgave open in het huidig plangebied Vathorst, te

weten de bouw van het permanente scholencluster Laak 2 als vervanging van de tijdelijke opvanglocatie De VeenCampus. Deze bouw is tijdens de economische crisis uitgesteld, maar met het oog op onze zorgtaak voor onderwijshuisvesting dient deze opgave nu ingevuld te worden. Het betreft areaaluitbreiding en valt als zodanig niet onder de middelen voor doordecentralisatie. De lasten kunnen volledig gedekt worden.

De extra kapitaallasten voor de jaren 2020-2022 waren al geraamd in de meerjarenbegroting 2019-2022. De jaarschijf 2023 komt er nu bij. De extra last als gevolg van deze vervangingsinvesteringen bedraagt € 1,7 miljoen structureel in 2023. Aangezien de vervangingsinvesteringen de komende jaren nog doorgaan, lopen ook de kapitaallasten als gevolg van deze investeringen in de jaren na 2023 verder op. Uit berekeningen blijkt dat deze lasten grofweg met structureel € 1,5 miljoen per jaar oplopen. In één collegeperiode nemen de te dekken lasten als gevolg van de vervangingsinvesteringen dus met structureel € 6 miljoen toe.

Resumerend ziet het **structurele financiële plaatje** er op basis van bovenstaande als volgt uit:

Tabel: FO.03 Financieel beeld structureel

(x €mln.)

		BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1	Beschikbare ruimte structureel	8,1	8,1	8,1	6,6
2	Loon-/prijsontwikkeling	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0
3	Autonome ontwikkelingen	-0,9	-0,9	-2,0	-2,0
4	Vervangingsinvesteringen	-	-0,1	0,3	-1,7
	Financieel beeld structureel	0,2	0,1	-0,6	-4,1

Autonome ontwikkelingen die het incidentele beeld beïnvloeden

Tegenover de beschikbare incidentele middelen, staan ook autonome ontwikkelingen die geld kosten. Zoals bijvoorbeeld de Voor- en Vroegschoolse Educatie voor een bedrag van € 0,8 miljoen in zowel 2020 als in 2021. Daarnaast kost de wettelijke plicht om het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen naar schatting € 0,5 miljoen incidenteel in 2020.

Resumerend ziet het **incidentele financiële plaatje** er als volgt uit:

Tabel: FO.04 Financieel beeld incidenteel

(x €mln.)

		BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1	Beschikbare ruimte incidenteel	18,9	-	-	2,9
2	Autonome ontwikkelingen	-1,3	-0,8	-	-
3	Prioriteiten	-16,7	-	-	-
4	Dekking 2021 incidenteel	-0,4	0,4	-	-
	Financieel beeld incidenteel	0,5	-0,4	-	2,9

Keuzes

Met de begroting 2020-2023 willen wij een impuls geven aan de realisatie van onze gezamenlijke opgaven. Wij geven prioriteit aan ontwikkelingen die om extra aandacht vragen. Het functioneren van de woningmarkt, de betaalbaarheid van de zorg en de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid vragen om aanvullende maatregelen.

Beperkte ruimte

Tegelijkertijd worden wij ook geconfronteerd met beperkte (structurele) financiële ruimte. De structureel beschikbare middelen gaan op aan de autonome ontwikkelingen, de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen en de gestegen lonen en prijzen. Met als gevolg een structureel tekort vanaf 2022. Dat betekent dat er de komende jaren zonder keuzes te maken geen structurele middelen zijn voor de nog niet financieel vertaalde opgaven. Incidenteel is er wel financiële ruimte voor de incidentele prioriteiten. Daarnaast worden wij geconfronteerd met een blijvend negatief financieel perspectief na 2023. Wij staan voor een toekomstbestendig Amersfoort. Wij zien de inkomsten teruglopen en de uitgaven toenemen. Daarnaast willen we blijven investeren in de stad. De financiële situatie op de lange termijn vraagt dan ook om verscherpte aandacht en oplossingen. De komende maanden zullen wij in overleg met de gemeenteraad met voorstellen komen om het financiële perspectief te verbeteren.

In 2020 incidenteel geld uitgeven en voor langere termijn zoeken naar extra ruimte

Vanwege de budgettaire beperkingen op de langere termijn kiezen wij ervoor om voor de komende jaren met name incidenteel geld uit te trekken voor onze gezamenlijke opgaven. De incidentele ruimte die er is willen wij als volgt inzetten.

Tabel: FO.05 Saldo nog beschikbare ruimte incidenteel

(x €mln.)

		BEGROTING 2020
	Duurzame en groeiende stad	
1	Deltaplan wonen	1,5
2	Ontwikkeling langs Eem en Spoor (waaronder o.a. de Nieuwe Poort en verplaatsing Rova)	3,5
3	Ontwikkeling Stadshart	1,0
4	Energietransitie	2,5
5	Klimaatadaptatie	0,4
6	Luchtkwaliteit	0,1
	Inclusieve en veilige stad	
7	Sociaal Domein	4,0
8	Woonoverlast	0,1
9	Radicalisering	0,1
10	Minimabeleid	0,5
11	Boa's	0,5

	Lerende en werkende stad	
12	Circulaire economie	1,0
13	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij	1,5
	Totaal prioriteiten	**16,7**
	Beschikbare ruimte incidenteel	18,9
	Autonome ontwikkelingen	-1,3
	Dekking 2021 incidenteel	-0,4
	Saldo nog beschikbare ruimte incidenteel	**0,5**

In totaal besteden wij dan in 2020 een bedrag van € 18,4 miljoen. Waarvan een bedrag van € 16,7 miljoen wordt ingezet voor de prioriteiten zoals weergegeven in de tabel hierboven en € 1,3 miljoen nodig is voor de incidentele autonome ontwikkelingen. En er een bedrag van € 0,4 miljoen wordt gebruikt als eerste aanzet voor de incidentele dekking van de jaarschijf 2021.

Er resteert dan nog een incidenteel beschikbaar bedrag van € 0,5 miljoen, welke bij de behandeling van de Kadernota in uw Raad grotendeels is benut.

Structureel perspectief

In de kadernota hebben wij hoofdzakelijk voorstellen gedaan voor besteding van incidentele middelen in 2020. De opgaven vragen echter om een structurele aanpak. Daarvoor ontbreken momenteel echter de financiële middelen. Wij hadden dan ook nadrukkelijk de ambitie om voor deze opgaven structureel geld vrij te maken, door middel van ombuigingen en/of inkomsten te verhogen. Vanwege de financiële effecten van de meicirculaire 2019, die negatief waren, hebben wij besloten om deze ambities en opgaven tot en met 2023 vooralsnog incidenteel te dekken. Het betreft de volgende onderwerpen:

a. De inspanning op het gebied van de woningbouw: Daarvoor is volgens het Deltaplan ongeveer structureel € 1,7 miljoen nodig. Daarnaast zijn aanvullende stortingen in de reserve sociale woningbouw nodig;

b. Energietransitie: wij verwachten een extra inzet tussen de € 1,5 en € 2,5 miljoen structureel nodig te hebben;

c. Een aantal posten, zoals de BOA's, minimabeleid, radicalisering, VVE en woonoverlast die samen optellen tot € 2 miljoen.

Deze lijst is niet volledig. Nu zijn alleen de belangrijkste prioriteiten genoemd.

Tabel: FO.06 Structureel meerjarig begrotingssaldo

(x €mln.)

	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Saldo kadernota 2020-2023 structureel	0,1	0,0	-0,8	-4,2
Saldo kadernota 2020-2023 incidenteel	0,7	-0,3	0,1	3,0
Saldo kadernota 2020-2023	**0,8**	**-0,3**	**-0,7**	**-1,2**
Aangenomen moties en amendementen	-0,3	-	-	-

	Saldo kadernota 2020-2023 incl. moties en amendementen	**0,5**	**-0,3**	**-0,7**	**-1,2**
	Meicirculaire 2019 (accres, BCF en overige ontwikkelingen)	-2,7	-5,1	-8,9	-6,9
	Financieel perspectief na meicirculaire 2019 (conform RIB, na jeugdzorg)	**-2,2**	**-5,4**	**-9,6**	**-8,1**
	Mutaties na kadernota 2020-2023 en meicirculaire 2019:				
1	Saldo indexering	-1,8	-1,6	-1,3	-0,6
2	Cao-ontwikkeling (lagere loonindex)	1,4	0,2	0,2	0,2
3	Mutatie rente	-0,7	-0,7	-0,6	-0,3
4	Areaaluitbreiding (inclusief belastingen)	0,3	-0,3	-0,4	-2,1
5	Diverse mutaties	0,1	0,3	-	0,5
	Begrotingssaldo	**-2,9**	**-7,5**	**-11,5**	**-10,4**
	Aangenomen motie 3 maal is Nachtrecht	-	-	-	-
	Begrotingssaldo incl. aangenomen motie	**-2,9**	**-7,5**	**-11,5**	**-10,4**
	Saldo incidentele baten en lasten	-7,7	-9,0	-9,8	-8,7
	Structureel begrotingssaldo	**4,8**	**1,5**	**-1,7**	**-1,7**

De belangrijkste financiële ontwikkeling die zich heeft voorgedaan ná het vaststellen van de Kadernota betreft de gevolgen van de meicirculaire van het gemeentefonds 2019.

Daarover bent u geïnformeerd middels RIB 2019-056 van 25 juni 2019. Het Kabinet heeft in de meicirculaire slechts incidenteel geld beschikbaar gesteld voor de jeugdzorgproblematiek. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties staat de gemeenten echter toe om dit bedrag ook ná 2021 structureel te ramen, onder het opnemen van een risicopost hierover. Ons College heeft dit bedrag op basis van het standpunt van de minister van BZK structureel geraamd in de begroting. Nu het Rijk extra middelen beschikbaar heeft gesteld voor het opvangen van de groei in de (jeugd)zorg hebben wij de bij het coalitiekoord opgenomen structurele middelen (€ 3 miljoen) opgenomen in de algemene middelen.

De voor onze gemeente relevante taakmutaties uit de gemeentefondscirculaires zijn opgenomen in deze begroting.

Na de Kadernota en de meicirculaire van het gemeentefonds 2019 hebben zich nog de volgende ontwikkelingen voorgedaan:

1. De indexering van de gemeentelijke begroting voor prijzen en subsidies valt hoger uit dan eerder geraamd. Hiervoor is aanvullend € 1,8 miljoen nodig in 2020; dat bedrag loopt in de meerjarenraming af;

2. De effecten van de CAO-loon-ontwikkeling zijn daarentegen in het eerste jaar wel positief. Omdat de CAO-loonstijging gefaseerd in gaat in 2020 en niet volledig per 1 januari, vallen de loonkosten in 2020 mee. Dat scheelt € 1,4 mln. in 2020. De jaren erna doet dit effect zich niet meer voor omdat de CAO-lonen structureel verhoogd zijn. In die jaren hebben we ten opzichte van de ramingen bij de Kadernota een voordeel van ongeveer € 0,2 mln.

3. De rente-effecten voor de begroting pakken negatief uit. Dit wordt met name veroorzaakt door extra aflossingen op hypotheekleningen van ambtenaren. Nu de rente laag is, zien we dat steeds meer (oud-)personeelsleden hun lening vervroegd aflossen. Dat scheelt ons rente-inkomsten. We gaan er vooralsnog van uit dat de rente meerjarig op een laag niveau blijft voor het aantrekken van nieuwe leningen, zeker nu de Europese Centrale Bank weer een opkoopprogramma van € 20 miljard

per maand heeft opgezet. Dat effect is reeds meegenomen in het rente-effect op deze regel waardoor we per saldo ene rente-nadeel hebben van € 0,7 mln. in 2020.

4. Vanwege bijgestelde ramingen van het aantal inwoners en woonruimten is de areaaltoekenning licht gewijzigd ten opzichte van de ramingen van vorig jaar. Vorig jaar raamden we de areaaluitbreiding tot en met 2022; nu is daar de jaarschijf 2023 nieuw bij gekomen. Daarnaast loopt vanaf 2020 ook belastingen mee in de areaalsystematiek.

5. Diverse overige posten welke in de loop der jaren fluctueren.

Er resteert dan nog een tekort in de begroting van € 2,9 miljoen in de jaarschijf 2020. Dat tekort loopt de jaren na 2020 op naar ongeveer € 10 miljoen. Die tekorten dienen de komende jaren nog in overleg met uw Raad opgelost te worden. In 2020 hadden we in de Kadernota nog een surplus van € 0,4 miljoen incidenteel, welke we bij de Kadernota ingezet hebben om 2021 incidenteel te dekken. Dat bedrag willen we nu inzetten in 2020, waardoor er per saldo nog € 2,5 miljoen onttrokken dient te worden aan de saldireserve om een sluitende begroting te realiseren.

Wanneer we kijken naar ons structurele begrotingssaldo in 2020 (dat is het begrotingssaldo gecorrigeerd voor de incidentele baten en lasten van dat jaar) dan is ons saldo positief. De provinciale toezichthouder toetst aan het structurele saldo voor wat betreft de vraag of de begroting structureel sluitend is. In die zin zijn we in 2020 uit de gevarenzone. De komende jaren hebben we echter nog wel een opgave, waarover we samen met uw Raad in gesprek gaan. Het uitgangspunt van een voor elk jaar sluitende meerjarenbegroting heeft ons College vanwege de financiële problematiek voor deze begroting laten varen.

Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

FD.01 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-47.673	-62.434	-67.070	-67.568	-62.379	-63.561
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	-64.661	-46.422	-56.712	-66.910	-49.142	-31.878
1.3 Wonen	-2.161	-3.222	-3.102	-3.102	-3.090	-3.060
1.4 Mobiliteit	1.154	-7.137	-8.382	-7.621	-8.093	-7.865
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	**-113.341**	**-119.216**	**-135.266**	**-145.202**	**-122.704**	**-106.365**
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	-240.889	-244.514	-251.062	-247.246	-246.489	-246.920

2.2 Veiligheid en handhaving	-13.115	-14.290	-15.143	-15.392	-15.513	-15.685
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	**-254.004**	**-258.805**	**-266.205**	**-262.638**	**-262.002**	**-262.604**
3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	-4.034	-4.474	-6.700	-4.244	-4.240	-3.731
3.2 Onderwijs en jeugd	-19.822	-21.721	-26.796	-28.901	-27.952	-27.248
3.3 Sport	-8.001	-9.803	-12.382	-12.319	-12.018	-12.016
3.4 Cultuur	-19.311	-21.652	-21.450	-20.655	-20.247	-20.186
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	**-51.167**	**-57.651**	**-67.328**	**-66.118**	**-64.457**	**-63.182**
4. Bestuur en dienstverlening						
4.1 Bestuur en dienstverlening	-17.891	-17.276	-18.110	-18.146	-18.182	-18.163
Subtotaal 4. Bestuur en dienstverlening	**-17.891**	**-17.276**	**-18.110**	**-18.146**	**-18.182**	**-18.163**
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	-7.384	-5.593	-6.977	-6.326	-4.792	-4.650
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	**-7.384**	**-5.593**	**-6.977**	**-6.326**	**-4.792**	**-4.650**
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	-37.210	-58.064	-62.672	-59.640	-59.141	-58.209
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	**-37.210**	**-58.064**	**-62.672**	**-59.640**	**-59.141**	**-58.209**
TOTAAL LASTEN	-480.998	-516.605	-556.558	-558.070	-531.277	-513.173
BATEN EXCLUSIEF ONTREKKINGEN AAN RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	10.532	7.897	8.433	9.069	9.090	9.174
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	61.000	30.140	45.035	55.589	41.291	23.946
1.3 Wonen	421	241	214	214	214	214
1.4 Mobiliteit	3.217	3.032	3.078	3.078	3.078	3.078
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	**75.170**	**41.310**	**56.760**	**67.949**	**53.673**	**36.411**
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	55.739	55.769	55.005	54.675	54.881	54.989
2.2 Veiligheid en handhaving	1.025	989	1.254	1.254	1.254	1.254
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	**56.764**	**56.758**	**56.259**	**55.929**	**56.135**	**56.243**

3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	452	515	523	523	523	523
3.2 Onderwijs en jeugd	6.880	5.669	6.960	6.960	6.960	6.960
3.3 Sport	8	0	31	31	31	31
3.4 Cultuur	214	747	174	174	275	275
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	**7.553**	**6.931**	**7.687**	**7.687**	**7.788**	**7.788**
4. Bestuur en dienstverlening						
4.1 Bestuur en dienstverlening	9.520	7.041	7.311	7.305	7.342	7.316
Subtotaal 4. Bestuur en dienstverlening	**9.520**	**7.041**	**7.311**	**7.305**	**7.342**	**7.316**
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	355.967	369.637	386.446	385.476	382.873	384.118
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	**355.967**	**369.637**	**386.446**	**385.476**	**382.873**	**384.118**
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	0	14.776	15.390	15.438	14.707	14.661
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	**0**	**14.776**	**15.390**	**15.438**	**14.707**	**14.661**
TOTAAL BATEN	**504.974**	**496.452**	**529.853**	**539.783**	**522.518**	**506.537**
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES AAN RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-37.141	-54.538	-58.637	-58.499	-53.289	-54.388
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	-3.660	-16.282	-11.677	-11.322	-7.851	-7.933
1.3 Wonen	-1.741	-2.982	-2.888	-2.888	-2.876	-2.846
1.4 Mobiliteit	4.371	-4.105	-5.304	-4.544	-5.016	-4.788
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	**-38.171**	**-77.906**	**-78.506**	**-77.252**	**-69.031**	**-69.954**
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	-185.150	-188.746	-196.057	-192.570	-191.608	-191.931
2.2 Veiligheid en handhaving	-12.090	-13.301	-13.889	-14.138	-14.259	-14.431
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	**-197.240**	**-202.047**	**-209.946**	**-206.708**	**-205.867**	**-206.362**
3. Lerende, werkende en dynamische stad						

3.1 Economie	-3.581	-3.959	-6.178	-3.721	-3.717	-3.209
3.2 Onderwijs en jeugd	-12.942	-16.052	-19.836	-21.941	-20.992	-20.288
3.3 Sport	-7.993	-9.803	-12.351	-12.288	-11.987	-11.985
3.4 Cultuur	-19.097	-20.906	-21.277	-20.482	-19.972	-19.911
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	**-43.614**	**-50.720**	**-59.641**	**-58.432**	**-56.668**	**-55.393**
4. Bestuur en dienstverlening						
4.1 Bestuur en dienstverlening	-8.371	-10.235	-10.799	-10.842	-10.840	-10.847
Subtotaal 4. Bestuur en dienstverlening	**-8.371**	**-10.235**	**-10.799**	**-10.842**	**-10.840**	**-10.847**
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	348.583	364.044	379.470	379.149	378.081	379.469
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	**348.583**	**364.044**	**379.470**	**379.149**	**378.081**	**379.469**
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	-37.210	-43.288	-47.282	-44.202	-44.434	-43.548
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	**-37.210**	**-43.288**	**-47.282**	**-44.202**	**-44.434**	**-43.548**
TOTAAL SALDO	23.976	-20.153	-26.705	-18.287	-8.759	-6.636

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-9.082	-1.165	-3.928	-2.680	-2.680	-2.680
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	-440	-96	-2.500	0	0	0
1.3 Wonen	-3.467	0	-1.650	-1.700	-1.700	-1.700
1.4 Mobiliteit	-3.500	-3.700	-1.500	0	0	0
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	**-16.489**	**-4.961**	**-9.578**	**-4.380**	**-4.380**	**-4.380**
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	-2.931	0	0	0	0	0
2.2 Veiligheid en handhaving	-96	0	0	0	0	0
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	**-3.027**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	-250	-50	-50	-50	-50	-50
3.2 Onderwijs en jeugd	-31	-31	0	0	0	0

3.3 Sport	-67	-2	0	0	0	0
3.4 Cultuur	-75	-60	-7	-3	0	0
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	**-423**	**-143**	**-57**	**-53**	**-50**	**-50**
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	-19.064	-3.419	-2.934	-1.295	-8.578	-7.524
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	**-19.064**	**-3.419**	**-2.934**	**-1.295**	**-8.578**	**-7.524**
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	-3.937	-1.748	-2.256	-1.848	-2.245	-2.245
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	**-3.937**	**-1.748**	**-2.256**	**-1.848**	**-2.245**	**-2.245**
TOTAAL TOEVOEGINGEN AAN RESERVES	-42.940	-10.271	-14.824	-7.576	-15.254	-14.199
ONTREKKINGEN AAN RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	2.270	1.880	4.322	3.177	676	675
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	1.683	1.000	950	850	50	50
1.3 Wonen	835	1.200	3.300	1.200	1.200	1.200
1.4 Mobiliteit	0	1.612	1.731	136	168	168
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	**4.788**	**5.692**	**10.302**	**5.363**	**2.094**	**2.092**
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	5.521	6.990	1.870	500	0	0
2.2 Veiligheid en handhaving	0	0	0	0	0	0
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	**5.521**	**6.990**	**1.870**	**500**	**0**	**0**
3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	190	0	0	0	0	0
3.2 Onderwijs en jeugd	6	12	0	0	0	0
3.3 Sport	309	35	600	0	0	0
3.4 Cultuur	450	519	1.076	0	0	0
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	**955**	**566**	**1.676**	**0**	**0**	**0**
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	34.201	13.985	18.303	17.111	18.196	16.577

Subtotaal 5. Financiën en belastingen	**34.201**	**13.985**	**18.303**	**17.111**	**18.196**	**16.577**
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	2.165	3.191	9.378	2.888	3.722	2.166
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	**2.165**	**3.191**	**9.378**	**2.888**	**3.722**	**2.166**
TOTAAL ONTREKKINGEN AAN RESEVES	47.629	30.424	41.529	25.862	24.013	20.835
PROGRAMMA MUTATIES RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-6.812	715	393	497	-2.004	-2.005
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	1.243	904	-1.550	850	50	50
1.3 Wonen	-2.632	1.200	1.650	-500	-500	-500
1.4 Mobiliteit	-3.500	-2.088	231	136	168	168
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	**-11.701**	**731**	**724**	**983**	**-2.286**	**-2.288**
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	2.589	6.990	1.870	500	0	0
2.2 Veiligheid en handhaving	-96	0	0	0	0	0
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	**2.494**	**6.990**	**1.870**	**500**	**0**	**0**
3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	-60	-50	-50	-50	-50	-50
3.2 Onderwijs en jeugd	-25	-19	0	0	0	0
3.3 Sport	242	33	600	0	0	0
3.4 Cultuur	375	459	1.069	-3	0	0
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	**532**	**423**	**1.619**	**-53**	**-50**	**-50**
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	15.137	10.566	15.370	15.816	9.618	9.053
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	**15.137**	**10.566**	**15.370**	**15.816**	**9.618**	**9.053**
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	-1.772	1.443	7.122	1.040	1.477	-79
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	**-1.772**	**1.443**	**7.122**	**1.040**	**1.477**	**-79**

SALDO MUTATIES RESERVES	4.689	20.153	26.705	18.287	8.759	6.636
						tableCell7
RESULTAAT INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	28.665	0	0	0	0	0tableCell8

Incidentele en structurele baten en lasten

Overzicht van de incidentele en structurele baten en lasten

Tabel: FI.01 Incidentele en structurele baten en lasten

Presentatie van het structureel saldo	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Totaal Baten	529.853	539.783	522.518	506.537
Totaal Lasten	-556.558	-558.070	-531.277	-513.173
Saldo baten en lasten	-26.705	-18.287	-8.759	-6.636
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	23.792	10.811	-2.740	-3.741
Resultaat	-2.913	-7.476	-11.499	-10.377
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-7.719	-9.014	-9.846	-8.678
Structurele saldo	4.806	1.538	-1.653	-1.699

Structurele baten en lasten na verlaging van incidentele posten	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Baten	509.962	512.038	511.594	502.306
Lasten	-505.156	-510.500	-513.247	-504.005
Structureel saldo	4.806	1.538	-1.653	-1.699

Tabel: FI.01.01 Toelichting incidentele baten en lasten

Incidentele budgetten groter dan € 100.000	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1.1 Stedelijk beheer en milieu				
Energietransitie	-902	-1.917	0	0
De ambitie om in 2030 CO2-neutraal te zijn, zoals reeds uitgesproken in 2008, geldt nog steeds. We werken eraan om de gebouwde omgeving te verwarmen zonder aardgas.				
Luchtkwaliteit (kadernota 2018-2021)	-139	0	0	0
Het Actieprogramma luchtkwaliteit Amersfoort 2016-2020 is een uitwerking van de integrale visie fijnstof die op 11 oktober 2016 is vastgesteld. Om het Actieprogramma uit te kunnen voeren is extra budget nodig.				
Luchtkwaliteit (kadernota 2020-2023)	-100	0	0	0
Maatregelen om het gebruik van zero emissie vervoer te stimuleren en schone lucht te bevorderen.				
Stimuleringsregeling elektrisch vervoer	-255	0	0	0
Amendement 2017-194A inzake budget stimuleringsregeling elektrisch vervoer in onze stad. Dit budget is inclusief € 100.000 aan doorgeschoven middelen vanuit de jaarrekening 2018.				
Klimaatbestendige stad	-51	0	0	0

Naast onze wettelijke taken krijgen we als gemeente een andere rol. We gaan nieuwe allianties aan met andere partijen in de stad. We stimuleren initiatieven van andere en ondersteunen verbindingen.				
Sanering Vetgas	-3.000	-3.000	-500	-500
Kosten voor het saneren van de bodem Vetgasfabriek. De kosten worden gedekt uit de reserve Wet bodemsanering.				
Bodemsanering	-400	0	0	0
Kosten voor uitvoering projecten bodemsanering. De kosten worden gedekt uit de reserve Bodembescherming en stedelijke vernieuwing.				
Uitwerking groenvisie	-155	0	0	0
Stedelijk beheer draagt zorg voor helder groenbeleid door het maken van een bomenleidraad, en het stimuleren van zelfbeheer door bewoners.				
Bijplaatsen niet wenselijk	-50	0	0	0
Stadsbrede voorlichtingscampagne om bijplaatsen van huisvuil en huisraad naast ondergrondse afvalcontainers tegen te gaan en controle hierop te verscherpen.				
Bomenfonds	-1.015	-1.015	0	0
We willen het tekort aan bomen deze periode zo veel mogelijk aanvullen. Hiervoor creëren we een bomenfonds zodat Amersfoort een groene stad blijft.				
Bomen	-429	0	0	0
Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor het verwijderen van stobben en het herplanten van de bomen.				
Groen en kindvriendelijk Neptunusplein	-80	0	0	0
Het, samen met bewoners, ontwikkelen van een plan om het Neptunusplein een zo groen en kindvriendelijk mogelijke uitstraling te geven.				
Klimaatadaptatie	-400	0	0	0
Om te kunnen inspelen op de verandering van het klimaat is incidenteel geld beschikbaar gesteld om de klimaat adaptieve waarde van de stad te versterken.				
Diverse investeringen < € 100.000	-72	0	0	0
Mutatie reserves				
Jaarlijkse storting in reserve Onderhoud CBA	-180	-180	-180	-180
Jaarlijkse storting (tot en met 2020) in reserve Bodembescherming en stedelijke vernieuwing.	-785	0	0	0
Jaarlijkse storting (tot en met 2023) in de reserve Duurzame stad om de ambitie "Amersfoort CO2 neutraal in 2030" te kunnen bewerkstelligen.	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Vorming reserve Duurzame stad	-463	0	0	0
Bij het vaststellen van de kadernota 2020-2023 door de raad is besloten de reserve Toekomstfonds duurzame ontwikkeling op te heffen en het saldo van deze reserve toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve Duurzame Stad.	463	0	0	0
Onttrekking uit reserve Bodembescherming en stedelijke vernieuwing ter dekking van de kosten voor bodemsaneringsprojecten.	400	0	0	0
Jaarlijkse onttrekking uit reserve Bodembescherming en stedelijke vernieuwing voor de gemaakte kosten voor bodemsanering Vetgasfabriek.	3.000	3.000	500	500

Onttrekking aan de reserve Bodembescherming en stedelijke vernieuwing voor de gemaakte kosten voor handhaving door RUD.	280	0	0	0
Subtotaal 1.1 Stedelijk beheer en milieu	*-6.832*	*-5.612*	*-2.680*	*-2.680*
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling				
Omgevingswet	-868	-1.015	0	0
De invoering van de Omgevingswet grijpen we als kans aan voor de verbeteringen van de fysieke leefomgeving die we in dit coalitieakkoord nastreven. Bij de overgang van bestemmingsplannen naar het Omgevingsplan kiezen we voor regels waar het moet en ruimte waar het kan. Het incidentele budget is bij de Kadernota 2018-2021/het Coalitieakkoord 2018-2022 beschikbaar gesteld.				
AV programma bijdrage woonrijp maken	-900	-800	0	0
Plankosten en bijdrage per woning. Worden gedekt uit de reserve Sociale woningbouw.				
Ontwikkeling Stadshart	-1.000	0	0	0
Extra geld voor de uitvoering van het programma Stadshart beschikbaar gesteld in de Kadernota 2020-2023.				
Stadshart	-500	-500	0	0
Incidentele middelen ten behoeve van de uitvoering van het programma Stadshart, waaronder maatregelen voor autoluwe binnenstad, bewegwijzering fietsen, inrichting Varkensmarkt, Hof en Kamp.				
Ontwikkeling Vathorst Noord / Hammetje	-508	-1.523	0	0
Groen is één van de grote kwaliteiten van Amersfoort. Het is ons veel waard dat de nabijheid en kwaliteit van het groen behouden blijven en zelfs versterkt worden.				
Diverse investeringen < € 100.000	-17	0	0	0
Verduurzaming gemeentelijke vastgoed				
De gemeente heeft de wettelijke verplichting vanuit de Wet Milieubeheer om aandacht te besteden aan verduurzaming van de gebouwen in haar eigendom die meer energie verbruiken dan 50.000 kwh elektra of 25.000 m3 gas. Van het bedrag dat de gemeente investeert, wordt maximaal € 100.000 terugverdiend over een periode van 5 jaar (2021-2025).	-500	20	20	20
Mutatie reserves				
Onttrekking aan de reserve Sociale woningbouw ter dekking van de plankosten en bijdrage per woning van het AV programma.	900	800	0	0
Jaarlijkse onttrekking uit reserve Ruimtelijke investeringen (RRI) voor algemeen woningbouw.	50	50	50	50
Storting in de reserve Ontwikkeling langs Eem en Spoor om de kosten voor de verplaatsing van de ROVA uit te kunnen dekken.	-2.500	0	0	0
Subtotaal 1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	*-5.843*	*-2.968*	*70*	*70*
1.3 Wonen				
Huisvesting 19-jarige statushouders				
De gemeente is voor de organisatie verantwoordelijk voor de uitstroom van jongeren die 18 jaar wordt en vervolghuisvesting nodig heeft. Vanwege het tekort aan jongerenhuisvesting zijn met de corporaties afspraken gemaakt om de jongeren per 3-4 in reguliere sociale huurwoningen te huisvesten.	-102	-76	-51	0
Realisatie sociale woningbouw	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200

Budget ten behoeve voor de realisatie van sociale woningbouw wordt gedekt door middel van een onttrekking uit de reserve Sociale woningbouw.				
Mutatie reserves				
Storting in reserve Sociale woningbouw m.b.t. het Deltaplan wonen. De uitvoering van het Deltaplan wonen vergt een forse extra inzet vanuit de gemeentelijke organisatie. Met het incidentele geld wordt een eerste stap gezet die nodig is om de vraag naar woonruimte te kunnen opvangen.	-1.650	-1.700	-1.700	-1.700
Jaarlijkse onttrekking uit reserve Sociale woningbouw.	1.200	1.200	1.200	1.200
Vrijval reserve Sociaal programma Amersfoort Vernieuwt. In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op de reserve Sociaal programma Amersfoort Vernieuwt rusten geen verplichtingen meer. Het saldo kan hierdoor vrijvallen.	2.100	0	0	0
Subtotaal 1.3 Wonen	*349*	*-1.776*	*-1.751*	*-1.700*
1.4 Mobiliteit				
Inzet fietsstewards	-52	0	0	0
Budget is nodig voor de inzet van fietsstewards rondom de Havik, Appelmarkt en De Hof.				
Ontwikkeling Langs Eem en Spoor	-1.000	0	0	0
Om de woonopgave aan te pakken moeten we de komende jaren flink bouwen. Hiervoor wordt o.a. het gebied Langs Eem & Spoor ontwikkeld. Hiervoor moet de Rotonde Nieuwe Poort aangepast worden.				
Transitie duurzame mobiliteit	-16	-16	-330	0
Incidentele middelen ten behoeve van de transitie naar duurzame mobiliteit, zoals formatie en onderzoek.				
Nachtnet	0	-55	-55	-55
Continueren van de samenwerkingsovereenkomst met NS voor het laten rijden van extra nachttreinen tussen Amersfoort en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht in de jaren 2021, 2022 en 2023 (2019-153 Motie 3 maal is NachtRecht).				
Mutatie reserves				
Jaarlijkse storting (tot en met 2020) in reserve Verder.	-1.500	0	0	0
Onttrekking uit de reserve Verder ter dekking van investeringen.	1.500	0	0	0
Vrijval reserve Openbaar vervoer (RIS). In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op de reserve Openbaar vervoer (RIS) rust alleen nog een verplichting m.b.t. nachtnet. Hiervoor blijft de reserve nog 2 jaar bestaan. Het restantsaldo van de reserve kan vrijvallen.	150	0	0	0
Onttrekking uit de reserve Stedelijke Voorziening, compartiment bereikbaarheid ter dekking van de kosten van de motie 3 maal is NachtRecht.	0	55	55	55
Subtotaal 1.4 Mobiliteit	*-917*	*-16*	*-330*	*0*
2.1 Sociaal Domein				
Cultuurspecifieke zorg	-25	0	0	0
Pilot om samen met mantelzorgorganisaties en een zorginstelling in de gemeente ervaring op te doen met het verzorgen van ouderen met een migrantenachtergrond in de eigen taal en cultuur door bijvoorbeeld trainingen.				
Extra budget Wijkteams	-127	0	0	0

Klacht- en bezwaarprocedure Sociaal Domein Voor goede uitvoering van de werkwijze voor de afhandeling van klachten en bezwaren is extra formatie nodig.	-26	0	0	0
Transformatie Sociaal Domein Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 (decembercirculaire 2018) voor de door de regio ingediende transformatieplannen voor het Sociaal Domein.	0	-671	0	0
Sociaal Domein Om de ombuigingen van het Sociaal Domein via transformatie en innovatie (sneller) te kunnen realiseren, moet maximaal worden ingezet om de maatregelen met verhoogde inzet en prioriteit uit te voeren.	-4.000	0	0	0
Implementatiemanager toegankelijkheid Om de uitvoering van een plan van aanpak 'Toegankelijkheid' ter hand te kunnen nemen, zijn capaciteit en beperkte uitvoeringsmiddelen nodig.	-32	0	0	0
Armoedebeleid / participatie Naar aanleiding van een motie is onderzoek gedaan naar een stadspas, inclusief de mogelijkheid van een kooptegoed. Om de participatie van volwassenen in armoede te bevorderen is incidenteel budget opgenomen.	-250	0	0	0
Doorbreek het overerven van armoede In het raadsvoorstel (5611062) is opgenomen om € 100.000 per jaar wordt gereserveerd voor huiswerkbegeleiding voor kinderen uit gezinnen tot en met 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum.	-104	0	0	0
Armoede- en schuldenbeleid Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 (decembercirculaire 2018) voor versterking van het armoede- en schuldenbeleid.	0	-100	-169	0
Minimabeleid De kosten voor het minimabeleid nemen toe a.g.v. de kosten van bewindvoering, het maatwerkvangnet en de bijzondere bijstandskosten.	-500	-500	-500	-500
Mutatie reserves				
Onttrekking aan reserve Sociaal domein van het geraamde incidentele tekort (evenals in 2017, 2018 en 2019) op de inkoop.	96	0	0	0
Onttrekking aan reserve Sociaal domein voor huiswerkbegeleiding voor kinderen uit gezinnen tot en met 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum (amendement 2017-204a Doorbreek overerven van armoede).	100	0	0	0
Onttrekking aan reserve Sociaal domein ter dekking van het incidentele extra budget wijkteams.	122	0	0	0
Onttrekking aan reserve Sociaal domein voor de oplopende uitgaven in het sociaal domein (groei en rijksbeleid).	1.500	500	0	0
Jaarlijkse onttrekking (tot en met 2020) aan reserve Participatiebudget voor wsw aanpassingen.	52	0	0	0
Subtotaal 2.1 Sociaal Domein	*-3.193*	*-771*	*-669*	*-500*
2.2 Veiligheid en Handhaving				
Ondermijning Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor het uitvoeren van projecten om ondermijning tegen te gaan.	-46	0	0	0
Subtotaal 2.2 Veiligheid en Handhaving	*-46*	*0*	*0*	*0*
3.1 Economie				

Circulaire economie Het (verder) vormgeven van de circulaire economie, waarbij minder tot geen afval het ultieme doel is.	-1.000	0	0	0
Investeringsfonds onderwijs & economie Wij willen ons in regionaal verband sterk maken voor goede aansluiting op Europese en nationale fondsen zoals Invest NL. We verkennen hierbij samen met Utrecht Region de mogelijkheid voor een regionaal investeringsfonds voor innovaties voor het bedrijfsleven gericht op oplossingen voor een gezond stedelijk leven op de thema's 'Groen, gezond en slim'.	-305	-508	-508	0
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Bijdrage aan het fondskapitaal van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM). Met het opzetten van de ROM versterken wij de lokale en regionale economie gericht op groen, gezond en slim.	-1.500	0	0	0
Mutatie reserves Jaarlijkse storting in de reserve Evenementen.	-50	-50	-50	-50
Subtotaal 3.1 Economie	*-2.855*	*-558*	*-558*	*-50*
3.2 Onderwijs en jeugd				
Investeringsfonds onderwijs & economie Wij willen ons in regionaal verband sterk maken voor goede aansluiting op Europese en nationale fondsen zoals Invest NL. We verkennen hierbij samen met Utrecht Region de mogelijkheid voor een regionaal investeringsfonds voor innovaties voor het bedrijfsleven gericht op oplossingen voor een gezond stedelijk leven op de thema's 'Groen, gezond en slim'.	-203	-1.015	-508	0
Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) Additionele middelen om de benodigde preventieve functie, de kwaliteit en gemengde groepen te continueren.	0	-800	-800	-800
Voorschoolse educatie Wettelijk verplichte uitbreiding van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) van 10 naar 16 uur.	-836	-836	0	0
Subtotaal 3.2 Onderwijs en jeugd	*-1.039*	*-2.651*	*-1.308*	*-800*
3.3 Sport				
Behoud buurtsportcoaches/combinatiefunctionarissen In de kadernota 2017-2020 de buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen voor de jaren 2019 en 2020 vooralsnog in stand te houden.	-198	0	0	0
Investeringen in sportaccomodaties Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor knelpunten investeringen in sportaccommodaties.	-155	-300	0	0
Mutatie reserves Vrijval reserve Sport en Bewegen. In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op een deel van de reserve Sport en Bewegen rust geen verplichting meer. Een deel van het saldo van de reserve (€ 600.000) kan vrijvallen.	600	0	0	0
Subtotaal 3.3 Sport	*247*	*-300*	*0*	*0*
3.4 Cultuur				
Cultuurvisie-aanjagen / realiseren ambities	-516	0	0	0

Naast het versterken van de cultuurvisie maakt het college een bedrag vrij voor het aanjagen en realiseren van de ambities van de in de maak zijne cultuurvisie. De eerste input die we hiervoor hebben gekregen uit culturele veld en andere partijen in de stad laten een duidelijke opgave zien.				
Cultuurvisie - voortzetten huidige beleid	-412	0	0	0
Met de meerjarige extra bijdrage kunnen we doorzetten en versterken. Het gaat dan o.a. om een bijdrage aan het cultuurpact, een eerste aanzet om de positie van kunstenaars en makers in de stad te versterken, cultuureducatie, en de meest urgente problemen rond financiële weerbaarheid in de culturele basisinfrastructuur.				
Cultuurvisie 2030	-200	0	0	0
Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor de Cultuurvisie 2030.				
Evenementen coördinator	-100	0	0	0
Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor het aanstellen van een evenementen coördinator.				
Evenementen	0	-406	0	0
Amersfoort is een broedplaats voor talent op het gebied van sport, cultuur en evenementen. We willen dit koesteren en de voorwaarden voor de ontwikkeling van dit talent verbeteren. Dat betekent dat we duidelijkheid verschaffen over de condities en meerjarige financiering van sport, cultuur en evenementen.				
Mutatie reserves				
Vrijval reserve Calamiteiten budgetsubsidie. In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op de reserve Calamiteiten budgetsubsidie rusten geen verplichtingen meer. Het saldo van de reserve kan vrijvallen.	1.000	0	0	0
Vrijval reserve Verkoop gerestaureerde woningen. In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op de reserve Verkoop gerestaureerde woningen rusten geen verplichtingen meer. Het saldo van de reserve kan vrijvallen.	76	0	0	0
Storting in reserve Armandomuseum voor verplaatsing Armandomuseum naar Oud Amelisweerd.	-7	-3	0	0
Subtotaal 3.4 Cultuur	*-159*	*-409*	*0*	*0*
4.1 Bestuur en Dienstverlening				
PC's raadsleden	-12	-11	0	0
Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor de regeling pc's raadsleden 2018-2022.				
Budget rekenkamercommissie	-36	0	0	0
De rekenkamercommissie verwacht dat zij met deze incidentele verhoging 2 á 3 onderzoeken per jaar kan blijven uitvoeren.				
Diverse investeringen < € 100.000	0	0	-36	0
RUD handhaving	-280	0	0	0
Het budget wordt gedekt uit de reserve Bodembescherming en stedelijke vernieuwing				
Subtotaal 4.1 Bestuur en Dienstverlening	*-327*	*-11*	*-36*	*0*
5.1 Financiën en Belastingen				
Mutatie reserves				
Onttrekkingen uit saldireserve.	13.490	9.635	6.698	6.199

Stortingen in saldireserve.	-1.750	-70	-7.354	-6.300
Jaarlijkse storting in de reserve knooppunt Hoevelaken inclusief inflatie.	-911	-952	-952	-952
Vrijval saldo reserve Stedelijke voorzieningen (compartiment bereikbaarheid). In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op de reserve Stedelijke Voorzieningen (compartiment bereikbaarheid) rusten geen verplichtingen meer. Het saldo kan hierdoor vrijvallen.	1.000	0	0	0
Jaarlijkse storting in de reserve Wijkse voorzieningen Vathorst.	-272	-272	-272	-272
Vrijval saldo reserve Wijkse voorzieningen Vathorst. In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op een deel van de reserve Wijkse voorzieningen Vathorst rust geen verplichting meer. Een deel van het saldo van de reserve kan vrijvallen.	900	0	0	0
Subtotaal 5.1 Financiën en Belastingen	*12.456*	*8.341*	*-1.881*	*-1.325*
6.1 Bedrijfsvoering				
Generatiepact	-208	-291	-98	-35
De ambtelijke organisatie is flink aan het vergrijzen. Het generatiepact is één van de maatregelen in het kader van duurzame inzetbaarheid die we willen gebruiken om ouderen langer vitaal te laten werken. Het budget is inclusief de doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor de dekking van het generatiepact en de herbezetting.				
Schoon schip: opruimen papieren archief	-309	0	0	0
Het betreft hier een structurele claim voor de verhoging van het schoonmaakbudget als gevolg van een het toepassen van marktconforme tarieven bij Amfors door harmonisatie van de tarieven bij deelnemende Gemeenten.				
Ondermijning	-51	0	0	0
Verwacht wordt dat in Amersfoort ook een interventie noodzakelijk is en vervolgens een structurele versterking van de OOV-capaciteit.				
Nazorg ex-gedetineerden	-51	0	0	0
Nazorg voor de kortergestraften vindt momenteel slechts bij uitzondering plaats wegens capaciteitsgebrek, het gaat om zo'n 140 casussen per jaar.				
Klacht- en bezwaarprocedure Sociaal Domein	-25	0	0	0
Voor goede uitvoering van de werkwijze voor de afhandeling van klachten en bezwaren is extra formatie nodig.				
Implementatiemanager toegankelijkheid	-51	0	0	0
Om de uitvoering van een plan van aanpak 'Toegankelijkheid' ter hand te kunnen nemen, zijn capaciteit en beperkte uitvoeringsmiddelen nodig.				
Diverse investeringen < € 100.000	0	-103	-131	0
Boa's	-177	-177	-177	-177
Incidentele middelen voor toezicht op sociale veiligheid (jeugd, drank & horeca, inzet jeugdboa's, aanpak ondermijnen).				
Budget voor onderhoud gemeentelijke huisvesting	-3.900	-1.000	-1.000	-1.000
De dekking vindt plaats door een onttrekking uit de Reserve onderhoud Stadhuis.				
Dienstverlening wijkteams	790	790	0	0
Incidentele middelen voor dienstverlening wijkteams m.b.t. ICT-voorzieningen.				

Dienstverlening wijkteams	-790	-790	0	0
De incidentele middelen voor dienstverlening wijkteams m.b.t. ICT-voorzieningen worden gedekt door een hogere incidentele bijdrage.				
Energietransitie coalitieakkord 2018-2024	-377	-377	0	0
PGA woonoverlast	-33	-33	-33	-33
Extra middelen om de aanpak van woonoverlast op peil te houden.				
Radicalisering	-16	-16	-16	-16
Er is 0,5 fte beschikbaar gesteld voor een coördinator die zich richt op de preventieve aanpak van polarisatie en radicalisering.				
Verhuizing/verbouwing Stadhuis	-150	-150	-150	0
Incidenteel budget voor kleine aanpassingen in de huidige locaties.				
Mutaties reserves				
Bij de bestemmingsvoorstellen van de jaarrekening 2016 wordt voorgesteld om de bedrijfsvoeringsreserve te verruimen van 5% naar 7,5%. Met deze tweede tranche wordt de bedrijfsvoeringsreserve aangevuld.	-200	0	0	0
Onttrekking aan de Reserve onderhoud Stadhuis ter dekking van de onderhoudskosten voor gemeentelijke huisvesting.	3.900	1.000	1.000	1.000
Jaarlijkse storting in de reserve Onderhoud Stadhuis.	-1.161	-1.161	-1.161	-1.161
Jaarlijkse storting in de reserve Toekomstige vervangingsinvesteringen.	-734	-273	-523	-523
Jaarlijkse onttrekking aan de reserve Toekomstige vervangingsinvesteringen.	581	146	1.433	251
Vrijval saldo reserve Toekomstige vervangingsinvesteringen. In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op een deel van de reserve Toekomstige vervangingsinvesteringen rust geen verplichting meer. Een deel van het saldo van de reserve (€ 2,9 mln.) kan vrijvallen.	2.900	0	0	0
Onttrekking aan de bedrijfsvoeringsreserve ter dekking van het incidenteeel budget voor kleine aanpassingen in de huidige locaties.	150	150	150	0
De bezuinigingstaakstelling van IDA van in totaal € 350.000 wordt in 2020 voor € 128.000 gedekt uit de Bedrijfsvoeringsreserve.	128	0	0	0
De bezuinigingstaakstelling van IDA van in totaal € 350.000 wordt in 2020 voor € 222.000 gedekt uit de Ombuigingsreserve.	222	0	0	0
Subtotaal 6.1 Bedrijfsvoering	*439*	*-2.284*	*-705*	*-1.693*
Totaal Incidentele posten	-7.719	-9.014	-9.846	-8.678

IJkpunten financiële positie

Financiële IJkpunten

Sinds 2014 kijken we naar een aantal kengetallen en we volgen deze over meerdere jaren, om zo een beter beeld te krijgen van hoe stabiel, weerbaar en wendbaar onze begroting is. De kengetallen staan in *de Nota normering Gemeentefinanciën*. Tweemaal per jaar, bij de jaarrekening en bij de begroting, actualiseren we de scores op deze ijkpunten zoveel mogelijk aan de hand van de laatst bekende cijfers. Dat is nu voor de begroting 2020 ook weer gedaan. In de tabel hieronder staan de scores van de afgelopen begrotingen en jaarrekeningen. Op die manier ontstaat een meerjarig geheel zodat ook trends en ontwikkelingen zichtbaar kunnen worden. In dit overzicht zijn ook de verplichte financiële kengetallen op grond van het BBV opgenomen. Omdat daar meerjarig een beeld van gegeven moet worden, hebben wij dat voor onze overige ijkpunten zoveel als mogelijk ook gedaan.

Sommige ijkpunten, zoals de cijfers over (onderdelen van) de balans, zijn gebaseerd op rekeninggegevens van het meest recente rekeningjaar of op basis van de geprognosticeerde balans. De scores op de ijkpunten geven geen bijzonderheden te zien.

Overigens zijn we met uw Raad in gesprek om het aantal ijkpunten te verminderen en te bezien of het verstandig is om andere ijkpunten wellicht te normeren.

Tabel: FP.01 IJkpunten

(x €mln.)

	SIGNAAL-WAARDE	SCORE BEGR. 2018	SCORE REK. 2018	SCORE BEGR. 2019	SCORE BEGR. 2020	SCORE RAMING 2021	SCORE RAMING 2022	SCORE RAMING 2023	Wettelijk of niet
WEERBAARHEID									
Weerstandsratio	> 1,00	2,7	2,1	2,1	1,4	1,1	0,8	0,6	Eigen ijkpunt; aangepaste definitie
Reserves stand ultimo jaar		164	183	162	154	136	127	120	Eigen ijkpunt; geen norm
Solvabiliteitsratio		23,7%	30,0%	23,6%	21,3%	19,5%	18,6%	17,9%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
STABILITEIT									
Structureel saldo	> 0	16,5	24,1	7,7	4,8	1,5	-1,7	-1,7	Wettelijk (BBV); nieuwe definitie tov onze definitie
Structureel saldo in %		3,5%	5,0%	1,5%	0,9%	0,3%	-0,3%	-0,3%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
Volatiliteit	< 47,50%	31,3%	39,4%	37,6%	33,1%	33,2%	34,9%	35,9%	Eigen ijkpunt
EMU-saldo	-18,0	-4,0	8,6	-30,1	-25,1	9,7	4,0	3,8	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm
FLEXIBILITEIT									

Belastingen									
- Kostendekkendheid leges	< 100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Wettelijke norm
- Onbenutte belastingcapaciteit	7,4	3,7	3,9	4,6	3,7	3,1	2,9	3,2	Eigen ijkpunt
- Lastendruk t.o.v. landelijk	5,6	1,3	-0,3	-1,7	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Lastendruk t.o.v. landelijk in %		97,4%	100,6%	103,7%	104,6%	104,6%	104,6%	104,6%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
Schuld									
- Netto schuldquote	< 130%	72%	53%	63%	70%	67%	68%	69%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Netto gecorrigeerde schuldquote	< 130%	50%	52%	55%	69%	66%	67%	68%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Bruto Rentequote	< 5%	2,3%	2,1%	1,9%	1,7%	1,5%	1,4%	1,2%	Eigen ijkpunt
- Netto Rentequote	< 2,5%	1,3%	1,7%	1,6%	1,3%	1,2%	1,1%	1,0%	Eigen ijkpunt
- Renterisiconorm	< 91,3	93,2	30,9	102,0	111,3	111,6	106,2	102,6	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm
- Kasgeldlimiet	< 39,5	39,6	53,4	43,0	47,3	47,4	45,1	43,6	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm
Bedrijfsvoering en exploitatie									
- Kapitaallasten quote	< 10%	4,2%	3,2%	3,9%	3,6%	3,8%	4,4%	4,5%	Eigen ijkpunt
- Vaste personeel quote	< 15%	10,9%	13,7%	15,1%	15,2%	15,2%	15,8%	16,3%	Eigen ijkpunt
- Flexibel personeel quote *	< 5%	3,2%	3,9%	3,7%	3,9%	3,9%	3,9%	3,9%	Eigen ijkpunt
- Structurele subsidie quote	< 15%	13,1%	13,7%	12,2%	10,4%	10,4%	10,9%	11,3%	Eigen ijkpunt
- Incidentele subsidie quote **	< 2,5%	-	4,8%	-	-	-	-	-	Eigen ijkpunt
- Investeringen / schulden		35,6%	40,4%	24,7%	44,6%	49,7%	54,0%	57,7%	Eigen ijkpunt; geen norm
- Grondexploitaties		21,1%	15,2%	19,7%	16,5%	9,7%	5,8%	4,7%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm

* De flexibele personeel quote voor de jaren 2020 tot en met 2023 is gelijk aan de jaarrekening 2018. Dit is de meest actuele berekening. De lasten van flexibel personeel kunnen pas na afloop van een begrotingsjaar bepaald worden en zijn moeilijk vooraf in te schatten.

** De incidentele subsidiequote voor de jaren 2020 tot en met 2023 zal in de jaarrekeningen van de betreffende jaren worden gemeld, aangezien deze pas gedurende het jaar worden verstrekt.

Reserves en Voorzieningen

Reserves en voorzieningen

Tabel: FR.01 Overzicht Reserves

Omschrijving	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
A. Reserve ter afdekking van risico's	112.430	23.262	-52.599	83.093	1.950	-17.733	67.310
B. Reserves in verband met meerjarig beleid	36.148	1.599	-17.618	20.130	4.885	-6.968	18.046
C. Reserves voor beleidsprioriteiten	11.031	8.334	-1.167	18.197	3.468	-1.076	20.590
D. Egalisatiereserves	964	0	-68	896	0	-600	296
E. Financieel-technische reserves	51.508	15.154	-8.437	58.225	4.521	-15.152	47.594
TOTAAL	**212.081**	**48.349**	**-79.889**	**180.541**	**14.824**	**-41.529**	**153.836**

Omschrijving	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
A. Reserve ter afdekking van risico's	67.310	70	-17.261	50.119	7.354	-18.346	39.127
B. Reserves in verband met meerjarig beleid	18.046	4.472	-2.550	19.968	4.472	-1.250	23.190
C. Reserves voor beleidsprioriteiten	20.590	1.005	-55	21.540	1.002	-55	22.487
D. Egalisatiereserves	296	0	0	296	0	0	296
E. Financieel-technische reserves	47.594	2.028	-5.996	43.626	2.425	-4.361	41.690
TOTAAL	**153.836**	**7.576**	**-25.862**	**135.549**	**15.254**	**-24.013**	**126.790**

Omschrijving	Saldo begin 2023	Erbij 2023	Eraf 2023	Saldo begin 2024
A. Reserve ter afdekking van risico's	39.127	6.300	-16.577	28.850
B. Reserves in verband met meerjarig beleid	23.190	4.472	-1.250	26.412
C. Reserves voor beleidsprioriteiten	22.487	1.002	-55	23.435
D. Egalisatiereserves	296	0	0	296
E. Financieel-technische reserves	41.690	2.425	-2.954	41.161
TOTAAL	**126.790**	**14.199**	**-20.835**	**120.154**

In de cijfers 2019 in bovenstaande tabel zijn alle door de Raad vastgestelde wijzigingen in 2019 verwerkt.

Tabel: FV.01 Overzicht Voorzieningen

	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
A Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie	2.062	7.043	188	8.917	4.931	232	13.617

B Voorziening Middelen derden	17.139	6.050	5.960	17.229	6.050	5.960	17.319
C Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's	24.182	190	218	24.154	100	106	24.147
TOTAAL	43.383	13.283	6.366	50.300	11.081	6.298	55.083

	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
A Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie	13.617	4.931	823	17.725	4.931	544	22.113
B Voorziening Middelen derden	17.319	6.050	5.960	17.409	6.050	5.960	17.499
C Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's	24.147	100	17	24.230	100	16	24.314
TOTAAL	55.083	11.081	6.800	59.364	11.081	6.520	63.925

	Saldo begin 2023	Erbij 2023	Eraf 2023	Saldo begin 2024
A Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie	22.113	4.931	381	26.663
B Voorziening Middelen derden	17.499	6.050	5.960	17.589
C Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's	24.314	100	0	24.414
TOTAAL	63.925	11.081	6.341	68.666

Verbonden Partijen

Goed inzicht in de risico’s van de verbonden partijen is van belang voor het totale inzicht in de risico’s van onze gemeente. Daarnaast heeft de raad gevraagd om bij elk programma aandacht te besteden aan de belangrijkste verbonden partijen waar we mee te maken hebben. In de paragraaf Verbonden Partijen brengen we de belangrijkste ontwikkelingen van de verbonden partijen in beeld. Per programma schenken we aandacht aan de belangrijkste verbonden partijen. Dat is ook in lijn met de voorschriften vanuit het BBV waarin opgenomen is dat op programmaniveau uiteengezet moet worden welke bijdrage de verbonden partijen leveren aan het bereiken van de programmadoelstellingen. In de beleidsprogramma's zijn deze onder het kopje 'Samenwerkingspartners' opgenomen.

Hoofdstukken

1. Duurzame en groeiende stad

De verduurzaming van Amersfoort in combinatie met de groei van de stad zien wij als de voornaamste opgaven voor de toekomst. Deze opgaven vragen om een samenhangende visie en aanpak: immers, de groei van de stad biedt uitdagingen onder andere op het terrein van bereikbaarheid maar juist ook kansen voor de verduurzaming. De kunst wordt om bij nieuwbouw, inbreiding en renovatie niet een toekomstige verduurzamingsopgave te creëren.

Duurzaamheid en de energietransitie

Tegelijkertijd met de groei van de stad wordt er hard gewerkt aan de verduurzaming van Amersfoort. Zo dragen we bij aan het tegengaan van de wereldwijde klimaatverandering en proberen we de gevolgen ervan voor mens en natuur te beperken. Op het gebied van duurzaamheid werken we aan de energietransitie, circulaire economie, duurzame mobiliteit, klimaatadaptatie en het eigen huis op orde. In de verschillende hoofdstukken in deze begroting komen deze onderwerpen naar voren.

Omdat van de totale CO2-uitstoot in Amersfoort ruim 40% wordt veroorzaakt door het verwarmen van huizen en gebouwen met aardgas is de uitdaging van de warmtetransitie groot. In Amersfoort vormt de vastgestelde Warmtevisie het startpunt voor het aardgasvrij maken van de stad. Vanuit deze visie ontwikkelen wij samen met bewoners wijkwarmteplannen: de eerste daarvan voor Schothorst Zuid is inmiddels afgerond. Een onderdeel van de toekomstige warmtevoorziening kan de realisatie van warmtenetten zijn. In 2020 gaan we verder met het opstellen van warmteplannen in de wijken. Daarnaast vraagt de bodem onze aandacht daar waar het gaat om warmte-koude opslag, geothermie en de benoemde warmtenetten.
In 2020 zullen we verder gaan met de uitvoering van het deelakkoord duurzaamheid. We continueren onze inzet als het gaat om zon op dak, grootschalige zon- en windenergie en geothermie. Het makelen in vraag en aanbod van geschikte daken voor zonnepanelen zal in 2020 van de grond komen. Verder zullen wij concreet in de Regionale Energiestrategie (RES) moeten aanwijzen waar we de opwek van duurzame energie samen met de regio willen realiseren en zal het eerste bod richting Rijk in 2020 plaatsvinden.

In lijn met het klimaatakkoord zullen we werken aan de betaalbaarheid van de energietransitie waarbij we particuliere woningeigenaren ontzorgen. Hoewel nog niet alles uitgekristalliseerd is, willen we zoveel mogelijk duidelijkheid aan onze inwoners bieden. We werken daartoe aan onafhankelijke informatievoorziening voor inwoners en we ondersteunen en faciliteren energiecoöperaties en bewonersinitiatieven in de stad. Per 1 januari 2020 start een onafhankelijk energieloket.

Overigens biedt het klimaatakkoord nog niet de benodigde financieringsmogelijkheden en extra middelen voor particuliere woningeigenaren. De komende periode zullen we daarom doorgaan met pilots op het gebied van gebouwgebonden financiering. Ook zullen bij appartementencomplexen in handen van VVE's mogelijk garantstellingen aan de orde zijn. Immers, de investeringen die onze inwoners moeten doen zijn niet gering en de financiële instrumenten op de markt zijn nog onvoldoende. Daarnaast zullen we gebruik maken van de subsidiemogelijkheden die het Rijk ons biedt en doen we een aanvraag bij de proeftuin aardgasvrije wijken.

In 2020 ligt binnen de gemeenteljike organisatie de focus verder op het vergroten van de kennis en kunde op het vlak van duurzaam, CO2neutraal en circulair inkopen voor de openbare buitenruimte en het realiseren van energieneutrale of -leverende nieuwbouw zodat we in de toekomst de energievraag niet vergroten. We zullen daartoe ook alle juridische en wettelijke mogelijkheden benutten. Ook vinden wij het vanuit onze voorbeeldfunctie van belang dat ons gemeentelijk vastgoed verduurzaamt; daarvoor komen wij in 2020 met een Routekaart.

Groeiende stad: wonen en ruimtelijke ontwikkeling

Amersfoort is voor veel mensen een aantrekkelijke woonomgeving en de komende jaren blijft de stad groeien: met de huidige prognoses groeien we naar ruim 180.000 inwoners in 2040. Om deze opgave aan te pakken moeten we de komende jaren flink bouwen. We bouwen op diverse plekken zoals in Vathorst en de Hoef. Het Deltaplan Wonen biedt een maatregelenpakket waarbij blijvende

aantrekkelijkheid, leefbaarheid en duurzaamheid voorop staan. We moeten elk jaar tot 2030 1000 woningen bouwen om aan de woningvraag te voldoen. Daartoe is een versnelling in realisatie van belang mede omdat daarmee de doorstroming in de stad mogelijk wordt. Het gebied langs Eem en Spoor is hiervoor de aangewezen plek. Hiervoor is de verplaatsing van de ROVA essentieel en zal tevens de Nieuwe Poort aanpassingen behoeven.

Naast uitleggebieden en grote binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen zijn er ook veel kleine locaties in de stad waar woningen toegevoegd worden. Uit ervaring blijkt dat dit een ingewikkelde opgave is die veel tijd vraagt. De hoogbouwvisie biedt inmiddels een kader en een instrument waar we hoogbouw aan kunnen toetsen. Daarnaast kan er in wijken al sprake zijn van problematiek op andere vlakken die door de toevoeging van nieuwe woningen niet geringer wordt. Komend jaar gaan we in deze wijken aan de slag met een integrale gebiedsgerichte aanpak.

Met de uitvoering van het Deltaplan Wonen en het actieplan Middenhuur zetten wij naast versnelling van de bouwopgave vooral in op het aanpakken van excessen op de woningmarkt en het bevorderen van de doorstroming. Hiervoor hebben wij in deze meerjarenbegroting extra middelen (oplopend naar 1,7 miljoen euro) opgenomen.

Om de aantrekkelijkheid en leefbaarheid in een groeiende stad op peil te houden moeten ook de voorzieningen meegroeien. Meer hierover is in hoofdstuk 3 te lezen.

Het tekort aan woningen heeft ook gevolgen voor het sociaal domein en de betaalbaarheid van de zorg. Er is een tekort aan geschikte woningen om de gewenste uitstroom van mensen vanuit zorginstellingen (maatschappelijke opvang etc.) goed te kunnen faciliteren. Samen met corporaties en zorginstellingen ontwikkelen wij nieuwe woonconcepten voor mensen die nog een (individuele) ondersteuningsbehoefte hebben. Wij geven prioriteit aan mensen die komen uit de maatschappelijke opvang

Wij vragen daarbij het Rijk en provincie om ondersteuning (expertise, middelen, regelruimte) bij het realiseren van de woonopgave en de daarmee samenhangende verstedelijkingsopgave zoals het bereikbaar houden van onze stad of voldoende recreatieruimte en andere voorzieningen van onze inwoners. Deze opgave in Amersfoort is onlosmakelijk verbonden met de verstedelijkingsopgaven van de U10/U16 en Regio Amersfoort ('metropoolregio Utrecht'). Daarom wil Amersfoort samen met hen en partners zoals het rijk en de provincie een gezamenlijke verstedelijkingsstrategie opstellen.

Samen met de regio sluiten we een Woondeal met het Rijk om het woningtekort terug te dringen en betaalbaar aanbod te realiseren. Daarnaast sluiten we graag een brede regiodeal waarbij Provincie Utrecht, stad Utrecht, U16, stad Amersfoort en Regio Amersfoort gezamenlijk werken aan wijkvernieuwing (Utrecht Overvecht, Nieuwegein), verdichten en vergroenen (verdichting Amersfoort, stad-land verbindingen en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug).

We zijn gestart met het proces van de Omgevingsvisie. De drie opgaven (groeiende stad, inclusieve stad, duurzame stad) vormen hiervoor het vertrekpunt. De omgevingsvisie legt de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast: de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, mobiliteit en cultureel erfgoed. In 2019 hebben we in de stad door middel van keukentafelgesprekken en wijkgesprekken informatie bij bewoners opgehaald. Vaststelling van de visie is voorzien in 2020.

Daarnaast werken we aan een ruimtelijk kader voor de randen van Amersfoort. Daarin worden de belangrijke waarden (zoals cultuurhistorie, natuur, wonen, werken, recreëren) in het gebied benoemd en geeft dit kader aan hoe hiermee omgegaan moet worden als er initiatieven zijn voor ontwikkelingen in het gebied. De visie voor de Heuvelrugzone zal in 2020 worden afgerond en de gesprekken over een visie Hoogland West en Vathorst-Noord worden voortgezet. Ook de toekomst van de landbouw in deze gebieden is een gesprek dat we samen met inwoners van dit gebied, belangenorganisaties en de raad voeren. Onlangs heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak gedaan die van invloed is op onze ruimtelijke ontwikkeling. Zij heeft op 29 mei 2019 beslist dat het Programma Aanpak Stikstof niet gebruikt mag worden als basis om toestemming te verlenen voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden. Deze beslissing heeft consequenties voor ruimtelijke ontwikkelingen die kunnen leiden tot een toename van de stikstofdepositie (het neerslaan van deze stof op een vaste ondergrond) op stikstofgevoelige

habitattypen in Natura 2000-gebieden. Deze ruimtelijke ontwikkelingen betreffen woningbouw, de aanleg van infrastructuur (o.a. vaar-, spoor-, en autowegen), de bouw van nieuwe bedrijven en agrarische activiteiten. Wij hebben een ambtelijke tasforce in het leven geroepen die onderzoekt wat de gevolgen van de uitspraak zijn voor onze gemeente. Dit gebeurt o.a. in afstemming met het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK), de Provincie Utrecht en de VNG.

(duurzame) mobiliteit en verbeteren bereikbaarheid

Vanuit de centrale opgave om Amersfoort duurzaam en inclusief te laten groeien ligt er een nadrukkelijke opgave voor mobiliteit. Toegang tot schone vervoersvormen, faciliteren van de woningbouw, en een leefbare omgeving m te wonen werken en recreëren staan daarbij centraal. Om de mobiliteitsgroei op te kunnen vangen zijn veranderingen nodig in de wijze waarop mobiliteit wordt gefaciliteerd. In zekere zin staat Amersfoort aan de vooravond van een mobiliteitstransitie. Hoe deze transitie eruit ziet en wat daarbij de 'meest kansrijke sporen' zijn valt niet vooraf te zeggen. De ontwikkelingen, veelal technologie gedreven, gaan snel en zijn niet altijd even voorspelbaar. De beschikbare ruimte om mobiliteit te kunnen faciliteren is beperkt en meer asfalt aanleggen is niet de oplossing. Het mobiliteitsgebruik en het gedrag moet veranderen om de mobiliteitsgroei op te kunnen vangen. De komende jaren staan wij voor de uitdaging om tijdig en blijvend verkenningen te doen naar kansrijke technologieën en vervoersconcepten en tijdig in te spelen op kansen die zich voordoen, zowel technologisch als waar het gaat om samenwerkingen en bekostiging. Tijdig inhaken op de lobbykansen en planvorming vanuit het rijk is daarbij essentieel, zoals in de huidige ideevorming over een stedelijk lightrailverbinding voor de Randstad. Daarbij ligt, gezien de aantallen en beperkingen op uitbreiding van de A28, voor de hand om aansluiting te vinden bij een verbinding met Utrechts Sciencepark.

Wij blijven werken aan de bereikbaarheid voor de auto, de fiets en het openbaar vervoer. Daarbij is afstemming en samenwerking met andere overheden, waaronder onze buurgemeenten, nodig (ontsluiting westzijde Vathorst/Bovenduist). Ook de projecten uit het programma VERDER worden afgerond.

Om de ambitie voor meer stadsrandparkeren te realiseren wordt in 2020 een haalbaarheidsstudie gedaan. Andere verkenningen die zullen worden gedaan zijn: het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Noordewierweg, alternatieven of mogelijkheden om de verkeersontsluiting en verkeersveiligheid op de Nieuwe Poort en Centraal Stadsgebied te verbeteren.

De reconstructie van Knooppunt Hoevelaken en de verbreding van de A1 en A28 ondervinden tegenslagen. Dit als gevolg van de gestaakte aanbesteding van de A28. Ook de effecten van de PAS uitspraak zijn nog niet helemaal duidelijk.

Wij werken aan een beter fietsnetwerk in Amersfoort en in de regio. Wij voeren het fietsplan, waarvoor 5 mln. aan coalitiemiddelen beschikbaar is, versneld uit. Betere fietsverbindingen dragen bij aan een betere bereikbaarheid, minder uitstoot maar komt ook de leefbaarheid ten goede (minder autoverkeer en beslag op de openbare ruimte). Om de verkeersveiligheid te verbeteren starten we met de aanpak van de top 10 door fietsers als onveilige locaties aangegeven. Soms kan de verkeersveiligheid met kleine ingrepen worden verbeterd. Maar bijvoorbeeld rotonde Borneoplein vraagt om meer voorbereidingstijd en moet in nauw overleg met belanghebbenden worden uitgewerkt.

Mobiliteit verduurzamen gaat over meer dan het faciliteren van een 'schonere aandrijving met ' voor motorvoertuigen met als einddoel zero-emissie. De toename in mobiliteit en verschillen in snelheden noopt tot een andere omgang met de openbare ruimte. De verdeling van de schaarse openbare ruimte betekent dat andere voetgangers en fietsers bijvoorbeeld meer ruimte krijgen. Een van de eerste concrete maatregelen hierin is het autoluw maken van de binnenstad.

Het college verkent concepten die mobiliteit bieden maar zonder eigen autobezit, zoals Mobility as a Service (MaaS).

In 2020 continueren we onze inzet op het verbeteren van de luchtkwaliteit op basis van een in het najaar van 2019 door de raad vast te stellen bijgestelde set van maatregelen. Inzet is om de WHO-normen voor 2030 te behalen.

Wij stellen een parkeervisie op waarin onder meer het parkeerbeleid - zal het vraagstuk over de benutting van de openbare ruimte bij een stijgende mobiliteitwens aan de orde komt. Parkeerdruk door forenzen, het bezit van een 2e of 3e auto en de druk die dit geeft op de openbare ruimte, betekent dat het college zal blijven verkennen in welke wijken parkeerregimes verbeterd kunnen worden om de leefbaarheid te verbeteren.In de binnenstad worden parkeerplaatsen op historisch mooie plaatsen opgeheven en langs de singels wordt betaald parkeren omgezet in vergunningparkeren.

Stedelijk beheer/milieu

Met de ontwikkeling en het structurele beheer van onze openbare ruimte zorgen wij voor een veilige, leefbare en groene stad. Vanwege het veranderende klimaat zijn hierbij maatregelen in onze ruimtelijke inrichting nodig waarmee we inspelen op de gevolgen, nu en in de toekomst. We werken hier in 2020 aan met de uitvoering van het Programma Klimaatbestendige en Groene stad, met ook aandacht voor thema's als biodiversiteit en waterrobuustheid, in samenhang met vervangingen, herinrichtingen, inbreidingen en gebiedsontwikkeling. Met de klimaatverandering krijgen we ook meer te maken met invasieve exoten, zoals de eikenprocessierups. De bestrijding hiervan zal in 2020 extra aandacht vragen.

Op het gebied van milieu werken we aan een gezond stedelijk leven op het gebied van onder andere geluid, bodem en afval. Komend jaar vindt een grote sanering plaats van de VETgas terrein.

Een aspect van een circulaire economie is een afvalloze stad. Het doel is om afvalloos te zijn in 2030 op het gebied van huishoudelijk afval. We gaan daarom door met de uitrol van omgekeerd inzamelen. Tevens vindt conform het duurzaamheidsakkoord in 2020 een tussenevaluatie van de uitrol omgekeerd inzamelen plaats. In 2020 komen we met een actualisatie van de visie Stad zonder afval.

1.1 Stedelijk beheer en milieu

Portefeuillehouders

Wethouder Fatma Koser Kaya	**Wethouder Astrid Janssen**
Wethouder Kees Kraanen	**Wethouder Hans Buijtelaar**

Maatschappelijk doel
We werken aan een duurzame stad die toekomstbestendig is. Dat betekent een leefbare, groene en schone stad, waarin we veilig en gezond kunnen leven en die voorbereid is op veranderingen in het klimaat. In samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden waarborgen we de kwaliteit, leefbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte. We stimuleren burgerinitiatieven die op een innovatieve en duurzame manier bijdragen aan de ontwikkeling van de openbare ruimte.

Binnen het programma duurzame stad werken we aan de transitie naar een circulaire economie (geen afval en ketens sluiten), klimaatadaptatie en groen, duurzame mobiliteit en overgang naar een volledig duurzame energievoorziening. Daarvoor is een intensieve samenwerking met bewoners, bedrijfsleven, organisaties en instellingen nodig. Dit doen we op lokaal niveau, maar nadrukkelijk ook op regionaal niveau met bedrijven, gemeenten en provincie. Alleen door samen te werken vanuit een gezamenlijke strategie kunnen we de doorzettingskracht ontwikkelen die deze opgaven vragen. De activiteiten rond Energietransitie in de gebouwde omgeving zijn verder uitgewerkt onder Energietransitie. De activiteiten vanuit Duurzame Mobiliteit onder Verkeer. En de activiteiten op het vlak van circulaire economie onder Economie.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	**Activiteiten**
Stedelijk beheer	
1. Wij voldoen aan onze zorgplicht voor een veilige fysieke openbare ruimte door optimaal en duurzaam beheer.	1.1 We zorgen voor structureel beheer van bovengrondse infra, wegen en pleinen, bruggen, tunnels en viaducten, verlichting, vaarwegen, watergangen en vijvers en van de ondergrondse infra: riolering, kabels en leidingen, (toekomstige) afvalcontainers. 1.2 We voeren een vervangingsprogramma openbare ruimte uit op basis van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2019-2028.
	1.3 De aanpak van de essentaksterfte bestaat uit het kappen van onveilig geworden essen en het snoeien van de overige aangetaste essen. In het 4e kwartaal 2019 worden alle essen opnieuw geïnspecteerd. Over de uitkomst en de aanpak vanaf 2020 wordt uw raad met een raadsinformatiebrief geïnformeerd.
	1.4 We voeren vastgestelde beheerplannen uit. Voor het bosgebied Berg stellen we een nieuw beheerplan op. We gaan verder met de

	uitvoering van het beheerplan voor Nimmerdor. 1.5 In 2019 is de derde behandelronde van de invasieve exoot Japanse Duizendknoop, met glyfosaat uitgevoerd. Op basis van een evaluatie bepalen we de vervolgaanpak vanaf 2020. Preventiemaatregelen en monitoring lopen in ieder geval door. 1.6 Bij de bestrijding van de eikenprocessie-rups in 2019 hebben we gemerkt dat het met het toenemende aantal besmette eiken steeds lastiger wordt deze plaag te beheersen. In het najaar 2019 zijn wij daarom met uw raad in gesprek gegaan over de ervaringen van de afgelopen jaren en de mogelijke alternatieven in de aanpak voor de bestrijding van de eikenprocessierups vanaf 2020.
2. Onze inwoners zijn tevreden over (het beheer van) de openbare ruimte in de stad.	2.1 We voeren wijkonderhoud uit voor bomen en groen, speelvoorzieningen en straatreiniging wat voldoet aan de gestelde normen van technische kwaliteit, netheid en beeldkwaliteit, aangepast aan de functie van het gebied. 2.2 Voor alle wijken zijn samen met ouders en kinderen speelruimtekaarten opgesteld, behalve voor Vathorst. Hier werken we nog aan deze kaart. Per wijk ligt er hierdoor een plan voor de toekomstige speelruimten, die we in de komende jaren tot uitvoering brengen. 2.3 Voor de uitvoering van de motie 2019-081M "Groen en kindvriendelijk Neptunusplein" worden bewoners, ondernemers en bezoekers tijdens een inspiratiemiddag/-avond gevraagd mee te denken over het opwaarderen van het Neptunusplein. Daarmee wordt een proces gestart om tot een definitief ontwerp te komen, waarmee vergroenen van het plein, verkeersveiligheid op het plein en kindvriende-lijkheid, zoals het weren van doorgaand fiets-verkeer en veiliger routes naar de buurtspeel-plekken in De Keyserstraat en op het Krajicek-court, worden gerealiseerd.
3. Wij hechten aan groene en leefbare wijken die voorbereid zijn op veranderingen in het klimaat.	3.1 We gaan verder met de uitvoering van projecten voortkomend uit de Groenvisie, zoals het maken van de Groenstructuurkaart en het Groencompensatiebeleid. Tevens voeren we, met de extra middelen vanaf 2019 uit het

	Coalitieakkoord, het programma Klimaatbestendige en Groene Stad uit. Daarmee zetten we in op vergroening, klimaatbestendigheid, biodiversiteit en recreatie in de stad. 3.2 Bij vervangingen, herinrichtingen, inbreidingen en gebiedsontwikkeling houden we rekening met het toekomstige klimaat (meer hitte, droogte, wateroverlast en vergroten van biodiversiteit). Dit doen we door ruimte te maken voor de opvang en infiltratie van regenwater, ruimte te maken voor groen en uitvoering te geven aan de moties 'steenbreek plus' en 'regenwater in de tuin'. 3.3 We herplanten bomen met de middelen uit het bomenfonds. Daarbij streven we naar een zo groot mogelijke variëteit ten behoeve van biodiversiteit. We hebben een raamovereenkomst gesloten met meerdere aannemers voor het weghalen van stobben en het planten van bomen. Dit betreft een aanpak over meerdere jaren. 3.4 We stimuleren en ondersteunen het vergroenen van schoolpleinen. Klimaatbestendig inrichten is daarbij een belangrijk aandachtspunt. 3.5 We realiseren in de periode 2019-2022 jaarlijks 2 buurttuinen. Hiermee zorgen we voor groene, koele, biodiverse en prettige ontmoetingsplekken in de wijk. We sluiten niet aan bij het "Tiny Forest" project van IVN, omdat uit de pilot is gebleken dat we door de vele randvoorwaarden van IVN niet kunnen aansluiten op de wensen van onze bewoners. 3.6 We werken aan bewustwording bij onze inwoners over de gevolgen van klimaatverandering en bieden handelingsperspectief aan bewoners en bedrijven om bij te dragen aan een klimaatbestendige en biodiverse inrichting van hun eigen gebouwen en tuinen/eigen omgeving. 3.7 We werken aan een waarneembare toename van kenmerkende planten- en dierensoorten in Amersfoort in 2030. 3.8 We doen onderzoek naar onze kwetsbaarheden voor klimaatverandering door bijvoorbeeld klimaatstresstesten uit te voeren op wijkniveau. Kennis uit onderzoeken nemen we

	mee in gebiedsplannen en projecten in de openbare ruimte. We betrekken de stad bij dialoog over klimaatrisico's. 3.9 We investeren in het versterken en uitbreiden van het netwerk 'klimaatbestendige stad' door in te zetten op community management.
4. Wij stimuleren en faciliteren zelfbeheer door bewoners. Door het ondersteunen van initiatieven van burgers willen wij hun betrokkenheid bij de leefomgeving vergroten.	4.1 We stimuleren zelfbeheer met het motto 'ja graag'. We hanteren spelregels en bieden ondersteuning bij het opstarten van initiatieven van bewoners, met onze eigen adviseurs en gebiedsbeheerders, maar ook via een raamovereenkomst met groene organisaties en onze eigen wijkonderhouds-aannemers. 4.2 In Amersfoort zijn veel vrijwilligers bezig met groen. Wij houden contact met hen en faciliteren ze waar nodig. 4.3 We nemen deel aan een provinciaal net-werk voor promotie van zelfbeheer "Groen aan de Buurt'. We brengen met name onze ervaring en expertise in om andere gemeenten te helpen.
Milieu	
5. Wij streven naar een afvalloze stad in 2030. Amersfoort wil in 2020 minimaal 70% van het huishoudelijk afval gescheiden inzamelen.	5.1 We zetten de stadsbrede uitrol van het inzamelsysteem "Omgekeerd inzamelen" voort. We verwachten dit in de eerste helft van 2021 af te ronden. Hiermee kunnen we de verwachte stijging van kosten voor afvalverbranding mogelijk opvangen. 5.2 We maken een tussenevaluatie van de invoering van omgekeerd inzamelen in het tweede kwartaal van 2020 en we zoeken oplossingen voor eventuele problemen, we informeren de raad hierover. 5.3 We maken een voorstel voor de uitvoering van motie 2019-113M "bijplaatsen niet wenselijk". Dit wordt meegenomen met de tussenevaluatie van de invoering van omgekeerd inzamelen. 5.4 We gaan een raadsvoorstel "Actualisatie visie stad zonder afval in 2030" maken in het vierde kwartaal van 2020 en maken inzichtelijk wat nog meer nodig is om in 2030 een afvalloze

	stad te realiseren op het gebied van huishoudelijk afval. 5.5. Begin 2020 (eerste kwartaal) ronden we de uitvoering van de pilot inzameling grondstoffen (PMD, papier en GFT) in de hoogbouw af, we informeren de raad hierover . 5.6. Wij verbeteren de mogelijkheden voor het scheiden van afval in de binnenstad en bij gestapelde bouw, ook voor GFT. Dit wordt uitgewerkt in het raadsvoorstel Uitwerkingsplan inzamelen grondstoffen in de hoogbouw in de hele stad 2019-2022. 5.7 In 2020 starten we met een communicatiecampagne inzameling afval en grondstoffen. Deze campagne gaat lopen van 2020 tot 2022. 5.8 Via de Afval Verwijdering Utrecht (AVU) regelen we dat de huishoudelijke afvalstoffen en de grondstoffen op een verantwoorde manier worden verwerkt. Jaarlijks ontvangt de raad de AVU begroting en de AVU jaarrekening. Veranderende marktomstandigheden kunnen leiden tot prijsverhogingen bij het sluiten van nieuwe contracten middels aanbestedingen. Dit speelt bij een nieuw contract met AVU voor GFT en restafval per 2021, zie ook bij risico's. Wij hebben uw raad hier eerder over geïnformeerd. 5.9 De gemeente voert jaarlijks een aantal zwerfafvalprojecten uit. Hiervoor ontvangen we subsidie van Nedvang. 5.10 Het vernieuwen/aanpassen en/of verplaatsen van ROVA heeft hoge prioriteit. Najaar 2019 wordt de business case verplaatsing van ROVA en de locatie Vinkenhoef voor nieuwbouw verder uitgewerkt. Hiervoor is een reserve ingesteld 'ontwikkeling langs Eem en spoor'.
6. Een gezonde en schone lucht in Amersfoort. Hierbij hebben we aandacht voor de verschillende bronnen van verontreiniging.	6.1 Uitvoering van de maatregelen uit de Aanpak Luchtkwaliteit die in 2019 is vastgesteld (en het Actieprogramma Luchtkwaliteit 2016-2020 vervangt). Hiermee nemen we ook deel aan het landelijke Schone Lucht Akkoord, samen met het Rijk en o.a. Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht en Hilversum.

	6.2 Voortzetting van activiteiten gericht op bewustwording van schadelijke gezondheidseffecten van houtrook en ontwikkeling van handelingsperspectief (beoordelingskader) in samenwerking met o.a. het Rijk, provincie Utrecht en instanties als VNG en Longfonds. 6.3 Zie het onderdeel Mobiliteit voor hoe we werken aan innovatie en schone vormen van persoons- en goederenvervoer. 6.4 Voortzetten van de monitoring van de luchtkwaliteit met berekeningen via de landelijke monitoringstool en met lokale metingen met Palmes buisjes
7. Amersfoort is en blijft een gezonde en veilige stad. Ook de basiskwaliteit voor geluid, bodem en veiligheid is in orde. Waar mogelijk maken we Amersfoort stiller, schoner en veiliger.	7.1 Voortzetten van de geluidsanering van hoog belaste woningen op de zgn. B-lijst. We vragen subsidie aan voor alle resterende saneringswoningen. 7.2 Voortzetten van de uitvoering van de maatregelen uit het Geluidsplan ter beperking van omgevingslawaai - Actieplan geluid 2018-2023. 7.3 We werken met rijksmiddelen aan de afspraken en ambities uit het “Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020” om de bodem actief te beheren en deze te gebruiken als onderdeel van het natuurlijk systeem om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving, de energietransitie en klimaatadaptatie. Door onder andere de aanpak van spoedlocaties, de bestaande werkvoorraad van verontreinigde locaties, het geven van gebruiksadviezen voor diffuse verontreiniging, nazorg en monitoring wordt hieraan invulling gegeven. In 2020 vindt een grote sanering van het VETgas terrein plaats. 7.4 De bodem levert een belangrijke bijdrage aan de energietransitie, zie verder ook bij onderdeel 'energietransitie'.Voor de verschillende vormen van bodemenergie (WKO open, WKO gesloten, geothermie) wordt gezocht naar een optimale ordening van de ondergrond samen met de andere functies.

	7.5 Met gebiedspartners zoals het Waterschap, werken we samen in de Blue Deal. Voor de grondwaterbeschermings-gebieden werken we met de Provincie en Vitens aan gebiedsdossiers. De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht ondersteunt de gemeente bij het uitvoeren van de bodemtaken. 7.6 We blijven bij het Rijk aandringen (samen met de andere spoorgemeenten) op het naleven van de wettelijk toegestane aantallen gevaarlijke stoffen over het spoor.
8. Onze inwoners hebben waardering voor, kennis van en inzicht in natuur en duurzaamheid en kunnen dat een plek geven in hun keuzes en gedrag.	8.1 Via het Centrum voor Natuur en Milieu Educatie (CNME) in het Groene Huis faciliteren we scholen en kinderopvang bij het geven van natuur- en milieueducatie: van natuurbeleving tot en met het verduurzamen van hun organisatie. 8.2 In Het Groene Huis vinden onze inwoners informatie, inspirerende activiteiten en een ontmoetingsplek rond natuur en duurzaamheid. Dit doen we onder andere met wisselende exposities. Momenteel is er een expositie over circulaire economie. 8.3 Met vrijwilligers en sociale activering dragen we bij aan het (ecologisch) beheer van het landgoed ter ondersteuning van de educatieve activiteiten en natuurgerichte recreatie in en om Het Groene Huis.
Duurzaamheid	
9. We nemen vanzelfsprekend als gemeente onze maatschappelijk verantwoordelijkheid en geven het goede voorbeeld op de verschillende relevante beleidsterreinen.	9.1 Duurzame ontwikkeling raakt alle beleidsprogramma's van de gemeentelijke begroting en komt daar tot uitvoering. In lijn van het deelakkoord duurzaamheid stimuleren we medewerkers en leiden we ze daar waar nodig op, zodat duurzaamheid nog betere geïntegreerd wordt binnen de verschillende (beleids)-terreinen. In 2020 ligt de focus op het vergroten van de kennis en kunde op het vlak van duurzaam, CO2-neutraal en circulair inkopen voor de openbare buitenruimte en het realiseren van energieneutrale of -leverende nieuwbouw. We continueren onze inzet op het vergroten van de kennis rond duurzame gebiedsontwikkeling.

10. We informeren bewoners, ondernemers en stakeholders en werken actief met hen samen in de transitie naar een duurzame stad.	10.1 In 2020 blijven we inzetten op het informeren en stimuleren van bewoners, ondernemers en stakeholders. Dit in lijn met de kaders die de gemeenteraad heeft meegegeven in het deelakkoord duurzaamheid. 10.2 Onze communicatieaanpak uit 2019 wordt voorgezet om aan de hand van goede voorbeelden van bewoners, andere bewoners inspireren om ook (kleine) stappen te ondernemen die bijdragen aan de transitie naar een duurzame stad. De activiteiten die worden georganiseerd richten zich op innovatie, bedrijvigheid, voorlichting en onderwijs.
11. Samen met bewoners en ondernemers werken aan de verduurzaming van Amersfoort door het stimuleren van innovaties op het gebied van duurzame energie, energiebesparing en circulaire economie.	11.1 We zetten in op doelgerichte projecten en ondersteunen initiatieven van de stad rond wind- en zonne-energie, warmte en besparing van energie. We stellen in 2020 opnieuw budget beschikbaar als co-financiering voor innovatieve en duurzame projecten in de vorm van het Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling.
12. We monitoren de voortgang en toetsen dit aan het einddoel.	12.1 In 2019 is voor het eerst de duurzaamheidsrapportage opgesteld. Deze rapportage wordt jaarlijks verbeterd. Ook in 2020 zal een slag gemaakt worden. In 2020 hopen we beter de koppeling te kunnen maken tussen beleidsvoornemens, de uitvoering en de impact op de CO2 uitstoot van deze activiteiten.
Energietransitie	
13. We werken verder aan de ambitie om een CO2-neutrale stad te zijn. We werken samen en benutten kansen op landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal niveau.	13.1 We benutten subsidiemogelijkheden vanuit het Rijk zoveel mogelijk en stimuleren inwoners en bedrijven dit ook te doen. 13.2 Met de Utrechtse gemeenten van regio Amersfoort stellen we een Regionale Energiestrategie op. 13.3 Voor het uitvoeren van de transitie naar duurzame verwarming wordt intensief samengewerkt met de woningcorporaties. In de Samen Duurzaam Deal zijn afspraken gemaakt over rollen en verantwoordelijkheden van partijen voor de eerste vier jaar. In de Deal is gezamenlijk commitment uitgesproken over de uitgangspunten van de Warmtevisie en het

	Deltaplan Wonen. Voor de wijk Schothorst-Zuid zijn afspraken gemaakt over de uitvoering. Een gezamenlijke projectorganisatie wordt opgezet die invulling zal geven aan de uitvoering. 13.4 We gaan verder met het opstellen van warmteplannen voor de volgende wijken uit de routekaart zoals deze beschreven staat in de warmtevisie. We doen dit samen met bewoners, gebouweigenaren en technische partners. 13.5 In Schothorst-Zuid worden de eerste stappen gezet richting uitvoering van het warmteplan. De gemeente werkt hierbij intensief samen met de corporaties in een gezamenlijke projectorganisatie. De termijn waarop de concrete uitvoering start is afhankelijk van het wel of niet verkrijgen van de aangevraagde rijksbijdrage in het kader van de pilots aardgasvrije wijken. 13.6 Samen met het bedrijfsleven willen we belemmeringen wegnemen afspraken maken en zodat gezamenlijke initiatieven op het gebied van CO2 neutraliteit en circulaire economie een vervolgfase in kunnen. Dit doen we onder de noemer 033 Samen Duurzaam Deals. We sluiten aan bij plannen van aanpak van de bedrijventerreinen. De gemeente zet hiervoor een projectleider in. 13.7 We ondersteunen en faciliteren energiecoöperaties en bewonersinitiatieven in de stad. De gemeente zet hiervoor een projectleider in.
14. We stellen kaders op voor de transitie naar duurzame warmte.	14.1 We gaan verder met het opstellen van wijkwarmteplannen voor de volgende wijken uit de routekaart zoals deze beschreven staat in de warmtevisie. We doen dit samen met bewoners, gebouweigenaren en technische partners. 14.2 De gemeente Amersfoort bepaalt welke rol zij inneemt bij de aanleg van warmtenetten en betrekt daar de raad vroegtijdig bij in lijn met de motie die daarover is aangenomen bij de vaststelling van de warmtevisie. Voor geothermie werken we samen met de provincie om het ministerie van EZK te adviseren bij opsporingsvergunningen. Indien nodig

	ontwikkelen we samen met de regio nieuw beleid om de ontwikkelingen voor geothermie te faciliteren. Uitgangspunt hierbij is dat we zorgdragen dat aardwarmte op een veilige en verantwoorde manier kan worden geëxploiteerd en aansluit bij andere belangen in boven- en ondergrond. 14.3 We adviseren en ondersteunen bij het realiseren van energieneutrale of -leverende nieuwbouwprojecten met een lage MPG door dit te borgen in het planproces en door het benutten van de wettelijke mogelijkheden.
We willen particuliere woningeigenaren ontzorgen bij het nemen van maatregelen voor verduurzaming van de eigen woning.	14.4 Onafhankelijke informatievoorziening is van groot belang voor het vertrouwen van particuliere huiseigenaren in de mogelijkheden om de omschakeling te maken naar aardgasvrij. Huiseigenaren kunnen hiervoor terecht bij het energieloket in de gemeente. 14.5 We werken samen met 033Energie en de Klimaatmissie in het aanbieden van Nul-op-de-Meter proposities voor particuliere huiseigenaren. Daarnaast stimuleren we de ontwikkeling van proposities om tot spijtvrije maatregelen te komen om de warmtevraag in de gebouwde omgeving te reduceren en duurzaam op te wekken.
15. Het betaalbaar maken van de energietransitie voor particuliere woningeigenaren.	15.1 Samen met de EBU, provincie en Eemlandregio werken we verder aan goede financieringsregelingen voor particuliere woningeigenaren in navolging van de regeling voor VvE's. Daarbij kunnen incidentele garantstellingen van de gemeente noodzakelijk zijn.
16. Het opwekken van energie is duurzaam.	16.1 We werken verder aan de uitvoering van duurzame energielandschappen door samen met initiatiefnemers voor windmolens en zonnevelden zorgvuldig te zoeken naar de juiste locatie, ecologische inpassing en bewonersparticipatie. 16.2 We zorgen ervoor dat bij de energie-transitie zorgvuldig wordt omgegaan met beschermde planten en dieren door een stadsbrede aanpak.

	16.3 Samen met het bedrijfsleven willen we belemmeringen wegnemen afspraken maken en zodat gezamenlijke initiatieven op het gebied van CO2 neutraliteit en circulaire economie een vervolgfase in kunnen. Dit doen we onder de noemer 033 Samen Duurzaam Deals. We sluiten aan bij plannen van aanpak van de bedrijventerreinen. De gemeente zet hiervoor een projectleider in. 16.4 We onderzoeken de opties om innovatieve toepassingen als het plaatsen van asfaltcollectoren in wegen voor warmte- en koudeopslag. 16.5 We stimuleren de opwek van zonne-energie op daken door het ondersteunen van een door bewoners geïnitieerde dakenbank. Daarnaast stimuleren we bedrijven om de ruimte die zij beschikbaar hebben op hun daken, te benutten voor het plaatsen van zonnepanelen.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Voor het beheer van de stad werken we o.a. samen met Waterschap Vallei & Veluwe, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties (o.a. Utrechts Landschap en Natuurmonumenten), diverse aannemende partijen en vele vrijwilligers, die zich bijvoorbeeld inzetten voor onderhoud en beheer in bosgebied Nimmerdor, Park Schothorst, Elisabeth Groen, Waterwingebied en Valleikanaal.

Samenwerking met onderstaande partners is onmisbaar om CO2neutraal en afvalloos te worden.

Woningcorporaties, netbeheerders, energieleveranciers en technische partners.

Bedrijven, duurzaamheidsinitiatieven, regionale overheden (Regio Amersfoort gemeenten, Provincie Utrecht), Economic Board Utrecht, Regionale EnergieAlliantie en Alliantie Cirkelregio.

We verstrekken subsidie aan bedrijven en onderwijsinstellingen vanuit het Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling.

Steenbreek netwerk

Platform water Vallei en Eem

Alle vrijwilligers die zich inzetten voor een biodiverse en klimaatbestendige stad

City Deal klimaatadaptatie

City Deal Waarde van groen en blauw in de stad

Netwerk KANS

Onderwijs en kennisinstellingen

Verbonden partijen
Regionale uitvoeringsdienst Utrecht
De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) voert voor ons taken uit in het kader van wettelijke milieuregels.

NV ROVA Holding
De gemeente Amersfoort heeft een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met NV ROVA Holding en is tevens aandeelhouder. ROVA verzorgt exclusief onze afvalinzameling voor particulieren en voert een aantal beheertaken uit, zoals het machinaal reinigen van kolken, de exploitatie van rioolgemalen en sneeuw- en gladheidsbestrijding.

Amfors Holding B.V.
Voert in een aantal gebieden in de stad het wijkonderhoud uit.

Afval Verwijdering Utrecht (AVU)
Amersfoort neemt voor de afvalverwerking deel aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Afval Verwijdering Utrecht (AVU). De GR AVU regelt een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde afvalverwerking; van overslag en transport tot verwerking; voor huishoudelijke en andere soorten afval.

Geplande investeringen

Tabel: MI.1.1 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Stedelijk beheer en milieu (incl. duurzaamheid)*						
bruggen stadskern	2020	930	0	28	27	27
geluidsreducerend asfalt 2020	2020	475	0	17	16	16
verharding schothorst zuid en noord 2020	2020	2.457	0	85	85	84
verharding randenbroek 2020	2020	790	0	27	27	27
verharding hoogland 2020	2020	107	0	4	4	4
verharding vermeerkwartier	2020	560	0	19	19	19
verharding valleipoort	2020	190	0	7	7	7
verharding soesterkwartier	2020	490	0	17	17	17
besch zielhorst en randenbroek 2020	2020	541	0	19	19	19
vervanging masten 2020	2020	199	0	6	6	6
vervanging armaturen 2020	2020	1.892	0	97	97	96
herstelprogr kademuren en bruggen 2020	2020	305	0	11	11	10
cba bewegwijzering	2020	210	0	23	23	23
cba grafdelfmachine	2020	150	15	16	16	16
vervangingsinvesteringen or 2021	2021	9.144	0	0	318	316
cba uitbreiding wachtruimte	2021	436	0	0	15	15
cba transportmiddelen	2021	125	0	0	14	14
cba oven en filter	2022	120	0	0	0	25
cba 2e fase masterplan	2022	3.872	0	0	0	135
vervangingsinvestering or 2022	2022	10.000	0	0	0	348
vervangingsinvesteringen or 2023	2023	10.000	0	0	0	0
Totaal		**42.992**	**15**	**376**	**720**	**1.222**

*Crematorium begraafplaats Amersfoort

Tabel HF.1.1A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.1.1 Energietransitie	-517	-3.500	-2.804	-3.846	-861	-861
1.1.2 Duurzaamheid	-602	-312	-225	-225	-225	-225

1.1.3 Luchtkwaliteit	-79	-287	-494	0	0	0
1.1.4 Milieu	-13.527	-15.459	-18.600	-18.949	-16.991	-17.291
1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	-32.948	-42.876	-44.947	-44.547	-44.302	-45.185
TOTAAL LASTEN	-47.673	-62.434	-67.070	-67.568	-62.379	-63.561
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
1.1.1 Energietransitie	0	0	0	0	0	0
1.1.2 Duurzaamheid	63	0	0	0	0	0
1.1.3 Luchtkwaliteit	0	0	0	0	0	0
1.1.4 Milieu	1.080	1.198	1.367	1.691	1.691	1.691
1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	9.389	6.698	7.066	7.378	7.399	7.483
TOTAAL BATEN	10.532	7.897	8.433	9.069	9.090	9.174
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.1.1 Energietransitie	-517	-3.500	-2.804	-3.846	-861	-861
1.1.2 Duurzaamheid	-539	-312	-225	-225	-225	-225
1.1.3 Luchtkwaliteit	-79	-287	-494	0	0	0
1.1.4 Milieu	-12.447	-14.261	-17.234	-17.258	-15.300	-15.600
1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	-23.559	-36.178	-37.881	-37.170	-36.903	-37.702
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-37.141	-54.538	-58.637	-58.499	-53.289	-54.388
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-9.082	-1.165	-3.928	-2.680	-2.680	-2.680
Onttrekking aan reserve	2.270	1.880	4.322	3.177	676	675
SALDO MUTATIES RESERVES	-6.812	715	393	497	-2.004	-2.005
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-43.953	-53.823	-58.244	-58.002	-55.293	-56.393

Tabel HF.1.1B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
1.1 Stedelijk beheer en milieu	**-4.636**	**536**
1.1.1 Energietransitie	696	0
1.1.2 Duurzaamheid	86	0
1.1.3 Luchtkwaliteit	-207	0
1.1.4 Milieu	-3.141	169
1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	-2.071	368
Mutaties Reserves	Lasten	Baten
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-3.928	4.322

Tabel: HF.1.1.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Energietransitie			
In de kadernota 2020-2023 is incidenteel € 2.500.000 voor de jaren 2020-2023 extra beschikbaar gesteld voor de Energietransitie. Deze middelen worden gestort in de reserve Duurzame Stad, tot het moment dat deze daadwerkelijk worden ingezet als dekking. Dit bedrag wordt meegenomen in de analyse van de reserve mutaties (zie daarvoor het kopje: mutatie reserves).			
Het incidentele beschikbaar gestelde budget in het coalitieakkoord 2018-2021 voor de Energietransitie daalt in 2020 met € 500.000 t.o.v. 2019 naar € 2.000.000.	500		I
In het kader van de energietransitie is extra incidentele formatie ingezet. De bijbehorende overhead kosten vallen onder programma 6.1 bedrijfsvoering en daarom worden de betreffende middelen naar dat programma overgeheveld.	310		I
In het kader van de energietransitie is extra structurele formatie ingezet. De bijbehorende overhead kosten vallen onder programma 6.1 bedrijfsvoering en daarom worden de betreffende middelen naar dat programma overgeheveld.	270		S
Verschuiving inzet personeel vanuit programma 1.4 Duurzame Mobiliteit.	-226		I
Verschuiving inzet personeel vanuit programma 1.2 Duurzaamheid.	-90		S

Tabel HF.1.1.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
2. Duurzaamheid			
Verschuiving inzet personeel naar programma 1.1 Energietransitie.	90		S

Tabel: HF.1.1.3

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
3. Luchtkwaliteit			
In de Kadernota 2020-2023 (prioriteit 5.03) is incidenteel budget opgenomen voor luchtkwaliteit.	-100		I
Motie jaarrekening 2018 inzake subsidieregeling zakelijk elektrisch vervoer	-100		I

Tabel: HF.1.1.4

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
4. Milieu			
Indexering en areaaluitbreiding budgetten	-581	20	S
Sanering terrein Vetgas (project t.l.v. de reserve bodembescherming). De ontvangen rijksbijdrage is in de reserve gestort.	-2.000		I
Effecten invoeren omgekeerde afval inzameling	-109	148	S
Gefaseerd terugdraaien van de verlaging in 2019 van de inzamelingskosten ROVA	-200		I
De kosten van het vermarkten van PDB (plastic,Drankkartons en blik) grondstoffen stijgen sterk door het grote aanbod	-60		S
De aanbod van afval bij het milieubrengstation neem toe.	-150		

Tabel: HF.1.1.5

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
5. Stedelijk beheer, klimaatadaptie en groen			
In de kadernota 2020-2023 is incidenteel € 400.000 beschikbaar gesteld voor klimaatadapatie	-400		I
In de kadernota 2020-2023 is incidenteel € 80.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Motie Neptunusplein	-80		I

In de kadernota 2020-2023 is incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Motie bijplaatsen huisvuil.	-50		I
In de kadernota 2020-2023 is besloten om een bedrag van € 350.000 beschikbaar te stellen voor de inkoop van duurzame elektra. Voor een bedrag van € 222.000 heeft dat betrekking op de openbare verlichting en riool gemalen.	-222		S
Aflopen incidentele budgetten 2018	300		S
Indexering en areaaluitbreiding budgetten	-462		S
Toename apparaatskosten als gevolg van indexering loonkosten en uitbreiding van de formatie met 1 fte	-319		S
Kapitaallasten riolering	-179		S
Daling kapitaallasten als gevolg van lagere omslagrente op investeringen (van 1,71% naar 1,0%)	89		S
Kapitaallasten investerings- en onderhoudsprogramma CBA.	-2	16	S
De exploitatie van het CBA is budgettair neutraal . Dat wil zeggen dat de lasten toename (met inbegrip van de gemeentelijke overhead op programma 6.1 bedrijfsvoering) van het CBA gedekt wordt door een toename van de baten bij het CBA.		171	S
Kostentoerekening personele lasten CBA	-171	171	S
Doorgeschoven incidentele middelen vanuit de jaarrekening 2018 voor het verwijderen van stobben en het herplanten van de bomen.	-429		I
Indexeringen CBA	-27	27	S

Tabel: HF.1.1.6

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Storting in de reserve onderhoud CBA	-180		S
In de kadernota 2020-2023 is incidenteel € 2.500.000 extra beschikbaar gesteld voor de Energietransitie. Deze middelen worden gestort in de reserve Duurzame Stad, tot het moment dat deze daadwerkelijk worden ingezet als dekking.	-2.500		I
Bij de Kadernota 2020-2023 is besloten om de reserve Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling op te heffen en de	-463	463	I

resterende middelen in de nieuwe reserve Duurzame Stad te storten. Deze storting zal plaats vinden in het jaar 2020.			
Sanering terrein Vetgas t.l.v. de reserve bodembescherming		3.000	I
Beschikking over de reserve riolering tbv kapitaallasten		179	
Mutaties in verband met de Wet Bodembescherming en subsidies Interstedelijke Vernieuwing.	-785	680	I

Indicatoren

% onverhard oppervlak

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
					53			

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: De verhouding verhard en onverhard oppervlak in de openbare ruimte geeft inzicht in de mate van klimaatrobuustheid van de openbare ruimte. Hoe hoger het aandeel onverhard oppervlak, hoe makkelijker het is om regenwater op locatie te infiltreren. Dit is grotendeels openbaar groen, maar bestaat bijvoorbeeld ook uit halfverharding (grind- en waterdoorlatend substraat). Het is op dit moment de beste indicator om het vermogen van de stad te meten om als 'spons' te functioneren. Wel realiseren we ons dat de uitkomst sterk beïnvloed kan worden door de bouwopgave van de stad en dat deze opgave conflicterend is met de doelstelling om de stad te vergroenen en ontstenen. Voor meer informatie, zie de Duurzaamheidsrapportage Amersfoort 2019.

% scheiding huishoudelijk afval

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
51	51	52	53	53	54		70	

Bron: Grondstoffenmonitor

Toelichting: Het afvalscheidingspercentage is de hoeveelheid afval die inwoners apart scheiden. Hoe hoger dit getal, hoe beter er gescheiden wordt. Het gaat met name om de volgende stromen: grofvuil, gft, grof tuinafval, papier, glas, textiel, kunststof (pmd), klein chemisch afval. Wat er over blijft is restafval. Amersfoort doet daarnaast mee met de Benchmark huishoudelijk afval (een product van Rijkswaterstaat en de NVRD - Vereniging voor afval en reinigingsmanagement voor gemeenten). De gegevens worden vergeleken met de prestaties van andere vergelijkbare gemeenten. Hierop is te zien dat gemeente Amersfoort het op dit moment gemiddeld doet. De benchmark is ook te vinden op de website www.benchmarkafval.nl. Voor meer informatie, zie de Duurzaamheidsrapportage Amersfoort 2019.

CO2 uitstoot wonen en werken

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
492	475	499	493	472				

Bron: Rijkswaterstaat

Toelichting: De eenheid van de cijfers is kiloton CO2-equivalent. Het betreft, naast CO2, ook broeikasgassen zoals methaan, lachgas en bepaalde koelmiddelen. Het broeikaseffect van deze andere broeikasgassen is omgerekend naar het effect van CO2 (in zogenaamde CO2-equivalenten) om optelling van deze uitstoot mogelijk te maken.
Opgesplitst was de CO2 uitstoot van wonen in 2017 in totaal 225 kiloton (3,4 ton per huishouden); van werken was dit in totaal 247 kiloton (2,9 tot per werknemer).
In de benchmark met een selectie van een vijftal vergelijkbare steden uit de G40, is de CO2 uitstoot in Amesfoort en Breda voor wonen hoger dan de andere steden (Almere, Haarlem, Leiden, Zwolle).
Voor werken is de CO2 uitstoot in Amersfoort juist het laagste van de zes steden.
Voor meer informatie, zie de Duurzaamheidsrapportage Amersfoort 2019.

Energiegebruik wonen en werken

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6075	5671	5759	5699	5699				

Bron: Rijkswaterstaat, 2018

Toelichting: De eenheid van de cijfers is Terrajoules.
Opgesplitst in wonen en werken: het energiegebruik van wonen was in 2017 3.136 terrajoules (46,7 gigajoules per huishouden); voor werken was dit 2.563 terrajoules (32,7 gigajoules per werknemer).
Voor meer informatie, zie de Duurzaamheidsrapportage Amersfoort 2019.

Gasverbruik wonen en werken

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
125	114	116	114	115				

Bron: Rijkswaterstaat

Toelichting: Dit cijfer is in miljoenen kubieke meter (m3).
Opgesplitst naar wonen en werken was het gasverbruik in 2017 74,3 voor wonen en 40,8 voor werken.
Voor meer informatie, zie de Duurzaamheidsrapportage Amersfoort 2019.

Hernieuwbare elektriciteit (%)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021

		2,5	3,8	4,3				

Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat

Toelichting: Deel van de energie die afkomstig is uit natuurlijke hulpbronnen die constant worden aangevuld, zoals uit wind, zon, waterkracht en biomassa.
De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Opgewekte energie

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
51	85	97	113	121				

Bron: Rijkswaterstaat

Toelichting: De eenheid van de cijfers is Terrajoules. Voor 2017 wordt gemiddeld per huishouden 1,1 gigajoules energie opgewekt.
Opgesplitst in Zonne-energie, Bioamassa en (hernieuwbaar) gas wekte Amersfoort in 2017 41 terrajoules zonne-energie op; 45 terrajoules biomassa en 35 terrajoules (hernieuwbaar) gas.
In de benchmark met een selectie van een vijftal vergelijkbare steden uit de G40, is Amesfoort qua opwek van energie een middenmoter: Almere, Breda en Zwolle scoren hoger; Haarlem en Leiden lager.
Voor meer informatie, zie de Duurzaamheidsrapportage Amersfoort 2019.

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.1.1

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Veranderende markt-omstandigheden kunnen leiden tot prijsverhogingen bij het sluiten van nieuwe contracten middels aanbestedingen. Dit speelt bijv. bij een nieuw contract met AVU en bij projecten voor onderhoud en herinrichting.	Prijsverhogingen kunnen -deels- worden doorberekend in tarieven.	630	Janssen Buijtelaar Koser Kaya Kraanen
2	Herstelkosten als gevolg van extreme weersomstandigheden (droogteschade, storm- en vorstschade, en wateroverlast).	Met onze regelmatige veiligheidscontroles en beheermaatregelen beperken we het risico van stormschade zoveel mogelijk.	439	Janssen Buijtelaar Koser Kaya Kraanen
3	Invasieve exoten (met name Japanse Duizendknoop) of plagen (zoals eikenprocessierups en ratten) veroorzaken schade aan gemeentelijke eigendommen en zorgen voor extra kosten.	De structurele bestrijding van de Japanse Duizendknoop binnen de wettelijk mogelijke aanpak. In de begroting 2018-2021 zijn er voor de bestrijding van de Japanse Duizendknoop extra middelen opgenomen.	421	Janssen Buijtelaar Koser Kaya Kraanen

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders
1.1 Beheer infrastructuur
RIB 2018-090 Meerjarenonderhoudsprogramma 2019-2023 Op stoom komen

Bijlage Meerjarenonderhoudsprogramma 2019-2023 Op stoom komen

RIB 2019-055 Handboek Inrichting Openbare Ruimte

1.2 *Integraal beheerplan 2019-2028*

1.3 Essentaksterfte
RIB 2018-014

1.5 Bestrijding JDK
PVA bestrijding JDK 2017-2019
RIB 2018-028

1.6 Bestrijding eikenprocessierups

CB 2019-107 Voortgang bestrijding eikenprocessierups

2.1 Wijkonderhoud
RIB 2018-007
RIB 2018-009

2.2 Speelruimtekaarten
RIB 2018-019

2.3 Motie 2019-081M Groen en kindvriendelijk Neptunusplein

3.1 Uitwerking Groenvisie
Groenvisie 2030
Peiling uitwerking projecten Groenvisie
Bomenleidraad

RIB 2019-035 Deelprogramma Uitvoering Groenvisie

Bijlage Deelprogramma Uitvoering Groenvisie 2019-2022

3.2 Klimaatbestendigheid
RIB 2016-133

RIB 2019-034 Programma Klimaatbestendige en Groene Stad

Bijlage Deelprogramma Klimaatbestendige Stad

3.3 Herplant bomen
RIB 2018-014
RIB 2018-055

4.1 Zelfbeheer en burgerinitiatieven

RIB 2019-044 Zelfbeheer, ja graag

Bijlage Zelfbeheer, ja graag

5. afval

5.1 RIB 2018-107 Voortgang Omgekeerd Inzamelen

5.3 Motie 2019-113M Bijplaatsen niet wenselijk

5.8 https://amersfoort.notubiz.nl/document/7553907/2

5.10 https://amersfoort.notubiz.nl/document/7751579/1/Collegebericht%202019-086%20Stand%20van%20zaken%20verplaatsing%20ROVA-

6. Gezonde en schone lucht

Actieprogramma Luchtkwaliteit

Visie fijn stof

7.2 Geluidsplan ter beperking van omgevingslawaai

7.5 "Blue Deal"
RIB 2018-025

9. Samen Duurzaam, Deelakkoord Duurzaamheid

Initiatiefvoorstel gemeenteraad

Reactie college van B&W op initiatiefvoorstel

12.1 Duurzaamheidsrapportage

RIB Eerste Duurzaamheidsrapportage

Duurzaamheidsrapportage en vooruitblik

13. Energietransitie

Amersfoort CO2-neutraal, de opgave in beeld

Energiemix Amersfoort 2030

Warmtevisie Amersfoort

RIB Uitvoering energieneutraliteit, energieleverend en circulariteit in de Nieuwbouw

13.11 Haalbaarheidsonderzoek Energielandschappen - onderdeel zonnevelden

Haalbaarheidsonderzoek Energlielandschappen - onderdeel windmolens

1.2 Ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouders

Wethouder Astrid Janssen	**Wethouder Willem-Jan Stegeman**
Wethouder Hans Buijtelaar	

Maatschappelijk doel

Ruimtelijke Ontwikkeling: in onze ruimtelijke ontwikkeling zoeken we een duurzame balans voor de lange termijn tussen een aantrekkelijk leefklimaat, economische dynamiek en een goede bereikbaarheid. Als deze drie in balans zijn, kan Amersfoort een aantrekkelijke en vitale stad blijven waar wonen, werken en recreëren voor iedereen goed samen gaan. Zo biedt Amersfoort een aantrekkelijk leefklimaat voor mens en dier. Vanuit de Omgevingswet krijgen een leefbare, veilige en gezonde leefomgeving speciale aandacht.

Grondexploitaties: met onze grondexploitaties ondersteunen we gewenste ruimtelijke projecten met aandacht voor en inzet op (sociale) woningbouw, duurzaamheid en maatschappelijke waardecreatie.

Vastgoed: wij zetten ons gemeentelijk vastgoed zo goed mogelijk in voor de huisvesting van maatschappelijke organisaties, het bewaren van culturele waarden en het bereiken van duurzaamheidsambities.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Een levendig en vitaal Stadshart met een compact stedelijk leefmilieu met meer woningen en een gevarieerd en passend voorzieningenaanbod.	1.1 We versterken de levendigheid, vitaliteit en aantrekkelijkheid van het Stadshart. Daarvoor maken we de binnenstad autoluw maken en verbeteren we de pleinen en openbare ruimte In de binnenstad. We verbeteren de verbinding tussen Station en binnenstad door dit gebied anders in te richten en we ontwikkelen Langs Eem en Spoor (Wagenwerkplaats, Trapezium, De Nieuwe Stad en Kop van Isselt) als kamer en Suite van de Binnenstad.
2. Een voldoende en passend woningaanbod met diversiteit in wijken.	2.1 We werken aan levensloopbestendige wijken en een inclusieve stad met voldoende woonruimte in de stad voor alle doelgroepen. 2.2 We werken samen met partijen uit de stad aan de woningbouwopgave met de herontwikkeling van Langs Eem en Spoor, De Hoef West en Vathorst.
3. Een sterke ruimtelijke identiteit van Amersfoort.	3.1 We stimuleren bij nieuwe ontwikkelingen hoogwaardige stedenbouw en architectuur en versterken de cultuurhistorie van Amersfoort. 3.2 We zetten ons in voor het behoud van beeldkwaliteit In bestaande gebieden.
4. Een aantrekkelijk leefklimaat voor mens en dier dat veerkrachtig is voor de veranderingen van het klimaat.	4.1 We verbeteren de openbare ruimte zodat die aantrekkelijk is en voor iedereen toegankelijk met extra aandacht voor fietsers en voetgangers. 4.2 We verbeteren bij nieuwe ontwikkelingen en herinrichtingen de groene ruimte met goede verbindingen van groen en water. Daarbij passen we onder andere klimaatadaptieve inrichtingen en groencompensatie toe (zie ook Stedelijk beheer en milieu, beleidsdoel 3.1). 4.3 We maken inzichtelijk welke waarden het groen heeft en maken dit inzichtelijk in de Groenstructuurkaart. Daarbij geven we onder andere aan welke kansen er zijn om de veerkracht voor klimaatveranderingen te vergroten en biodiversiteit te verhogen. Tevens benoemen we de regels voor bomencompensatie.

5. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers.	5.1. We maken het vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers aantrekkelijk bij het (her)ontwikkelen van nieuwe gebieden, onder andere door een mix van functies (wonen, werken en voorzieningen) en een groene omgeving.
6. Bij participatieprocessen rond ruimtelijke ontwikkelingen zijn rol en positie voor een ieder duidelijk en kan de raad goed zijn kaderstellende en controlerende rol uitoefenen.	6.1. We brengen de participatiegids in praktijk, weten wat de stad bezighoudt en zijn in een permanente dialoog met raad, initiatiefnemers en bewoners over ruimtelijke ontwikkelingen.
7. In 2021 zijn wij goed voorbereid op de invoering van de Omgevingswet.	7.1 We experimenteren met de Omgevingswet door pilots. 7.2 We maken de Verordening voor de fysieke leefomgeving Amersfoort af. 7.3 We gaan verder met de voorbereiding van de interne organisatie voor de invoering van de Omgevingswet: we gaan verder met de digitalisering van processen, zorgen dat we kunnen aansluiten op het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), werken aan de versnelling en vereenvoudiging van regels en procedures en dienstverlening.
8. In 2021 is de Omgevingsvisie vastgesteld.	8.1 De startnotitie voor de Omgevingsvisie is door de raad vastgesteld op 28 mei 2019. De analysefase wordt in 2019 afgerond, begin 2020 besluit de raad over de bouwstenen voor de visiefase.
9. Een goede overgang van stad naar buitengebied zonder verrommeling.	9.1 We stellen, voor de zones rondom de stad Kernrandzones op, om de ontwikkelingen die daar spelen te kunnen sturen en we balans kunnen vinden in de ruimtevraag van verschillende functies (als natuur, recreatie, wonen en werken en nieuwe energie).
10. We betrekken de ruimtelijke impact van de energietransitie bij de inrichting van onze stad.	10.1 We werken in bestaande gebieden aan energietransitie en bewaken daarbij de balans tussen inpassing en beeldkwaliteit. 10.2 We reserveren ruimte voor maatregelen voor duurzame mobiliteit bij (her)ontwikkeling van gebieden. 10.3. We integreren het ruimtelijk beslag van de energietransitie in nieuwe bestemmingsplannen.

	10.4 We stellen samen met de regio een Regionale Energie Strategie op.
Grondexploitaties	
1. We ondersteunen ontwikkelingen met grondbeleid op maat.	1.1 Wij gaan samen met corporaties en marktpartijen de grote (sociale) woningbouwopgave realiseren en energie neutrale woningbouw stimuleren; 1.2 Wij streven vanuit de maatwerkgedachte naar samenwerkings- en exploitatiemodellen die passen bij de beoogde ontwikkelingen;
2. Wij zoeken bij gebiedsontwikkeling naar (maatschappelijke) waardecreatie: naar meer en andere ontwikkelingsvormen voor gebieden, die - vroeg of laat - rendement opbrengen.	2.1 We hebben aandacht voor (maatschappelijke) meerwaarde bij aanbestedingen.
3. Wij hebben een goed beeld van de ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op onze grondexploitaties, beheersen de risico’s en stappen in projecten op het moment dat er ontwikkelingskansen zijn.	3.1 Wij zetten in op een optimale toepassing van onze duurzaamheidsambities bij (nieuwe) ontwikkelingen; 3.2 Bij projecten houden we risico-inventarisaties om risico's goed in beeld te krijgen en mogelijke beheersmaatregelen te nemen.
Vastgoed	
1. Wij willen met ons gemeentelijk vastgoed bijdragen aan de ambitie in 2030 CO2-neutraal te zijn.	1.1 Wij ronden de routekaart af voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed; 1.2 Wij hanteren duurzame meerjarenonderhoudsplannen waarin duurzaamheidsmaatregelen worden toegepast in het regulier onderhoud; 1.3 Wij stimuleren duurzaamheidsinitiatieven o.m. van huurders of bewonerscoöperaties, bijvoorbeeld door het dak beschikbaar te stellen voor zonnepanelen; 1.4 Wij benutten natuurlijke momenten, zoals nieuwbouw of renovatie, om (extra) duurzaamheidsinvesteringen voor te stellen.
2. Wij bieden toegevoegde waarde met ons vastgoed voor de stad.	2.1 Het gemeentelijk vastgoed wordt ingezet bij het geven van het goede voorbeeld op diverse beleidsthema’s, zoals duurzaamheid, toegankelijkheid;

	2.2 We onderzoeken bij het leegkomen van gemeentelijk vastgoed of dit, voor zover passend binnen bestaand beleid, geschikt is voor een woonfunctie. 2.3 Wij stimuleren het openstellen van leegstaand vastgoed voor tijdelijk gebruik, waarbij per object bepaald wordt welk tijdelijk gebruik het beste past; 2.4 Wij investeren in duurzame relaties met de gebruikers van het maatschappelijk vastgoed, waarbij veiligheid, duurzaamheid en klanttevredenheid kernbegrippen zijn. Uiteraard gaan we uit van een transparante verdeling van verantwoordelijkheden; 2.5 Wij zorgen ervoor dat het cultureel erfgoed in gemeentelijk eigendom er mooi bij staat.
3. Wij willen dat het gemeentelijk vastgoed integraal toegankelijk is.	3.1 Wij investeren in het verbeteren van de toegankelijkheid van 43 gemeentelijke, openbare gebouwen; 3.2 Bij nieuwbouw en renovatie wordt het moment benut om een optimaal toegankelijk gebouw te realiseren. 3.3 Wij stimuleren huurders/gebruikers van ons gemeentelijk vastgoed om haar inrichting en faciliteiten toegankelijker te maken.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Rijk

Provincies Utrecht en Gelderland

Regio's Amersfoort en Food Valley

Waterschap

RUD

GGD

Natuurorganisaties

Woningbouwcorporaties

Marktpartijen/ondernemers

BElangenorganisaties

Inwoners

Verbonden partijen
NV SRO
De gemeente werkt voor het beheer van haar vastgoed samen met SRO. Voor de gehele gemeentelijke vastgoedportefeuille is SRO verantwoordelijk voor het technisch beheer en onderhoud. Ook is zij voor de binnen- en buitensportaccommodaties en diverse welzijns- en culturele accommodaties verantwoordelijk voor de verhuur en exploitatie. De Raamovereenkomst Onroerende zaken 2015-2019 liep eind 2019 af. De samenwerking is in 2019 met SRO geëvalueerd. In de evaluatie is onder meer teruggekeken naar de noodzakelijke prestatie- en kwaliteitsverbetering in de dienstverlening van SRO. Gezamenlijk is een nieuwe overeenkomst vormgegeven, waarbij concrete afspraken gemaakt zijn over de verdere groei die SRO zal moeten doormaken. Kernbegrippen in de dienstverlening die wij van SRO vragen zijn veiligheid, duurzaamheid en gebruikerstevredenheid.

Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V.
Het Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. neemt deel in het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst OBV CV en ook in de VOF Podium.

Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV
De gemeente werkt voor de realisatie van ruimtelijke doelen in een aantal verschillende verbanden samen met het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV. Het OBV zorgt, naast de woningbouw in Vathorst, voor de levering van bouwrijpe kavels bij Vathorst Bedrijven en maakt dit gebied ook woonrijp. Daarnaast levert zij bouwrijpe grond aan het VOF-Podium en maakt dit gebied ook woonrijp.

Geplande investeringen

Tabel: MI.1.2 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Ruimtelijke ontwikkeling						
amhc toplaagvervanging veld 4	2020	213	1	24	24	23
kleedkamers kvva	2020	119	0	6	6	6
kleedkamers bsc quick	2020	108	0	5	5	5
kleedkamers vv hoogland	2020	299	0	15	15	15
toplaag kunstgras hoogland	2020	290	0	32	31	31
toplaag kunstgras amhc	2020	217	0	24	24	23
toplaag kunstgras cjvv veld 4	2020	290	0	32	32	31
onderhoud olv-toren	2020	1.037	0	36	36	36
kantplank/schoonlooproost.16 kunstgrasvd	2020	216	0	24	23	23
toplaag kunstgras mia veld 1 en 2	2021	290	0	0	32	32
trekkenwand flint	2021	816	0	0	62	62
toplaag veld 5 vv hooglanderveen	2021	285	0	0	31	31
kunstgrasvelden amhc	2022	440	0	0	0	48
kunstgrasvelden afc quick	2022	570	0	0	0	63
kunstgrasveld vv hoogland	2022	285	0	0	0	31
herhuisvesting hc eemvallei	2022	3.000	0	0	0	104
kunstgrasveld amsvorde - veld 3	2023	290	0	0	0	0
kunstgrasveld cjvv - veld 2	2023	290	0	0	0	0
kunstgrasveld cjvv - veld 3	2023	290	0	0	0	0
Totaal		**9.344**	**1**	**197**	**321**	**564**

Tabel HF.1.2A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.2.1 RO en Omgevingswet	-4.321	-7.017	-5.978	-6.077	-2.454	-2.457
1.2.2 Grondexploitaties	-42.379	-22.172	-35.000	-45.554	-31.256	-13.911
1.2.3 Vastgoed	-17.961	-17.233	-15.733	-15.279	-15.432	-15.510
TOTAAL LASTEN	**-64.661**	**-46.422**	**-56.712**	**-66.910**	**-49.142**	**-31.878**
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						

1.2.1 RO en Omgevingswet	627	61	182	182	182	182
1.2.2 Grondexploitaties	44.263	22.070	34.407	44.961	30.663	13.318
1.2.3 Vastgoed	16.111	8.009	10.446	10.446	10.446	10.446
TOTAAL BATEN	61.000	30.140	45.035	55.589	41.291	23.946
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.2.1 RO en Omgevingswet	-3.694	-6.956	-5.796	-5.895	-2.272	-2.275
1.2.2 Grondexploitaties	1.884	-102	-593	-593	-593	-593
1.2.3 Vastgoed	-1.850	-9.224	-5.288	-4.833	-4.986	-5.065
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-3.660	-16.282	-11.677	-11.322	-7.851	-7.933
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-440	-96	-2.500	0	0	0
Onttrekking aan reserve	1.683	1.000	950	850	50	50
SALDO MUTATIES RESERVES	1.243	904	-1.550	850	50	50
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-2.417	-15.377	-13.227	-10.472	-7.801	-7.883

Tabel HF.1.2B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	**-10.290**	**14.894**
1.2.1 RO en Omgevingswet	1.039	121
1.2.2 Grondexploitaties	-12.829	12.337
1.2.3 Vastgoed	1.500	2.436
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-2.500	950

Tabel: HF.1.2.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. RO en Omgevingswet			
Toename apparaatskosten als gevolg van indexering loonkosten en uitbreiding van de formatie met 2 fte	-192		I
Daling kapitaallasten als gevolg van lagere omslagrente op investeringen (van 1,71% naar 1,0%), omzetten investering Ontwikkeling Stadshart voor de jaren 2019, 2020, 2021 (jaarlijks € 500.000) naar incidenteel budget voor dezelfde jaren.	51		S

Raadsakkoord 2018-2022 (Incl. Kadernota 2018-2021): 29 Ontwikkeling Vathorst Noord/ Hammetje Het incidentele budget in 2020 van € 500.000 is € 1.900.000 lager ten opzichte van 2019.	1.900		I
Het incidentele budget voor 2020 voor de implementatie van de Omgevingswet is € 400.000 lager ten opzichte van 2019 (kadernota 2018-2021)	400		I
Taakmutatie meicirculaire 2019 Beheersovereenkomst DS omgevingswet	138		I
Voor 2020 is incidenteel budget van € 1.000.000 beschikbaar voor Ontwikkeling Stadshart (Kadernota 2020 - 2023). Dit leidt tot een mutatie van € 623.000 ten opzichte van de incidentele middelen van € 377.000 van 2019	-623		I
Omzetting investering Ontwikkeling Stadshart naar incidenteel budget jaarschijf 2020	-500		I
De baten en de lasten van postzegelbestemmingsplannen/ wabo-projectbesluiten worden verantwoord in de exploitatie. Hiervoor is een structurele begrotingspost van € 150.000 opgenomen welke naar verwachting volledig gedekt worden door bijdrage van derden (initiatiefnemers). Omdat er vaste tarieven in rekening worden gebracht en er niet wordt afgerekend op werkelijke kosten kan hier sprake zijn van een afwijking (positief dan wel negatief). Het begrotingsbedrag is indicatief (aanvraag is vraag gestuurd)	-150	150	S

Tabel: HF.1.2.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
2. Grondexploitaties			
In deze begroting zijn de getallen van de herziening grondexploitatie per 1-11-2018 opgenomen. Zie voor de verschillenverklaring "Herziening van de Grondexploitatie per 1 november 2018".	-11.829	11.337	I
De baten en de lasten van de faciliterende projecten worden vanaf 2020 opgenomen in de begroting. Hiervoor is een structurele begrotingspost van € 1.000.000 opgenomen welke volledige gedekt worden door bijdrage van derden (ontwikkelaars). Het begrotingsbedrag is indicatief.	-1.000	1.000	S

Tabel: HF.1.2.3

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
3. Vastgoed			
Het beheerbudget voor het te verkopen vastgoed daalt met € 83.000 ten opzichte van 2019 naar het structurele budget van € 500.000	83		I
In 2020 staat er geen geraamde verkoopopbrengsten begroot voor te verkopen vastgoed. Dit levert een nadeel op ten opzichte van 2019 van € 413.000.		-413	I
Daling kapitaallasten als gevolg van lagere omslagrente op investeringen (van 1,71% naar 1,0%), aanpassing fasering investeringen o.a. kunstgrasvelden en volledig afgeboekte activa	1.698		S
Voor 2020 is een incidenteel budget beschikbaar voor wettelijke verplichtingen verduurzaming gemeentelijk Vastgoed (Kadernota 2020 - 2023)	-500		I
Voor 2019 is een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor bomenonderhoud op vastgoedlocaties	196		I
Vervangingsinvesteringen Toneeltechniek Flint. Betreft overheveling naar programma 3.4 Cultuur door andere demarcatie verantwoordelijkheid eigenaar gebruiker	115		S
Voor 2019 is een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed (kadernota 2018 - 2021)	51		I
Voor 2020 e.v. is aanvullend structureel budget van € 162.000 beschikbaar gesteld voor het beheren en onderhouden van de Brandweerkazernes (Kadernota 2020 - 2023). In 2019 was incidenteel beschikbaar € 50.000	-162 50		S I
In 2019 is kostprijsdekkende verhuur van de sportaccommodaties aan SRO ingevoerd. Hier tegen over staat een verhoging van de vergoeding voor de exploitatie van sportaccommodaties aan SRO, zie programma 3.3 Sport		2.735	S
Indexering van de baten		114	S

Tabel: HF.1.2.4

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S

9. Mutatie reserves			
Voor de ontwikkeling in het plangebied langs Eem en Spoor is in 2020 incidenteel € 2.500.000 beschikbaar gesteld voor de mogelijke verplaatsing van de Rova. Dit bedrag wordt gestort in de reserve Ontwikkeling langs Eem en Spoor, omdat de ontwikkeling hiervan in latere jaren zal plaats vinden.	-2.500		I
Dit betreft de geraamde bijdrage van de Amersfoort Vernieuwt middelen aan Woningcoöperatie de Alliantie voor het woonrijp maken van de afgesproken ontwikkelgebieden vanuit de reserve Sociale Woningbouw.		900	I
Dit betreft de dekking van de gemeentelijke plankosten voor Amersfoort Vernieuwt projecten vanuit de Reserve Ruimtelijke Investeringen.		50	S

Indicatoren

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021

Bron:

Toelichting:

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel RI.1.2

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder

1	Grondexploitatie Bestaand Stedelijk Gebied-Divers.	Binnen de door de raad vastgestelde kaders sturen wij zoveel mogelijk op het behalen van de planning en het beperken van de kosten, respectievelijk het verhogen van de opbrengsten.	3985	Janssen Buijtelaar Stegeman
2	Grondexploitatie Lichtenberg.	Binnen de door de raad vastgestelde kaders sturen wij zoveel mogelijk op het behalen van de planning en het beperken van de kosten, respectievelijk het verhogen van de opbrengsten.	3773	Janssen Buijtelaar Stegeman
3	Grondexploitatie Vathorst Bedrijventerrein.	Binnen de door de raad vastgestelde kaders sturen wij zoveel mogelijk op het behalen van de planning en het beperken van de kosten, respectievelijk het verhogen van de opbrengsten.	3671	Janssen Buijtelaar Stegeman

Projecten

Onderstaand is de voortgang van de projecten opgenomen binnen dit programma met de top 3 van de kwantitatieve risico's.

	Inhoud		Planning		Financiën
Ja	De inhoud en de scope van het project zijn in lijn met de laatste besluitvorming.	Ja	De voortgang van het project is in lijn met de planning van de laatste besluitvorming.	Ja	De huidige financiële positie is in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.
Risico	Er is een risico dat de inhoud en de scope van de laatste besluitvorming niet haalbaar zijn.	Risico	Er is een risico dat de planning van het project conform de laatste besluitvorming niet wordt gehaald.	Risico	Er is een risico dat het budget, vastgesteld bij de laatste besluitvorming, zal worden overschreden.
Nee	De inhoud en de scope van het project wijken af van de laatste besluitvorming.	Nee	De voortgang van het project is niet in lijn met de planning uit de laatste besluitvorming.	Nee	De huidige financiële positie is niet in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.

Tabel: PP.1.2.1

Project	Elisabethlocatie		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	18.850	350	18.500
Realisatie			

Lasten/ Baten	18.792	3.122	15.670
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*ja*	*ja*	*ja*
	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp
1. Hogere kosten in voorbereiding en uitvoering sloopwerkzaamheden	*a. Gemeentelijke kosten tot minimum beperken* *b. Meerkosten asbest verhalen op Meander Medisch Centrum (MMC)*		
2. Hogere inrichtingskosten	*Duidelijke financiële kaders (taakstellend)*		
3. Archeologische vondsten	*Aanpassen ontwerp*		

Toelichting: De hogere baten betreft met name de vergoeding voor de hogere asbestkosten bij de sloop van het Elisabethziekenhuis. Tegenover de hogere baten staan hogere lasten, deze worden nog gerealiseerd.

Tabel: PP.1.2.2

Project	Over de Laak		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	8.561	2.150	6.411
Realisatie			
Lasten/ Baten	1.726	1.999	-273
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*ja*	*ja*	*ja*
	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp

1.Uitwerking ontwerp levert hogere uitvoeringskosten op.	*Ontwerpen en haalbaarheid gelijk op laten lopen*		
2. Invulling resterend gebied (mogelijke zonnevelden) levert vertraging op voor het gehele project	*Afhankelijkheden inzichtelijk maken*		
3. Het resultaat uit de grex Kavels over de Laak valt lager uit.	*Jaarlijkse actualisatie*		

Toelichting: Bovenstaande informatie met betrekking tot de Laak heeft betrekking op de investeringsprojecten Waterrijk, Speelpolder en 't Hammetje.

Tabel: PP.1.2.3

Project	De Hoef		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	1.494	82	1.412
Realisatie			
Lasten/ Baten	1.494	82	1.412
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*ja*	*ja*	*ja*
	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp
1. De overstijgende onderdelen van het plan (bijv collectief parkeren, groen, doorwaadbaarheid) worden niet gerealiseerd	*Ontwikkelkader en voorbereidingsbesluit afgerond. In anterieure overeenkomsten worden overige afspraken opgenomen.*		*nieuw*
2. Verlies interesse bij (toekomstige) eigenaren	*Genoeg mogelijkheden en flexibiliteit bieden in ontwikkelkader, via gebiedspromotie interesse van markt behouden.*		*nieuw*

3. Kostenverhaal nog niet definitief, niet alle bijdragen van derden komen tot stand (terwijl er wel al geinvesteerd is)	*Kostenverhaal conform experiment 7V gaan regelen (of regels omgevingsplan) , tot die tijd niet of beperkt investeren.*		

Toelichting: Er is afgelopen jaren gewerkt aan het ontwikkelkader voor De Hoef. Deze wordt medio 2019 vastgesteld. Dit zal alle betrokkenen de kaders bieden voor verdere planontwikkeling. In 2019 zal ook gewerkt worden aan de ontwikkelstrategie en zullen de marktpartijen hun plannen verder uitwerken.

Tabel: PP.1.2.4

Project	Omgevingswet		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	3.850		3.850
Realisatie			
Lasten/ Baten	374	-	374
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*ja*	*ja*	*ja*
	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp
1. Gemeentebreed zaaksysteem is niet tijdig ingevoerd (dit is een basis voor het werken met Digitaal Stelsel Omgevingswet)	*Concrete risico's worden continu in beeld gebracht en geminimaliseerd door de vakafdeling.*		
2. Landelijk Omgevingsloket (met alle koppelingen aan lokale systemen) is niet tijdig gereed	*Contact houden met het Rijk en VNG. Actie is aan hun.*		
3. Budget is onvoldoende om het DSO te realiseren	*Periodiek toetsen of uitgaven passen binnen eerder gemaakte afspraken. Inzet post onvoorzien en evt. aanvullende financiering.*		

Toelichting:

Beleidskaders
Nota Vastgoedbeheer 2017-2020

Nota Grondbeleid

1.3 Wonen

Portefeuillehouders

Wethouder Menno Tigelaar

Maatschappelijk doel
Amersfoort is een aantrekkelijke stad om te wonen en dat willen we zo houden. We willen een aantrekkelijke stad blijven voor iedereen: een inclusieve stad. Een stad die een gezonde, diverse sociale structuur heeft en waar verschillende mensen prettig wonen. Verdringing op de woningmarkt vinden we ongewenst, er moet voor iedereen een passende en betaalbare woning beschikbaar zijn. Omdat wonen een basisbehoefte is. En omdat de samenleving als geheel baat heeft bij diversiteit. We willen dat Amersfoort een thuis is voor verschillende mensen die hier hun talenten kunnen ontplooien: van jong tot oud, van alleenstaande tot gezin, van kwetsbaar tot zelfredzaam, van een smalle tot ruime beurs, van technische vakmensen tot leraren tot verplegers tot kenniswerkers.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Aantrekkelijke en inclusieve woonstad: zorgen voor voldoende,	1.1 We geven uitvoering aan het Deltaplan Wonen. Hiervoor hebben we in de begroting extra capaciteit en

betaalbare en passende woningen voor iedereen (zie onderstaand 1.A, 1.B, 1.C als uitwerking hiervan).	middelen (in 2020 een bedrag van 1,65 miljoen euro) gereserveerd. Activiteiten (zie ook onderstaand) gaan vooral over nieuwbouw van woningen, het stimuleren van doorstroming en specifieke maatregelen voor sociale huurwoningen en kwetsbare doelgroepen. 1.2 Om samenwerking met stakeholders (zoals corporaties, ontwikkelaars, beleggers, makelaars) te bevorderen en vinger aan de pols te houden bij actuele ontwikkelingen starten we een Overlegtafel Woonopgave. 1.3 Met het Rijk sluiten we een woondeal voor Regio Amersfoort. 1.4 Als zich kansen aandienen, zetten we in op experimenten en pilots.
1.A Voldoende woningen: er is behoefte aan 1.000 extra woningen per jaar tot 2030.	1.5 Via het Programma Woningbouw stimuleren we nieuwbouw. We willen groeien met kwaliteit. Dat betekent dat er woningen komen die passen bij de behoefte en financiële mogelijkheden van woningzoekenden, dat er gebouwd wordt met respect voor de bestaande omgeving en dat het woongenot van huidige en toekomstige inwoners voldoende behouden blijft. Daartoe stellen we kaders bij projecten en we monitoren ontwikkelingen op de woningmarkt en de voortgang van de woningbouwopgave. 1.6 We zetten in op enkele grote gebiedsontwikkelingen (Langs Eem & Spoor, De Hoef West en Vathorst) en diverse kleine en middelgrote inbreidingslocaties. Er zijn plannen voor ruim 14.000 woningen, terwijl de behoefte tot 2030 10.000 tot 12.000 woningen is. Dat lijkt comfortabel, maar is het niet. Het betreft harde en zachte plannen waardoor een deel van de plannen niet of met vertraging wordt gerealiseerd. Van de andere kant kunnen er ook nog plannen bijkomen die nu nog niet in beeld zijn. 1.7 De komende 4 jaar wordt er vooral gebouwd in het Hogekwartier, Vathorst De Laak en De Hoef West. Maar ook op locaties als de Bachweg en aan de Stadsring wordt gebouwd. 1.8 We werken aan een standaardisering van de planprocessen zodat planprocessen meer eenduidig en herkenbaar zijn voor onze partners en de bewoners van de stad.
1.B Betaalbare woningen: er is van 2018 - 2030 behoefte aan minimaal 4.000 extra sociale huurwoningen en	1.9 Bij nieuwbouwprojecten zien we toe op naleving van de regels voor de realisatie van betaalbare woningen,

ongeveer 3.000 extra woningen in het middensegment.	zoals per project minimaal 35% sociale huurwoningen en minimaal 20% woningen in het middensegment. 1.10 Om de voorraad sociale huurwoningen in de stad te laten groeien en te zorgen voor voldoende kwaliteit maken we Prestatie Afspraken met de woningcorporaties De Alliantie, Portaal en Omnia Wonen op vijf thema's: beschikbaarheid, betaalbaarheid, wonen en zorg, veiligheid en leefomgeving, duurzaamheid. 1.11 Voor sociale huurwoningen heeft de gemeente diverse (wettelijke) taken en instrumenten, zoals regels voor de woonruimteverdeling (bijvoorbeeld de Huisvestingsverordening en het urgentiebeleid) en huisvesting van specifieke doelgroepen zoals statushouders. 1.12 Bij uitzondering (in schrijnende situaties) zoeken we voor een individu of een gezin een maatwerkoplossing.
1.C Passende woningen: diversiteit aan woningen en woonmilieus, passend bij de woonbehoefte van verschillende doelgroepen. Speciale aandacht is er voor kwetsbare doelgroepen met een zorgbehoefte.	1.13 Bij de realisatie van woningbouwprojecten bewaken we dat er voldoende diversiteit is van woningen en woonmilieus; waar nodig en mogelijk sturen we bij. Het gaat om een mix en spreiding van stedelijke woonmilieus en groenstedelijke woonmilieus, type woningen (van appartementen tot grondgebonden woningen), omvang, huur of koop en prijs van woningen. 1.14 We stimuleren doorstroming, bijvoorbeeld binnen de sociale huursector (samen met corporaties), doorstroming van ouderen uit een eengezinswoning en doorstroming ten gunste van starters.
2. wonen en zorg: passende woningen en ondersteuning voor kwetsbare doelgroepen die langer of weer zelfstandig wonen.	2.1 Via uitvoering van het Programma Wonen en Zorg zorgen we voor woonruimte voor kwetsbare doelgroepen met een zorgbehoefte. Dit betreft veelal maatwerk. Er is een groot tekort aan passende woonruimte dat we door samenwerking met diverse partijen (zoals corporaties en zorginstellingen) willen wegwerken. Daarbij zetten we in op betaalbaarheid, een passende woonomgeving (en soms ook een aangepaste woning). 2.2 We werken aan de randvoorwaarden om kwetsbare groepen goed te kunnen laten participeren in de samenleving en prettig te laten wonen met hun buren. Door in te zetten op goede samenwerking tussen betrokken partijen en met passende zorg en ondersteuning. 2.3 We geven samen met de woningcorporaties en de zorginstellingen invulling aan het met voorrang huisvesten van kwetsbare en andere doelgroepen via

	directe bemiddeling. De organisatie van de urgentieverlening is daarop ingericht.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Voor de aanpak van de woonopgave werken we samen met vele partijen binnen en buiten de stad, zoals corporaties, marktpartijen, maatschappelijke instellingen en overheden.

Dat kan rondom een specifiek onderwerp zijn (bijvoorbeeld wonen en zorg waar ook zorgpartijen betrokken zijn) of een concrete locatie of gebiedsontwikkeling. We werken samen met andere overheden, zoals buurgemeenten binnen Regio Amersfoort, Provincie Utrecht en het Rijk.

Verbonden partijen
Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV
De gemeente werkt voor de realisatie van ruimtelijke doelen in een aantal verschillende verbanden samen met het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV. Het OBV zorgt onder meer voor de woningbouw in Vathorst.

Geplande investeringen

Tabel: MI.1.3 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Wonen						
Geen investeringen						
Totaal		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel HF.1.3A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.3.1 Wonen	-2.161	-3.222	-3.102	-3.102	-3.090	-3.060
TOTAAL LASTEN	-2.161	-3.222	-3.102	-3.102	-3.090	-3.060
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
1.3.1 Wonen	421	241	214	214	214	214
TOTAAL BATEN	421	241	214	214	214	214
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.3.1 Wonen	-1.741	-2.982	-2.888	-2.888	-2.876	-2.846
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-1.741	-2.982	-2.888	-2.888	-2.876	-2.846
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-3.467	0	-1.650	-1.700	-1.700	-1.700
Onttrekking aan reserve	835	1.200	3.300	1.200	1.200	1.200
SALDO MUTATIES RESERVES	-2.632	1.200	1.650	-500	-500	-500
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-4.373	-1.782	-1.238	-3.388	-3.376	-3.346

Tabel HF.1.3B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
1.3 Wonen	**121**	**-26**
1.3.1 Wonen	121	-26
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-1.650	3.300

Tabel: HF.1.3.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Wonen			
Toename apparaatskosten als gevolg van indexering loonkosten en uitbreiding van de formatie met 1 fte	-150		S
Rente verstrekte startersleningen is verlaagd door de verlaging van de omslagrente in de begroting en de ontvangen aflossingen	82	-30	S
Incidenteel budget 2019 voor bodemverbetering woonwagenlocatie Verdistraat vervalt in 2020	200		I

Tabel: HF.1.3.2

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Kadernota 2020-2023 Prioriteit 5.06 Deltaplan Wonen. Het beschikbaar gestelde budget wordt in de reserve Woningbouw gestort	-1.650		I
Kadernota 2020-2023. Herijking reserve's. Betreft het herzien van de reserve Amersfoort vernieuwt.		2.100	I
Geraamde onttrekking reserve Sociale woningbouw in verband met te maken plankosten en bijdrage derden.		1.200	S

Indicatoren

Jaren wachttijd als woningzoekende

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
5,1	5,4	5,9	6,3	7,6	7,6	7,8	8	

Bron: Woningnet; bewerking O&S

Toelichting: Het aantal jaren dat een woningzoekende gemiddeld stond ingeschreven bij Woningnet bij acceptatie van een woning. Het grootste deel van de sociale huurwoningen (80%) wordt toegewezen op basis van wachttijd (de overige 20% wordt toegewezen via loting). De aangeboden woning gaat naar de woningzoekende die het langst staat ingeschreven. De gemiddelde wachttijd die nodig is om voor een woning in aanmerking te komen, zegt daarmee iets over de krapte op de sociale huurwoningmarkt.

We verwachten dat door een beperkt vrijkomend sociaal woningaanbod en door een grote vraag naar woningen door urgenten de wachttijd nog wat zal toenemen.

Kernvoorraad

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
17967	17863	17822	18166	17645	17943	18200	18550	

Bron: BAG/WOZ/Corporaties; bewerking O&S

Toelichting: De kernvoorraad bestaat uit de goedkopere huurwoningen die eigendom zijn van een sociale verhuurder. De maximale huur voor de kernvoorraad is gelijk aan de huurtoeslaggrens: € 720,42 (2019). De kernvoorraad is primair bedoeld voor het huisvesten van de doelgroep. Door transformatie van kantoren en door nieuwbouw wordt de kernvoorraad uitgebreid. Daarnaast wordt door het beperken van sloop, verkoop en liberalisatie van corporatiewoningen de afname van de kernvoorraad tegen gegaan.
Overigens wordt er in het Deltaplan Wonen en de Prestatieafspraken voor de ontwikkeling van het aantal sociale huurwoningen uitgegaan van een iets ruimere definitie waar het de ontwikkeling bij corporaties betreft, namelijk dat er sprake is van een sociaal huurcontract. Woningen die verhuurd worden met een sociaal huurcontract hebben bij elke nieuwe huurder een aanvangshuurprijs onder de huurtoeslaggrens en in sommige situaties kan bij een zittende huurder door de inkomensafhankelijke huurverhoging (conform de daarvoor geldende landelijke regels) de huur hoger zijn.
We verwachten jaarlijks 350 woningen aan de kernvoorraad toe te voegen.

uitbreiding woningvoorraad

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		454	725	495	650	1000	1000	

Bron: BAG

Toelichting: Nieuwbouw plus overige toevoegingen (vooral transformatie) minus sloop en overige onttrekkingen. In 2018 bedroeg de nieuwbouw 365 woningen, transformatie 496 woningen, sloop 169 woningen en overige onttrekkingen 38 woningen. Daarnaast is er een saldo van -4 als gevolg van administratieve correcties in de BAG.
We verwachten dat conform het Deltaplan Wonen er jaarlijks 1000 woningen aan de voorraad worden toegevoegd.

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.1.3

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Er wordt aanspraak gemaakt op onze achtervangpostie door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Met als gevolg jaarlijkse rentederving op te verstrekken renteloze leningen als er aanspraak gedaan wordt op de achtervangpositie.	Tegenover de leningen staat de waarde van de desbetreffende woningen; de borgstelling betreft uitsluitend de betaling van de eventuele restschuld na gedwongen verkoop; het Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) beschikt over een fondsvermogen voor het kunnen opvangen van de verliezen.	132	Tigelaar
2	Er wordt aanspraak gemaakt op onze achtervangpostie, voor de verstrekte hypotheken onder Nationale Hypotheekgarantie, door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen met als gevolg jaarlijkse rentederving op te verstrekken renteloze leningen.	Tegenover de leningen staat de waarde van de desbetreffende woningen; de borgstelling betreft uitsluitend de betaling van de eventuele restschuld na gedwongen verkoop; het Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) beschikt over een fondsvermogen voor het kunnen opvangen van de verliezen.	3	Tigelaar

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders
Deltaplan – Visie en Aanpak Woonopgave Amersfoort (2019)

Huisvesting middeninkomens (2019)

Strategie sociale woningbouw (2016)

1.4 Mobiliteit

Portefeuillehouders

Wethouder Hans Buijtelaar

Maatschappelijk doel
Een toegankelijke stad waar inwoners en bezoekers zich makkelijk, snel en prettig kunnen verplaatsen.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Voorrang geven aan innovatie en schone vormen van persoons- en goederenvervoer.	1.1 We voeren versneld maatregelen uit het fietsplan uit. Waaronder de aanpak van de fietsroute Laan der Hoven, de aanleg van de snelfietsroute Amersfoort-Utrecht, het verbeteren van de fietsroute Amersfoort-Soest, het verbeteren van het fietscomfort bij verkeerslichten en de aanbesteding van de realisatie van de fietsenstalling station Amersfoort. We verkennen de mogelijkheid voor snelfietsroutes naar Bunschoten en Hilversum. 1.2 We faciliteren elektrische voertuigen en (snel)laadpunten, en gaan op zoek naar een geschikte locatie voor het vestigen van een waterstoftankstation (mogelijk inclusief een gemeentelijke bijdrage). Bedrijventerrein De Wieken-Vinkenhoef is hierbij

	nadrukkelijk in beeld. Voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek is een subsidie verleend. 1.3 De volgende openbaar vervoer concessie van de provincie Utrecht is toekomstgericht. Vanuit Amersfoort zetten we in op mogelijkheden voor emissievrij openbaar vervoer. Dit hoeft niet volledig elektrisch te zijn, maar kan ook andere schone vormen van brandstof zijn. Na de opening van een waterstoftankstation zetten we in op waterstofbussen. 1.4 In het kernwinkelgebied van de binnenstad starten we met ruimere venstertijden voor groen transport. Trapsgewijs nemen de venstertijden voor grijs transport (vervoermiddelen met schadelijke uitstoot) af. Uitrijden buiten de venstertijden wordt strikter gehandhaafd. 1.5 We onderzoeken welke stappen we kunnen zetten tegen overlast en luchtvervuiling door brommers en scooters. 1.6 We faciliteren/stimuleren ontwikkelingen in de markt voor de *last mile* oplossing van goederen. Met een plaatselijke vervoerder wordt een test uitgevoerd om als goederenhub te functioneren om gebundeld goederen te vervoeren in Amersfoort.
2. Voorrang geven aan voetgangers, fietsers, OV, onder andere door het inrichten van de openbare ruimte voor voetgangers, fietsers en groen.	2.1 We nemen maatregelen om het doorgaande verkeer (sluipverkeer) uit de binnenstad te weren, onder andere door aanpassingen aan de toegangswegen en door inzetten van cameratoezicht. Voor bezoekers van bewoners en ondernemers wordt een app ontwikkeld om hen toegang tot dit gebied te verlenen. 2.2 In de binnenstad vervangen we de parkeerplaatsen met betaald parkeren door vergunningparkeren. 2.3 We komen met nieuwe bewegwijzering om de vindbaarheid van de bestaande gratis fietsenstallingen in de binnenstad te verbeteren en onderzoeken de mogelijkheid voor nieuwe bewaakte stallingen in het Stadshart (o.a. onder de Hof). 2.3 We werken aan een aantrekkelijke verbinding tussen station Amersfoort en de binnenstad door maatregelen uit de visie Stationsgebied uit te voeren. 2.4 Voor de handhaving van het betaald- en vergunningparkeren worden scanauto's ingezet ter ondersteuning van de BOA's. Dat is sneller en effectiever dan handhaving door alleen BOA's. De betalingsbereidheid voor betaald parkeren neemt daardoor toe en het parkeren zonder vergunning neemt af.
3. Stimuleren van alternatieven voor autobezit.	3.1 Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen stimuleren wij (waar mogelijk) Mobility as a Service (MaaS)/ deelmobiliteit waardoor een lagere parkeereis kan worden gehanteerd. Door middel van een mobiliteitsplatform worden vervoermiddelen (auto's/fietsen/OV-

	passen/etc.) aangeboden om zo vraag en aanbod van mobiliteit op elkaar aan te sluiten. 3.2 Overeenkomstig de opdracht uit het coalitieakkoord onderzoeken we of, en zo ja, welke mogelijkheden er zijn om het bezit van een tweede of derde auto te ontmoedigen. Het mobiliteitsplatform kan hier een bijdrage aan leveren. 3.3 Samen met het bedrijfsleven maken wij afspraken over mobiliteitsarrangementen.
4. Bereikbaarheid van de stad verbeteren.	4.1 In overleg met de gemeente Bunschoten werken we aan de ontsluiting van Vathorst aan de westzijde/Bovenduist. 4.2 De aanleg van de Westelijke Ontsluiting wordt aanbesteed en gegund. In 2020 worden kabels en leidingen verlegd het tracé vrij te maken voor de aanleg van de wegen en fietspaden en worden de laatste gronden verworven. 4.3 We doen een haalbaarheidsonderzoek naar stadsrandparkeren met de vraag of het een effectief middel is om het autoverkeer in de stad, en de parkeerdruk in niet-vergunninggebieden te verminderen. 4.4 De VERDER-projecten ronden wij af. 4.6 Regionaal werken we samen met het Rijk, de provincie Utrecht, gemeente Utrecht en regio Amersfoort aan het vervoersnetwerk van Amersfoort en Midden Nederland, om voor alle modaliteiten de bereikbaarheid en doorstroming te verbeteren. Dat doen we onder meer in het Utrechts Verkeer en Vervoersberaad (UVVB), VERDER en Goedopweg.
5. Verkeer op een veilige manier laten doorstromen.	5.1 Samen met de bewoners verbeteren we de verkeersveiligheid op de Noordewierweg. Dit onderzoeken we in samenhang met de ontwikkelingen rond de Nieuwe Poort, de Kop van Isselt en de Wagenwerkplaats. 5.2 Vanuit het bredere perspectief op verkeersstromen in de stad en de bereikbaarheid van het stadshart onderzoeken we alternatieven / mogelijkheden om de verkeersontsluiting en verkeersveiligheid op de Nieuwe Poort, het Centraal Stadgebied en de aansluitingen met de rijkswegen A1 en A28 te verbeteren. 5.3 De verkeersveiligheidsmaatregelen op de Leusderweg voeren we uit. 5.4 Bij de uitvoering van het Fietsplan verbeteren we op diverse locaties de objectieve en subjectieve verkeersveiligheid voor de fietser. Daarbij onderzoeken we ook de mogelijkheden voor verbeteringen aan de rotonde Borneoplein. 5.5 We werken met Rijkswaterstaat en de betrokken regionale partijen samen aan de reconstructie van Knooppunt Hoevelaken en

	de verbreding van de A1 en A28 en zetten in op een zo spoedig mogelijke realisatie.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Provincie Utrecht en Provincie Gelderland

Regiopartners (Regio Amersfoort, Food Valley, Gooi en Vechtstreek)

Fietsersbond, ROCOV, Veilig Verkeer Nederland en andere belangenorganisaties

033opdefiets

Marktpartijen

Vervoerders

(Binnenstad)bewoners

(Binnenstad)ondernemers

Logistieke partijen

Bezoekers

Ontwikkelaars

VERDER-partners

Goedopweg

Rijkswaterstaat

ProRail

NS

Het Rijk

Verbonden partijen
Parkeren Amersfoort BV
Parkeren Amersfoort BV beheert en exploiteert parkeergarages. Het gaat om de garages Stadhuisplein, Koestraat, Flintplein en Amerena. De gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van de BV.

ParkeerService Coöperatie UA
Coöperatie ParkeerService voert voor de gemeente het parkeerbeleid uit. Denk daarbij aan het verstrekken van parkeervergunningen, maar ook aan het onderhouden van parkeerautomaten, fietsenstallingen en het geven van informatie over parkeergerelateerde onderwerpen. Daarnaast wordt kennis gedeeld tussen de aangesloten gemeenten en voeren we innovaties door in het makkelijker maken van parkeren voor bewoners en bezoekers van de stad.

Geplande investeringen

Tabel: MI.1.4 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Mobiliteit						
verder projecten 2020	2020	1.524	0	76	75	75
verv verkeersregelinstall 2020	2020	546	0	59	59	58
fietsplan 2020	2020	1.000	0	50	49	49
verv verkeersregelinstall 2021	2021	546	0	0	60	59
fietsplan 2021	2021	1.000	0	0	50	49
fietsplan 2023	2023	1.500	0	0	0	0
Totaal		**6.116**	**0**	**185**	**293**	**290**

Tabel: HF.1.4A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.4.1 Mobiliteit	1.154	-7.137	-8.382	-7.621	-8.093	-7.865
TOTAAL LASTEN	1.154	-7.137	-8.382	-7.621	-8.093	-7.865
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
1.4.1 Mobiliteit	3.217	3.032	3.078	3.078	3.078	3.078
TOTAAL BATEN	3.217	3.032	3.078	3.078	3.078	3.078
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.4.1 Mobiliteit	4.371	-4.105	-5.304	-4.544	-5.016	-4.788
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	4.371	-4.105	-5.304	-4.544	-5.016	-4.788
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-3.500	-3.700	-1.500	0	0	0
Onttrekking aan reserve	0	1.612	1.731	136	168	168
SALDO MUTATIES RESERVES	-3.500	-2.088	231	136	168	168
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	871	-6.193	-5.074	-4.408	-4.848	-4.620

Tabel HF.1.4B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten

1.4 Mobiliteit	**-1.245**	**45**
1.4.1 Mobiliteit	-1.245	45
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-1.500	1.731

Tabel: HF.1.4.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Mobiliteit			
Toename apparaatskosten als gevolg van indexering loonkosten en uitbreiding van de formatie met 1 fte	-124		S
Daling kapitaallasten als gevolg van lagere omslagrente op investeringen (van 1,71% naar 1,%) en start kapitaallasten nieuwe investeringen 2019 (hoofdzakelijk VERDER en Verkeersregelinstallaties)	220		S
Omzetting investering duurzame mobiliteit van € 1.000.000 in 2021 naar incidenteel budget 2020, 2021 en 2022	-335		I
Verschuiving inzet personeel naar programma 1.1. Stedelijk beheer en Milieu en 6.1. Bedrijfsvoering	319		I
Indexering van de jaarbudgetten	-45		S
De boa's van de gemeente besteden, conform afspraken, een deel van hun tijd aan parkeerhandhaving. Het aantal uur voor parkeerhandhaving is bijgesteld. De extra lasten vallen weg tegen de extra baten in hoofdstuk 2.2.	-231		S
Voor de ontwikkeling Rotonde Nieuwe Poort is in 2020 incidenteel € 1.000.000 beschikbaar gesteld.	-1000		I

Tabel: HF.1.4.2

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			

In 2020 vindt de geplande dotatie aan de reserve VERDER plaats. Dit bedrag wordt eveneens in 2020 onttrokken voor uitvoering bereikbaarheidsprojecten.	-1500	1500	I
In het voorjaar van 2019 zijn alle reserves beoordeeld op doel, nut en noodzaak. Op een bedrag van € 150.000 uit de reserve Openbaar vervoer (RIS) rusten geen verplichtingen meer. Dit bedrag valt vrij in 2020, conform kadernota 2020-2023.		150	I
In 2020 worden de kapitaallasten Aanpak Leusderweg onttrokken uit de reserve vervangingsinvesteringen mobiliteit.		81	I

Tabel: HF.1.4.3 Bijdrage Amersfoort aan Programma VERDER

(x € mln.)

	t/m 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023	Totaal
RSV	5,5					5,5
Aanvullende middelen (TB 2012)	12,0	1,5				13,5
Aanvullende middelen (Kadernota 2017-2020)	3,2					3,2
Totaal	**20,7**	**1,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**22,2**

Tabel: HF.1.4.4 VERDER Amersfoort, bevoegd gezag, in uitvoering

(x € mln.)

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van Zaken
9	Fietsroute Afrt-Centr - Nrd (Vathorst / Nieuwland)	No Regret	1.167	In voorbereiding
10	Fietsnetwerk Leusden-Amersfoort-Soest	No Regret	2.868	In uitvoering
11	Fietsroute Leusden-Amersfoort Noord-Baarn	No Regret	12	Afgerond
12	Fietsroute Hoevelaken-Amersfoort Noord-Soest	No Regret	451	Ingeruild (uitvoeringsprogramma fietsplan)
16	Fietsverbinding Dorresteinseweg A'rt - Leusden	Basis	130	Afgerond
26	Stedelijke Distributie	No Regret	91	Afgerond
40	Capaciteitsverbetering Westelijke Ontsluiting Amersfoort	Aanvullend	60.000	In voorbereiding
88	Uitbr. fietsparkeervoorzieningen bij Stations A'frt / A'frt Schothorst en A'frt Vathorst	Basis	3.700	Deels afgerond (Schothorst), deels in voorbereiding (Station A'foort)
112	Fietsverbinding Amersfoort - Nijkerk	Basis	2.970	In voorbereiding
114	Aanleg en uitbr. fietsenstalling A'frt Centrum	Basis	311	Afgerond
115	Aansluiten Heideweg op Ringweg oost	Aanvullend	466	Ingeruild
116	Ontw. Station Amersfoort tot regionale OV-knoop	Aanvullend	2.093	P&R afgerond, bussluis Laak 3 in voorbereiding
123a	Aanleg (H)OV A'frt Station - Centrum - A'frt Vathorst	Aanvullend	2.200	Afgerond

131c	Ongelijkvloerse verbinding N199	Aanvullend	160	Afgerond
159	Stimuleren gebruik deelauto's	Aanvullend	108	Afgerond
184	Ontsluiting Vathorst-West op A1	Aanvullend	7.500	In voorbereiding
191	Fietsverbinding Hoevelaken / Amersfoort Centrum via Hogeweg	Aanvullend	870	Afgerond
192	Fietsroute tussen Amersfoort-Vathorst en Bunschoten	Aanvullend	550	Afgerond
199	Kortsluiting Energie - Outputweg	Aanvullend	20.255	Afgerond
v11	Doorstroming Bergenboulevard Vathorst	Aanvullend	3.688	Deels in uitvoering (rotonde 1), deels in voorbereiding (rotonde 2)
V12	Aansluiten Danzigtunnel Vathorst	Aanvullend	3.105	In voorbereiding
V13	Vrouwenpolder	Aanvullend	250	Afgerond
V14	Pilot fietsverkeerslicht rotonde 6	Aanvullend	242	Afgerond
V15	Kruispunt Heideweg-Caraiben	Aanvullend	150	Afgerond
V18	Reistijdwinst fietsers verkeerlichten	Aanvullend	550	In uitvoering
V19	Nieuwe schakels in het fietsennetwerk	Aanvullend	350	In voorbereiding
V20	Verkeersveiligheid verbeteren	Aanvullend	1.050	In voorbereiding
V21	Verbeteren doorstroming ov Julianaplein	Aanvullend	1.000	In voorbereiding
Totaal			**116.287**	

In 2020 gaan twee VERDER projecten volledig in uitvoering:

- VERDER V11 – doorstroming Bergenboulevard – rotonde 1 is in 2019 aangepast, rotonde 2 wordt in 2020 aangepakt door aanleg van een fietstunnel onder rotonde 2;
- VERDER 10 – aanleg van de snelfietsroute langs de Amsterdamseweg

In 2020 zijn twee VERDER projecten voor wat betreft de voorbereiding in een afrondend stadium:

- VERDER 88 – aanleg van de fietskelder onder het Stationsplein;
- VERDER 112 – aanleg van de Veentunnel

Tabel: HF.1.4.5 Amersfoort uitvoerder, VERDER partner

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van Zaken
28	DVM	No Regret	658	Afgerond
97	Buslijn Leusden - Amersfoort Noord	Aanvullend	58	Afgerond
102	Mobiliteitsmanagement	Basis	269	In uitvoering
Totaal			**985**	

Tabel: HF.1.4.6 Projecten Beter Benutten

Project	Omschrijving	Budget	Bijdrage van Amersfoort	Stand van zaken
MNBB45	Fietsparkeren stations	3.023	0	In uitvoering

MNBB46	Westelijke Ontsluiting	4.202	0	afgerond
MNBB49	Groene Golf	1.071	150	afgerond
MNBB48	Doorstroming Hogeweg	704	0	afgerond
MNBB74	Busstation Schothorst	921	0	afgerond
Totaal		9.921	150	

Indicatoren

CO2 uitstoot van wegverkeer en mobiele werktuigen (exclusief snelwegen)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
131	132	127	131	132				

Bron: Rijkswaterstaat

Toelichting: Het cijfer is in kiloton CO2 per jaar. Mobiele werktuigen zijn o.a. vorkheftrucs, bulldozers, shovers en graafmachines.
Opgesplitst in wegverkeer en mobiele werktuigen, was de uitstoot van het wegverkeer in 2017 114 kiloton; voor mobiele werktuigen was dit 18 kiloton.
In de benchmark met een selectie van een vijftal vergelijkbare steden uit de G40, is de CO2 uitstoot van het wegverkeer in Amesfoort in 2017 vergelijkbaar met Breda, lager dan Zwolle en hoger dan de andere steden (Almere, Haarlem, Leiden).
Voor meer informatie, zie de Duurzaamheidsrapportage Amersfoort 2019.

Rapportcijfer verkeersveiligheid in de eigen straat

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6,7		6,5		6,4		6,7		

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Rapportcijfer verkeersveiligheid in de eigen straat. Het betreft een steekproef. De afname van 6,5 naar 6,4 is statistisch significant.
We streven voor de komende jaren naar hetzelfde niveau of een kleine verbetering ten opzichte van eerdere jaren. Zie ook www.amersfoortincijfers.nl.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.1.4

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Project Fietsparkeren Station Amersfoort. Aanbestedingsrisico, aanbestedingsmarkt is veranderd. Deze is grillig/onvoorspelbaar, dit kan leiden tot meerkosten.	Tijdens aanbestedingstraject monitoren en evt aanbesteden obv budgetplafond.	585	Buijtelaar
2	Project Westelijke ontsluiting. Niet of niet tijdig aan kunnen brengen van constructies in de ondergrond.	1. Gerichte analyse door geotechnisch specialist op omvang risico ter plaatse van de aan te brengen constructies in de grond. 2. Alternatieve uitvoeringsmethodieken beschouwen in ontwerp en beoordelen op 'robuustheid' op aantreffen onvoorziene objecten/harde (grind)lagen. 3. Uitvoeringsmethodieken contractueel voorschrijven of uitsluiten. 4. Extra TVP's reserveren om tegenvallers in het aanbrengen van constructies in de ondergrond op te vangen. 5. Voorschrijven heiproef in contract (uit te voeren door ON). 6. Nader onderzoek nodig. Eelco Oskam (geotechneut van ProRail) voor second opinion inschakelen.	566	Buijtelaar
3	Project Fietsparkeren. Vormgeving tunnel ligt nog niet vast. Hier wordt nog over geparticipeerd. Dit kan tot meerkosten leiden.	3. Tijdens participatietraject en daarop volgende besluitvorming sturen op budget.	294	Buijtelaar

Projecten

Onderstaand is de voortgang van de projecten opgenomen binnen dit programma met de top 3 van de kwantitatieve risico's.

Inhoud		Planning		Financiën	
Ja	De inhoud en de scope van het project zijn in lijn met de laatste besluitvorming.	Ja	De voortgang van het project is in lijn met de planning van de laatste besluitvorming.	Ja	De huidige financiële positie is in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.
Risico	Er is een risico dat de inhoud en de scope van de laatste besluitvorming niet haalbaar zijn.	Risico	Er is een risico dat de planning van het project conform de laatste besluitvorming niet wordt gehaald.	Risico	Er is een risico dat het budget, vastgesteld bij de laatste besluitvorming, zal worden overschreden.

Nee	De inhoud en de scope van het project wijken af van de laatste besluitvorming.	Nee	De voortgang van het project is niet in lijn met de planning uit de laatste besluitvorming.	Nee	De huidige financiële positie is niet in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.

Project	Westelijke ontsluiting		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	68.342	68.342	-
Realisatie			
Lasten/ Baten	21.276	14.924	6.352
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*Ja*	*Ja*	*Ja*

	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp
2. Niet of niet tijdig aan kunnen brengen van constructies in de ondergrond.	*1. Gerichte analyse door geotechnisch specialist op omvang risico ter plaatse van de aan te brengen constructies in de grond.* *2. Alternatieve uitvoeringsmethodieken beschouwen in ontwerp en beoordelen op 'robuustheid' op aantreffen onvoorziene objecten/ha*		
Project Westelijke Ontsluiting Risico 2: Project blijkt niet realiseerbaar binnen beschikbaar budget	*1) Nieuwe ontwikkelingen kunnen leiden tot kostenverhogingen. Zodra dit zich voordoet zal directh onderzoek verrichtworden naar het effect.* *2) Ten aanzien van extra stakeholderseisen en scope uitbreiding zal terughouden gereageerd worden in het honoreren hiervan.*		nieuw

Project Westelijke Ontsluiting Risico 3: Aanbesteding mislukt	*1) Goed monitoren van de marktontwikkelingen.* *2) Ultgaan van een reeel aanbestedingsbedarg.*		nieuw

Toelichting: ten opzichte van de vorige rapportage zijn 2 risico's vervallen en 2 risico's nieuw opgevoerd.

Project	Fietsparkeren		
	Kosten project	**Bijdrage van derden**	**Saldo**
Totaal budget/krediet:	12.398	12.398	0
Realisatie			
Lasten/ Baten	2.254	1.810	444
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*Ja*	*Risico*	*Ja*

	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	**Acties**	**Vorige rapp**	**Huidige rapp**
1. BTW risico over realisatiekosten fietskelder. Hier is (landelijk) nog geen structurele oplossing voor.	*1. Landelijk heeft dit nog niet tot BTW terugbetalingen geleid. Dit wordt in de realisatieovereenkomst met ProRail / NS geregeld.*		
2. Aanbestedingsrisico, aanbestedingsmarkt is veranderd. Deze is grillig/ onvoorspelbaar, dit kan leiden tot meerkosten.	*2. Voor de aanbesteding wordt er een aanbestedingsraming opgesteld, deze moet passen binnen de budgetten. Anders start de aanbesteding niet.*		

3. Vormgeving tunnel ligt nog niet vast. Hier wordt nog over geparticipeerd. Dit kan tot meerkosten leiden	*3. Tijdens participatietraject en daarop volgende besluitvorming sturen op budget*		

Toelichting:

Beleidskaders
Verkeer en Vervoerplan 2030

Amersfoort Fietst

VERDER

Voetpaden voor iedereen

Nota Parkeernormen en Beleidsregel Toepassen Parkeernormen

Parkeerverordening 2019-II

Verordening Parkeerbelastingen 2019-II

Beleidsregel toepassing parkeernormen

Beleidsregel uitbreiding vergunninggebieden

2. Inclusieve en veilige stad

De decentralisaties hebben ervoor gezorgd dat de gemeente binnen haar mogelijkheden vanuit één duidelijke visie en in samenhang (kwetsbare) inwoners biedt wat nodig is op het gebied van werk en inkomen en zorg en ondersteuning. Iedere inwoner heeft recht op bestaanszekerheid en om zich thuis voelen in deze inclusieve stad. Dit gaat niet vanzelf. Ontwikkelingen in de maatschappij gaan snel. Eisen die aan mensen worden gesteld worden groter en het risico dat er een tweedeling ontstaat neemt toe. Oplossingen hiervoor zijn veelal niet binnen een domein (sociaal, werk, onderwijs, veiligheid, wonen) te vinden en vaak niet door de gemeente alleen te realiseren. Samenwerking met inwoners en anderen zoals het Rijk, zorgverzekeraars, medisch domein en woningbouwcorporaties is nodig. In 2020 vervolgen we ons gesprek met de stad (inwoners en organisaties) om problemen en oplossingen te identificeren. Dit leggen we vast in het nieuwe meerjarig beleidskader sociaal domein dat in 2020 aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden.

Verbinding en samenhang
Wij houden de kwaliteit van zorg en ondersteuning in stand. We zetten in op preventie en vroegtijdig signaleren van problemen. Veel inwoners weten hun weg weten te vinden naar de juiste hulp en ondersteuning. En veel professionals weten elkaar te vinden om samen de juiste hulp en ondersteuning te kunnen bieden. Om de transformatie in het sociaal domein te realiseren is het is nodig om nog meer in samenhang te werken: niet alleen werken aan één toegang, maar ook werken aan samenhang in de geboden zorg en ondersteuning.

Verbinding en samenhang zijn daarom in de aankomende tijd de belangrijkste thema's. Dat vraagt om een beter en intensiever gesprek met de stad – inwoners en partners. Deze beweging is al in gang gezet en wordt meer dan nu een cruciaal onderdeel van hoe we werken. We gaan in gesprek met de stad over de transformatie in het sociaal domein, als onderdeel van de maatregelen voor betaalbaarheid van de zorg. We gaan invulling geven aan een nieuw Beleidskader Sociaal Domein, waarin het proces om tot een gezamenlijke visie te komen minstens zo belangrijk is als het eindproduct van het Beleidskader zelf. We geven vorm en inhoud aan de Veranderopgave Inburgering 2021. En we blijven werken aan het voorkomen, verlichten en verhelpen van armoede. Daarnaast betekent verbinding ook dat we verbinding zoeken met andere domeinen, zoals het medisch domein, onderwijs, wonen en veiligheid.

Beleidskader Sociaal Domein
De decentralisaties zijn al enkele jaren een feit en het Beleidskader Sociaal Domein dat daarvoor is opgesteld, past ook bij die fase. Inmiddels zijn we volop bezig met de transformatie in het sociaal domein. Daarom is het nu tijd voor een nieuw beleidskader dat past bij hoe wij nu en de komende jaren werken en de rol die we daar als gemeente in hebben. Samen met partners en de stad gaan wij onze visie op het sociaal domein bespreken, evenals de leidende principes. Het is vooral nodig om een gezamenlijk beeld te ontwikkelen van de stad die we willen zijn, hoe we inwoners de beste ondersteuning kunnen bieden en de uitgangspunten die professionals helpen in het werk dat zij doen.

Verbinding met medisch domein: zorgakkoord
Een betere aansluiting tussen het medisch en sociaal domein leggen we lokaal vast in een 'zorgakkoord'. Daarmee geven we een impuls aan de beweging die al in gang is gezet, namelijk in de volle breedte werken aan zorg en ondersteuning die toegankelijk, van goede kwaliteit en betaalbaar is en blijft. Dit doen we samen met partners als zorgverzekeraar Zilveren Kruis, huisartsen, Meander Medisch Centrum, GGDrU, IndeBuurt033 en de wijkteams. Al deze partijen hebben een verantwoordelijkheid in de zorg en ondersteuning en hebben elkaar daarom nodig.

Verbinding onderwijs en zorg
We zetten fors in op een betere aansluiting tussen ondersteuning op scholen en jeugdhulp. Hiervoor hebben we in het kader van Passend Onderwijs een gezamenlijke regionale agenda en afspraken met het onderwijs over toeleiding en de samenwerking met de wijkteams. Daarnaast zijn er lokale samenwerkingen tussen scholen en zorgaanbieders. Meerdere projecten laten zien dat samenwerking succesvol is. De inzet is erop gericht dat meer kinderen onderwijs kunnen volgen en er meer aandacht is voor een doorlopende schoolloopbaan voor kinderen met complexe problematiek in verbinding met ondersteuning thuis. Door het ontwikkelen van meer groepsgerichte interventies kunnen middelen efficiënter worden ingezet.

Verbinding wonen en zorg
Met het Deltaplan Wonen wordt gewerkt aan voldoende, passende en betaalbare woningen voor iedereen. Of mensen nu behoefte hebben aan zorg en ondersteuning of niet, iedereen moet hier prettig kunnen wonen en leven. Dit betekent dat mensen niet onnodig lang in een zorginstelling (zoals de maatschappelijke opvang) hoeven te verblijven en dat inwoners zoveel mogelijk zelfstandig thuis moeten kunnen wonen.

De huisvesting van kwetsbare doelgroepen in de wijk vraagt de nodige aanpassingen van de woningvoorraad, de leefomgeving, de zorg en welzijn. Met het statement 'wonen en zorg' hebben wij met woningcorporaties en zorgpartijen gezamenlijke ambities vastgelegd. De verdere uitwerking betreft de maatregelen die hiervoor zijn opgenomen in het Deltaplan Wonen. Het gaat om verdeling van schaarste over alle doelgroepen waardoor vooralsnog niet de gehele uitstroom gefaciliteerd kan worden.

Armoedebeleid
Bestaanszekerheid vormt de basis voor financiële zelfredzaamheid en participatie. Uit cijfers van Nibud blijkt dat sommige inwoners, zelfs met een modaal inkomen, onvoldoende middelen hebben om te kunnen participeren. Ook kampt 18% van alle Amersfoorters met (problematische) schulden en een nog groter deel met kleine schulden. Een groot deel van de mensen dat voor hulp aanklopt in het sociaal domein heeft te maken met (dreigende) financiële problematiek. Het versterken van het integraal werken en preventie zijn dan ook speerpunten. Een goede samenwerking tussen alle partners in de armoedeaanpak en intermediairs is hierbij van groot belang. Ons brede netwerk Samen tegen armoede zet zich in om armoede te voorkomen, verlichten en verhelpen.

Inclusief en toegankelijk
In Amersfoort koesteren we diversiteit. We nemen stelling tegen alle vormen van discriminatie en blijven werken aan een stedelijke omgeving waarin iedereen zich thuis voelt. Het voorkomen en bestrijden van discriminatie op de arbeids- en woningmarkt en in het dagelijks leven (bijvoorbeeld bij het uitgaan) zijn belangrijke speerpunten voor het komende jaar. Ook blijft bij ons werk – bijvoorbeeld het ontwerpen en uitvoeren van maatregelen in de openbare ruimte en de gemeentelijke communicatie – aandacht voor met mensen met een beperking.
Samen met inwoners en partijen in de stad voeren we de acties uit die ieder jaar samen met ervaringsdeskundigen in de regenboogagenda en de toegankelijkheidsagenda worden opgenomen. Eind 2019 stellen we een antidiscriminatienota vast, zodat we vanaf 2020 actief discriminatie kunnen bestrijden en gevolgen ervan kunnen beperken.

Jeugdhulp
We gaan verder met de transformatie van de jeugdhulp: vroegtijdig hulp bieden, zoveel mogelijk thuis en op school. En als het echt nodig is in een vervangende gezinssituatie. We blijven kritisch of zorg de oplossing is voor de vraag van jongeren en/of hun ouders. Is een hulpverlener echt nodig of zijn er ook andere oplossingen die uitkomst kunnen bieden? Als problemen complex zijn, zetten wij specialistische zorg in. De vraag naar Jeugdhulp neemt in Amersfoort nog steeds toe, net als in de rest van Nederland. Daarom hebben gemeenten van het Rijk tijdelijk extra middelen gekregen voor

de jeugdhulp. Instellingen kampen met wachtlijsten en doen een beroep op extra middelen. Met de aanbieders maken we daarom afspraken over de transformatie van de jeugdhulp in relatie tot de kosten.

Betaalbaarheid van zorg en ondersteuning
Zorg en ondersteuning is er voor mensen die dat nodig hebben. Waarbij wij rekening houden met mogelijkheden die er zijn in de eigen omgeving. Het is nodig om de groei van de zorg goed in onze begroting op te vangen. We zetten vooral in op preventie en het vroegtijdig signaleren van problemen om zoveel mogelijk de inzet van (specialistische) zorg en ondersteuning te voorkomen. Wij willen scherper afwegen welke vorm van ondersteuning nodig is, met passende zorg als resultaat. De maatregelen die wij treffen om de zorg betaalbaar te houden passen in de transformatie; een meer integrale afweging bij toegang tot ondersteuning en voorzieningen, de inzet van een praktijkondersteuner Jeugd bij huisartsen of betere ondersteuning van personen of gezinnen met complexe problematiek zijn daar voorbeelden van. Met behulp van businesscases hebben wij de verwachte besparingen financieel vertaald en kunnen wij de komende jaren monitoren of de beoogde effecten worden gerealiseerd. Door het verbeteren van monitoring en sturing zijn wij sneller in staat bij te sturen, in nauw overleg met onze uitvoeringspartners en zorgaanbieders.

Adequate randvoorwaarden vanuit Den Haag
De volumegroei in o.a. de jeugdzorg die gemeenten in de afgelopen jaren steeds zelf betaald hebben, vragen om extra middelen van het Rijk. Deze zijn nu toegezegd en opgenomen in onze begroting. We blijven in gesprek met het Rijk over adequate financiële kaders om onze taken goed te kunnen uitvoeren. Voor de nieuwe wet Inburgering hebben wij een duidelijk signaal afgegeven dat zonder voldoende middelen het uitvoeren van deze nieuwe wet problematisch is. Ook roepen wij op om gemeenten echt de ruimte te geven om zorg en ondersteuning in samenhang te organiseren. Het stellen van specifieke uitvoeringseisen zonder hiervoor ook specifieke middelen beschikbaar te stellen, belemmert de aanpak.

Wijzigingen in het verdeelmodel
Vanaf 2021 zal het verdeelmodel voor het sociaal domein wijzigen. Door het Rijk is besloten tot uitname van een deel van het budget uit het gemeentelijk budget voor Beschermd Wonen/Ondersteuning met noodzakelijk verblijf ten behoeve van de groep GGZ-cliënten die in 2021 naar de WLZ overgaat. Door het CIZ worden in 2020 naar verwachting 30% van de huidige cliënten Ondersteuning met noodzakelijk verblijf (OMNV) geïndiceerd voor de WLZ. Dit gebeurt in overleg met de gecontracteerde zorgaanbieders in de regio. De regionale Centrale Toegang ONMV kan hier mogelijk een ondersteunende rol in vervullen. In de regiotafel Midden Nederland, waar naast verschillende centrumgemeenten, ook VWS, het CIZ en zorgkantoor Zilveren Kruis aan zitten, worden dit proces en de communicatie naar cliënten besproken.

Per 1 januari 2022 zal het budget voor Beschermd Wonen worden verdeeld over alle gemeenten en vervalt hierbij de centrumgemeentefunctie BW van de gemeente Amersfoort. In 2020 zullen wij in samenwerking met de regiogemeenten verder uitwerking geven aan de regionale financiële samenwerkingsafspraken, die naar verwachting rond eind 2019 worden vastgesteld.

Veiligheid
Wij werken aan een veilige samenleving en dat doen we vooral ook met de samenleving. De gevolgen van criminaliteit, veiligheidsincidenten of ondermijning hebben immers ook gevolgen in die samenleving; waarin sociale cohesie en veerkracht na incidenten van belang zijn. Wijkagenten, handhavers en wijkmanagers zijn onze voelsprieten in de wijken. Preventie en een persoonsgerichte aanpak blijven daarbij belangrijke elementen in ons beleid. Het versterken van de handhaving, de aanpak van woonoverlast en het bestrijden van cybercriminaliteit zijn belangrijke speerpunten voor het komend jaar. Complexe woonoverlast neemt in specifieke gebieden van onze stad toe. Deze

woonoverlast heeft een enorme impact op het dagelijkse leven van onze inwoners. Via een gebied/complexe gerichte aanpak werken wij samen met tal van betrokken partijen om woonoverlast te verminderen. De samenleving is steeds afhankelijker van ICT. Dat maakt ons ook kwetsbaar. We besteden daarom extra aandacht aan het bestrijden van cybercriminaliteit. De organisatie van de crisisorganisatie en het borgen van continuïteit heeft in 2020 extra onze aandacht.

Verbinding sociaal domein en veiligheid
Om de zorg voor kwetsbare mensen en hun omgeving te verbeteren èn veiligheidsproblematiek aan te pakken is intensieve samenwerking tussen sociaal domein- en veiligheidsprofessionals nodig. Goede ondersteuning en hulp kunnen preventief werken om bepaalde vormen van overlast, escalatie en onveiligheid te voorkomen. Soms is hier aanvullend samenwerking met de veiligheidsketen nodig om mensen te beschermen of hun omgeving veiligheid te bieden: gezamenlijke interventie om veiligheid te herstellen en herhaling van problemen te voorkomen. Andersom kan de veiligheidsketen bij bepaalde vormen van criminaliteit en overlast partners uit het sociaal domein nodig hebben om tot structurele oplossingen te komen.

2.1 Sociaal Domein

Portefeuillehouders

Wethouder Menno Tigelaar	Wethouder Cees van Eijk

Maatschappelijk doel

Meedoen

We streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt en beogen dat Amersfoorters (naar vermogen) meedoen. We ondersteunen het behoud of het bevorderen van de zelfredzaamheid.

Omzien naar elkaar

We beogen dat Amersfoorters zich inzetten voor hun sociale netwerk en de samenleving. We stimuleren daar waar nodig de maatschappelijke inzet, de civil (pedagogische) society en de sociale cohesie in buurten en wijken.

Ontwikkelen en opgroeien.

We beogen dat inwoners zich kunnen ontwikkelen tot competente en weerbare volwassenen. We stellen jeugdigen in staat op te groeien in een veilige en stimulerende (thuis)omgeving waarbij zij hun talenten kunnen ontwikkelen en ontplooien.

Thuis in je huis.

We streven er naar dat Amersfoorters in staat zijn zo lang mogelijk in de thuisomgeving te functioneren en beogen een duurzame veiligheid voor iedereen in de thuissituaties. We bieden ondersteuning om dit mogelijk te maken en bestrijden huiselijk geweld en kindermishandeling.

Gezonde en vitale stad.

We streven naar een gezond Amersfoort en positieve gezondheid en omstandigheden voor Amersfoorters. We stimuleren bewegen, sporten en het vergroten van gezondheidsvaardigheden

Doelen en activiteiten

Beleidsdoelen	Activiteiten
1. Basisinfrastructuur	
1.1 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en ondersteuning.	Binnen de Sociale Basis Infrastructuur (SBI) wordt er o.a. vanuit de informatiewinkels en -punten advies gegeven over zorg en ondersteuning. Hierbinnen wordt specifiek aandacht gegeven aan bijvoorbeeld ouderen en mensen met een beperking. Daarnaast biedt Indebuurt033 en haar partners een breed aanbod aan collectieve ondersteuning aan. Ondersteuning voor mantelzorgers is hierbinnen ook vormgegeven.
1.2 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	We geven uitwerking aan het programma 'Wonen en zorg'. Dit programma is gebaseerd op het statement Amersfoort een Thuis voor iedereen Zie verder programma 3 Wonen.
1.3 Meer sociale cohesie in buurten en wijken.	Buurtnetwerkers en jongerenwerkers zetten zich continue in om de sociale cohesie te vergroten. Inwoners dragen zelf bij door activiteiten op te zetten, waar nodig met financiële ondersteuning vanuit de Subsidieregeling Projecten#Indebuurt. Buurtbesturen, bestaande uit inwoners en professionals, stimuleren inwonerbetrokkenheid en adviseren over de aangevraagde initiatieven. In 2 wijken (Liendert en Schuilenburg) is de pilot Vreedzame Wijk gestart in samenwerking met de ABC-scholen.

1.4 Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	Jongerenwerkers spelen een belangrijke rol in het stimuleren van jongeren om eigen initiatieven en ontmoetingen te organiseren. Daarbij werken zij nauw samen met bijvoorbeeld scholen en buurtsportcoaches. Met het oog op de doorontwikkeling van het preventiebeleid doen wij mee aan het beleidsvormend leertraject, een initiatief van het Trimbos Instituut en het NJI, waarin verkend wordt of de succesvolle aanpak, ontwikkeld in IJsland, bij ons toegepast kan worden. De basis van het IJslands preventiemodel is regelmatige monitoring van beschermende en risicofactoren die een rol spelen bij middelengebruik onder jeugdigen. Met de informatie die dit oplevert krijgen gemeente en stakeholders handvatten om gericht risico's terug te dringen en beschermende factoren te versterken. Hoewel het preventiemodel is gebaseerd op het reduceren van middelengebruik onder jeugdigen kan en wordt het ook toegepast op een breed scala van gezondheids- en welzijnsvragen. Met de verwijsindex als instrument bedienen we professionals in een snel en effectief netwerk rondom de zorg van de jeugdige (leeftijd 0-23). Zodat hij de zorg, hulp of bijsturing krijgt die hij nodig heeft om zich te ontwikkelen tot een volwassene en wel op een zo vroeg mogelijk moment.
1.5 Minder mensen zijn sociaal geïsoleerd of eenzaam.	Ontmoeting en activiteiten in de wijk versterken de sociale verbanden. Veel inwoners maken gebruik van de Subsidieregeling Projecten#Indebuurt om ontmoetingen voor mensen in een sociaal isolement op te zetten. In 2019 hebben we de landelijke actie één tegen eenzaamheid ondertekend. Via deze actie vragen we aandacht voor eenzaamheid onder alle leeftijdsgroepen en willen we er voor zorgen dat de vele initiatieven die er zijn met elkaar verbonden zijn en bekend zijn bij de inwoners. We gaan hier in 2020 mee door. Dit doen we samen met betrokken partijen als Indebuurt033, de ouderenbonden en anderen. Daarnaast is de Subsidieregeling ondersteuning wijkcentra opgesteld om de maatschappelijk overgenomen wijkcentra financieel te ondersteunen. In 2020 wordt deze ondersteuning geëvalueerd.
1.6 Meer mensen zijn in staat gezond te leven.	We gaan door met uitbreiding van de Gezonde Wijk en toepassing van Positieve Gezondheid voor het

	vergroten van gezondheid(svaardigheden) van inwoners die daarin risico lopen. Bijzondere aandacht is er voor samenwerking met andere (zorg)partijen, de gezondheidscheck, luchtkwaliteit en de invoering van de omgevingswet. De gezondheidssubsidie voor inwoners (en professionals) is opgenomen in de subsidieregeling projecten#Indebuurt.
1.7 Meer mensen helpen elkaar of zien naar elkaar om.	Via de subsidieregeling projecten#Indebuurt kunnen inwoners subsidie aanvragen om initiatieven op te starten voor hun buurtgenoten. Ook in 2020 verwachten wij zo'n 350-400 initiatieven.
1.8 Meer organisaties en werkgevers zijn betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.	Gemeente betrekt organisaties en werkgevers en waar mogelijk inwoners [ervaringsdeskundigen] actief bij opstellen van beleid en bij uitvoering van beleid. Dit vindt in 2020 onder meer plaats bij het meerjarig beleidskader sociaal domein, vanuit het werkbedrijf, bij de invulling van de inburgeringsopgave en bij de implementatie van beleid rond de doelgroepen personen met ernstige psychiatrische aandoening en personen met verward gedrag. Indebuurt033 heeft de opdracht om vanuit haar regierol relevante (informele) organisaties te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken.
2. Ambulante zorg en ondersteuning, inclusief wijkteams	
2.1 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en ondersteuning.	De wijkteams vormen de toegang tot een groot deel van de hulp en ondersteuning. Zij werken integraal. Wijkteams werken nauw samen met huisartsen, scholen en de jeugdgezondheidszorg, om in een zo vroeg mogelijk stadium vragen op te kunnen pakken. De jeugdgezondheidszorg wordt uitgevoerd door GGDrU, als uitvoerder van taken op het gebied van de Wet publieke gezondheid. Naast de wijkteams zijn er andere partijen die een rol hebben in het bieden van toegang tot hulp en ondersteuning, zoals Indebuurt033 voor het geven van informatie en advies, de gemeentelijke afdeling Werk, Inkomen en Zorg voor inkomensondersteuning, dagbesteding en arbeidsintegratie en voorzieningen op het gebied van wonen en vervoer, en Stadsring51 voor schuldhulpverlening. Genoemde partijen gaan de samenwerking op diverse manieren versterken, o.a. door het verbeteren van de procesinrichting van de toegang en het uitvoeren van de zgn. doorbraakaanpak bij complexe casuïstiek. Het doel is om huishoudens
2.2 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	
2.3 Meer mensen zijn sociaal weerbaar. 2.4 Meer jeugdigen groeien op in een veilige en positieve gezinssituatie. 2.5 Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	

	beter, sneller en tegen lagere kosten te helpen en om op basis van knelpunten beleid en systemen te verbeteren waar nodig. Daarnaast wordt gewerkt aan de verbetering van de samenwerking in de driehoek wijkteams, huisartsen en jeugdgezondheidszorg, o.a. door uitbreiding van de functie van de POH-Jeugd GGZ. Door de huisartsenpraktijk te versterken met een POH-jeugd verwachten wij de zorg voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers efficiënter vorm te geven. De instroom naar de specialistische jeugdhulp kan worden voorkomen en indien nodig wordt tijdig doorverwezen. Tenslotte geven we de wijkteams meer ruimte om zelf begeleiding te kunnen bieden. Ook hiervan is het doel het bieden van vroegtijdige ondersteuning en het dichtbij organiseren van hulp (preventie). Genoemde activiteiten maken onderdeel uit van de maatregelen 'betaalbaarheid van zorg en ondersteuning'. Afspraken met de betrokken partijen worden geborgd in het Zorgakkoord.
3. Specialistische zorg en ondersteuning	
	Binnen het sociaal domein zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor dienstverlening aan onze inwoners op het gebied van zorg en ondersteuning aanvullend op de inzet vanuit de wijkteams en de sociale basisinfrastructuur. Wij sluiten daarvoor (inkoop-) contracten en verstrekken subsidies met zorgaanbieders. Zorg wordt geleverd vanuit de kwaliteitseisen zoals opgenomen in de aanbestedingen en tegen een redelijke prijs. Wij zien nog steeds stijgende wachttijden en -lijsten bij met name jeugdhulp aanbieders. Aangezien we veel aanbieders hebben gecontracteerd op met name ambulante jeugdhulp, zal er altijd gezocht moeten worden naar alternatieven, tenzij iemand wil wachten bij een zorgaanbieder naar keuze. Samen met de regiogemeenten Amersfoort hebben wij in 2019 met zeven grote zorgaanbieders op jeugd [de breed spectrum aanbieders] die zowel de residentiële jeugdhulp als ambulante jeugdhulp bieden bij met name jeugdigen met complexe problematiek nieuwe contracten gesloten. Met deze aanbieders zijn wij een vierjarig contract aangegaan met collectieve afspraken om samen met gemeenten de transformatie en innovatie

	waaronder de betaalbaarheid van de jeugdhulp te realiseren. Wij willen meer en betere samenwerking tussen gemeente, zorgverzekeraar en daarbij behorende samenwerkingspartners en gecontracteerde aanbieders. Hiertoe bereiden wij een Zorgakkoord voor tussen ketenpartners uit het sociaal en medisch domein. In 2020 werken we aan het versterken van het accountmanagement richting zorgaanbieders. Doel is dat wij beter in gesprek zijn over de doelen van de transformatie en het naleven van afspraken hierover. Deze verbetering maakt onderdeel uit van de maatregelen voor de betaalbaarheid van zorg en ondersteuning. We bereiden in 2020/2021 een onderzoek voor naar de mogelijkheden van populatiebekostiging. We blijven werken aan het verbeteren van goede en tijdig beschikbare sturings- en verantwoordingsinformatie, zonder dat dit leidt tot verhoging van de administratieve lasten. Hierdoor zijn we beter in staat gesprekken te voeren met aanbieders over de geleverde ondersteuning. We willen de inzet van het Landelijk Transitie-Arrangement voor jeugdigen (zeer specialistische zorg, landelijk ingekocht) verbinden aan de lokale samenwerking op inzet van zorg en waar mogelijk terugbrengen. Hiervoor zal in de opgave met de breed spectrum aanbieders jeugd onderzocht worden wat er regionaal en lokaal opgebouwd/ ingezet kan worden als alternatief. Ook dit is een van de maatregelen om de zorg betaalbaar te houden door transformatie van het aanbod.
3.1 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en ondersteuning.	De gecontracteerde aanbieders hebben de opgave om met hun inzet van zorg en ondersteuning volwassenen/jeugdigen en hun netwerk te versterken in hun zelfredzaamheid. Dat betekent waar nodig afstemming en samenwerking met de wijkteams/ toegang. In elke aanbesteding is een ontwikkelopgave opgenomen die gericht is op transformatie en innovatie in het zorglandschap inclusief afspraken hoe zorgaanbieders daaraan bijdragen.
3.2 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	*Zelfstandig wonen:* Ondanks uitbreiding van het aantal plekken Beschermd wonen en Begeleid wonen en het

	vaststellen van het Deltaplan wonen is passende huisvesting nog steeds onvoldoende beschikbaar voor verschillende doelgroepen [ouderen, jongeren, GGZ]. Voorbeeld hiervan zijn jongeren met een beperking die hierdoor niet kunnen uitstromen uit de jeugdhulp. Deze stagnatie in beschikbaarheid van passende huisvesting leidt geregeld tot nieuwe problemen en toename van inzet op zorg. voorbeelden hiervan zijn: huisvestingsproblemen die leiden tot disfunctioneren en noodzaak tot begeleiding/schuldhulpverlening, langere opname in residentiële jeugdhulp dan nodig is of dakloosheid en noodzaak tot uitbreiding maatschappelijke opvang. In 2019 is het Deltaplan wonen vastgesteld. Het statement wonen en zorg "Amersfoort een thuis voor iedereen" uit 2018 heeft daarin de basis gelegd voor het realiseren van woningen voor mensen met een ondersteuningsbehoefte. *Inzet specialistische maatwerkvoorzieningen* Inwoners die zelfstandig wonen, maar hierbij wel ondersteuning nodig hebben kunnen bijvoorbeeld hulp bij het huishouden, ambulante begeleiding, vervoer of dagactiviteiten aanvragen. In 2020 bereiden wij een nieuwe aanbesteding voor op dagactiviteiten, omdat de looptijd van de contracten op 31 december 2020 eindigt. We onderzoeken of een deel van de inzet op dagactiviteiten kan worden uitgevoerd in de sociale basisinfrastructuur. *Cultuurspecifieke zorg* De raad heeft het college verzocht (094M) om ervaring op te doen voor het bieden van ondersteuning aan ouderen met een migrantenachtergrond in de eigen taal en cultuur. Op basis van een verdiepend gesprek in de Ronde naar de wensen en behoeften hieraan, zullen we verder verkennen wat hiervoor nodig is.
3.3 Meer mensen zijn sociaal weerbaar.	Activiteiten zijn verwerkt in andere activiteiten die hierboven genoemd zijn.
3.4 Meer jeugdigen groeien op in een veilige en positieve gezinssituatie.	Jeugdigen moeten zolang en zoveel mogelijk kunnen opgroeien in een veilige gezinsomgeving. Ons beleid en vervolgens bijbehorende inkoop van zorg, is erop gericht om meer kleinschalige gezinsvormen te bieden waaronder ook alternatieve vormen van residentiële zorg. Deze opgave maakt onderdeel uit van de collectieve transformatie opgave die onderdeel uitmaakt van de afspraken met de zeven

	jeugdhulpaanbieders [breed spectrum, zie hierboven].
3.5 Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	Activiteiten zijn verwerkt in andere activiteiten die hierboven genoemd zijn.
4. Bescherming en veiligheid:	
4.1 Meer volwassenen leven in een veilige (thuis) situatie.	We werken vanuit het beleidskader Opvang en Bescherming aan een ondersteunings-continuüm van preventie, toeleiding, ondersteuning met waar nodig verblijf en nazorg. Onderdelen daarbinnen zijn: We bereiden samen met onze regiogemeenten een nieuw financieel sturingsmodel voor dat vanaf 2022 wordt gehanteerd bij de regionale samenwerking rond beschermd wonen. Per 1 januari 2022 wordt volgens de huidige planning het budget voor Beschermd Wonen verdeeld over alle gemeenten. In 2020 werken wij in samenwerking met de regiogemeenten de regionale financiële samenwerkingsafspraken verder uit, die naar verwachting eind 2019 worden vastgesteld We zetten in op versnelling van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang, zodat effectief wordt omgegaan met opvangplekken. Er wordt onder andere gewerkt aan een plan van aanpak om dit vorm te geven. In het najaar zijn er gesprekken met de raad over mogelijke aanvullende maatregelen. De uitwerking en implementatie hiervan vindt plaats in 2020. We werken verder aan een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag; onder andere: We versterken afspraken over samenwerking met Wmo-partners in de wijk bij uitstroom uit de GGZ. We onderhouden de in 2019 ontwikkelde samenwerkingsafspraken tussen wijkteams bemoeizorg (Wmo) en ambulante GGZ (ZvW). We voeren onze taken in de Wet verplichte GGZ uit, die per 2020 in werking treedt. We werken met de andere gemeenten in de provincie Utrecht aan de ontwikkeling van het Veiligheidshuis naar een Zorg-en Veiligheidshuis.

	We verhelderen routes voor inwoners / werkwijzes bij woonoverlast/ locatiegerichte inzet. We volgen samen met GGZ Centraal de landelijke ontwikkelingen rond wetgeving voor het structureel borgen van GGZ vervoer. De inzet op huiselijk geweld onder volwassenen voor dit doel staat nader beschreven onder 4.2.
4.2 Meer jeugdigen groeien op in een veilige en positieve gezinssituatie. / 4.1 Meer volwassenen leven in een veilige (thuis) situatie.	Wij voeren de in 2019 geactualiseerde de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling van de twee centrumgemeenten Utrecht en Amersfoort en de zes Utrechtse jeugd/Wmo regio's uit. Daarin maken wij onze regionale vertaling van het landelijk Actieplan "Geweld hoort nergens thuis" en waar passen ook het landelijke programma "Zorg voor jeugd". We investeren blijvend in de goede samenwerking tussen Veilig Thuis, SAVE-teams (geïntegreerde jeugdbescherming en jeugdreclassering), de Raad van de Kinderbescherming, wijkteams en de veiligheidsketen. We geven met onze partners uitvoering aan de verbeterde Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. We borgen de samenwerking tussen Wmo partners GGZ en de veiligheidsketen voor complexe langdurig onveilige situaties (MDA++) in het zorg en veiligheidshuis in nauwe samenwerking met Veilig Thuis en het Centrum voor Seksueel Geweld (CSG)
5. Diversiteit, integratie en toegankelijkheid	
	We blijven stelling nemen tegen discriminatie. Eind 2019 leggen we de Raad de antidiscriminatienota ter goedkeuring voor. In 2020 en verder geven we uitvoering aan de nota. We stimuleren binnen regulier beleid aandacht voor diversiteit en inclusie, in de gemeentelijke organisatie, in uitvoerende organisaties en bij werkgevers.
5.1 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	We werken integraal aan een toegankelijke stad en voeren jaarlijks een agenda toegankelijkheid uit. Op verzoek van de Raad (095M) evalueren we in 2020 de gestelde doelen en op basis daarvan doen we een voorstel voor het vervolg.

5.2 Meer mensen zijn sociaal weerbaar.	In 2020 continueren we de aanpak ter versterking van de inclusieve samenleving om polarisering en radicalisering te voorkomen. In 2020 voeren we de regenboogagenda uit en ontwikkelen we deze verder.
5.3 Meer mensen beheersen het Nederlands en hebben kennis van de samenleving.	In 2020 gaan we verder met de uitvoering van een aantal doorlopende aanbevelingen uit het rekenkamerrapport 'Effectiviteit integratiebeleid Amersfoort', o.a. het stedelijk netwerk integratie. Tevens bereiden we ons voor op de stelselwijziging 'Veranderopgave Inburgering' (nieuwe Inburgeringswet) en gaan waar mogelijk alvast aan de slag.
6. Werk en Inkomen	
6.1 Minder volwassenen en kinderen ervaren financiële belemmeringen om mee te doen.	We breiden ons digitaal platform www.geldcheck033.nl voor de toegang tot onze minimaregelingen en regelingen van partners in de stad verder uit. We zetten intensief in op online en offline zichtbaarheid om werkende armen en ouders van kinderen die opgroeien in armoede te bereiken. Daarnaast zetten we in op het versterken van de effectiviteit van ons financieel vangnet, de schuldhulpverlening en onze persoonlijke dienstverlening. Dit doen we onder andere door trainingen stress sensitieve dienstverlening te organiseren voor alle ketenpartners die dit willen, te leren van klantreizen, ondersteunen van het vergroten van het huishoudinkomen van niet-uitkeringsgerechtigden, en te verkennen hoe we ervaringsdeskundigheid kunnen inzetten. Eventuele maatregelen voortkomend uit het Nibud-onderzoek 2019 voeren we uit. Deze hebben betrekking op het verminderen van de armoedeval. Om te voorkomen dat problematische schulden ontstaan versterken we onze aanpak om financiële problemen zo vroeg mogelijk te signaleren en op te lossen. We bieden alle inwoners optimaal toegankelijke en kosteloze schuldhulpverlening, zonder voorwaarden vooraf. We werken daarbij ook met het verstrekken van saneringskredieten vanuit het Herstructureringsfonds. Verder onderzoeken we of

	er voldoende mogelijkheden zijn om inwoners te ondersteunen bij het oplossen van kleine schulden. We verbinden de leefgebieden inkomen en gezondheid. We zetten op basis van de peiling van februari van dit jaar de Actiefpremie (ongewijzigd) voort.
6.2 Meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werken (incl. sociale activering en dagbesteding).	We zetten op basis van maatwerk en een zorgvuldige diagnose instrumenten in die bijdragen aan een snelle en duurzame toeleiding naar werk. Dat kan bijvoorbeeld gaan om (om- of bij)scholing, intensieve sollicitatiebegeleiding, taalvaardigheden, of een oriëntatietraject om te ontdekken waar de mogelijkheden, motivatie en kansen liggen op de arbeidsmarkt. We realiseren werkbehoud door rekening te houden met de persoonlijke motivatie, passende scholing (regulier, maar ook op de werkvloer), intensieve ondersteuning en passende nazorg. Als werk (nog) niet mogelijk is, stimuleren en motiveren we iedereen op andere wijze sociaal en/of maatschappelijk actief te zijn. Dat kan afhankelijk van de mogelijkheden van de betrokkenen gaan om vrijwilligerswerk, dagbesteding of andere vormen van sociale participatie. Binnen het voornoemde reguliere re-integratiebeleid hebben we met de inzet van specifieke activiteiten en voorzieningen extra aandacht voor mensen met een arbeidsbeperking, statushouders, ouderen, zelfstandigen en jongeren die extra ondersteuning nodig hebben om de aansluiting met de arbeidsmarkt te vinden (zie ook programma 3.2).
6.3 Meer organisaties en werkgevers zijn betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.	We stimuleren sociaal ondernemerschap, in het bijzonder als dit werkgelegenheid creëert voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We bieden daarom actief onze diensten aan om werkgevers te ondersteunen in het creëren en begeleiden van werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit moet leiden tot een duurzame arbeidsrelatie. We benutten daarbij ook de expertise en innovaties van RWA/Amfors. Bij RWA/Amfors staat de ontwikkeling van de medewerkers, zo mogelijk naar een werkplek bij een reguliere werkgever, voorop. We intensiveren onze werkgeversbenadering met oog voor de kwetsbare doelgroepen, voldoende leer werk - en stageplekken, scholen op de werkvloer,

	praktijkverklaringen, het voorkomen van arbeidsdiscriminatie en Social Return on Investment. Naast het toeleiden naar werk vragen we werkgevers ons te helpen ons financieel vangnet en onze minimaregelingen onder de aandacht van hun werknemers te brengen.
6.4 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en ondersteuning.	Door drempels weg te nemen in onze dienstverlening en gerichte communicatie-acties in te zetten maken we ons financieel vangnet en onze minimaregelingen bereikbaarder voor verschillende doelgroepen. Als er sprake is van onvoldoende zelfredzaamheid worden de minimacoaches ingezet. Zij ondersteunen mensen in hun zelfredzaamheid en stimuleren ze om zoveel mogelijk te participeren. Ze gaan uit van wat mensen zelf kunnen en wat hun eigen kracht is. Ook worden activeringstrajecten ingezet als er sprake is van onvoldoende participatie of 'grip op eigen leven'.
6.5 Minder mensen zijn sociaal geïsoleerd of eenzaam.	We streven ernaar dat iedereen naar vermogen kan participeren in de samenleving, bij voorkeur met regulier werk. Voor bepaalde doelgroepen is arbeidsinschakeling een te hoog gegrepen doel. Voor deze personen staat dan ook niet re-integratie, maar (sociale) participatie en zelfredzaamheid voorop. Als dat nodig is, begeleiden we deze mensen met een activeringstraject. Daarbij verrichten zij, uitgaande van de individuele mogelijkheden, activiteiten gericht op het (weer) krijgen van grip op eigen leven. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan vrijwilligerswerk, met of zonder begeleiding. Activering kan ook een opstap zijn naar een re-integratietraject gericht op werk.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
De samenwerkings- en subsidiepartners binnen dit programma zijn onder meer:

Anonieme Alcoholisten, Stichting Het Burgerweeshuis Amersfoort, Stadsboerderij de Vosheuvel, Speeltuinvereniging Wagenspeelplaats, Stichting Scouting Platform Amersfoort, SRO: Natuurboerderij De Brinkhorst, Speeltuinvereniging Vriendenkring, Prago Avondschool, GGZ Centraal, Speeltuinvereniging Rivierenwijk, Speel-O-theek Eemland, Leger des Heils, Speeltuinvereniging Het Soesterkwartier, SRO, RWA (re-integratie), Speeltuinvereniging Het Kruiskampkwartier, Slachtofferhulp Nederland, Jeugdcultuur- /jeugdsportfonds Utrecht, GSVA, Stichting Timon, Stadsring51, LFB, Amfors groep, Stichting Arkin, Cliëntenraad Wsw, Stichting

Cliënten Contact Eemland, Stichting Kwintes, Cliëntenraad Werk en inkomen, Artikel 1 Midden Nederland, RWA (WSW) (Rijkssubsidie), Stichting Wijkteams, Adviesraad Sociaal Domein, Signaleringsteam Amersfoort, Pact Sam Sam, Jeugdfonds Sport, Jeugdfonds Cultuur, Stichting Leergeld Amersfoort, Voedselfocus Amersfoort, Steunstichting gezamenlijke sociale banken Amersfoort, Indebuurt033, Gecontracteerde organisaties WMO- en Jeugdzorg, Samen Veilig Midden Nederland, Werkbedrijf: FNV, CNV, VNO/NCW, UWV, regiogemeenten, Ouderenbonden PCOB en KBO, Diverse onderwijsinstellingen.

Samenwerkende partijen

Particulier initiatief armoedeaanpak

In het kader van het financiële vangnet stemmen we af met de instellingen en fondsen betrokken bij het armoedevraagstuk, zoals Pact SamSam, Stichting Leergeld, Sociaal Fonds Amersfoort, Voedselfocus Amersfoort, Jeugdsport- en cultuurfonds, en andere.

Stadsring51

In opdracht van de gemeente voert Stadsring 51 de integrale schuldhulpverlening in Amersfoort uit. Stadsring 51 is samen met veel particuliere initiatieven partner in de bestrijding van armoede in Amersfoort.

Indebuurt033

Indebuurt033 coördineert het welzijnswerk en vrijwilligerswerk in Amersfoort. zij bieden ondersteuning aan inwoners die een idee hebben voor hun buurt of een activiteit willen organiseren. Ook zijn zij er voor mensen die anderen willen ontmoeten, die vragen of zorgen hebben over opgroeien en opvoeden, mantelzorg, geldzaken, wonen of andere leefgebieden. Indebuurt033 geeft informatie en advies, biedt een luisterend oor en biedt (kortdurende) ondersteuning waar nodig.

Wetenschap

Belangrijk bij het inzetten van interventies en instrumenten binnen Werk en Inkomen is weten én doen wat werkt. We zijn daarom voortdurend bezig met evaluatie en verbetering en op zoek naar leidende principes. We doen dit onder meer in samenwerking met het Kenniscentrum Sociale Innovatie van de Hogeschool Utrecht, TNO en Movisie.

Wijkteams

De wijkteams komen bij de mensen thuis en hebben een belangrijke signalerende rol. De meeste mensen die geholpen worden door wijkteams hebben ook te maken met financiële problematiek. Een sterke verbinding met minimacoaches en klantmanagers is daarom cruciaal.

Partners bij ondersteuning van mensen met een psychische kwetsbaarheid

Betrokken bij de ontwikkeling om de ondersteuning aan mensen met een psychische kwetsbaarheid te verbeteren, zijn onder meer: onze regiogemeenten, een vertegenwoordiging van cliënten, hun naasten, zorgverzekeraar Zilveren Kruis, Indebuurt033, huisartsen Eemland, wijkteams, aanbieders van ambulante begeleiding en van dagactiviteiten, schuldhulpverlening, FACT-teams (ambulante GGZ, ZvW financiering), aanbieders van bemoeizorg, verslavingszorg, opvang en beschermd wonen, GGD regio Utrecht, GGZ Centraal, woningcorporaties, de RAVU, politie, openbaar ministerie, Bureau RVS en Veiligheidshuis Utrecht.

Stedelijk netwerk integratie

Betrokken bij de integratie van inburgeraars en nieuwkomers is het stedelijk netwerk integratie waarin ruim 70 vrijwilligersorganisaties en -initiatieven in de stad Amersfoort vertegenwoordigd zijn. Met het netwerk wordt primair gewerkt aan het verbeteren van de verbinding op kennis, proces en samenwerking tussen formele en informele organisaties op de thema's participatie, inburgering en integratie. Het netwerk fungeert als platform van waaruit co-creatie kan worden vormgegeven. Indebuurt033 is daarbij facilitator/organisator en de gemeente regiehouder.

Verbonden partijen

GGD Regio Utrecht

GGD regio Utrecht(GGDrU) werkt als gezondheidsdienst in een Gemeenschappelijke Regeling voor de 26 Utrechtse gemeenten. De wethouder maakt onderdeel uit van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur. De GGDrU werkt (samen met andere partijen) aan een gezond en veilig leven. De GGDrU levert haar bijdrage aan vijf maatschappelijke doelstellingen. 1. Inwoners wonen, leven, gaan naar school en werken in een veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar. 2. Een gezonde en veilige start voor elk kind. 3. Iedereen kan zich ontwikkelen en ontplooien.4. Iedereen kan meedoen.5. Bedreigingen van de publieke gezondheid worden bestreden. In de begroting van de GGDrU 2020 geeft de GGDrU aan het actieprogramma behorende bij de bestuursagenda 2019-2023 te kunnen uitvoeren binnen het geactualiseerde financiële kader. De jeugdgezondheidszorg (JGZ) is in de regio integraal georganiseerd voor kinderen van 0-18 jaar. Deze wordt gezamenlijk bekostigd op basis van het aantal kinderen per gemeente. Hierdoor krijgt iedere gemeente hetzelfde pakket, dat voldoet aan wettelijke eisen. Naast het collectieve regionale aanbod zijn er per gemeente maatwerk afspraken. Het maatwerk heeft o.a. betrekking op OGGZ-taken, de uitvoering van B-Slim, Stevig Ouderschap, de Gezonde Wijkaanpak, de registratie van Voor en vroegschoolse Educatie en het meldpunt Niet-Acuut (Meld- en adviespunt Bezorgd).

Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA)

Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA) /Amfors Holding B.V. Het RWA voert voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Formeel is RWA de werkgever van inwoners van deze gemeenten met een arbeidsbeperking die voor 1 januari 2015 een sw-indicatie hebben gekregen.

Amfors Holding B.V.

De Amfors Holding B.V. voorziet als opdrachtnemer van RWA in passend werk voor de sw-ers ofwel in eigen bedrijven ofwel via (groeps)detachering bij andere bedrijven.

Geplande investeringen

Tabel: MI.2.1 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Sociaal domein						
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Tabel: HF.2.1A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
2.1.1 Basisinfrastructuur	-12.739	-13.226	-13.473	-13.520	-13.578	-13.646
2.1.2 Ambulante zorg	-18.640	-18.699	-20.033	-20.230	-20.222	-20.482
2.1.3 Specialistische zorg	-66.806	-62.971	-68.122	-64.288	-63.524	-64.200
2.1.4 Beschermd wonen	-47.243	-50.791	-53.081	-53.387	-53.429	-53.542
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegank	-65	-166	-353	-140	-140	-140
2.1.6 Werk en inkomen	-95.396	-98.662	-95.999	-95.680	-95.596	-94.909
TOTAAL LASTEN	-240.889	-244.514	-251.062	-247.246	-246.489	-246.920
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
2.1.1 Basisinfrastructuur	80	159	280	280	280	280
2.1.2 Ambulante zorg	72	0	36	36	36	36
2.1.3 Specialistische zorg	2.196	1.208	1.295	1.234	1.239	1.247
2.1.4 Beschermd wonen	2.208	1.706	1.812	1.812	1.812	1.812
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegank	0	0	0	0	0	0
2.1.6 Werk en inkomen	51.183	52.696	51.582	51.313	51.513	51.613
TOTAAL BATEN	55.739	55.769	55.005	54.675	54.881	54.989
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
2.1.1 Basisinfrastructuur	-12.659	-13.067	-13.194	-13.241	-13.298	-13.366
2.1.2 Ambulante zorg	-18.568	-18.699	-19.997	-20.194	-20.186	-20.446
2.1.3 Specialistische zorg	-64.610	-61.763	-66.827	-63.054	-62.285	-62.953
2.1.4 Beschermd wonen	-45.035	-49.085	-51.269	-51.575	-51.617	-51.730
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegank	-65	-166	-353	-140	-140	-140
2.1.6 Werk en inkomen	-44.213	-45.966	-44.417	-44.367	-44.082	-43.296
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-185.150	-188.746	-196.057	-192.570	-191.608	-191.931
MUTATIES RESERVES						

Toevoeging aan reserve	-2.931	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	5.521	6.990	1.870	500	0	0
SALDO MUTATIES RESERVES	2.589	6.990	1.870	500	0	0
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-182.561	-181.756	-194.187	-192.070	-191.608	-191.931

HF.2.1B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
2.1 Sociaal Domein	**-6.548**	**-764**
2.1.1 Basisinfrastructuur	-247	121
2.1.2 Ambulante zorg	-1.335	36
2.1.3 Specialistische zorg	-5.151	87
2.1.4 Beschermd wonen	-2.290	106
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegank	-187	0
2.1.6 Werk en inkomen	2.662	-1.114
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	1.870

Tabel: HF.2.1.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Sociale basisinfrastructuur			
Minder incidenteel budget beschikbaar tbv Trajectregisseur voor het project Sterke Sociale Basis	60		I
In de Kadernota 2020-2023 is voor de Motie Cultuurspecifieke Zorg eenmalig budget beschikbaar gesteld	-25		I
Dit betreft indexering van personele lasten, formatie-aanpassingen en doorbelastingen, waaronder formatie vanuit de Verwijsindex-jongeren	-32	121	S
De indexering van de begroting 2020	-434		S
De mutatie op areaal uitbreiding is de uitbreiding van de budgetten op basis van het gestegen aantal inwoners ten opzichte van 2019	-30		S

Dit betreft een overheveling van budgetten Centrum Jeugd en Gezin vanuit de Sociale Basis Infrastructuur naar programma 2.1.4 Beschermd Wonen preventieve activiteiten	207		S

Tabel: HF.2.1.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
2. Ambulante zorg			
Er is extra budget vanuit de reserve Sociaal Domein voor de Stichting Wijkteams beschikbaar gesteld voor de jaren 2018 - 2020 ten behoeve van ondersteunende taken	-122		I
De mutatie op areaal uitbreiding is de uitbreiding van de budgetten op basis van het gestegen aantal inwoners ten opzichte van 2019	-95		S
Indexering van de begroting 2020	-710		S
Dit betreft indexering van de personele lasten en formatie wijzigingen	-29		S
Het Rijk heeft bij de september circulaire 2018 en mei circulaire 2019 budget beschikbaar gesteld voor het Rijksvaccinatie programma van de GGDRu. Deze gelden zijn opgenomen als baat en verantwoord in programma 5 bij de Algemene uitkering	-334		S
Het Rijk heeft bij de september circulaire 2018 en mei circulaire 2019 extra budget beschikbaar gesteld voor toezicht, handhaving en kwaliteit voor de kinderopvang, gastouderopvang en peuterspeelzalen deze worden uitgevoerd door de GGDru. Deze gelden zijn opgenomen als baat en verantwoord in programma 5 bij de Algemene uitkering	-118		S
Voor het Gezondheidsbeleid is in 2020 minder geld beschikbaar conform de beleidsnota Gezondheid & Uitvoeringskader 2017-2022	72		I

Tabel: HF.2.1.3

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
3. Specialistische zorg			

Overheveling budget inloop GGZ van programma 2.1.4 Maatschappelijke opvang / beschermd wonen naar programma 2.1.3.	-544		S
De mutatie op areaal uitbreiding is de uitbreiding van de budgetten op basis van het gestegen aantal inwoners ten opzichte van 2019.	-240		S
Dit betreft Indexering van personele lasten, formatie-aanpassingen en doorbelastingen, waaronder formatie vanuit de Verwijsindex-jongeren.	-85	148	S
Op grond van de boekhoudvoorschriften (BBV) moeten we de personele lasten op een voorgeschreven wijze verdelen over de programma's. Aangezien er in diverse programma's personele veranderingen hebben plaatsgevonden leidt dit in sommige programma's tot een verhoging van de lasten t.o.v. de begroting 2019.	-107		S
Indexering van de begroting 2020.	-1.812		S
Voor 2020 is er een taakstelling vanuit het coalitie-akkoord 2018-2022 voor specialistische zorg en ondersteuning van - € 3,5 miljoen. Deze kosten moeten gedekt uit de maatregelen voor het project betaalbaarheid van zorg. Het overige verschil van - € 2,0 miljoen ontstaat door een lagere onttrekking uit de reserve sociaal domein en het ontvangst van + € 0,6 miljoen voor het transformatiefonds sociaal domein	4.995		I
Bij de Kadernota 2020-2023 is er extra budget beschikbaar gesteld voor het Sociaal Domein € 4,0 miljoen ter dekking de extra kosten die gemaakt worden voor de inzet maatregelen KPMG onderzoek betaalbaarheid van zorg. Deze maatregelen zullen de komende jaren tot een besparing op zorgkosten leiden.	-3.916		I
Het Rijk heeft bij de mei circulaire 2019 € 5,5 miljoen extra budget beschikbaar gesteld voor Jeugdhulp, Jeugdhulp aan kinderen in het AZC en Voogdij. Deze middelen zijn toegevoegd aan jeugdhulp. Hiervan is € 3,1 miljoen voor jeugdzorg bedoeld. Nu het Rijk extra middelen beschikbaar heeft gesteld om de groei van de zorgvraag (in de jeugdzorg) op te vangen, brengen wij de in het coalitieakkoord opgenomen middelen (structureel € 3 miljoen) voor dit doel nu weer ten gunste van de algemene middelen. Voor de WMO is er € 0,9 miljoen beschikbaar gesteld ter compensatie voor loon-en prijsstijgingen. Tot slot is de ontwikkeling integratie uitkering WMO en Jeugd - € 0,6 miljoen.	-2.850		S
Taakmutaties september- en decembercirculaire 2018 op de integratie uitkering voor WMO en Jeugd van € 0,6 miljoen. En	-593		S

een negatieve taakmutatie op integratie uitkering Maatschappelijke opvang, Jeugdhulp aan kinderen AZC en kinder- en Jeugdpsychiatrie van - € 0,08 miljoen.			
Verlaging van de provinciale bijdrage regiotaxi o.b.v het convenant Regiotaxi Eemland Heuvelrug.		-61	S

Tabel: HF.2.1.4

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
4. Beschermd wonen			
Indexering begroting 2020.	-1.008		S
Extra rijksbijdrage Beschermd Wonen in september circulaire 2018 voor verwachte groei Beschermd Wonen.	-796		S
Door uittreden Nijkerk uit centrumgemeentegebied voor Vrouwenopvang zijn er extra lasten in 2019 voorzien.	192		I
De invoering van de Wet Verplichte GGZ per 2020 brengt nieuwe taken voor de gemeente met zich mee. Dit geld is aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van de gemeentelijke taken die bij deze wetswijziging horen. Als centrumgemeente op het gebied van bescherming en veiligheid pakken we voor de regio de voorbereiding op.	-215		S
Dit betreft een overheveling van budgetten Centrum Jeugd en Gezin vanuit de Sociale Basis Infrastructuur naar programma 2.1.4. Beschermd Wonen. Het gaat hierbij om extra preventieve activiteiten uitgevoerd door Beschermd Wonen aanbieders.	-207		I
Overloop budget inloop GGZ van programma 2.1.4. Beschermd Wonen naar 2.1.3. Specialistische zorg.	544		S
Wijziging zorginkoop 2019.	-67	106	S
De mutatie op areaal uitbreiding is de uitbreiding van de budgetten op basis van het gestegen aantal inwoners ten opzichte van 2019.	-145		S
Dit betreft indexering van de personele lasten en formatie wijzigingen.	-165		S
Indexering van begroting 2020.	-423		S

Tabel: HF.2.1.5

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
5. Diversiteit, integratie en toegankelijkheid			
Het Rijk heeft bij de mei circulaire 2019 extra budget beschikbaar gesteld voor de verhoging van het Taalniveau voor statushouders. Deze gelden zijn als baat verantwoord in programma 6 bij de Algemene uitkering	-181		I

Tabel: HF.2.1.6

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
6. Werk en inkomen			
Verlaging van de te verstrekken uitkeringen BUIG in 2020 tov 2019. Daar staat tegenover dat wij van het Rijk een lager budget ontvangen in 2020.	2.201	-1.401	S
Prijsindexering uitvoeringskosten en loonindexering personele lasten	-390	58	S
Afloop van extra inzet op formatie o.b.v. het FNS door de terugloop van het volume van de bijstand cliënten. Hierdoor treden er minder personele lasten op.	331		I
Taakmutaties meicirculaire 2019 uitvoeringskosten Participatie wet en Lijfrente opbouw	-71		S
De Raad heeft bij de kadernota 2020 besloten om meerjarig incidenteel € 500.000 extra middelen beschikbaar te stellen voor het minimabeleid 2020-2023.	-500		I
Om aan te sluiten bij de meerjarenbegroting van RWA is de gemeentelijke bijdrage aan het negatief subsidieresultaat RWA verlaagd.	177		S
Een lager bedrag aan doorbetaling aan het RWA van de WSW bijdrage die wij van het rijk ontvangen. Deze bijdrage daalt nog elk jaar omdat er sinds de start van de Participatiewet geen instroom meer mogelijk is in de WSW.	520		S
Wij ontvangen in 2020 middelen uit het Europees Sociaal Fonds voor besteding aan VSO-Pro scholen.	-232	228	S
Het budget voor de actief premie komt met ingang van de begroting 2020 te vervallen. Binnen het re-integratie budget is	300		S

dekking gevonden om de actief premie toch voort te kunnen zetten.			
Het budget voor het Toekomstfonds vanuit het Coalitieakkoord 2014-2018 vervalt in 2020.	109		I
In de Kadernota 2020 is het budget voor de bijdrage aan de marktconformiteit van Eemfors verlaagd, nadat nieuw onderzoek uitwees dat de marktconformiteit van Eemfors verbeterd is.	310		S
Aanpassing van het re-integratiebudget als gevolg van effecten van de meicirculaire.	-94		S

Tabel: HF.2.1.7

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Reserve Sociaal Domein			
- Onttrekking tbv klachten en bezwaarprocedure sociaal domein		96	I
- Onttrekking tbv amendement 2017-204a Doorbreek overerven armoede		100	I
- Onttrekking cf. coalitie akkoord 2018-2022		1.500	I
- Onttrekking t.b.v. extra budget wijkteams		122	I
Reserve Participatie			
- Onttrekking in verband met de gemeentelijke bijdrage RWA		52	I

Indicatoren

% huishoudens dat gebruik maakt van wijkteams

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		3,8	4,8	4,7	8,2	4,8	9	

Bron: Wijkteams

Toelichting: Deze indicator is berekend op basis van het aantal personen dat in 2018 een lopende indicatie (= actief in 2018) heeft voor Jeugdzorg of WMO welke is toegekend door het wijkteam. Het aantal personen is vervolgens omgerekend naar huishoudens. Doordat het aandeel toekenningen en (herindicaties) door de wijkteams is gegroeid t.o.v. vorig jaar en er meer mensen zorg en ondersteuning krijgen zien we het bereik groeien. Dit betekent dat met de toegang door en via wijkteams als verwijzer de hulp en ondersteuning dit jaar dichter bij huis georganiseerd is. De groep huishoudens die bij het wijkteam in beeld zijn bedraagt nu ruim de helft van de totale groep huishoudens die gebruikt maakt van deze regelingen. Hier moet bij aangetekend worden, dat we met het streefcijfer niet streven naar meer mensen met ondersteuning, maar dat dit een verschuiving moet laten zien van gespecialiseerde zorg naar zorg in de nabijheid.

% inwoners dat mantelzorg geeft

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		13	16	15		20	20	

Bron: Stadspeiling

Toelichting: In 2019 wordt dit cijfer opnieuw gemeten via de Stadspeiling (in 2018 is dit gebeurd). We stimuleren de doorontwikkeling van de sociale basisinfrastructuur in wijken. Inwoners met beperkingen zullen meer en langer thuis worden ondersteund. Een groei van het aantal mantelzorgers is hierbij een gewenste ontwikkeling.
Iemand wordt als mantelzorger gedefinieerd als hij of zij voor minstens 3 maanden of minimaal 8 uur per week mantelzorg verleent. Het verschil tussen 2017 en 2016 is niet statistisch significant. Dit is gemeten onder alle inwoners van 18 tot 85 jaar. De gemeente Amersfoort doet vanaf 2015 hier eigen onderzoek naar via de Stadspeiling. De cijfers van voor 2015 zijn van de GGD.

% inwoners met een WMO maatwerkarrangement

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			5,8	5,9	6,1	5,9	6,4	

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator betreft het aantal WMO cliënten met maatwerkarrangementen in het eerste halfjaar van 2018 per 100 inwoners. Deze indicator komt uit het Besluit Begroting en verantwoording (BBV). De BBV indicatoren staan gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. Hier staat het per 1000 inwoners. Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners waren het 61 wmo cliënten per 1000 inwoners. We zien momenteel in Amersfoort een stijging van het aantal inwoners dat WMO voorzieningen gebruikt.

Het betreft halfjaar cijfers. Het meest recente cijfer is een voorlopig cijfer. Cijfers van voorgaande jaren waren ook voorlopig en zijn door na-ijlende verantwoording achteraf gaan dalen. Administratief zijn dossiers gecorrigeerd op basis van het werkelijke zorggebruik. Hierdoor kunnen definitieve cijfers van voorgaande jaren verschillen van eerder gerapporteerde (voorlopige) cijfers. Het reële risico van de stijging door het abonnementstarief is in het streefcijfer meegenomen. Ook de 'autonome groei' van 3,5% uit het KPMG rapport is hierin verdisconteerd.

% jongeren met jeugdhulp

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		9,5	10,3	9,9	10	10	10	

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator is gebaseerd op de Amersfoortse jongeren tot en met 17 jaar die jeugdhulp ontvingen in het eerste halfjaar van 2018. Hieronder rekent het CBS zowel jeugdhulp met als zonder verblijf. Onder gemeenten met 100.000-300.000 inwoners was dit aandeel in het eerste halfjaar van 2018 10,00%.
Het aandeel jeugdzorg per gemeente kan komende jaren ook wijzigen door aangekondigde veranderingen in het woonplaatsbeginsel op grond waarvan wordt bepaald aan welke gemeente de geleverde jeugdzorg wordt toebedeeld. Deze administratieve herverdeling leidt dan tot een minder zuivere trendlijn over het gebruik van jeugdzorg.

De realisatiecijfers over het gebruik van zorg ijlen sterk na. Halfjaarlijks worden de cijfers geactualiseerd op de landelijke monitor www.waarstaatjegemeente.nl.
De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording).

% zelfstandig wonende 75+'ers

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			89,7		90,3		92	

Bron: CBS

Toelichting: Het cijfer toont het percentage personen van 75 jaar en ouder dat in het betreffende jaar zelfstandig woont . Een persoon woont zelfstandig als hij of zij niet in een instelling (zoals een verpleeg- of verzorgingshuis) woont.

Gerealiseerde garantiebanen in het kader van het Sociaal Akkoord

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	37	237	44	107	142	110	142	

Bron: Werk en Inkomen

Toelichting: - In Amersfoort hebben we in 2015 net als landelijk de detacheringen vanuit de WSW bij de gerealiseerde garantiebanen ondergebracht. Hierdoor lijkt het alsof er in 2015 meer banen zijn gerealiseerd. Feitelijk is het een administratieve wijziging t.o.v. de andere jaren.
- Er zijn overigens meer banen ontstaan dan in de indicator vermeld staan; het totaal aantal banen is namelijk het resultaat van aantal gecreëerde banen minus het aantal verdwenen banen. Dat betekent dat er meer banen gecreëerd zijn dan het jaarlijkse realisatiecijfer weergeeft, omdat ook de verdwenen banen gecompenseerd moeten worden. De regionale inspanning onder werkgevers is daarmee dus groter dan het realisatiecijfer laat zien.

Personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		38	39	39	39	38	39	

Bron: CBS - Particpatiewet

Toelichting: Het betreft het aantal personen per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder. De bijstandsdichtheid is in Amersfoort in vergelijking met grote gemeenten van 100.000-300.000 laag. Bij de andere grote gemeenten is deze namelijk 48 personen per 1.000 inwoners.
Het betreft een indicator die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dient te worden opgenomen in de Begroting. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl. Het rijk houdt in 2019 rekening met een beperkte stijging (in absolute aantallen)

Schaalscore sociale cohesie

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6,4		6,4		6,3			7	

Bron: Stadspeiling

Toelichting: Het kengetal sociale cohesie (ook wel sociale samenhang) is berekend op basis van de mening van inwoners over vier stellingen: de mensen in deze buurt kennen elkaar nauwelijks, de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om, ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is, en ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen. De score varieert van 0 (=geen samenhang) tot 10 (=veel samenhang). Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. Dit cijfer wordt in 2019 opnieuw gemeten.

werkloosheid (%)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6,5	6,8	7	5,1	4,4	3,5			

Bron: CBS, Enquete Beroepsbevolking

Toelichting:

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.2.1

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Een deel van de inkoop [breed spectrum jeugd], voor een bedrag van regionaal €29 miljoen, vindt met ingang van 2019 op een andere wijze plaats. Deze nieuwe werkwijze brengt kansen, maar ook risico's met zich mee op ondermeer wachtlijsten en verschuiving van Breed Spectrum zorg naar P*Q zorg.	Door nauwe samenwerking met betrokken partijen, afspraken over governance wordt getracht dit risico te beheersen. Heldere en duidelijke afspraken rondom monitoring maken en uitwerken.	1066	van Eijk Tigelaar
2	De vraag naar ondersteuning en zorg blijft bij voortzetting van het huidige beleid stijgen. Dit leidt bij de huidige inzichten ten opzichte van de begroting tot een tekort van € 3,5 oplopend naar € 9,5 miljoen in 2022.	Maatregelen voor innovatie en transformatie uitvoeren. De haalbaarheid en omvang van het financiële effect hiervan monitoren en zo nodig bijsturen. Een extern onderzoek, naar de mogelijkheid om de kostenstijging en effecten van Rijksbeleid op te vangen (geraamd op € 5 miljoen) wordt in 2018/2019 uitgevoerd. Daarna dienen keuzes te worden gemaakt en geïmplementeerd.	886	van Eijk Tigelaar
3	Onverwachte budgetoverschrijding doordat de beschikbaarheid van informatie voor het monitoren van de ontwikkelingen en het bewaken van budgetten niet tijdig en robuust is. De oorzaak is de beperkte capaciteit om deze taak uit te voeren binnen de gemeente, het grote aantal aanbieders, en splitsing van de regionale zorgadministratie over drie partijen.	Uitvoeren van programma sturing en verantwoording, waaronder het opzetten van een systeem om monitoring te verbeteren [binnen de financiële mogelijkheden]. Ook afspraken met zorgaanbieders maken hier onderdeel van uit.	751	van Eijk Tigelaar

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders
Beleidskader sociaal domein

Beleidskader Opvang en Bescherming

Gezondheidsbeleid 2018-2021

Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling

Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2019-2022

2.2 Veiligheid en handhaving

Portefeuillehouders

Burgemeester Lucas Bolsius	**Wethouder Kees Kraanen**

Maatschappelijk doel
We willen een veilig en leefbaar Amersfoort voor al haar inwoners en bezoekers. Met de inwoners en alle betrokken partijen hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de veiligheid en leefbaarheid in onze stad te vergroten. Met politie en Openbaar Ministerie werken we samen op het terrein van openbare orde en veiligheid. Daarnaast heeft de gemeente een belangrijke rol in het versterken van de preventie en het verbinden van alle betrokkenen.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Het verbeteren van de zorg voor kwetsbare mensen en het terugdringen van de daaraan gerelateerde veiligheidsproblematiek	1.1 Doorontwikkeling van het Veiligheidshuis naar een Zorg- en veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis organiseert https://www.veiligheidshuizen.nl/veiligheidshuizen/veiligheidshuis-regio-utrecht/wat-wij-doen/casusoverleg-voor-de-aanpak-van-reguliere-doelgroepen-van-het-veiligheidshuis-casusoverleggen over complexe casussen met justitiële organisaties, zorgorganisaties en gemeenten. 1.2 Persoonsgerichte aanpak gericht op het terugdringen van forse woonoverlast.

	1.3 Wij zorgen ervoor dat bewoners weten waar ze terecht kunnen met overlastmeldingen, en voor een effectieve opvolging ervan.
2. Het duurzaam terugdringen of voorkomen van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit	2.1 Vergroten van de weerbaarheid van de gemeente en de stad door bewustwording en verbeteren alertheid op signalen van ondermijnende criminaliteit. 2.2 Ontwikkelen van een gemeentelijke aanpak mensenhandel, bestaande uit regionale opvang, ondersteuning en nazorg en een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie. 2.3 Intensiveren van de lokale aanpak van georganiseerde (drugs)criminaliteit in samenwerking met partners (zoals politie, OM en Belastingdienst) door gebiedsgericht op te treden, specifieke branches te verkennen en criminele netwerken te verstoren. 2.4 Persoon- en groepsgerichte aanpak van jongeren om te voorkomen dat zij in de criminaliteit belanden en voortijdig doorbreken van criminele carrières . Hierbij gebruiken wij de Monitor Fluïde Jeugdnetwerken. De persoonsgerichte aanpak wordt uitgebreid met een gezinsgerichte aanpak, waar nodig sluiten wij aan bij de Doorbraakaanpak. (zie 2.1 Sociaal Domein, ambulante zorg en ondersteuning).
3. We streven naar een daling van het slachtofferschap van cybercrime en een stijging van de meldingsbereidheid	3.1 Samen met partners geven we voorlichtingen aan inwoners, ondernemers en instellingen over digitale veiligheid en hoe de kans op slachtofferschap verkleind kan worden. De focus ligt op jongeren en het MKB.
4. Het uitvoering geven aan reguliere taken van uit Integraal Veiligheidsprogramma	4.1 Wijkagenten, handhavers en gebiedsmanagers zijn zichtbaar aanwezig in de wijken en weten wat er speelt. We bewaken en herstellen van de openbare orde door inzet van de burgemeestersbevoegdheden. 4.2 Samen met partners coördineren van preventieactiviteiten op verschillende terreinen, zoals bij woninginbraak, nazorg aan ex-gedetineerden en veilig uitgaan. 4.3 Vroegsignalering bij polarisatie, radicalisering en extremisme en het verhogen van de weerbaarheid door netwerkversterking, kennisopbouw, trainingen en casusoverleg in geval van signalen.
5. Brandveilige en fysieke leefomgeving	5.1 In samenwerking met de regionale crisisbeheersing geven van voorlichting, van voorschriften en het doen van controles. 5.2 Risicogerichte controles op bestaande bouw bijv. waar kwetsbare groepen zich bevinden. 5.3 Geven van voorlichting over brandveilig leven. 5.4 Dekkingsgraad van de brandweer onderzoeken bij de uitbreidende stad.

6. Adequate crisisorganisatie	6.1 Adequate crisisorganisatie qua getraindheid en bezetting die voorbereid is op nieuwe vormen van crises (bijv. cyberaanvallen).
7. Het verhogen van de constructieve- en bouwveiligheid van bouwwerken.	7.1. Voorwaarden stellen aan de vergunning en toezicht houden tijdens de bouw. 7.2. Adequaat reageren op signalen. 7.3. Het uitvoeren van reguliere controles van bestaande gebouwen.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
We willen dat Amersfoort een veilige en leefbare stad is. Samenwerking met onderstaande partners is hierbij onmisbaar.

Inwoners, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst, Wijkteam Amersfoort, GGZ-instellingen, Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC), Woningcorporaties, Zorg- en hulpverleningsorganisaties, Bureau Regionale Veiligheidsstrategie, Reclasseringsorganisaties, ondernemers, branche-organisaties, Veiligheidshuis Utrecht, bewoners, Artikel 1 Midden Nederland.

Op het terrein van veiligheid geven we incidenteel subsidie aan bedrijven en particulieren in het kader van Niet Gesprongen Explosieven.

Op het terrein van handhaving werken we nauw samen met de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, de VeiligheidsRegio Utrecht, de politie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaal (OGNKG). De samenwerking zorgt voor integrale en effectieve uitvoering. Uit onze rol als erkend leerbedrijf voor de opleiding 'handhaver toezicht en veiligheid' volgt een nauwe samenwerking met het MBO-Amersfoort. Met de politie zorgen we voor een goede aansluiting tussen handhaving op leefbaarheid en veiligheid. Een illustratief voorbeeld hiervan is de samenwerking in de handhaving tijdens de horeacadiensten van de BOA's in de vrijdag- en zaterdagnacht.

Verbonden partijen
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Wij werken in het samenwerkingsverband van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Daarin nemen gemeenten deel en vormen zij samen met andere veiligheidspartners zoals politie, waterschappen, defensie en inwoners een sterk netwerk op het gebied van veiligheidszorg. Brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing worden hier georganiseerd en uitgevoerd. Het vergroten van de fysieke veiligheid is voor de VRU een continu proces. Deze intensieve samenwerking heeft gezorgd voor een kwalitatief goede, efficiënte en betaalbare brandweer- en crisisbeheersingsorganisatie, die niet beperkt is door gemeentegrenzen. Deze werkwijze betekent ook dat wij als gemeente niet meer alleen richting kunnen geven aan het fysieke veiligheidsbeleid. Om brand te voorkomen en veiligheid te bevorderen wordt ook samenwerking gezocht met zorgaanbieders, woningcorporaties, scholen, etc.

Regionale uitvoeringsdienst Utrecht

Met ingang van 1 januari 2014 is bij gemeenschappelijke regeling de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) van start gegaan. Door de RUD worden de basistaken uitgevoerd. Dit zijn taken die middels een wettelijke verplichting door de RUD moeten worden uitgevoerd en die voor alle gemeenten gelden. De basistaken zijn de complexe VTH-milieutaken en de taken met een aanzienlijke milieu-impact. Afhankelijk van de hoogte van de milieu impact, dient een bedrijf voor het opstarten, uitbreiden en veranderen van activiteiten een omgevingsvergunning of een melding activiteitenbesluit in te dienen. Daarnaast zijn er de plustaken, waarbij een gemeente de keus heeft om deze door de RUD te laten uitvoeren of zelf te doen. Het gaat in Amersfoort om het in behandeling nemen van meldingen bij en het toezicht en handhaving op ongeveer 1500 bedrijven met activiteiten met een minder groot milieurisico. Dit zijn bedrijven waar relatief vaker klachten over komen omdat deze zich vaker in de directe omgeving van de woonomgeving bevinden, zoals horeca of supermarkten. In 2018 heeft de RUD de vooraf gestelde doelen grotendeels behaald met betrekking tot toezicht en handhaving. Vanaf 2019 is de dienstverleningsovereenkomst opgehoogd en is ook het laatste deel milieutoezicht op bedrijven van de gemeente naar de RUD overgedragen. Per 1 januari 2020 moet ook, op basis van een wettelijke verplichting, een deel van de asbesttaken bij de RUD ondergebracht.

Geplande investeringen

Tabel: MI.2.2 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Veiligheid en handhaving						
Geen investeringen						
Totaal		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel: HF.2.2A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
2.2.1 Sociale veiligheid	-2.608	-3.312	-3.707	-3.749	-3.749	-3.749
2.2.2 Fysieke veiligheid	-9.360	-9.921	-10.592	-10.744	-10.837	-10.969
2.2.3 Handhaving	-1.147	-1.058	-844	-899	-927	-966
TOTAAL LASTEN	**-13.115**	**-14.290**	**-15.143**	**-15.392**	**-15.513**	**-15.685**
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
2.2.1 Sociale veiligheid	78	40	43	43	43	43
2.2.2 Fysieke veiligheid	10	10	22	22	22	22
2.2.3 Handhaving	937	940	1.189	1.189	1.189	1.189
TOTAAL BATEN	**1.025**	**989**	**1.254**	**1.254**	**1.254**	**1.254**
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
2.2.1 Sociale veiligheid	-2.530	-3.272	-3.664	-3.706	-3.706	-3.706
2.2.2 Fysieke veiligheid	-9.350	-9.911	-10.570	-10.721	-10.815	-10.947
2.2.3 Handhaving	-210	-118	345	290	262	223
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	**-12.090**	**-13.301**	**-13.889**	**-14.138**	**-14.259**	**-14.431**
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-96	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	0	0	0	0	0	0
SALDO MUTATIES RESERVES	**-96**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	**-12.186**	**-13.301**	**-13.889**	**-14.138**	**-14.259**	**-14.431**

HF.2.2B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
2.2 Veiligheid en handhaving	**-853**	**265**

2.2.1 Sociale veiligheid	-395	3
2.2.2 Fysieke veiligheid	-671	13
2.2.3 Handhaving	214	249
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	0

Tabel: HF.2.2.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Sociale veiligheid			
Dit betreft Indexering van incidentele personele lasten en formatieve- aanpassingen, waarvoor o.a. extra personeel voor toezicht, radicalisering en ondermijning.	-438		I
De indexering van de begroting 2020	-11	3	S
Incidenteel budget ten behoeve van bestrijding van ondermijning overheveling vanuit de Jaarrekening; het budget was voor 2019 € 0,1 mln. en in 2020 is het budget € 0,05 mln.	54		I

Tabel: HF.2.2.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
2. Fysieke veiligheid			
Dit betreft Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen	-261	13	S
De Indexering van de begroting 2020	-362		S
De mutatie op areaal budgetten	-48		S

Tabel: HF.2.2.3

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
3. Handhaving			

In het Coalitieakkoord 2014-2018 was geld beschikbaar gesteld voor jeugdboa's. Deze toekenning liep tot en met 2019 en is dus met ingang van 2020 vervallen.	100		S
Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder het overbrengen van taken en formatie, naar de Regionale Uitvoerings Dienst (RUD). Dat leidt in dit programma tot een besparing; echter de vergoeding aan de RUD neemt navenant toe. Die staat opgenomen in programma 4.1.	139		S
De boa's van de gemeente besteden, conform een separate overeenkomst, een deel van hun tijd aan parkeerhandhaving. Het aantal uur voor parkeerhandhaving is bijgesteld. Deze extra baten worden gecompenseerd door de extra lasten in hoofdstuk 1.4.		231	S

Tabel: HF.2.2.4

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Geen bijzonderheden			

Indicatoren

Totaal van misdrijven per 1.000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
69,1	60,59	57,6	54,3	48,5	47,2	45,9	44,6	

Bron: Politie, BVH

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties. Het aantal misdrijven laat een daling zien in de afgelopen jaren. Tussen 2017 en 2018 was de afname 1,3. We streven voor 2019 en 2020 naar een afname op minimaal hetzelfde niveau. De misdaadcijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar. De aantallen zijn afgezet tegen de bevolking per 1 januari.

Totaal woninginbraken per 1.000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021

7,7	5,5	4	3,6	3,3	4	3,3	3,3	

Bron: Politie, BVH

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties van woninginbraken, inclusief poging en diefstal zonder braak). We streven ernaar om het aantal woninginbraken terug te dringen tot het niveau van 2017. De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar. De aantallen zijn afgezet tegen de bevolking per 1 januari. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.2.2

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Besmetting van de openbare ruimte met asbest als gevolg van een brand. De kosten van het schoonmaken van de openbare ruimte kan mogelijk niet op de veroorzaker/vervuiler verhaald worden.	Maatregelen van brandpreventie. Maximaal inzetten om de kosten zoveel mogelijk te verhalen op de vervuiler.	286	Kraanen Bolsius
2	Om grote evenementen voor de stad Amersfoort te kunnen behouden is er voor gekozen om niet alle kosten door te berekenen in de evenementenvergunningen. Doordat vooraf de evenementenkalender niet volledig is in te schatten, ontstaat het risico dat het tekort op de evenementen hoger is dan vooraf ingecalculeerd.	Betreft alleen de maatschappelijke evenementen. Voor commerciële evenementen worden de reguliere tarieven gehanteerd.	103	Kraanen Bolsius
3	De illegale stort van asbest, waarvan de eigenaar niet is te achterhalen waardoor de kosten van verwijdering voor gemeente Amersfoort zijn.	Legaal storten van asbest is laagdrempelig.	56	Kraanen Bolsius

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders

3. Lerende, werkende en dynamische stad

Het gaat goed met de stad en Amersfoortse bewoners, bedrijven en instellingen. Er zijn grote opgaven te realiseren om Amersfoort ook in de toekomst die vitale woon- en werkstad te laten zijn. De groei van de stad vraagt ook om een groei van voorzieningen. Onder andere op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en evenementen is een schaalsprong noodzakelijk.

Economische vitaliteit
De groei van de stad brengt kansen met zich mee. We kunnen onze economische positie verder uitbouwen en ons vestigingsklimaat voor bedrijven versterken. We willen tenslotte een stad voor wonen en werken blijven! De economische structuur is de afgelopen jaren verbeterd. Nieuwe bedrijven hebben geleid tot nieuwe werkgelegenheid. De gemeente, waaronder het businessteam en de acquisiteur, speelt een goede faciliterende rol om bedrijven naar Amersfoort te halen.

Samen met de partners in regio Utrecht (Provincie Utrecht, gemeenten Hilversum & Utrecht, U16, Gooi- en Vechtstreek en Regio Amersfoort en Economic Board Utrecht) werken we aan de uitvoering van de Regionale Economische Agenda (REA). Deze agenda is gericht op de thema's toekomstbestendige leefomgeving, gezonde mensen en digitalisering (Gezond Stedelijk Leven) en is leidend voor de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM). Met het opzetten van de ROM versterken we de economische structuur van de regio. De ROM moet gaan voorzien in de behoefte aan (risico) kapitaal bij het innovatieve en doorgroeiende MKB en consortia die nieuwe producten en diensten leveren op bijvoorbeeld de energietransitie, circulaire economie en mobiliteit en zorgt daarmee voor een economische impuls in de regio.

We blijven inzetten op het binnenhalen van Nationale en Europese subsidies. Op het gebied van Smart City starten we met het SCOREwater project waarmee samen met Barcelona en Göteborg informatie- en analyseproducten voor de klimaatadaptieve stad worden ontwikkeld. In het project ACCESS wordt samen met onderzoek,- en onderwijsinstellingen gewerkt aan de implementatie van een pilot met 'micro energy trading', waarin buurtbewoners onderling elektriciteit uitwisselen.

Circulariteit

Werken aan een circulaire economie is van groot belang omdat we steeds meer grondstoffen verbruiken voor bijvoorbeeld bouw, eten, elektrische apparaten en kleding waarbij we vaak afhankelijk zijn van andere landen. Grondstoffen waarbij we voor de aanvoer afhankelijk zijn van andere landen. Het winnen van deze grondstoffen heeft vaak een negatieve invloed op het milieu. Het kost veel energie en stoot daarmee veel CO2 uit. Ook worden veel grondstoffen de komende jaren steeds schaarser omdat we grondstoffen nog te vaak winnen, gebruiken en weggooien.

In Amersfoort werken wij de komende jaren aan de activiteiten die zijn benoemd in het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2020. In dit plan is veel aandacht voor circulaire bouw en sloop want er gaat fors gebouwd worden in Amersfoort. En bij sloop komt er veel beton, zand en hout vrij, dat opnieuw gebruikt kan worden.

De retourboulevard is een concept dat de komende periode verder uitgewerkt wordt. Hierbij spelen het geconcentreerd inzamelen en uitgeven van grondstromen van particulieren en het maken van nieuwe producten door hergebruik en herwaardering een grote rol. Hiervoor is een subsidie van RWS, I&W, VNG, NVRD, BKN en Stichting Repair Café binnen gehaald. Van de 60 indieners zijn er in totaal 10 gehonoreerd.

In een circulaire economie houden makers van producten bij het ontwerp al rekening met hergebruik. Gebouwen worden bijvoorbeeld zo ontworpen, dat ze makkelijker van functie kunnen

wisselen of gedemonteerd kunnen worden. Circulaire innovatieve en duurzame initiatieven ondersteunen wij door cofinanciering vanuit het Toekomstfonds.

We maken gebruik van juridische en wettelijk mogelijkheden die ons geboden worden door een verlaging van de MPG (milieuprestatie gebouwen) voor de hele stad in te voeren om zo de milieuimpact van materialen te verkleinen. Daarnaast wordt in twee projecten in de wijken Liendert en Kruiskamp (Parkweelde III), samen met onze partner De Alliantie, geëxperimenteerd met het circulair ontwikkelen van woningen en sportvoorzieningen.

Cultuur

Met de Cultuurvisie 2030 hebben we al ingezet op een inhaalslag en schaalsprong voor cultuur en daar stappen in gezet. Nu staan we voor belangrijke keuzes om het culturele klimaat aantrekkelijk, vernieuwend, gezond en toekomstbestendig te maken en houden. Dat doen we door het Cultuurplan Amersfoort 2019-2022 *"Duurzaam, Dynamisch en Doen*". In het Cultuurplan staan de prioriteiten voor de komende jaren om er voor te zorgen dat het Amersfoortse cultuuraanbod past bij de groei van de stad. Dit plan geeft de prioriteiten aan voor de komende jaren en is onderverdeeld in een korte, middellange en lange termijn. In de uitvoeringsagenda maken we samen met de partijen uit de stad concreet afspraken voor 2020.

Tot en met 2020 gaat het om verstevigen van de grote culturele (basis) instellingen in Amersfoort, en daarnaast onder meer om het versterken van cultuureducatie, profileren van culturele evenementen, makers & talent en het culturele regioprofiel. In 2020 moet helder zijn welke kansen het Rietveldpaviljoen ons biedt, waar we de werken van Armando voor een breed publiek zichtbaar kunnen maken en waar we de 1^{e} tentoonstelling met werken uit het CCNL kunnen accommoderen.

Daarnaast moeten kunst en cultuur, inclusief de voorzieningen en het aanbod, meegroeien met de stad. Het profileren van Amersfoort als culturele stad zal met "het verhaal van Amersfoort" sterker moeten worden. Voor de lange termijn zijn er in de stad plannen om toe te werken naar een plek voor gecombineerd cultuuraanbod.

Monumentenzorg & Archeologie

Het op een samenhangende wijze in stand houden van het (onroerend en archeologisch) erfgoed in Amersfoort en het inpassen van cultuurhistorische waarden in nieuwe ontwikkelingen (behoud door ontwikkeling). Daarmee versterken we de historische identiteit en aantrekkelijkheid van onze stad.

Ook het archief Eemland draagt bij aan het behoud van historische kennis. Door de kennis van Amersfoorters en organisaties te bundelen ontstaat een laagdrempelig en toegankelijk kenniscentrum voor erfgoed.

Evenementen

De vele culturele, sport- en andere evenementen maken van Amersfoort een fijne stad om in te wonen, werken en verblijven. Evenementen zorgen voor reuring in de stad en dragen bij aan een positief imago. Het aanbod aan evenementen zien we groeien, zowel in aantal als in diversiteit. Dat is in lijn met de ontwikkeling van de stad, die de komende jaren een flinke groei- en verstedelijkingsopgave heeft. Evenementen zorgen ook voor verbinding. Door middel van evenementen ontstaan laagdrempelige ontmoetingen tussen inwoners: tussen jongeren, ouderen, gezinnen en kwetsbare doelgroepen. Het is dan ook van belang dat evenementen voor iedereen toegankelijk zijn.

2020 is een bijzonder jaar, omdat wij 75 jaar vrijheid met elkaar vieren. Gedurende het jaar staan wij met diverse activiteiten in de stad stil bij de bevrijding van Amersfoort, Hoogland en

Hooglanderveen en bij de vrijheid die ons dat bracht. Specifiek voor jongeren organiseren wij een evenement met Koningsnacht, voortbouwend op het succes van afgelopen jaar.

Sport
We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk Amersfoorters hun hele leven lang sporten en bewegen. In de eerste plaats om dat sport en bewegen plezier geeft. Maar ook omdat sport en bewegen bijdraagt aan een gezond en vitaal Amersfoort. We staan daarom voor inclusief sport- en beweegaanbod voor al onze inwoners; wijkgericht en op maat. Buurtsportcoaches zijn daarbij een essentiële schakel om vraag en aanbod met elkaar te verbinden. Met sportverenigingen werken we aan hun toekomstbestendigheid. We helpen hen om hun sportaanbod beter af te stemmen op de wensen en behoeften van de moderne sporter en met het innemen van een centrale rol in de wijk. Dit kan niet zonder goede sportaccommodaties. Hiertoe stellen we een meerjarig investeringsprogramma op.

We zetten in op een voorzieningenaanbod dat past bij de groei van stad, evenwichtig is verdeeld en aansluit bij de laatste trends en ontwikkelingen. Multifunctioneel en intensief gebruik van onze sportaccommodaties is daarbij het uitgangspunt. Maar ook de openbare ruimte heeft onze aandacht. We realiseren sport- en beweegplekken verspreid over de stad en bevorderen een passende programmering. Bij plannen voor (her)ontwikkeling van woongebieden in de stad integreren we sport en bewegen in het ontwerp.
Dit doen we als gemeente niet alleen. Alleen samen met inwoners en partners als SRO, ASF, de sportverenigingen, het onderwijs, welzijn, sociale wijkteams en andere maatschappelijke organisaties kunnen we de maatschappelijke waarde van sport en bewegen maximaal benutten. We werken daarom samen met hen het lokale sportakkoord ‘Teamplay voor een gezond groeiend Amersfoort’ uit en ontwikkelen we een uitvoerings- en investeringsplan voor de komende jaren.

Onderwijs & Jeugd

We zijn uitgeroepen tot Nationale Onderwijsstad 2020-2021. Deze benoeming is een compliment voor resultaten die in samenwerking met het onderwijs zijn gerealiseerd en vormt een impuls voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs van de toekomst. We bouwen voort op de basis die de afgelopen jaren is gelegd met o.a. het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs (UPJO), het programma Aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt en de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting. We ontwikkelen samen met partners in en rond het onderwijs een onderwijs/jeugd-agenda voor de komende jaren. Activiteiten die we uitvoeren in het kader van het UPJO, het IJslands model en de verbinding onderwijs en jeugdzorg krijgen hierin een plek.

De Nationale Onderwijsweek vindt in 2020 plaats in Amersfoort. Dit biedt ons de gelegenheid onze verworvenheden ook landelijk te etaleren.

Om er voor te zorgen dat we over een bij deze inhoudelijke ontwikkelingen passend voorzieningenniveau beschikken, investeren we samen met het onderwijs in frisse en duurzame schoolgebouwen. Dit realiseren we met het in 2019 genomen besluit om de middelen voor onderwijshuisvesting te decentraliseren naar de samenwerkende schoolbesturen. Zij zijn georganiseerd in twee coöperaties. Eén voor het voortgezet onderwijs en één voor het primair onderwijs. Scholen organiseren de verbouwing en vervanging van schoolgebouwen voortaan met elkaar. Elke vier jaar leggen de coöperaties een investeringsplan voor aan de gemeente. In dit vierjarenplan worden de middelen verdeeld onder de schoolbesturen die in die periode van vier jaar gaan investeren. 2019 stond in het teken van de voorbereiding. De coöperaties zijn op- en ingericht en de eerste investeringsplannen zijn aangeboden aan de gemeente. 2020 en verder zullen de

investeringsplannen worden uitgevoerd. Hiermee vervangen en/of vernieuwen we in 40 jaar alle schoolgebouwen in Amersfoort.

Wijkgericht werken staat centraal. Onze ambitie dat kinderen zoveel mogelijk in de eigen wijk naar school gaan, pakken we samen met schoolbesturen, ouders en andere betrokkenen op. Jongeren praten mee over de invulling van activiteiten op stedelijk en wijkniveau. Het aantal kinderwijkraden groeit en er worden voorbereidingen getroffen om een kinderburgemeester te benoemen.

We vinden het belangrijk dat alle kinderen volop kansen krijgen. Amersfoort heeft zich aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie en ontvangt daarmee in 2020 en 2021 extra budget om preventie in de kinderopvang en het basisonderwijs te versterken. Ook met andere landelijke partijen zijn contacten, bijvoorbeeld om voor meer kinderen een naschools aanbod mogelijk te maken.

Wij blijven werken aan een integrale aanpak vanuit de beleidsvelden onderwijs, werk en inkomen en economie om een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt te realiseren. Daarmee verhogen wij de perspectieven op de arbeidsmarkt voor minder kansrijke jongeren op vo en mbo, zorgen we voor een snellere en betere match van stages en leerbanen bij mkb-bedrijven, vergroten wij de instroom van jongeren voor sectoren waar personeelstekorten zijn of dreigen en brengen wij kennis uit de praktijk in opleidingen.

Het gaat goed met de stad en Amersfoortse bewoners, bedrijven en instellingen. Er zijn grote opgaven te realiseren om Amersfoort ook in de toekomst die vitale woon- en werkstad te laten zijn. De groei van de stad vraagt ook om een groei van voorzieningen. Onder andere op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en evenementen is een schaalsprong noodzakelijk.

3.1 Economie

Portefeuillehouders

Wethouder Fatma Koser Kaya

Maatschappelijk doel
We willen een stad voor wonen èn werken zijn. Daarbij houdt de ontwikkeling van de werkgelegenheid gelijke tred met de algehele (bevolkings) ontwikkeling van de stad en kunnen bedrijven voldoende geschikt personeel vinden.

We willen blijven behoren tot de top vijf positie van steden in Nederland die sociaal-economisch sterk zijn (Atlas voor Gemeenten). Hierbij gaat het om een combinatie van aspecten als werkgelegenheid, werkloosheid en bijstand. Het behouden en mogelijk vergroten van onze economische dynamiek is een onmisbare voorwaarde voor een aantrekkelijk woon-werk en leefklimaat waarin gezond stedelijk leven (groen, gezond en slim) centraal staat. We sluiten aan op de duurzame ontwikkeling van onze stad.

We willen bovendien een innovatieve stad en regio zijn die zich met technologie en diensteninnovatie ontwikkelt tot een 'smart city'.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten

1. Koesteren van het huidige bedrijfsleven en aantrekken van nieuwe bedrijven om de werkgelegenheid te behouden en versterken.	1.1 Organisatie van rode loper dagen, ambassadeurs- en andere bijeenkomsten voor (nieuwe) bedrijven. 1.2 Actieve dienstverlening aan ondernemers via de accountmanagers van het Amersfoort Business Team. 1.3 Regionale en internationale acquisitie van bedrijven vanuit Team Trade & Invest (vanaf 2020 onderdeel van de ROM) in nauwe samenwerking met de regionale partners.
2. Zorgen voor vitale werklocaties, waarbij voldoende en passende ruimte is voor groei en vestiging van bedrijven.	2.1 Uitvoering van programma Werken (bedrijfs-, kantoor- en informele werklocaties), waarin ruimte voor bedrijven centraal staat en leegstand van kantoren wordt tegengegaan. Ook werken we aan duurzame bedrijventerreinen, zie voor meer informatie hoofdstuk 1 Duurzame en groeiende stad/Stedelijk beheer en milieu/ Energietransitie. 2.2 Vinger aan de pols houden en eventuele bijsturing van ruimtelijke projecten, zoals onder andere het Stadshart, aanpak stationsgebied, Bedrijvenpark Vathorst, Wieken/Vinkenhoef, Podium en transformatie De Hoef West.
3. Een betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt in onze regio waar zowel jongeren als werkgevers van profiteren.	3.1 Samen met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven werken aan de speerpunten van de Agenda Onderwijs-Arbeidsmarkt, zoals het vergroten van enthousiasme en instroom van jongeren voor sectoren waar personeelstekorten zijn of dreigen. 3.2 Stimuleren en ondersteunen van samenwerkingsprojecten via het Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt, zoals bijvoorbeeld het project Wijkkijk, voor meer zorgkeien in de wijk (gericht op meer MBO studenten in de wijkverpleging). 3.3 Initiëren van twee netwerkbijeenkomsten door de gemeente, om de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven te versterken. Een bijeenkomst is gericht op de projectleiders van de samenwerkingsprojecten die financiering ontvangen uit het Toekomstfonds. De andere bijeenkomst is gericht op het brede netwerk in onze regio.

4. Versterken van het regionale innovatieklimaat gericht op een groene, gezonde en slimme regio (smart city).	4.1 Samen met Provincie Utrecht, gemeenten Utrecht en Hilversum, Universiteit Utrecht, UMCU en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht opzetten in 2020. Hiermee wordt het financieringsvermogen voor het MKB vergroot, die een bijdragen leveren aan Gezond Stedelijk Leven. 4.2 Nieuwe regionale economische agenda voor de regio Utrecht. Gericht op creëren van maatschappelijke meerwaarde (gezond stedelijk leven), op thema's als energietransitie, gezondheid, human capital en smart city. 4.3 Bij het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken maakt Amersfoort gebruik van de kansen die geboden worden door digitale hulpmiddelen, nieuwe technieken en data. Hierin werkt Amersfoort samen met de stad (inwoners, bedrijven en kennisinstellingen) en in regionaal, nationaal en internationaal verband. In 2019 werken we met VNG, BZK en de steden Amsterdam, Eindhoven en Apeldoorn aan de Principes voor de Digitale Samenleving. In 2020 werken we aan het project SCOREwater, samen met de Europese steden Barcelona en Gotenborg.
5. We werken verder aan de ambitie om de transitie naar een circulaire economie te versnellen.	5.1 Uitvoering geven aan de activiteiten die zijn benoemd in het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2020. Waaronder de verdere uitwerking van de Retourboulevard op basis van de scenario’s die samen met de relevante stakeholders in 2019 zijn ontwikkeld. 5.2 Samenwerking met Alliantie Cirkelregio partners bij het versnellen van de circulaire economie in de regio Utrecht. 5.3 We willen de principes van circulaire economie *borgen in ons beleid en in onze eigen organisatie* zodat we als organisatie het goede voorbeeld geven. Zo nemen wij kaders op voor circulair bouwen in onze bestemmingsplannen waarmee circulair bouwen de standaard wordt. Daarnaast adviseren en ondersteunen we bij het realiseren van energieneutrale of -leverende nieuwbouwprojecten met een lage MPG door dit te borgen in het planproces en

	door het benutten van de wettelijke mogelijkheden 5.4 Ondersteunen doelgerichte circulaire projecten en ondersteunen initiatieven van de stad door cofinanciering van innovatieve en duurzame projecten via het Toekomstfonds (zie verder beleidsdoel 9 duurzaamheid bij duurzame en groeiende stad).
7. Versterken van de aantrekkelijkheid van Amersfoort en de regio voor (toekomstige) bewoners, bedrijven en (zakelijk) toeristen.	7.1 Vermarkten van Amersfoort als aantrekkelijke regio om te ondernemen, wonen en recreëren, via o.a Amersfoort Business en Stichting Citymarketing Regio Amersfoort, waarbij de diversiteit van de verschillende bedrijventerreinen ook onder de aandacht wordt gebracht. 7.2 Zorgen voor vitale winkelgebieden en markten, passend bij de groeiende bevolking en veranderende behoeftes. 7.3 Deelnemen aan (boven)regionale projecten om meer (internationale) bezoekers naar de regio te trekken, zoals in 2019 'Hollandse Meesters die je moet ontdekken in Utrecht en Amersfoort' en de meerjarige campagne VisitUtrechtRegion. 7.4 Ondersteunen van een goed toeristisch voorzieningenniveau in de stad, inclusief de Eemhaven. 7.5 Acquisitie om meer congressen naar onze regio te halen en het aantal zakelijk toeristen te vergroten. Vanaf 2019 werken we nauwer samen met onze partners in de regio Utrecht. 7.6 Participeren in haalbaarheidsonderzoek naar internationaal onderwijs in Amersfoort, samen met de schoolbesturen. Voor een bijdrage aan een eventuele vestiging van een internationale school is vooralsnog geen dekking.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Bedrijven, bedrijvenkringen, bedrijfsmakelaars, binnenstadpartijen, winkeliersverenigingen en vertegenwoordigers van diverse sectoren in stad en regio, zoals horeca, toerisme en de maak-industrie. Regionale overheden (Regio Amersfoort gemeenten, Provincie Utrecht, gemeenten Utrecht & Hilversum), onderwijsinstellingen (o.a. MBO scholen, HU Amersfoort, VO scholen en SOMT Universiteit), Economic Board Utrecht, Alliantie Cirkelregio Utrecht, Cirkelstad, Ondernemers

Academie, Team Invest & Trade Utrecht Region, Future City Foundation, FIWARE Lab, Universiteit Utrecht, Universiteit Twente en Hogeschool Saxion (Enschede).

We verstrekken subsidie aan bedrijven en onderwijsinstellingen vanuit het Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt.

We verstrekken subsidie aan Stichting Toeristische Informatieverstrekking Amersfoort en dragen financieel bij aan campagnes die Stichting Citymarketing Regio Amersfoort voor ons uitvoert.

Verbonden partijen
Regionale ontwikkelmaatschappij (ROM) in oprichting
Het doel is om de ROM in 2020 van start te laten gaan, om die reden wordt deze toekomstige Verbonden Partij alvast in de begroting opgenomen, zodat bij gemeentelijke jaarrekening nadere informatie gegeven kan worden.

Geplande investeringen

Tabel: MI.3.1 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Economie						
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Tabel HF.3.1A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.1.1 Economie	-4.034	-4.474	-6.700	-4.244	-4.240	-3.731
TOTAAL LASTEN	-4.034	-4.474	-6.700	-4.244	-4.240	-3.731
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
3.1.1 Economie	452	515	523	523	523	523
TOTAAL BATEN	452	515	523	523	523	523
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.1.1 Economie	-3.581	-3.959	-6.178	-3.721	-3.717	-3.209
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-3.581	-3.959	-6.178	-3.721	-3.717	-3.209
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-250	-50	-50	-50	-50	-50
Onttrekking aan reserve	190	0	0	0	0	0
SALDO MUTATIES RESERVES	-60	-50	-50	-50	-50	-50
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-3.641	-4.009	-6.228	-3.771	-3.767	-3.259

Tabel HF.3.1B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
3.1 Economie	**-2.226**	**8**
3.1.1 Economie	-2.226	8
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-50	0

Tabel: HF.3.1.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Economie, Smart City, Citymarketing, Circulaire economie			
Bij kadernota 2020-2023 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het verder vormgeven van de circulaire economie.	-1.000		I
Bij kadernota 2020-2023 is € 1,5 mln beschikbaar gesteld voor het opzetten van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) om de lokale en regionale economie te versterken.	-1.500		I
In 2020 vervalt het Incidenteel budget 2019 voor de bijdrage aan de opstart van de ROM.	400		I
Bij begroting 2019 zijn middelen beschikbaar gesteld voor het investeringsfonds Onderwijs & Economie. In 2020 is hiervoor € 300 duizend meer beschikbaar dan in 2019	-300		I
Kadernota 2018-2021: verlaging budget Economische Agenda	200		S
Indexering prijspeil begroting	-46	8	S

Tabel: HF.3.1.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
2. Werklocaties			
Geen bijzonderheden			

Tabel: HF.3.1.2

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Jaarlijkse toevoeging aan Reserve Evenementen voor grootschalige evenementen en congressen.	-50		S

Indicatoren

Aantal banen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
846	837	810	797	796	820	800	800	

Bron: Lisa, bewerking O&S

Toelichting: Amersfoort streeft naar een balans tussen wonen en werken. We meten het vanaf 2016 via de landelijk verplicht gestelde indicator aantal banen (vanaf 1 uur per week) per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Deze indicator laat ons zien of de economische ontwikkeling de bevolkingsontwikkeling voldoende bijhoudt. Streefcijfers: 'meer dan 800 banen per 1000 inwoner van 15-65 jaar'. Toelichting: Bij een gezonde balans tussen wonen en werken, is er getalsmatig naast elke werkende Amersfoorter ook een baan. Van de inwoners van 15-65 jaar is rond de 80% werkzaam (de zogenaamde arbeidsparticipatie). Als het aantal werkenden circa 0,8 per inwoner van 15-65 jaar is, dan streven we naar minimaal 800 banen per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Zie ook Dashboard economie en arbeidsmarkt op www.amersfoortincijfers.nl.

Groei van de werkgelegenheid in % ten opzichte van voorgaande jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0	-0,4	-2,4	-0,7	0,8	3,6			

Bron: PAR

Toelichting: We streven naar een groei die hoger is dan het landelijke gemiddelde (in 2018: 3,6% in Amersfoort tegen 2,2% landelijk). We geven geen streefcijfers omdat de trend te afhankelijk is van de conjuntuur. Zie ook: www.amersfoortincijfers.nl/dashboard.

Positie op de sociaal-economische index

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
5	4	4	4	3	3	3	3	

Bron: Atlas voor gemeenten

Toelichting: We willen sociaal-economisch een blijvende toppositie in Nederland behouden. De rangorde laat ons zien hoe vitaal Amersfoort is op aspecten als werkgelegenheid, werkloosheid en bijstand, in vergelijking met andere steden (50 grootste gemeenten). We streven ernaar om de positie in de top-3 minimaal te behouden. Het cijfer van 2018 is gepubliceerd in 2019, maar gaat vooral over cijfers van 2017.
Streefcijfer: 'top 5 positie'. Toelichting: De Atlas voor Gemeenten bevat een benchmark van de sociaal-economische positie van de 50 grootste gemeenten in Nederland. Zie ook www.amersfoortincijfers.nl.

Risico's
Economie heeft geen risico's.

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders
Afwegingskader transformatie kantoren (19 april 2019)

RIB Vervolg Economische Agenda (9 april 2019)

Economische trends Amersfoort 2015 -2018 (november 2018)

RIB Verkenning Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht (26 november 2018)

Ruimte voor Ondernemen, actualisatie vestigingsbeleid Visie Werklocaties (2013)

Amersfoort – Stad om in te winkelen – nota Detailhandel (2014)

Horecanota Amersfoort – Ruimte voor ondernemers (2013)

Amersfoort, stad om in te werken, Visie Werklocaties (2011)

3.2 Onderwijs en jeugd

Portefeuillehouders

Wethouder Fatma Koser Kaya	**Wethouder Cees van Eijk**

Maatschappelijk doel

Ontwikkelen en opgroeien.

We beogen dat inwoners zich kunnen ontwikkelen tot competente en weerbare volwassenen. We stellen jeugdigen in staat op te groeien in een veilige en stimulerende (thuis)omgeving waarbij zij hun talenten kunnen ontwikkelen en ontplooien. We verhogen hun kansen op de arbeidsmarkt in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten

1. Meer organisaties en werkgevers zijn betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.	1.1 Stimuleren van sociaal ondernemerschap en aandacht voor diversiteit in onze contacten met partners en uitvoerende organisaties.
2. Meer mensen beheersen het Nederlands en hebben kennis van de samenleving.	2.1 In aansluiting op de Taalschool basisonderwijs zetten we IMC on Tour in, een naschoolsprogramma specifiek voor Nieuwkomers. Vanaf eind 2019 is de Taalklas in het basisonderwijs ook toegankelijke voor kinderen van het AZC. In overleg met SWV de Eem, GGD en AZC integreren we (preventieve) hulp in het onderwijsprogramma. 2.2 Uitvoeren van het beleidsplan laaggeletterdheid 2020-2023. Volwasseneneducatie maakt hier onderdeel van uit.
3. Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	3.1 Verwerven van de titel Amersfoort Onderwijsstad 2020: • ontwikkelen van een onderwijs/jeugd agenda samen met partners in en rond het onderwijs van de toekomst(mogelijk opvolger UPJO). • organiseren van de Nationale Onderwijs week in oktober 2020 3.2 Realiseren van het 'Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs'. Dit programma omvat onder meer: • Amersfoortse Brede Combinaties (ABC) - uitvoeren van ABC-activiteiten per wijk en ontwikkelen van nieuwe ABC's • VVE – bevorderen van voorschoolse educatie. In 2020 wordt het aantal uren VVE uitgebreid naar 16 uur per week. • Bieden van (lichte) ondersteuning aan ouders en kinderen om ontwikkeling te stimuleren en problemen te voorkomen of op te lossen • Aanbieden van taalactiviteiten om de basisvaardigheden van jeugdigen te versterken • Diversiteit- uitvoeren van projecten die aandacht voor diversiteit in het onderwijs stimuleren. Verschillende onderdelen van het UPJO zijn in andere programma's beschreven: aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt bij Economie, ontwikkelen van talenten bij Cultuur en Sport, verbinding tussen wijkteams en scholen bij

	Sociaal Domein, jongerenwerk bij Sociaal Domein. Eind 2020: evalueren van het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2017-2020 Vanaf 2021: inbedden van UPJO-activiteiten in de in het kader van Onderwijsstad te ontwikkelen onderwijs/jeugd agenda. Voor de voorbereidingen als gevolg van de nieuwe Inburgeringswet verwijzen wij naar programma 2.1 Sociaal Domein, doel 5.3 en de samenwerkingspartners, waarin we ingaan op de voorbereidingen voor de veranderopgave inburgering resp. het Netwerk Integratie. 3.3 We hebben in het kader van de Gelijke Kansen Alliantie een overeenkomst met het Ministerie van OC&W afgesloten. De rijkssubsidie die hieraan is verbonden, wenden we aan om de preventie in het regulier basisonderwijs en de kinderopvang te versterken. Twee scholen krijgen formatie om ondersteuningsvragen vroegtijdig te signaleren en opvoedondersteuning aan ouders te bieden. 3.4 Uitvoering geven aan de samenwerkingsagenda passend onderwijs en jeugdhulp. Gezamenlijk met het onderwijs (SWVen) zoeken we binnen de geformuleerde ambities naar andere vormen van financiering en een efficiëntere inzet van de middelen voor de inzet van jeugdhulp in en rond de school.(Uitvoering van de voorgestelde maatregel verbinding onderwijs - zorg uit het KPMG rapport) • lichte vormen van extra ondersteuning in en rond de school sluit aan op de ondersteuningsstructuur binnen het onderwijs. • een betere aansluiting tussen zorgcentra (dagbehandeling en dagactiviteiten), inzet van specialistische jeugdhulp en scholen voor speciaal onderwijs zodanig dat kinderen met een complexe ondersteuningsbehoefte in verbinding met thuis een doorlopende schoolloopbaan kunnen volgen.

	• Uitvoering geven aan het convenant dyslexie waarin we samen met het onderwijs en zorgaanbieders het aantal verwijzingen en behandelingen dyslexie (EED) terugdringen en de preventieve inzet op de scholen versterken. 3.5 Uitvoering geven aan het thuiszitterspact waarin samen met de regio gemeenten, de GGDrU en het onderwijs wordt gewerkt aan een sluitende aanpak zodat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg, zo dicht mogelijk bij huis. 3.6 Voortzetten van het (landelijk) programma aanpak voortijdig schoolverlaten samen met de onderwijsinstellingen. Door projecten op gebied van studiekeuze, zorg in en om de school, begeleiding van overstap naar een andere school of (leer)werkplek, of het vinden en behouden van een goede stageplek, wordt het VSV teruggedrongen. Begin 2020 ontwikkelen we samen een nieuw vierjarig Voortijdig SchoolVerlaters (VSV)-programma voor de periode vanaf september 2020. 3.7 Voortzetting van de ondersteuning door het Jongerenloket en Leerwerkloket aan (minder zelfredzame) jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar. Dit doen we in samenwerking met het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten (RMC) en de onderwijsinstellingen teneinde hen een zo goed mogelijk perspectief op de arbeidsmarkt te geven. Daarbij wordt samengewerkt met de sociale wijkteams om er voor te zorgen dat - indien nodig - jongeren op alle leefgebieden de voor hen noodzakelijke ondersteuning krijgen om uiteindelijk economisch zelfstandig te kunnen worden. 3.8 Toegankelijk maken van huiswerkbegeleiding en bijles voor alle kinderen (hangt samen met Sociaal Domein activiteit 6.1). 3.9 Effectief en efficiënt vervoer voor leerlingen van scholen voor primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en (speciaal)

	voortgezet onderwijs die niet met eigen vervoer naar school kunnen.
4. Goede, duurzame en toekomstgerichte onderwijshuisvesting als gezonde, aantrekkelijke leer- en werkomgeving voor leerlingen en personeel.	4.1 Uitvoeren van de Raamovereenkomst Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting 2019-2059 door de Coöperaties Samenfoort PO en Samenfoort VO te begeleiden bij het door hen uitvoeren van de door hen opgestelde investeringsplannen voor (ver)nieuwbouw van schoolgebouwen in de investeringsperiode 2019-2022. 4.2 Areaaluitbreiding: De opgave permanente scholencluster Laak 2 vindt haar basis in de nota Actualisering van voorzieningen in Vathorst d.d. 1-9-2003 met als jaar van realisatie 2012. Door de economische crisis na 2008 is deze opgave uitgesteld. De crisis is voorbij en de wijk Vathorst is in de afrondende fase. In het **raadsbesluit** van 12 juni 2018 'plan van nieuwe scholen 2019-2022' is deze opgave benoemd. Recent is het ook nog benoemd bij de beantwoording van **raadsvragen** 2019-018 over onderwijsvoorzieningen in Amersfoort-Noord, Hooglanderveen en Vathorst.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Samenwerkingspartners zijn:

Diverse kinderopvangorganisaties
Diverse onderwijsinstellingen, en Coöperatie Samenfoort PO en Coöperatie Samenfoort VO
Diverse organisaties op gebied van volwasseneneducatie
Samenwerkingsverband de Eem en Samenwerkingsverband Eemland
Stichting Sociale Wijkteams Amersfoort
Indebuurt033
SRO Amersfoort
Stichting ABC
Bibliotheken Eemland
Scholen in de Kunst
SOVEE
Organisaties voor jeugdhulp
Bedrijfsleven

Amersfoort Onderwijsstad wordt door gemeente, onderwijsinstellingen en partners rond het onderwijs gezamenlijk vormgegeven. Bij het organiseren van de onderwijsweek werken we samen met de Stichting Nationale Onderwijsweek.

Het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs wordt uitgevoerd in samenwerking met partners in de stad, te weten: onderwijs (primair, voortgezet, mbo, hbo, samenwerkingsverband de Eem),

kinderopvang, Indebuurt033, bibliotheek, GGD, Scholen in de Kunst, SRO, SOVEE en Stichting ABC. Voor het succesvol toeleiden van jongeren naar stages en (leer)werkplekken hebben we werkgevers nodig, werkgevers die zich ook openstellen voor jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Samenwerkingsverband de Eem, Samenwerkingsverband Eemland, Berseba en het reformatorisch Samenwerkingsverband VO zijn de belangrijkste partners bij de ontwikkeling en uitvoering van de samenwerkingsagenda passend onderwijs.

Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) wordt uitgevoerd door de in 2019 opgerichte Samenfoort PO Huisvestingscoöperatie Amersfoort U.A. en Samenfoort VO Huisvestingscoöperatie Amersfoort U.A. In een periode van 40 jaar worden per investeringsperiode van 4 jaar in totaal circa 100 schoolgebouwen vervangen door duurzame nieuwbouw dan wel via vernieuwbouw verduurzaamd. De eerste investeringsperiode van het IHP loopt van 2019 tot 2022.

Sinds de regionale aanbesteding van het leerlingenvervoer in 2017 werken de gemeenten Amersfoort, Baarn, Leusden, Soest en Woudenberg, de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en het Signaleringsteam Amersfoort samen om dit vervoer te optimaliseren.

Verbonden partijen

Binnen dit programma hebben we geen Verbonden Partijen.

Geplande investeringen

Tabel: MI.3.2 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Onderwijs en Jeugd						
grond laak2	2022	550	0	0	0	5
Totaal		**550**	**0**	**0**	**0**	**5**

Tabel: HF.3.2A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	-19.822	-21.721	-26.796	-28.901	-27.952	-27.248
TOTAAL LASTEN	-19.822	-21.721	-26.796	-28.901	-27.952	-27.248
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	6.880	5.669	6.960	6.960	6.960	6.960
TOTAAL BATEN	6.880	5.669	6.960	6.960	6.960	6.960
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	-12.942	-16.052	-19.836	-21.941	-20.992	-20.288
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-12.942	-16.052	-19.836	-21.941	-20.992	-20.288
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-31	-31	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	6	12	0	0	0	0
SALDO MUTATIES RESERVES	-25	-19	0	0	0	0
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-12.967	-16.071	-19.836	-21.941	-20.992	-20.288

Tabel: HF.3.2B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
3.2 Onderwijs en jeugd	**-5.075**	**1.290**
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	-5.075	1.290
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	0

Tabel: HF.3.2.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt			
Indexering prijspeil begroting 2020	-419		S
Ramingen lasten en baten in de begroting aangepast conform de beschikkingen van het Rijk voor specifieke uitkeringen onderwijs.	-1.266	1.266	S
In 2020 zijn middelen voor investeringsfonds Onderwijs beschikbaar gesteld. Deze middelen worden ingezet voor betere aansluiting onderwijs met de arbeidsmarkt.	-203		I
Per 1 januari 2019 heeft de gemeente besloten de uitvoering van de zorgplicht voor onderwijshuisvesting te decentraliseren naar twee coöperaties van schoolbesturen. De coöperaties ontvangen hiervoor jaarlijks een bijdrage van de gemeente. De budgetten voor de bijdrage aan de coöperaties waren voor een deel binnen andere programma's opgenomen. Om de bijdrage inzichtelijk voor zowel de gemeente als de coöperaties te houden is ervoor gekozen om alle posten die gerelateerd zijn aan de bijdrage binnen programma 3.2 Onderwijs en Jeugd op te nemen. In 2020 zullen de coöperaties starten met de uitvoering van het integrale huisvestingsplan. Hierdoor zal de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage toenemen naar het benodigde niveau conform de gemaakte afspraken.	-2.052		S
Bij de kadernota 2020-2023 zijn er incidentele extra middelen beschikbaar gesteld om de voorschoolse educatie in de jaren 2020 tot en met 2023 voor de wettelijke verplichte uitbreiding van 10 uur naar 16 uur van de VVE te dekken.	-836		I
Daling kapitaallasten als gevolg van lagere omslagrente op investeringen (van 1,71% naar 1,0%) en volledig afgeboekte activa.	169		S

Tabel: HF.3.2.2

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Geen bijzonderheden			

Indicatoren

% voortijdig schoolverlaters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	1,9	1,8	1,9	1,6		1,8		

Bron: DUO

Toelichting: Voortijdig schoolverzuim proberen we te voorkomen. De verdere daling van het % schoolverlaters heeft betrekking op het schooljaar 2016-2017. Amersfoort heeft positief resultaat in vergelijking met andere grote gemeenten waar het gemiddelde 2.1% is. Actuele cijfers over het schooljaar 2017-2018 worden gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.
De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting.

Relatief verzuim

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			25	19				

Bron: DUO

Toelichting: Deze indicator betreft het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners 5-18 jaar. Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Scholen zijn wettelijk verplicht ongeoorloofd verzuim en schooluitval te melden aan DUO.
We streven naar minimaal verzuim om schooluitval te voorkomen.
De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting.

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.3.2

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Herverdeling onderwijsaanbod ten gevolge van 'Passend Onderwijs'.Invoering 'Passend onderwijs' kan leiden tot hogere kosten, bijvoorbeeld als gevolg van: - meer schoolvervoersbewegingen en onvoldoende aanbod i.r.t. Jeugdbeleid - aanpassing schoolgebouwen voor leerlingen met een beperking - regionale verschuivingen binnen het Speciaal Onderwijs.	Overleg met Samenwerkingsverbanden passend onderwijs, gekoppeld aan een gezamenlijke ontwikkelagenda, om risico's te beheersen. Intensieve monitoring en regionale samenwerking.	209	van Eijk Koser Kaya
2	Door de invoering van Passend Onderwijs en de Wet Kwaliteit (V)SO verandert de vormgeving van het onderwijs en wijzigt de instroom van leerlingen. De behoefte aan onderwijs-zorg arrangementen neemt toe. Dit kan consequenties hebben voor het benodigd aantal m2 voor de (V)SO-scholen.	Op grond van wettelijke grondslagen, Wet passend onderwijs en de Jeugdwet is er een verplichting om binnen het regionale overleg Passend Onderwijs met elkaar af te stemmen. In dit overleg hebben we een gezamenlijke agenda opgesteld waarin ook de aanpalende onderwerpen zoals leerlingenstromen, thuiszitters en huisvesting zijn opgenomen.	103	van Eijk Koser Kaya

3	Het ROC-gebouw aan de Zangvogelweg 140 (tijdelijke huisvesting JvO-gymnasium) moet uiterlijk 31 augustus 2019 leeg opgeleverd worden. De gemeente kan éénmaal tot vier maanden verlengen, mits dit vóór 28 februari 2019 is aangezegd. In geval het gebouw niet tijdig is ontruimd, hetzij 31 augustus 2019, dan wel na verlenging uiterlijk 31 december 2019 is in de huurovereenkomst een boete opgenomen van €2.220,- per dag mits er tijdig de verlenging is ingediend. Een boete van € 10.000,- per dag is van toepassing indien we op 1-1-2020 nog niet uit het gebouw op de Zangvogelweg zijn of niet tijdig de verlenging hebben aangevraagd.	Het boetebeding is contractueel doorgelegd aan de bouwheer en deze heeft het op haar beurt doorgelegd aan de aannemer. Als vertraging ontstaat door toedoen van de aannemer is deze gehouden de boete te voldoen. Het recht op verlenging tot 31 december 2019 is tijdig veilig gesteld. Het veilig stellen van het recht niet wil zeggen dat er ook gebruik gemaakt gaat worden van het recht op verlenging.	56	van Eijk Koser Kaya

Projecten

Onderstaand is de voortgang van de projecten opgenomen binnen dit programma met de top 3 van de kwantitatieve risico's.

Inhoud		Planning		Financiën	
Ja	De inhoud en de scope van het project zijn in lijn met de laatste besluitvorming.	Ja	De voortgang van het project is in lijn met de planning van de laatste besluitvorming.	Ja	De huidige financiële positie is in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.
Risico	Er is een risico dat de inhoud en de scope van de laatste besluitvorming niet haalbaar zijn.	Risico	Er is een risico dat de planning van het project conform de laatste besluitvorming niet wordt gehaald.	Risico	Er is een risico dat het budget, vastgesteld bij de laatste besluitvorming, zal worden overschreden.
Nee	De inhoud en de scope van het project wijken af van de laatste besluitvorming.	Nee	De voortgang van het project is niet in lijn met de planning uit de laatste besluitvorming.	Nee	De huidige financiële positie is niet in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.

Tabel: PP.3.2.1

Project	Johan van Oldenbarnevelt		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	13.368	3.730	9.638
Realisatie			

Lasten/ Baten	8.490		8.490
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*ja*	*risico*	*risico*
Kwantitatieve risico's			
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	**Acties**	**Vorige rapp**	**Huidige rapp**
1. De realisatie van de nieuwe school loopt beperkte vertraging (tot uiterlijk 31 december 2019) op a.g.v. vertraging in de bouw. Hierdoor moet de tijdelijke huisvesting aan de Zangvogelweg langer gehuurd worden.	*De mogelijkheid voor verlenging van het huurcontract wordt benut. Extra kosten worden doorbelast aan bouwheer en door bouwheer aan aannemer. Aannemer en/of bouwheer kunnen zich beroepen op overmacht. Toetsing daarvan moet uitwijzen of en in hoeverre er overmacht is en wat dit financieel betekent voor bouwheer en/of gemeente.*		
2. Aannemer gaat failliet, waardoor de bouw ernstige vertraging oploopt (oplevering nieuwe school na 1 januari 2020). Hierdoor moet er voor de tijdelijke locatie een boete betaald worden.	*Beperkt mogelijk gezien de vordering van de bouw. Bij zeer ernstige vertraging alternatieve huisvesting onderzoeken.*		
3. Uitspraak van de rechter in hoger beroep m.b.t. de indexatie van de bouwkosten tijdens de bouw valt negatief uit voor de gemeente.	*Rechtbank heeft de gemeente in gelijk gesteld m.b.t. bouwkosten, maar niet voor bijkomende kosten. Toetsing uitspraak rechtbank door Raad van State afwachten.*		

Toelichting:

Beleidskaders

3.3 Sport

Portefeuillehouders

Wethouder Hans Buijtelaar

Maatschappelijk doel
We streven ernaar dat zoveel mogelijk Amersfoorters hun hele leven lang sporten en bewegen. We zetten daarom in op een aantrekkelijk en toegankelijk sport en beweegaanbod voor alle Amersfoorters, op toekomstbestendige verenigingen die oog hebben voor hun omgeving, op sportaccommodaties die multifunctioneel en intensief gebruikt worden en op een openbare ruimte die stimuleert en uitdaagt tot sporten en bewegen. Sport en bewegen brengt plezier, houdt Amersfoorters fit en vitaal en draagt bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken in buurten en wijken.

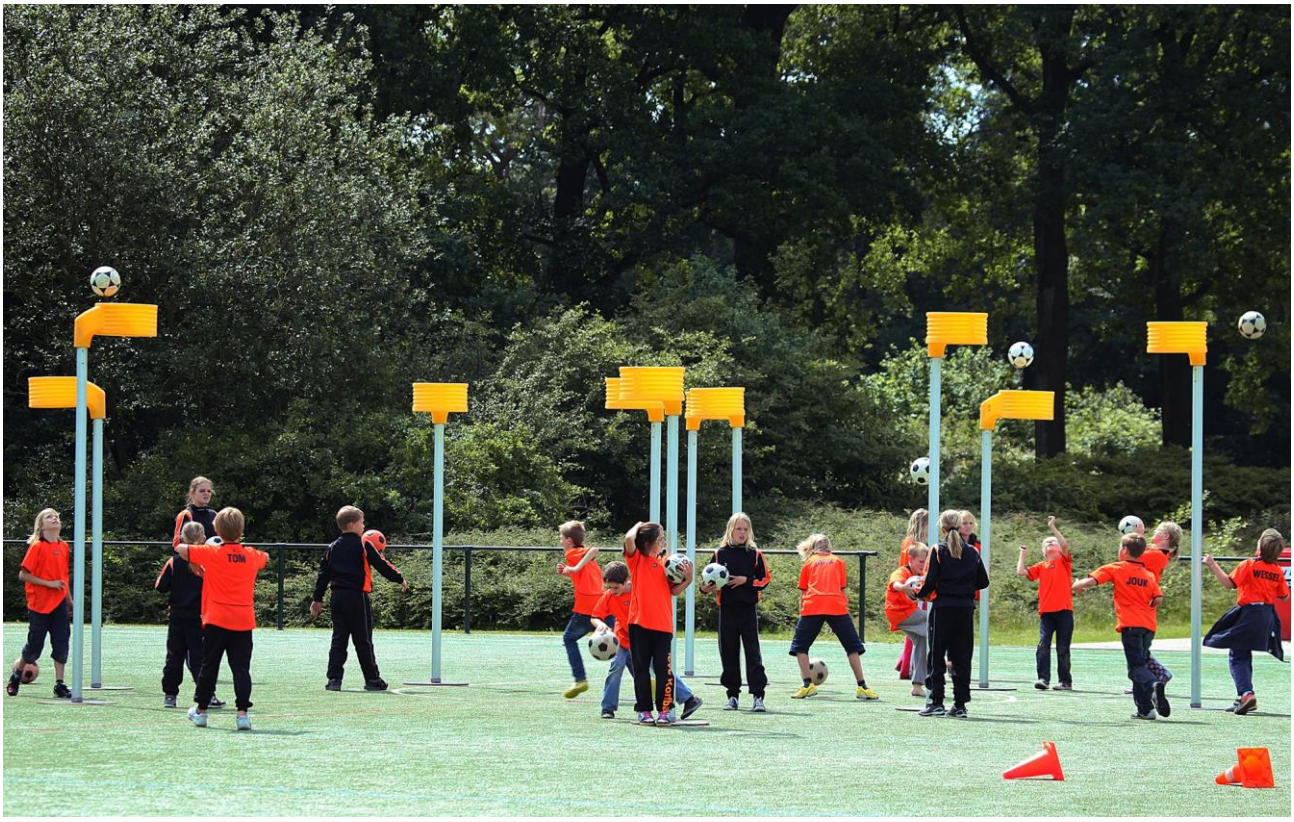

Doelen en activiteiten
De beschreven beleidsdoelen en activiteiten in de meerjarenbegroting 2020 - 2023 liggen in lijn met het beleid en de maatregelen zoals we hebben geformuleerd in de nieuwe sportnota 2019 - 2024: 'Amersfoort in beweging'. De processen voor de vaststelling van deze nota en de vaststelling van meerjarenbegroting 2020 - 2023 verlopen parallel aan elkaar.

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Inclusief sporten en bewegen	

- Sport- en beweegactiviteiten moeten toegankelijk en bereikbaar zijn voor iedereen; laagdrempelig, dichtbij de eigen woonomgeving en aansluitend op de behoefte. - Zoveel mogelijk Amersfoortse scholieren nemen deel aan sport- en beweegaanbod georganiseerd voor, tijdens en na schooltijd. - Sport- en beweegactiviteiten zijn toegankelijk voor alle Amersfoorters in de breedste zin. Niemand mag op basis van leeftijd, achtergrond, inkomen, beperking of geaardheid worden uitgesloten.	1.1 we starten met het integreren van sporten en bewegen in de wijkplannen. 1.2 We zetten buurtsportcoaches in voor het primair en voortgezet onderwijs en samen met scholen ontwikkelen zij sport- en beweegaanbod tijdens en na school om kinderen en jongeren duurzaam te laten sporten en bewegen. 1.3 We doen een 0-meting naar de beweegvaardigheid van Amersfoortse scholieren. 1.4 We voegen in de bestaande subsidieregeling voorwaarden toe die bevorderen dat sportverenigingen een inclusief beleid voeren. 1.5 We investeren in de toegankelijkheid van gemeentelijke sporthallen en zwembaden. 1.6 We investeren in het binnenhalen van aansprekende sportevenementen , zodat alle Amersfoorters in hun eigen stad de sport kunnen beleven.
2. Sportverenigingen - de sportverenigingen passen zich aan aan de behoeften van de moderne sporter, - stellen zich open voor haar omgeving, - en vervullen een centrale rol in de wijk.	2.1 We versterken de bestuurskracht bij verenigingen. We zetten hiervoor extra (gespecialiseerde) buurtsportcoaches in. 2.2 We werken samen met verenigingen en het onderwijs om een structuur op te zetten om Amersfoortse sporttalenten te ondersteunen. 2.3 We ondersteunen verenigingen bij de ontwikkeling van nieuwe deelnamevormen en bij het opzetten van samenwerkingsverbanden. 2.4 we sluiten de Sportmatchbeurs structureel aan bij de Matchbeurs met als doel de betrokkenheid van het Amersfoortse bedrijfsleven bij de sport structureel te verhogen. 2.5 Buurtsportcoaches betrekken verenigingen waar mogelijk bij het opstellen en uitvoeren van wijkplannen.
3. Sportaccommodaties - het voorzieningenaanbod past bij de groei van de stad, is evenwichtig verdeeld en sluit aan	3.1 We onderzoeken wat de toekomstige vraag naar sportaccommodaties en zwembaden in de stad is in relatie tot bevolkingsprognoses en

bij de trends en ontwikkelingen op het gebied van sportbeoefening in Amersfoort. - Sportvoorzieningen worden zo multifunctioneel en intensief mogelijk gebruikt.	sportdeelnamecijfers. Op basis daarvan stellen we een meerjarig investeringsprogramma op. 3.2 We evalueren de mogelijkheid die verenigingen hebben om hun accommodatie onder te verhuren voor sport gerelateerde activiteiten door derden. 3.3 We werken verder aan de pilot Sportparken om sportparken breder in te zetten en verenigingen te versterken. We stellen voor de sportparken Zielhorst en Vermeer- en Leusderkwartier een sportparkmanager aan.
4. Openbare ruimte - het is voor onze inwoners aantrekkelijk om te sporten en te bewegen in de openbare ruimte	4.1 we werken aan de realisatie van sport- en beweegplekken in de openbare ruimte en de programmering van activiteiten op die plekken. Bij de planvorming voor stedelijke ontwikkeling is de inpassing van sport en bewegen een belangrijk uitgangspunt.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
De samenwerkingspartners binnen dit programma zijn:

Sportverenigingen, SRO Amersfoort, Amersfoortse Sport Federatie (ASF).
En daarnaast talloze partners die met hun (sport- en beweeg)activiteiten bijdragen aan de realisatie van het sportbeleid, zoals: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), onderwijsinstellingen, IndeBuurt033, Stichting Wijkteams Amersfoort, en andere maatschappelijke organisaties.

Verbonden partijen
NV SRO
De inzet van SRO is gericht op het realiseren van de gemeentelijke doelstelling van het Amersfoortse sportbeleid. De doelstelling is een leven lang sporten en bewegen voor iedere Amersfoorter.

Geplande investeringen

Tabel: MI.3.3 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Sport						
Geen investeringen						
Totaal		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel: HF.3.3A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.3.1 Sport en bewegen	-8.001	-9.803	-12.382	-12.319	-12.018	-12.016
TOTAAL LASTEN	**-8.001**	**-9.803**	**-12.382**	**-12.319**	**-12.018**	**-12.016**
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
3.3.1 Sport en bewegen	8	0	31	31	31	31
TOTAAL BATEN	**8**		**31**	**31**	**31**	**31**
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.3.1 Sport en bewegen	-7.993	-9.803	-12.351	-12.288	-11.987	-11.985
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	**-7.993**	**-9.803**	**-12.351**	**-12.288**	**-11.987**	**-11.985**
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-67	-2	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	309	35	600	0	0	0
SALDO MUTATIES RESERVES	**242**	**33**	**600**	**0**	**0**	**0**
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	**-7.751**	**-9.770**	**-11.751**	**-12.288**	**-11.987**	**-11.985**

Tabel: HF.3.3B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
3.3 Sport	**-2.579**	**31**
3.3.1 Sport en bewegen	-2.579	31
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	600

Tabel: HF.3.3.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Sport en bewegen			
Exploitatiebijdrage aan SRO voor hogere exploitatielasten in verband met kostprijsdekkende huur sportaccommodaties binnensport en buitensport in het kader van het gemeentelijke vastgoedbeleid. De inkomsten van de huur komen op hoofdstuk 1.2 Ruimtelijke Ordening binnen. Per saldo is er geen financieel effect op de begroting.	-2.735		S

Tabel: HF.3.3.2

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Het college heeft bij de kadernota alle reserves en voorzieningen opnieuw beoordeeld op doel, nut en noodzaak en om te zien of daar nog ruimte in zit. De reserve sport en bewegen is hier ook in meegenomen en hieruit bleek dat er voor een bedrag van € 600.000 geen verplichtingen rust. Dit heeft geleid tot een vrijval van € 600.000 bij de kadernota 2020-2023		600	I

Indicatoren

% niet-wekelijkse sporters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			42,9				40,9	

Bron: GGD

Toelichting: Percentage van de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. Het betreft hier een verplichte indicator vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het % niet-wekelijkse sporters wijkt af van het % niet-wekelijkse sporters in de Amersfoortse Vrijetijdsmonitor 2018, omdat de vraag op een andere manier gesteld is.

% volwassenen en senioren dat voldoet aan de (nieuwe) beweegrichtlijn

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			55				57	

Bron: GGD

Toelichting: Het gaat hier om de in 2017 ontwikkelde nieuwe beweegrichtlijn. Deze geldt ter vervanging van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). De beweegrichtlijn is strenger dan de NNGB: niet alleen voldoende beweging, maar ook bot- en spierversterkende activiteiten zijn vereist om aan de richtlijn te voldoen.

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.3.3

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Noodzaak vervroegde vervanging van (infill en/of ondergrond van) kunstgrasvelden op basis van opgelegde verplichting en/of gewijzigd advies van RIVM.	Ontwikkelingen worden gemonitord. Als het risico zich materialiseert, via VNG inzetten op compensatie door Rijk en bezien of fasering van vervanging mogelijk is.	251	Buijtelaar
2	Kortere levensduur infra-onderdelen van buitensportcomplexen (bvb. verhoogde slijtage kunstgrasmat) a.g.v. intensiever gebruik en vandalisme door openstelling voor derden buiten de gebruiksuren.	Sportverenigingen (buitensport) hebben via de subsidieregeling sport mogelijkheden om de accommodatie te beveiligen. Een spelregelbord (huishoudelijk reglement) kan worden opgesteld en zichtbaar gemaakt op het sportcomplex. SRO monitort staat van infraonderdelen en rapporteert aan gemeente.	95	Buijtelaar
3	Tegenvallende exploitatie Amerena ten opzichte van de goedgekeurde en gevalideerde exploitatiebegroting. Er is weinig ervaring met sportcomplexen met een omvang als de Amerena. Op basis van de bouwtekeningen zijn de kosten van de exploitatie van de Amerena geraamd en door een externe partij gevalideerd. in de praktijk zullen mee- en tegenvallers in de exploitatie ontstaan.	Exploitatierisico's zijn gedeeltelijk weggenomen d.m.v. contracten met (markt)partijen. Gemeente overlegt regelmatig met exploitant SRO en andere exploitanten (horecastichting) over de exploitatie. Opnieuw laten opstellen/actualiseren van exploitatiebegrotingen en validatie hiervan. Monitoring en zo nodig en mogelijk bijsturing.	87	Buijtelaar

Projecten

Onderstaand is de voortgang van de projecten opgenomen binnen dit programma met de top 3 van de kwantitatieve risico's.

Inhoud		Planning		Financiën	
Ja	De inhoud en de scope van het project zijn in lijn	Ja	De voortgang van het project is in lijn met de	Ja	De huidige financiële positie is in lijn met de

	met de laatste besluitvorming.		planning van de laatste besluitvorming.		financiële planning uit de laatste besluitvorming.
Risico	Er is een risico dat de inhoud en de scope van de laatste besluitvorming niet haalbaar zijn.	Risico	Er is een risico dat de planning van het project conform de laatste besluitvorming niet wordt gehaald.	Risico	Er is een risico dat het budget, vastgesteld bij de laatste besluitvorming, zal worden overschreden.
Nee	De inhoud en de scope van het project wijken af van de laatste besluitvorming.	Nee	De voortgang van het project is niet in lijn met de planning uit de laatste besluitvorming.	Nee	De huidige financiële positie is niet in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.

Tabel: PP.3.3.1

Project	Hogewegzone- zwembad		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	33.200		33.200
Realisatie			
Lasten/ Baten	31.791		31.791
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*ja*	*risico*	*risico*
Nazorg periode loopt naar verwachting 1 jaar uit ten opzichte van het contract.			
	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp
De gecontracteerde marktpartij gaat binnen 10 jaar na ingebruikname failliet.	*Het D&B traject is afgerond, echter heeft een evt faillissement van de aannemer ook risico's in beheerfase bij eventuele garantiegevallen. Dus faillissement heeft in ieder geval tot 10 jaar na in gebruikname mogelijke risico's in zich.*		

2. De exploitatie van het sportcomplex (inclusief horeca en parkeren) past niet binnen de beschikbare middelen.	*Periodiek toetsen van voorliggende exploitatie afspraken of deze passen binnen de eerder gemaakt afspraken met de exploitant. Hiervoor is een werkgroep voor ingesteld samen met de gemeente en exploitant.*		
3. Het sportcomplex blijkt niet volledig te voldoen aan de wensen / verwachtingen van de huurders en / of gebruikers.	*Huurder en gebruikers zijn deelnmer aan de programmatafel om hier samen tot een oplossing te komen.*		

Toelichting: Volgens planning zou alles einde onderhoudstermijn, 12 april 2019, afgerond moeten zijn. Deze datum zal niet worden gehaald. Verwachting is dat dit minimaal een maand later wordt. Over dit project zal niet meer worden gerapporteerd via de projectenrapportage maar via de reguliere Planning en Control rapportages.

Beleidskaders
De sportnota Amersfoort in beweging - Samenspel voor een gezond groeiend Amersfoort(2019 - 2024)

Het nationaal Sportakkoord - Sport verenigt Nederland.

3.4 Cultuur

Portefeuillehouders

Burgemeester Lucas Bolsius	**Wethouder Fatma Koser Kaya**
Wethouder Astrid Janssen	**Wethouder Willem-Jan Stegeman**

Maatschappelijk doel
Cultuur is van grote waarde voor de stad en haar inwoners, omdat het bijdraagt aan de ontwikkeling van mensen, de economische vitaliteit en de aantrekkelijkheid voor bezoekers. Cultuur brengt mensen bij elkaar en verbindt. We streven ernaar dat kunst en cultuur breed toegankelijk is.

Archief Eemland werkt aan ons cultureel erfgoed en daarmee aan het behoud van de identiteit van de stad.

Door onze historische kennis en die van Amersfoorters en organisaties te bundelen, vormen we een laagdrempelig en toegankelijk kenniscentrum voor erfgoed.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoelen Cultuur	Activiteiten
Basisinstellingen	

1. Amersfoortse basisinstellingen zijn financieel weerbaar en toekomstbestendig, zodat ze een vitale economie en groeiende stad kunnen versterken met een bloeiend cultureel klimaat.	1.1 Instellingen stellen plannen van aanpak op waarin invulling wordt gegeven aan de extra ontvangen financiële impulsen (2019). Op basis van deze plannen en de uitgangspunten van de cultuurvisie worden prestatieafspraken herijkt en gemonitord. 1.2 Afspraken maken over *Shared Services* en samenwerking tussen basisinstellingen, bijvoorbeeld door het gezamenlijk aanstellen van een stadsprogrammeur. 1.3 We gaan onderzoeken of we de basisinstellingen vierjaarlijks kunnen laten visiteren door externe experts.
Museale aanbod	
2. Een sterk museaal aanbod draagt bij aan het vergroten van de herkenbaarheid, profilering en aantrekkelijkheid van Amersfoort, voor zowel nationale als internationale bezoekers.	2.1 Uitwerken van de kansen die de komst van het Collectie Centrum Nederland biedt, zoals die zijn vastgelegd in de intentieverklaring met Amersfoort in C (AinC) en Collectiecentrum. 2.2 Invulling geven aan de herbestemming van het Rietveldpaviljoen. Op basis van de verschillende onderzoeken (La Groupe, Noha, WdJArchitecten) worden ambitieniveaus en scenario’s uitgewerkt voor de middellange en lange termijn. 2.3 Uitwerken van verschillende scenario's voor het zichtbaar maken van de kerncollectie Armando.
Culturele evenementen	
3. Evenementen en festivals maken de stad aantrekkelijk, levendig en eigentijds.	3.1 Extra inzetten op (grotere) en kleinere festivals van verschillende culturele disciplines die Amersfoort rijk is. Daarbij wordt prioriteit gegeven aan evenementen die nauw verbonden zijn met de identiteit van de stad en haar karakter, en die de positionering en profilering van Amersfoort versterken. In het kader van het brede evenementenbeleid blijven we inzetten op duurzame en goede facilitering en ondersteuning van evenementen. 3.2 Beschikbaar stellen van een eenmalige impuls in 2020 en structureel extra budget in de meerjarige subsidieregeling vanaf 2021.

	3.3 Organiseren van een eenmalig jongerenfestival en bijdragen aan het evenement *75 jaar vieren*.
Cultuureducatie	
4. Alle kinderen in Amersfoort komen in contact met kunst- en cultuur.	4.1 Ontwikkeling van een transparante makelfunctie voor cultuureducatie die een intermediaire rol speelt tussen onderwijs en culturele partners. 4.2 Ontwikkeling van een *canon cultuuronderwijs Amersfoort* in samenwerking met onderwijs en culturele partners.
Makers & Talent	
5. Amersfoort is een thuis voor cultuurmakers. Daarin werken wij aan het beter faciliteren en versterken van de positie van professionele cultuurmakers en het stimuleren van talentontwikkeling.	5.1 Borgen van de opbrengsten van de projecten voor talentontwikkeling, zoals Elevator van Nieuwe Erven. 5.2 Incidenteel financieel ondersteunen van diverse makersinitiatieven. 5.3 Onderzoeken in regionaal verband herbestemming van erfgoed kan worden ingezet om meer ruimte voor makers te creëren. Dat vindt plaats in het kader van de Proeftuin Eeuwig Jong, die OCW subsidieert. 5.4 Beschikbaar stellen van budget voor makers en talent in de meerjarige subsidieregeling vanaf 2021.
Inclusieve samenleving	
6. Wij hebben een aantrekkelijk cultureel klimaat met een divers en toegankelijk aanbod voor iedereen.	6.1 Diversiteit en inclusiviteit als prioriteit benoemen bij de projectsubsidieregeling en meerjarige subsidieregeling 2021-2024 6.2 Culturele instellingen worden gehouden aan de Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code. 6.3 Extra budget via projectsubsidies voor amateurkunsten.
Culturele regio 'Eeuwig Jong'	
7. Een sterke, herkenbare cultuurregio, met (inter)nationale uitstraling	7.1 Versterken van de regionale samenwerking op gebied van cultuur en erfgoed door uitwerking van de 7 gezamenlijke thema's, zoals bijvoorbeeld talentontwikkeling, cultuureducatie en ruimte voor makers.

	7.2 Uitwerken van de door OCW toegekende en gesubsidieerde Proeftuin, gericht op het benutten van erfgoedlocaties voor cultuurmakers, kunst en cultuur.
Beleidsdoelen Archief Eemland	**Activiteiten**
8. Archief Eemland bewaart de lokale en regionale historie.	8.1 Beheer van archieven en collecties in de archiefbewaarplaats. 8.2 Collecties ter inzage geven aan belangstellenden in de studiezaal en via internet.
9. Stimuleren en kennis toevoegen over historie van de stad.	9.1 Van, voor en door de stad. Door participatie van personen en organisaties de mogelijkheid te bieden gastcuratoren tentoonstellingen en/of lezingen te laten organiseren in de publieksruimte van Archief Eemland.
10. Verwerven van archieven.	9.2 Archieven die gezien hun geschiedenis (o.a. door bewonersparticipatie) interessant zijn voor de stad verwerven en opnemen in de archiefbewaarplaats.
Beleidsdoel Evenementen	**Activiteiten**
11. Amersfoort heeft een breed en divers aanbod van aansprekende evenementen in huis en is een kweekvijver voor talent.	11.1 Er wordt invulling gegeven aan een integraal evenementenbeleid, dat zorgt voor een samenhangende benadering van culturele, sport- en publieksevenementen. 11.2 Profilering van Amersfoort door investering in grootschalige aansprekende evenementen.
Beleidsdoelen Monumentenzorg	**Activiteiten**

12. Samen met de stad dragen wij zorg voor ons (onroerend en ruimtelijk) erfgoed en voor de kwaliteit van het stadsbeeld als totaal. Cultuurhistorische waarden vormen een waardevolle inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen	12.1 We geven uitvoering aan onze wettelijke taken op het gebied van de erfgoedzorg (gedecentraliseerde rijkstaken, advisering, vergunningprocedures, commissie ruimtelijke kwaliteit) 12.2 We actualiseren het gemeentelijk monumentenbeleid op basis van landelijke ontwikkelingen en lokale speerpunten. Daartoe stellen we als eerste fase een plan van aanpak en een participatietraject vast. 12.3 Wij werken aan de actualisatie van onze monumentenlijst. Hierbij valt te denken aan toevoeging van boerderijen, industrieel erfgoed en objecten uit de post-65 architectuur. 12.4 We nemen cultuurhistorische waarden op in bestemmingsplannen en gebiedsontwikkelingen. We vertalen deze in (ruimtelijke) planregels (toekomst: omgevingsvisie en –plan). 12.5 We bereiden ons voor op de Omgevingswet Daarvoor stellen we een integrale Cultuurhistorische Waardenkaart op.
13. We willen waardevolle historische structuren en gebouwen in stand houden en waar mogelijk verbeteren. Passende nieuwe functies zijn daarvoor essentieel (herbestemming en transformaties).	13.1 We faciliteren eigenaren bij instandhouding, transformaties en herbestemming van erfgoed (met vooroverleg, informatie, inspiratie, kaders en richtlijnen etc.). 13.2 Specifiek voor de kerkgebouwen stellen we een kerkenvisie op in overleg met de eigenaren van deze gebouwen (Pilotproject RCE). We ronden de kerkenvisie in 2020 af. 13.3 We adviseren monumenteneigenaren (van met name de grote monumenten) op basis van de uitkomsten van het onderzoek Brandveiligheid & Monumenten (informatiebrochure en voorlichting). 13.4 We zetten ons in voor kwaliteitsverbetering van erfgoed en stadsbeeld. De relatie tussen erfgoed en omgeving/ openbare ruimte is van grote waarde. Daartoe: - actualiseren we de gemeentelijke subsidieverordening om het beperkte budget zo effectief mogelijk in te zetten voor het instandhouden en verbeteren van monumentale waarden.

	- dragen we bij aan beleid en plannen gericht op de openbare ruimte in de beschermde stadsgezichten (lichtvisie, kwaliteitsgids openbare ruimte). 13.5 Voor monumenten in gemeentelijk eigendom treden we op als een goede 'rentmeester'. In nauwe samenwerking met de gemeentelijke afdeling PP-Vastgoed werken we aan de instandhouding van het gemeentelijk erfgoed. We dragen bij aan passende herbestemming van monumenten (bijv. Volmolen, Watertoren).
14. We verbinden doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en cultureel erfgoed en passen daartoe waar mogelijk innovatieve technieken en materialen toe	14.1 We volgen innovaties op het gebied van verduurzaming en energiebesparing bij monumenten. Ontwikkelingen die passen bij de waarden en karakteristieken van ons erfgoed zetten we in en dragen we uit. We gaan het zonnepanelenbeleid herzien. 14.2 Op basis van de uitkomsten van het pilotproject Erfgoed & duurzaamheid en van de herziening van het zonnepanelenbeleid actualiseren we de informatiebrochure Erfgoed & Duurzaamheid en dragen we bij aan een informatiemarkt over dit onderwerp. 14.3 Op het gebied van energietransitie besteden we speciale aandacht aan de binnenstad.
15. Op basis van archeologisch en bouwhistorisch onderzoek verdiepen en verbreden we de kennis over de (ontstaans)geschiedenis van onze stad. Deze kennis maken we voor een breed publiek toegankelijk en beleefbaar (in samenwerking met Archeologie). Erfgoed draagt belangrijk bij aan de identiteit en verbondenheid van stad en inwoners en aan de aantrekkelijkheid van onze stad.	15.1 Bij ontwikkelingen en projecten: Bouwhistorisch en archeologisch onderzoek. 15.2 D.m.v. educatie en voorlichting (publicaties, lezingen, rondleidingen, Open Monumentendag) dragen we de nieuwe kennis uit aan de stad en aan organisaties als Het Gilde, de Waterlijn en de Stichting Open Monumentendag.
Beleidsdoel Archeologie	**Activiteiten**
16. Behoud en bescherming van archeologische waarden in de bodem, conform onze wettelijke taak. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is behoud in de bodem lang niet altijd mogelijk. Na proefonderzoek kiezen we voor behoud door middel van opgraven of toch voor behoud in de grond.	16.1 We voeren onze wettelijke taken uit op het gebied van archeologie en monumentenzorg; de Erfgoedwet en Omgevingswet, de Wet op de Archeologische Monumentenzorg en de Amersfoortse Erfgoedverordening. De gemeentelijke kaart met archeologische waarden en verwachtingen

	is leidend bij de vraag in welke gevallen onderzoek noodzakelijk is. Ontwikkelaars en eigenaren krijgen advies en begeleiding bij de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij ontwikkelingen en bouwactiviteiten doen wij samenhangend archeologisch onderzoek, waarbij we gebruik maken van onze reeds opgebouwde kennis over de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van Amersfoort. 16.2 Conform de Erfgoedwet (2016) zijn onze stadsarcheologen gecertificeerd voor het uitvoeren van archeologische werkzaamheden. We laten audits van onze aanpak uitvoeren om het in 2017 verkregen certificaat te behouden. Binnen de regio werken we (op basis van overeenkomsten) samen door het verzorgen van beleid en regelmatig ook uitvoering van archeologisch onderzoek voor Leusden, Soest en Bunschoten en Nijkerk. We streven naar uitbreiding hiervan. 16.3 Samen met Monumentenzorg werken wij aan een geïntegreerde Cultuurhistorische Waardenkaart.
17. De resultaten van het archeologische onderzoek bekend maken aan en delen met zoveel mogelijk Amersfoorters en bezoekers van de stad. De beleving en kennis van ons archeologisch erfgoed dragen bij aan de binding met de eigen woonomgeving.	17.1 We presenteren de resultaten op verschillende manieren: ○ Door herinrichting van de exporuimte op de Westsingel krijgt het publiek een beter inzicht in de geschiedenis van de stad en het werk van de stadsarcheologen. Begin 2020 zal de vernieuwde exporuimte gereed zijn en geopend worden; ○ organiseren van educatieve activiteiten, we ontvangen schoolklassen op opgravingen en in de exporuimte op de Westsingel; ○ Open Dagen op opgravingen; ○ samenwerking met de stad, onder meer met de Stichting Archeologie Amersfoort, de Archeologische Werkgemeenschap Nederland (afdeling Vallei en Eemland), vrijwilligers en organisaties als de Waterlijn en het Gilde.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Cultuur

Voor de uitvoering van de Cultuurvisie Amersfoort 2030 en het onderliggende Cultuurplan, is verbinding en samenwerking binnen en buiten het culturele veld essentieel. Vanuit de ambities op het gebied van de stedelijke regio wordt intensief samengewerkt met zowel de provincie als de gemeente Utrecht. Binnen de gemeente werken wij samen met onder andere:

Lieve Vrouw, Flint, Amersfoort in C, Nieuwe Erven, PerExpressie, Poppodium FLUOR, Laswerk, Holland Opera, Scholen in de Kunst, Bibliotheek Eemland, Stadsgalerij, Kunstbende Utrecht, Kultlab, Spoffin/stichting Zomerterras, Arteganza, Mediagroep EVA, Indebuurt033, Kunst in Amersfoort, Amersfoort Jazz, Dias Latinos, Golfbreker, Citymarketing, Kamp Amersfoort, etc.

Monumentenzorg & Archeologie

Monumenteneigenaren, ontwikkelaars, erfgoedpartners (Siesta, Oudheidkundige Vereniging Flehite, Stichting Open Monumentendag, Gilde, Waterlijn etc.), rijk (RCE) en provincie, Steunpunt Monumentenzorg & Archeologie Utrecht (STAMU), ROMA (Regionaal Overleg Monumenten Ambtenaren), Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM) en overige erfgoedinstellingen (Nationaal Restauratiefonds NRF, Nationale Monumenten Organisatie NMO, Monumentenwacht), Stichting ERM.

Archief Eemland

Interne samenwerking
We werken nauw samen met de gemeentelijke afdeling(en) die zich bezighouden met informatiebeheer, Monumentenzorg en Archeologie.

Onze vrijwilligers ondersteunen ons bij verschillende activiteiten zoals de publieksdienstverlening aan de balie, het beschrijven van foto’s en bouwtekeningen. Waardevolle persoonlijke geschiedenissen van Amersfoorters worden vastgelegd door het Oral History team.

Externe samenwerking
We werken samen met lokale, provinciale en landelijke partners aan de maatschappelijke meerwaarde van Archief Eemland; wij werken aan de vergroting van het enthousiasme voor geschiedenis en het versterken van de lokale identiteit van stad en regio.

We werken samen met landelijke organisaties in de erfgoedsector, brancheverenigingen en archieven en wisselen nieuwe ontwikkelingen uit.

De samenwerking met gastcuratoren uit de stad zorgt voor interessante coalities, zoals met Conny Meslier, fotografe, waarvan wij ca. 600 foto's in onze collectie hebben. Met erfgoedorganisaties en musea in Amersfoort onderhouden we intensieve contacten, die de inhoudelijke samenwerking ten goede komen.

Verbonden partijen
Theater-en congrescentrum Flint NV

Theater- en Congrescentrum Flint N.V. biedt een ambitieus, breed, kleurrijk en levendig programma in vrijwel alle podiumdisciplines met als doel een zo groot en divers mogelijk publiek te bereiken. Daarnaast zoekt Flint proactief naar artistieke verbindingen in de stad en regio. Ze geven organisaties ruimte om zich in Flint te profileren of gezamenlijk met Flint te coproduceren. Hiermee creëert Flint een maatschappelijk draagvlak in de stad, zodat iedere inwoner van Amersfoort zich verbonden kan voelen met Flint. Voor dit doel verstrekt de gemeente Amersfoort subsidie aan Flint, voert bestuurlijke overleggen en is tevens aandeelhouder en eigenaar van het pand.

Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.)
Archief Eemland is gevestigd in het Eemhuis en verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wettelijke taak met betrekking tot duurzaam beheer van archieven van: Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Renswoude, Soest, Baarn, Eemnes en toezicht op het archief Bunschoten/Spakenburg. In de wet is vastgelegd dat overheidsarchieven na 20 jaar worden overgedragen naar een archiefbewaarplaats onder toezicht van een gemeentearchivaris. Daarnaast beheren wij particuliere archieven o.a. voor Stichting De Armen de Poth, Pieters Blokland en Kamp Amersfoort. Met bewoners en organisaties in de stad organiseren wij tentoonstellingen "van, voor en door de stad" over aansprekende onderwerpen. We werken nauw samen met erfgoedorganisaties in de stad. TArchief Eemland is met de Bibliotheek, Scholen in de Kunst en Kunsthal Kade deelnemer in de Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.).

Geplande investeringen

Tabel: MI.3.4 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Cultuur						
Geen investeringen						
Totaal		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel: HF.3.4A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	-18.835	-20.194	-21.002	-19.901	-19.899	-19.838
3.4.2 Evenementen en recreatie	-476	-1.458	-448	-754	-348	-348
TOTAAL LASTEN	**-19.311**	**-21.652**	**-21.450**	**-20.655**	**-20.247**	**-20.186**
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	214	176	174	174	275	275
3.4.2 Evenementen en recreatie	0	571	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	**214**	**747**	**174**	**174**	**275**	**275**
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	-18.621	-20.019	-20.829	-19.728	-19.624	-19.563
3.4.2 Evenementen en recreatie	-476	-887	-448	-754	-348	-348
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	**-19.097**	**-20.906**	**-21.277**	**-20.482**	**-19.972**	**-19.911**
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-75	-60	-7	-3	0	0
Onttrekking aan reserve	450	519	1.076	0	0	0
SALDO MUTATIES RESERVES	**375**	**459**	**1.069**	**-3**	**0**	**0**
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	**-18.722**	**-20.447**	**-20.208**	**-20.485**	**-19.972**	**-19.911**

Tabel: HF.3.4B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
3.4 Cultuur	**202**	**-573**
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	-808	-2

3.4.2 Evenementen en recreatie	1.010	-571
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-7	1.076

Tabel: HF.3.4.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Cultuur, kunst en erfgoed			
Loon- en prijsindexering, voornamelijk subsidies	-593	-2	S
Indexering apparaatskosten	-60		S
Overheveling incidenteel budget cultuurvisie 2030 uit de jaarrekening 2018	-200		I
Beëindiging subsidiëring Museum Oude Amelisweerd (MOA)	90		I
Inzet combinatiefunctionarissen Cultuur, deels vanuit extra rijksmiddelen deels overheveling budget vanuit Onderwijs&Jeugd (programma 3.2)	-165		S
Kadernota 2018-2021: verlaging incidentele middelen Cultuurvisie 2030	100		I
Taakstelling te realiseren bezuinigingen amateurkunst en samenwerking Flint/DLV zijn ten laste van het structurele budget Cultuurvisie gebracht	140		S
Vervangingsinvesteringen Toneeltechniek Flint. Betreft overheveling uit programma 1.2 Vastgoed door andere demarcatie verantwoordelijkheid eigenaar gebruiker	-115		S

Tabel: HF.3.4.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
2. Evenementen en recreatie			
Viering Koningsdag 2019. Budget vervalt in 2020	1.000	-571	I
Overheveling budget uit jaarrekening 2018 voor de inzet van een evenementencoördinator	-100		I
Afloop incidentele middelen vorig coalitieakkoord	115		I

Tabel: HF.3.4.3

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Herijking reserve 's Kadernota 2020-2023: herijking calamiteitenreserve budgetsubsidiëring		1.000	I
Herijking reserve 's bij Kadernota 2020-2023: opheffen reserve verkoop gerestaureerde woningen		76	I

Indicatoren

% inwoners dat tevreden is met het kunst- en cultuuraanbod (inclusief evenementen)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	72				68			

Bron: Stadspeiling (Vrijetijdsmonitor), O&S

Toelichting: Percentage inwoners (18-84) dat tevreden is met het kunst- en cultuuraanbod, inclusief evenementen, in Amersfoort. Dit is het percentage 'tevreden' op het totaal van de antwoorden 'tevreden', 'niet (zo) tevreden' en 'ik ben daar onvoldoende van op de hoogte'. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. Het cijfer van 2018 wijkt niet significant af van 2014. De tevredenheid is dus gelijk gebleven vergeleken met 2014. De indicator wordt in 2022 opnieuw gemeten.
Zie voor meer informatie: www.amersfoortincijfers.nl.

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.3.4

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Exploitatie gesubsidieerde instellingen staat onder druk. Deze druk neemt mogelijk verder toe als gevolg van inhoudelijke beleidsambities voor het realiseren van een aanbod bij de groeiende stad. Dit risico speelt een rol bij de programma's Sociaal domein, Sport, Onderwijs en Cultuur.	Monitoring via dashboard subsidies + rapportage subsidiecyclus. Uitvoeren audits en doorlichting. Inzet Reserve calamiteiten budgetsubsidiëring.	95	Janssen Koser Kaya Kraanen Bolsius Stegeman
2	Door ontevredenheid over de kwaliteit van dienstverlening en/of incidenten en/of wijzigingen in het beleid kunnen we niet voldoen aan de gesloten DVO's waardoor begrote inkomsten misgelopen worden.	Periodiek overleg en monitoring om vroegtijdig te signaleren en waar mogelijk bij te sturen.	3	Janssen Koser Kaya Kraanen Bolsius Stegeman
3	Door calamiteiten, diefstal van unieke stukken of onzorgvuldig handelen van mensen bij het bezichtigen bestaat de mogelijkheid dat stukken gerestaureerd moeten worden of vervangen.	Er wordt gebruik gemaakt van bruikleenovereenkomsten en verzekeringen. Daarnaast wordt er toezicht gehouden op tentoongestelde stukken.	3	Janssen Koser Kaya Kraanen Bolsius Stegeman

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders
RIB 2019-022 Actualisatie archeologische beleidskaart

Bijlage Actualisatie archeologische beleidskaart

Cultuurplan 2019-2022 (link invoegen)

4. Bestuur en dienstverlening

Bestuur en Participatie

De opgaven en vraagstukken waar we voor staan willen wij zoveel mogelijk in samenspraak met bewoners oplossen. Betekenisvolle participatie en een constructieve dialoog met de hele samenleving zijn daarbij van belang. De samenleving wil niet enkel geïnformeerd worden over de activiteiten van de overheid maar beïnvloedt op verschillende momenten en langs verschillende kanalen beeld- en besluitvorming. Hier tijdig op inspelen is van belang en doen we langs steeds meer kanalen, waarbij keuzes en afwegingen transparant gemaakt worden. Het politieke debat en verantwoording over gemaakte keuzes vinden plaats in de gemeenteraad.

Wanneer de gemeente ingrijpt in de directe leefomgeving is tijdige participatie, zoals met starten voor de start, van belang. Dit doen we omdat we bewoners zeggenschap willen geven over hun eigen woon- en leefomgeving. Omgevingscommunicatie is hierbij steeds belangrijker omdat elke onvolkomenheid in het handelen door of namens de gemeente, direct in de belangstelling staat.

We staan open voor initiatieven uit de stad en denken graag mee over de mogelijkheden voor de initiatiefnemer om het initiatief te realiseren. Om hierbij meer oog te hebben voor de belangen en initiatieven van bewoners die minder toegang hebben tot besluitvorming, verkennen we in 2020 de mogelijkheden die buurtbudgetten bieden.

Regionale samenwerking

In 2019 hebben de gemeenteraden uit de regio Amersfoort de thema's vastgesteld voor de strategisch agenda 2019 – 2023. Als gemeente Amersfoort werken we mee aan de uitvoering van deze strategische regioagenda.

Wij hebben een actieve rol in de Regio Amersfoort, Utrecht Region en de Economic Board Utrecht (EBU). Het aangaan van Coalities en samenwerkingen doen we vanuit de opgave. Soms is samenwerking in de regio logisch maar soms is aansluiting zoeken bij een grotere (stedelijke) schaal nuttiger. Per opgave of kans bepaalt het college welke samenwerking het meest effectief is voor Amersfoort, zeker waar het gaat om kansen voor (co)financiering van stedelijke en regionale opgaven. Vanuit het Rijk wordt de samenwerking en financiering bij de grote opgaven in toenemende mate georganiseerd via regiodeals.

Herdenking 75 Jaar bevrijding

In heel Nederland wordt het komende jaar aandacht besteed aan de bevrijding 75 jaar geleden. Amersfoort, Hoogland en Hooglanderveen – officieel pas bevrijd op 7 mei – zijn de komende maanden het toneel van een uitgebreid programma. In samenwerking met vele culturele, maatschappelijke en erfgoedorganisaties staan we stil bij de historische gebeurtenissen en vieren we de vrijheid. De vrijheid waarin Amersfoorters samen kunnen bouwen aan hun stad, nu en in de toekomst.

Dienstverlening

Onze dienstverlening wordt in toenemende mate plaats en tijd onafhankelijk. In 2020 gaan we werken met digitale balies bij Burgerzaken en Belastingen.
In 2020 willen we werken aan een hogere klantwaardering voor meldingen in de openbare ruimte. De verwachting is dat tussen 2019 en 2022 een teruggang zal zijn in de aanvraag van

reisdocumenten als gevolg van de verlengde geldigheidsduur van deze documenten (10 jaar in plaats van 5 jaar).

Voor een beter bereikbaarheid van het KCC (14033) wordt het mogelijk om ook per chat contact op te nemen met het KCC. Ook wordt een nieuwe telefoonsysteem aangeschaft.

Juridisering?

Er is een trend zichtbaar waarin meningsverschillen of conflicten worden gejuridiseerd; mondigheid en het claimgedrag nemen toe. Ook is er sprake van een toename in wet- en regelgeving die ook complexer wordt. Het werkveld van de gemeente is ook aan forse veranderingen onderhevig en toegenomen met als gevolg meer juridische vraagstukken. Maar ook technologische ontwikkelingen (zoals 'smart cities') en open normen in bijvoorbeeld het sociaal domein leveren (ethische) vraagstukken op, die medewerkers niet simpel meer kunnen oplossen door toepassing van wet- en regelgeving. De juridische aspecten in het functioneren van een gemeente (bestuurlijk en ambtelijk) worden daardoor minstens zo belangrijk als de financiële aspecten.

Privacy

In alles wat we doen werken we zorgvuldig met persoonsgegevens. Bij de informatieverwerking werken we conform het geactualiseerde privacybeleid. In 2020 versterken werken verder aan privacybescherming en privacy bewustzijn. Het is zoeken naar een hernieuwde en goede balans tussen zorgen dat de privacy van burgers adequaat wordt beschermd en de werkbaarheid binnen de organisatie.

Klachtenafhandeling

Sinds 2017 wordt de klachtenprocedure in het sociaal domein anders uitgevoerd. ook is in 2018 een nieuwe klachtenregeling ingevoerd. Met de raad worden de nieuwe procedures in 2020 geëvalueerd. Daarbij zal ook gekeken worden naar de wijze waarop de bezwaarschriftenprocedure in Amersfoort is ingericht.

4.1 Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouders

Burgemeester Lucas Bolsius	**Wethouder Kees Kraanen**
Wethouder Menno Tigelaar	**Wethouder Cees van Eijk**
Wethouder Hans Buijtelaar	

Maatschappelijk doel
College en raad werken samen met de mensen in de stad en met gemeenten in de regio om in de komende jaren verduurzaming en groei te realiseren. We werken aan vernieuwde manieren waarop raad en inwoners invloed hebben op de besluitvorming, met aandacht voor het informeren en betrekken van inwoners die nog niet meedoen.
Voor al onze dienstverlenende taken staat klantgemak centraal. Bij al ons werk gaan we zorgvuldig om met de persoonsgegevens van onze inwoners, medewerkers en overige betrokkenen.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	**Activiteiten**
Bestuur en regionale samenwerking	
1. Stadsbestuur zijn dat verbindt, vertrouwen heeft en geeft en dat op basis van	1.1 In ons werk, zowel bij beleidsvoorbereiding, besluitvorming als

democratische waarden invulling geeft aan zijn publieke taken.	uitvoering, integraal rekening houden met de belangen en wensen van inwoners en organisaties in de stad. 1.2 Inwoners en organisaties in de stad informeren en consulteren over onderwerpen die hen raken. 1.3 Inwoners gelijkwaardig behandelen, ongeacht afkomst, geloof of geaardheid en maximaal ruimte geven aan diversiteit en integratie.
2. Samenwerking met regiogemeenten, de gemeente Utrecht, provincie Utrecht, kennisinstellingen en bedrijfsleven om maatschappelijke doelen ten aanzien van duurzaamheid, woningbouw, economische ontwikkeling en bereikbaarheid te realiseren.	2.1 Actieve rol in de Regio Amersfoort, Utrecht Region en de Economic Board Utrecht (EBU). Nauwe contacten aangaan en onderhouden met de provincie Utrecht, relevante kennisinstellingen en private partijen. 2.2 Het verwerven van (co-)financiering bij provincie, rijk en EU om stedelijke en regionale opgaven te realiseren. 2.3 Actieve deelname aan netwerkorganisaties, zoals de VNG en de G40.
Communicatie en samenwerking met de stad	
1. Onze gemeentelijke communicatie is begrijpelijk voor iedereen.	1.1 We gebruiken steeds vaker beeld (tekeningen, foto's, filmpjes etc.) in onze communicatie. 1.2 We communiceren in eenvoudige taal die voor iedereen, ook laaggeletterden, te begrijpen is.
2. We willen het bereik van de gemeentelijke communicatie vergroten.	2.1 Het bereik van onze sociale media kanalen is de afgelopen jaren sterk vergroot. Hier gaan we in 2020 mee verder. Via Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn en Youtube communiceren we gericht, laagdrempelig en persoonlijk met onze inwoners.
3. Inwoners hebben meer en makkelijker invloed op de politieke besluitvorming.	3.1 We gaan door op de ingezette weg om mensen meer online mogelijkheden te geven om mee te denken. 3.2 We monitoren wat de consequenties zijn van de ervaringen die we opdoen bij de uitwerking van het participatiebeleid. Zoals het meer inzetten van de mogelijkheden voor e-participatie, het formuleren van een nieuw participatieproces voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie Programma

	Omgevingswet) en ervaringen met jongerenparticipatie.
4. Ideeën en wensen van betrokkenen en belanghebbenden bij opgaven en uitdagingen worden al in de verkenningsfase onderzocht.	4.1 Bij nieuwe projecten of beleidstrajecten brengen we de belanghebbenden en betrokkenen in beeld en gaan met (enkelen van) hen in gesprek. Hoe kijken zij aan tegen de opgave en wat zien zij als hun rol in de aanpak? We doen dit in de verkenningsfase zodat we de opbrengst kunnen meenemen in de aanpak van het project of beleidstraject.
5. We staan open voor initiatieven uit de stad.	5.1 We staan open voor initiatieven uit de stad en denken graag mee over de mogelijkheden voor de initiatiefnemer om het initiatief te realiseren. Ook in 2020 vergoeden we Bewoners033 voor het organiseren van vier Broedplaatsbijeenkomsten Samen maken we de stad.
Dienstverlening	
1. Iedere dag weer helpen we klanten snel, deskundig, vriendelijk en transparant tegen zo laag mogelijke kosten.	1.1 Dat doen we aan de balies van Burgerzaken, aan de telefoon van het KCC en digitaal op www.amersfoort.nl, via webcare, e-mail en Whatsapp.
2. We zorgen ervoor dat ons digitale kanaal (de website en digitale producten) goed op orde is. Digitaal zaken doen met de gemeente wordt steeds eenvoudiger en gaat sneller. Echter: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet. We willen klanten verleiden om digitaal zaken met ons te doen maar realiseren ons goed dat Amersfoorters soms liever persoonlijk contact hebben.	2.1 We bieden steeds méér producten en diensten digitaal aan en werken continu aan het verder optimaliseren van onze website. 2.2 We hebben continu aandacht voor de kwaliteit van onze digitale formulieren. 2.3 Naast formulieren gaan we in 2020 ook aan de slag met *digitale balie*s bij Burgerzaken en Belastingen. Hiermee maken we stappen in de richting van een gepersonaliseerde, op self-service gebaseerde manier van werken.
3. We kennen onze klant. Daardoor zijn we in staat om gericht in te spelen op wat hij/zij wil, kan en nodig heeft.	3.1 We meten continu hoe onze klanten de dienstverlening waarderen: op de website, aan de balie, telefoon en op de digitale producten. 3.2 Ook maken we samen met onze klanten 'klantreizen': hierin bekijken we met echte klanten hoe de aanvraag van een product of dienst is verlopen. Klantfeedback helpt ons bij het verder verbeteren van de dienstverlening.

4. Het verder verbeteren van het proces 'afhandeling meldingen openbare ruimte'	4.1 Uit eigen klantonderzoek weten we dat de klantwaardering op de melding openbare ruimte achterblijft. In 2019 zijn we begonnen met het verbeteren van dit proces, hier gaan we in 2020 mee door.
5. Het optimaliseren van de telefonische dienstverlening op het KCC	5.1 Ook in 2020 gaan we door met het verbeteren van de dienstverlening op het KCC • In de afgelopen twee jaar is de bereikbaarheid verbeterd. Daarnaast worden er méér telefoontjes direct op het KCC afgehandeld, dus zonder dat daar een collega op een vakafdeling voor nodig is. Deze lijn zetten we in 2020 voort. • Het aantal 'terugbelnotities' voor collega's in de organisatie is gedaald, bovendien worden ze sneller afgedaan. Ook dit houden we in 2020 vast. • Vanaf eind 2019 maken we het voor onze klanten mogelijk om ook per *chat* contact op te nemen met een medewerker van het KCC. • In 2020 schaffen we een nieuw telefoonsysteem voor het KCC aan. Dit gaat ons helpen om de klant beter en sneller van dienst te zijn.
6. We ontwikkelen een serviceformule voor een nieuwe publiekshal.	6.1 Soms kunnen we onze klanten beter helpen bij een ontmoeting. Daarom willen we ook stappen zetten in onze balie- dienstverlening. Dat kan niet in de bestaande hal, daarom moet eerst gekozen worden voor een nieuw stadhuis. Na een besluit hierover werken we het nieuwe serviceconcept in 2020 verder uit.
7. Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van persoonsgegevens in de Basis Registratie Persoonsgegevens.	7.1 De Basis Registratie Persoonsgegevens vormt de basis voor het leveren van producten en diensten aan de klant. Ook stellen wij gegevens beschikbaar aan landelijke afnemers en binnengemeentelijke afnemers voor de uitvoering van hun publiekrechtelijke taken. 7.2 De kwaliteit van de registratie wordt jaarlijks getoetst aan de hand van de zelfevaluatie: zo controleren, verbeteren en borgen wij de kwaliteit van de BRP.
8. Het goed, tijdig en zorgvuldig afhandelen van klachten.	8.1 Als mensen niet tevreden zijn over het handelen van de gemeente of het wijkteam dan kunnen ze een klacht indienen. Deze

	worden opgepakt door de klachtencoördinator en doorgezet naar de betrokken afdeling.
Gebiedsgericht werken	
1. We werken aan vragen en opgaven op het snijvlak van sociaal, fysiek en veilig. Onze inspanningen sluiten aan bij de behoeften van onze inwoners, (maatschappelijke) organisaties en ondernemers, op het juiste schaalniveau.	1.1 We werken stapsgewijs toe naar een plan van aanpak voor ieder gebied (er zijn in totaal 9 gebieden), waarin we samen met bewoners en partners, de prioriteiten voor 2 jaar vastleggen. We actualiseren bestaande plannen, stellen nieuwe plannen op en voeren reeds vastgestelde plannen uit. Tegelijkertijd behouden we flexibiliteit om in te kunnen spelen op de (urgente) actualiteit. 1.2 We delen jaarlijks de voortgang en resultaten van het gebiedsgericht werken en brengen in beeld wat er nodig is voor de uitbreiding naar de gehele stad.
2. Een grotere betrokkenheid bij de buurt, zodat bewoners, (maatschappelijke) organisaties en ondernemers kunnen bijdragen aan een prettige leefomgeving.	2.1 We stellen jaarlijks per gebied een buurtbudget ter beschikking voor ideeën om de leefbaarheid te vergroten of de sociale cohesie te versterken. Het zijn doorgaans kleinschalige en eenmalige projecten van bewoners. 2.2 Aanvullend kent de gemeente een subsidieregeling Projecten#InDeBuurt. Deze is beschikbaar voor ideeën en activiteiten die bijdragen aan het welzijn van mensen of die mensen ondersteunen of samen brengen. Professionals van Indebuurt033 voeren de subsidieregeling uit.
Dienstverlening/vergunningen	
1. Vergunningaanvragen worden kwalitatief getoetst.	1.1 We toetsen vergunningaanvragen aan de geldende wettelijke en gemeentelijke kaders. Voor de activiteit bouwen passen we het vastgestelde bouwtoetsprotocol toe.
2. Vergunningen worden tijdig afgehandeld.	2.1 In 99,7% van alle vergunningaanvragen wordt binnen de wettelijke termijnen een besluit genomen.
3. We prioriteren de toezichtinzet op basis van informatie en risico's.	3.1 We leggen de prioriteiten en de keuzes die we daarin maken vast in het Uitvoeringsprogramma VTH 2020.
Gegevensbescherming	

1. We formuleren heldere uitgangspunten voor een goede en veilige omgang met persoonsgegevens.	1.1 We herzien aan de hand van ervaringen en (landelijke) ontwikkelingen onder andere het privacybeleid 2017-2019 waarin de principes voor de bescherming van persoonsgegevens staan geformuleerd. 1.2 1.2 We moeten en zullen constant op basis van risico-afwegingen kiezen waarop we inzetten om stappen vooruit te blijven maken. 1.3 Wij verschaffen informatie over de bescherming van persoonsgegevens op een begrijpelijke manier.
2. Binnen de organisatie zijn we op de hoogte van de beginselen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en het belang van privacy.	2.1 Om taken en processen binnen de organisatie beter te kunnen borgen scherpen we de privacy-governance aan. 2.2 We volgen een e-learning privacy en informatiebeveiliging om het bewustzijn ten aanzien van het omgaan met persoonsgegevens te borgen.
3. We voeren gegevensbeschermingseffectbeoordelingen uit (DPIA).	3.1 We inventariseren bij hoog risico-verwerkingen de risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen en, waar nodig, treffen we maatregelen om risico's te verkleinen of weg te nemen.
4. Persoonsgegevens zijn ook bij partijen waarmee we samenwerken in goede handen.	4.1 We maken afspraken met partijen waarmee we samenwerken en implementeren de standaard-verwerkersovereenkomst van de VNG die vanaf 1 januari 2020 verplicht is.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Indebuurt033 en andere maatschappelijke partners

Buurtbewoners, verenigingen, maatschappelijk middenveld, ondernemers

Regiogemeenten en Bureau Regio Amersfoort

Utrechtse gemeenten en Provincie Utrecht

Economic Board Utrecht

VNG en G40

Verbonden partijen

Geplande investeringen

Tabel: MI.4.1 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Tabel: HF.4.1A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	-7.243	-6.867	-7.232	-7.140	-7.163	-7.127
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	-123	-114	-116	-116	-116	-116
4.1.3 Dienstverlening	-9.169	-8.938	-9.359	-9.450	-9.448	-9.448
4.1.4 Gebiedsgericht werken	-1.356	-1.357	-1.404	-1.441	-1.454	-1.473
TOTAAL LASTEN	-17.891	-17.276	-18.110	-18.146	-18.182	-18.163
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	520	440	483	483	483	483
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	0	0	0	0	0	0
4.1.3 Dienstverlening	8.999	6.601	6.827	6.821	6.859	6.833
4.1.4 Gebiedsgericht werken	1	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	9.520	7.041	7.311	7.305	7.342	7.316
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	-6.723	-6.428	-6.748	-6.657	-6.680	-6.644
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	-123	-114	-116	-116	-116	-116
4.1.3 Dienstverlening	-170	-2.337	-2.531	-2.629	-2.590	-2.615
4.1.4 Gebiedsgericht werken	-1.356	-1.357	-1.404	-1.441	-1.454	-1.473
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-8.371	-10.235	-10.799	-10.842	-10.840	-10.847
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve						
Onttrekking aan reserve						
SALDO MUTATIES RESERVES						

RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-8.371	-10.235	-10.799	-10.842	-10.840	-10.847

Tabel: HF.4.1B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
4.1 Bestuur en dienstverlening	**-834**	**270**
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	-364	43
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	-2	0
4.1.3 Dienstverlening	-421	226
4.1.4 Gebiedsgericht werken	-47	0
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**

Tabel: HF.4.1.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Bestuur en regionale samenwerking			
Dit betreft de verandering van de rechtspositie van raads- en commissieleden. Dit leidt tot extra lasten conform de Kadernota 2020 -2023	-70		S
De VNG voert voor de gemeente activiteiten uit en stuurt daarvoor de rekening naar de gemeenten. De rekening valt hoger uit.	-387		S
Vervallen incidentele budgetten voor Bestuurlijke vernieuwing die tot en met 2019 beschikbaar waren	103		I
In 2019 heeft er eenmalig een extra dotatie aan de Voorziening wachtgeld wethouders plaatsgevonden	90		I
De indexering van de begroting 2020	-155		S
Dit betreft indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen; een deel van de lasten wordt op grond van het BBV doorberekend aan andere programma's.	95	13	S

Tabel: HF.4.1.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S

2. Communicatie en samenwerking met de stad			
Geen bijzonderheden			

Tabel: HF.4.1.3

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
3. Dienstverlening			
Vanaf 2020 worden er structureel meer taken bij de Regionale Uitvoerings Dienst belegd. Het gaat dan om het toezicht op sloop en afvoer van asbest, het toezicht bij categorie 2 bedrijven en de bedrijfsgebonden plustaken milieu. Deels is hiervoor extra geld voor beschikbaar gesteld in de Kadernota 2020. Deels is er personeel van de gemeente overgegaan naar de RUD; de besparing is verantwoord in programma 2.2.3.	-642		S
In 2019 waren de Provinciale-, Waterschap- en Europese verkiezingen. Het incidentele budget dat hiervoor in 2019 beschikbaar was, vervalt in 2020.	619		I
Indexering van de begroting 2020	-72	103	S
Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder extra formatie voor de BOA's conform de Kadernota 2020-2023.	-333		I
Extra legesopbrengsten: de leges worden geacht kostendekkend te zijn. De verhoging van de lasten (welke voornamelijk wordt veroorzaakt doordat er extra formatie beschikbaar is gesteld om alle aanvragen tijdig te kunnen verwerken) worden doorberekend in de tarieven van de vergunningen.		88	S

Tabel: HF.4.1.4

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
4. Gebiedsgericht werken			
Geen bijzonderheden			

Tabel: HF.4.1.4

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S

9. Mutatie reserves			
Geen bijzonderheden			

Indicatoren

% afnemers van digitale diensten dat positief is over het formulier

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				83	84			

Bron: Klant in Focus

Toelichting: In het voorjaar van 2017 zijn we begonnen met het meten van de klanttevredenheid op de digitale formulieren.

% bellers met het KCC dat positief is over dienstverlening

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			94	95	95		93	

Bron: Klant in Focus

Toelichting: In 2016 is begonnen met het meten van de klanttevredenheid aan de balie, telefoon en op de website. Bellers van 14033 wordt na afloop van een gesprek gevraagd om de kwaliteit van het gesprek te waarderen.

% bezoekers van de balie Burgerzaken en receptie dat positief is over dienstverlening

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			92	92	93		90	

Bron: Klant in Focus

Toelichting: In 2016 is een start gemaakt met het meten van de klanttevredenheid aan de balie, telefoon en op de website. In de hal van het stadhuis is een zuil geplaatst waarop de dienstverlening kan worden beoordeeld.

% bezoekers van www.amersfoort.nl dat positief is

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			54	56	52		60	

Bron: Klant in Focus

Toelichting: Uit de resultaten over 2018 blijkt dat de website qua klanttevredenheid minder hoog scoort dan balie en telefoon. Klanten zijn geneigd persoonlijk contact hoger te waarderen dan contact via de website. Bovendien zien we dat veel mensen op de website vooral reageren als ze iets niet kunnen vinden: vandaar de lagere score.

% telefonische bereikbaarheid 14033 Klant Contact Centrum (KCC)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	83	79	78	79	85		85	

Bron: KCC/KCS

Toelichting: Uit de cijfers blijkt dat de telefonische bereikbaarheid van het KCC in 2018 is verbeterd.

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.4.1

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Verlies van gegevens door een aanval (fysiek of via internet): risico-analyse PWC 2014 i.h.k.v. het beheer Basisregistratie Personen (BRP), ondanks de uitwijkvoorziening in Leusden.	Er is een gemeentebrede projectorganisatie ingericht.	209	van Eijk Buijtelaar Kraanen Bolsius Tigelaar
2	Het ontslag/opstappen van bestuurders van de stad, waardoor er wachtgeldverplichtingen ontstaan en de voorziening wachtgeldverplichtingen onder druk komt te staan.	Bij vertrek van een bestuurder wordt de concrete omvang van de totale uitkeringsrechten berekend. Bij een tekort vindt er een dotatie plaats aan de voorziening wachtgelden wethouders.	119	van Eijk Buijtelaar Kraanen Bolsius Tigelaar
3	Uitval van applicaties (Key2BZ/ JCC klantgeleiding) door verouderde ICT infrastructuur.	Structurele maandelijkse monitoring van IT Dienstverlening en Advies/Burgerzaken op storingen en updates en daarbij behorende acties moeten uitval minimaliseren dan wel voorkomen.	87	van Eijk Buijtelaar Kraanen Bolsius Tigelaar

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders
Gebiedsgericht werken

1.1 en 1.2

RIB 2019-014 De voortgang en resultaten en het vervolg van gebiedsgericht werken

Inclusief de plannen van aanpak voor Schothorst en Zielhorst, Soesterkwartier.

RIB 2017-082 Aan de slag met de resultaten van de pilots gebiedsgericht werken

Inclusief de plannen van aanpak voor Liendert enRustenburg, Vathorst en Hooglanderveen, Randenbroek en Schuilenburg.

Dienstverlening

RIB 2019-049 door met verbeterde dienstverlening

5. Financiën en belastingen

De aanwezigheid van financiële middelen is een randvoorwaarde om alle opgaven en ambities waar te kunnen maken en de noodzakelijke uitgaven te kunnen doen. In het hoofdstuk Financiën en Belastingen staan de belangrijkste vrij te besteden inkomsten van de gemeente Amersfoort opgenomen. Deze zijn grofweg in te delen in: de algemene uitkering uit het gemeentefonds; belastingopbrengsten; rente- en dividendinkomsten en overige inkomsten.

5.1 Financiën en belastingen

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Maatschappelijk doel
We willen een financieel gezonde gemeente zijn en voeren hiervoor een solide en degelijk financieel beleid. Wij streven naar een meerjarenbegroting die in principe over alle jaren materieel en structureel sluitend is. Bij uitzondering is de onderliggende meerjarenbegroting niet voor alle jaren materieel en structureel sluitend. Bij de Kadernota 2021-2024 zullen wij met voorstellen komen om de meerjarenbegroting 2021-2024 wel weer voor alle jaren materieel en structureel sluitend te hebben.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. We voeren een solide financieel beleid waarbij de meerjarenbegroting 2021-2024 weer binnen iedere jaarschijf materieel en structureel in evenwicht is.	1.1 Onze financiële risico's dekken we minimaal af met het beschikbare weerstandsvermogen;

	1.2 We voeren zo veel als mogelijk een anticyclisch begrotingsbeleid; 1.3 Tegenvallers in de exploitatie vangen we op aan de uitgavenkant van het programma waar de tegenvallers ontstaan.
2. We streven naar een gematigd lastenniveau, rekening houdend met de benodigde voorzieningen in de stad.	2.1 De OZB wordt jaarlijks trendmatig met 2% verhoogd, los van de OZB verhoging als gevolg van de afbouw van de precariobelasting.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Wij hebben korte lijnen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, ministeries en de G40.

Verbonden partijen
NV SRO
Gemeente Amersfoort is aandeelhouder in de NV SRO. De dividenduitkeringen van NV SRO leveren een bijdrage aan Programma 5.1 Financiën en belastingen.

Theater-en congrescentrum Flint NV
Gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van theater Flint NV.

NV ROVA Holding
De gemeente Amersfoort is aandeelhouder.

NV REMU- Houdstermaatschappij
De gemeente Amersfoort is aandeelhouder van de NV REMU Houdstermaatschappij. De dividenduitkeringen van de NV REMU Houdstermaatschappij zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Vitens NV
De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Vitens NV. De dividenduitkeringen van Vitens NV zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Alliander N.V.
De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Alliander N.V.. De dividenduitkeringen van Alliander N.V. zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.

BNG Bank
De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij de BNG Bank (BNG). De dividenduitkeringen van de BNG zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Parkeren Amersfoort BV
Gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van Parkeren Amersfoort BV. De dividenduitkering van de bv is opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen

ParkeerService Coöperatie UA
Gemeente Amersfoort is lid van de coöperatie.

Geplande investeringen

Tabel: MI.5.1 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Tabel: HF.5.1A Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
5.1.1 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	0
5.1.2 Belastingen	-1.955	-2.237	-2.492	-2.532	-2.555	-2.577
5.1.3 Rente en dividend	-5.424	-1.858	-3.979	-3.299	-2.256	-1.744
5.1.4 Overige baten en lasten	-5	-1.498	-505	-495	18	-329
TOTAAL LASTEN	-7.384	-5.593	-6.977	-6.326	-4.792	-4.650
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
5.1.1 Algemene uitkering	274.188	285.215	298.528	296.376	293.284	293.807
5.1.2 Belastingen	74.635	77.617	80.895	82.666	84.181	85.349
5.1.3 Rente en dividend	6.776	6.101	6.238	5.648	4.623	4.177
5.1.4 Overige baten en lasten	368	703	785	785	785	785
TOTAAL BATEN	355.967	369.637	386.446	385.476	382.873	384.118
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
5.1.1 Algemene uitkering	274.188	285.215	298.528	296.376	293.284	293.807
5.1.2 Belastingen	72.680	75.381	78.403	80.134	81.626	82.771
5.1.3 Rente en dividend	1.351	4.243	2.258	2.349	2.367	2.433
5.1.4 Overige baten en lasten	363	-795	280	290	803	456
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	348.583	364.044	379.470	379.149	378.081	379.469
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-19.064	-3.419	-2.934	-1.295	-8.578	-7.524
Onttrekking aan reserve	34.201	13.985	18.303	17.111	18.196	16.577
SALDO MUTATIES RESERVES	15.137	10.566	15.370	15.816	9.618	9.053

RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	363.720	374.609	394.839	394.966	387.699	388.521

Tabel: HF.5.1B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
5.1 Financiën en belastingen	**-1.384**	**16.810**
5.1.1 Algemene uitkering	0	13.313
5.1.2 Belastingen	-255	3.278
5.1.3 Rente en dividend	-2.121	136
5.1.4 Overige baten en lasten	993	82
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-2.934	18.303

Tabel: HF.5.1.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Algemene uitkering			
Na het opstellen van de begroting 2019 zijn er door het ministerie van BZK nog enkele gemeentefondscirculaires gepubliceerd die een financieel effect hebben op 2020. Dit zijn de septembercirculaire 2018, decembercirculaire 2018 en de meicirculaire 2019.			
Accresontwikkeling Het negatieve accres wordt deels veroorzaakt door een neerwaartse loon- en prijsbijstelling bij het Rijk, zoals gemeld in de meicirculaire 2019; daarnaast geeft het Rijk ook minder geld uit dan verwacht wat een negatieve impact heeft op de hoogte van het gemeentefondsaccres. Omdat onze begroting opgesteld wordt in het prijspeil van 2020 leidt dit tot een positief effect op het accres.		- 2.200 7.900	S S
Plafond BCF Het is niet meer toegestaan om de ruimte onder het plafond van het BCF te ramen. Dit heeft een negatieve impact op onze gemeentefondsraming.		-2.700	S
Jeugdhulp In de meicirculaire 2019 hebben we incidentele middelen ontvangen van het Rijk in het kader van de knelpunten in de jeugdzorg voor de jaren 2019, 2020 en 2021.		3.100	S

Onlangs ontvingen wij van de provinciale toezichthouder nadere richtlijnen waarin de mogelijkheid is opgenomen om deze middelen structureel op te nemen. Op basis hiervan hebben wij deze gelden structureel verwerkt, waardoor we deze baten ook na 2021 in onze begroting opnemen.			
Taakmutaties De taakmutaties zijn in principe budgettair neutraal. De voor- en nadelen komen bij de andere programma's terug. * Loon/ prijsbijstelling Sociaal Domein (€ 4,9 mln) * Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd (€ 0,7 mln) * Integratie Uitkering beschermd wonen (€ 0,8 mln) * Brede impuls buurtsportcoaches (€ 0,8 mln) * Diverse kleine taakmutaties.		7.200	S

Tabel: HF.5.1.2

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
2. Belastingen			
Indexering	-2	560	S
De kapitaallasten zijn hoger omdat het belastingsysteem vervangen is.	-152		S
De precariobelasting wordt met gelijkmatige stappen tot en met 2022 jaarlijks afgebouwd.		-575	S
Trendmatige aanpassing OZB		900	S
Een hogere opbrengst van de gemeentelijke belastingen door onder andere een uitbreiding van het aantal huishoudens en een toename van het aantal m2 kantoorruimte.		2.370	S
Opbrengsten als gevolg van aanmaningen en dwangbevelen. Voorheen stonden deze opgenomen onder de personele consequenties. Het betreft dus een verschuiving (zie ook baten personele consequenties).		277	S
Indexering van personele lasten en het verschuiven van de opbrengsten als gevolg van aanmaningen en dwangbevelen.	-77	-253	S

Tabel: HF.5.1.3

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
3. Rente en dividend			
Lagere rentekosten gekoppeld aan de financieringsbehoefte. Het beeld dat de rentelasten nog steeds dalen draagt bij aan het voordeel.	414		I
Lagere rentekosten op de geldlening portefeuille o.a. door finale aflossing op bestaande leningen en nieuw aangetrokken vaste geldleningen tegen een lagere rente.	356		I/S
Minder rente doorberekening naar de programma's en taakvelden, vanwege een lagere omslagrente op investeringen (van 1,71% naar 1%). Dit leidt op de programma's met investeringen tot lagere lasten.	-2.890		S
Voordeel in de ontvangen rente voor hypotheken van ambtenaren vanwege verwachte tempering vervroegde aflossingen op de bestaande ambtenarenhypotheek portefeuille.		494	I
Nadeel in de rentetoerekening grondexploitaties veroorzaakt door lagere omslagrente voor de grondexploitatie, van 2,6% (2019) naar 2% (2020).		-358	S

Tabel: HF.5.1.4

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
4. Overige baten en lasten			
In de begroting 2019-2022 is € 1 mln. opgenomen voor de versterking van de ambtelijke organisatie in programma 5.1 onder de overige baten en lasten. Dit bedrag is via een begrotingswijziging verdeeld over de programma's.	1.000		I

Tabel: HF.5.1.5

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Mutaties in de saldireserve conform eerdere begrotingen, jaarrekeningen en kadernota's.	-1.350	13.490	I
Onttrekking begrotingssaldo 2020 aan de saldireserve.		2.513	I
Jaarlijkse storting in de reserve knooppunt Hoevelaken (inclusief inflatiecorrectie).	-912		I
Vrijval saldo reserve stedelijke voorzieningen conform herijking reserves in kadernota 2020-2023.		1.000	I
Vrijval saldo reserve wijkse voorzieningen Vathorst conform herijking reserves in kadernota 2020-2023.		900	I

Indicatoren
Dit programma kent geen indicatoren. De verplichte BBV-indicatoren zijn te vinden in de bijlage "BBV-indicatoren".

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.5.1

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Er komt vanuit de algemene uitkering minder geld binnen dan waarmee we in de meerjarenbegroting rekening hebben gehouden.	In de gaten houden van de ontwikkelingen op dit terrein aan de hand van circulaires.	1259	Stegeman
2	Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV, welke weer participeert in o.a. Grondexploitatie OBV (PPS), kan niet voldoen aan haar verplichtingen, waardoor de gemeente extra kapitaal moet bijstorten in deze BV. In de actuele grondexploitatie OBV 2019 zijn de financiële risico's verder beperkt. De resterende risico's betreffen vooral die ten aanzien van de grondwaarden voor winkels, woningen, kantoren. Daarnaast loopt Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV fiscaal risico over met name haar aandeel in het OBV.	De risico's binnen Vathorst worden gedurende het jaar gemonitord en wordt over gerapporteerd bij de herziening van de grondexploitaties.	598	Stegeman
3	De fiscus kan anders tegen onze VPB en BTW inschattingen kijken dan wij zelf doen.		439	Stegeman

Projecten

Er zijn geen projecten in dit deelprogramma.

Beleidskaders
De financiële verordening beleid en beheer (op grond van artikel 212 van de Gemeentewet) is voor ons leidend, evenals de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarnaast zijn we gehouden aan de Wet Financiering Decentrale Overheden en de Wet Houdbare Overheidsfinanciën.

6. Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De opgaven die wij in de inleiding van deze begroting benoemden, vragen om een integrale benadering en staan centraal binnen de organisatie. Wij vinden het van belang dat medewerkers zich gemotiveerd, capabel en integer inzetten voor de complexe vraagstukken waar onze stad mee te maken heeft. Met ons strategisch personeelsbeleid investeren wij daarom in de vaardigheden en ontwikkeling van onze medewerkers.

Om pieken en verzuim op te kunnen vangen blijven we ook werken met een flexibele schil.

In onze aanpak werken we steeds minder met blauwdrukken en langjarige detailplannen. We werken samen met de stad de grote lijnen uit en werken daarna met betrokken partijen aan de specifieke invulling.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat ons eigen huis op orde is. Zo zetten wij in op de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed en hebben wij aandacht voor o.a. duurzaamheid, innovatie en maatschappelijk verantwoord inkopen in onze wijze van inkoop en aanbesteding.

Informatievoorziening
Digitale transformatie blijft het belangrijkste thema voor onze informatievoorziening. En waar dat tot voor kort vooral neer kwam op het vertalen van de papieren wereld naar digitale omgevingen, begint er steeds meer een aparte digitale werkelijkheid te ontstaan met bijbehorende kansen en risico’s. Digitalisering heeft veel positieve effecten op de samenleving en kan een grote bijdrage leveren aan het maatschappelijk welzijn. Tegelijkertijd zijn we alert op de mogelijke negatieve effecten zoals risico's op het gebied van informatieveiligheid en cybercriminaliteit.

Stadhuis
We werken toe naar een toekomstbestendig stadhuis. In 2019 zal een besluit genomen worden over onze toekomstige huisvesting. In de tussentijd hebben we ook aandacht voor het zo werkbaar mogelijk houden van het huidige stadhuis.

6.1 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouders

Wethouder Kees Kraanen

Maatschappelijk doel
In het organisatie ontwikkelplan ‘Werken voor bestuur en stad’ (2014) hebben wij de volgende ambitie voor de gemeentelijke organisatie geformuleerd:

'De samenleving is volop in verandering, onze rol en ons takenpakket passen wij daarop aan.'

We weten wat er leeft in Amersfoort. Voor het bestuur leveren we diensten en ondersteunen wij de inwoners en partners om kansen te grijpen en problemen op te lossen (Werken voor Bestuur en Stad). Deze ambitie is nog altijd actueel en onze werkzaamheden zetten wij ook binnen dat kader voort.

Doelen en activiteiten
In het organisatie ontwikkelplan ‘Werken voor bestuur en stad’ (2014) hebben wij de volgende ambitie voor de gemeentelijke organisatie geformuleerd:

'De samenleving is volop in verandering, onze rol en ons takenpakket passen wij daarop aan.'

We weten wat er leeft in Amersfoort. Voor het bestuur leveren we diensten en ondersteunen wij de inwoners en partners om kansen te grijpen en problemen op te lossen (Werken voor Bestuur en Stad).

Deze ambitie is nog altijd actueel en onze werkzaamheden zetten wij organisatiebreed ook binnen dat kader voort. Dat geldt ook voor de bedrijfsvoering van de organisatie, die aan moet sluiten op deze ambitie. In dit programma benoemen wij op hoofdlijnen onze beleidsdoelen en geplande activiteiten op de thema's:

1. Organisatie ontwikkeling "Werken voor Bestuur en Stad
2. Informatievoorziening
3. Informatiebeheer en archieven

1. Organisatie ontwikkeling 'Werken voor bestuur en stad'	
Beleidsdoel 2020-2023	**Activiteiten 2020**
1.1. Opgavengericht werken: De opgaven zoals die in het coalitie akkoord zijn verwoord, staan centraal in onze aanpak. Wij werken in samenhang, met partners in de stad aan deze vraagstukken. Daarbij organiseren we flexibiliteit en slagkracht.	Resultaatgericht werken met gebruik van 'agile' tools. Ook de aansturing van de opgaven gaan we steeds meer op een samenhangende en 'agile' manier inrichten, zowel op bestuurlijk (college) als ambtelijk (management) niveau. Talentgericht bemensen van 'dedicated' opgaventeams. Gebiedsgericht werken doorontwikkelen en koppelen aan de gemeentebrede opgaven, o.a. duurzame en groeiende stad.
1.2. Klantgericht werken en digitalisering: het optimaliseren van de klantervaring en het lean organiseren van onze werkprocessen. We streven ernaar dat onze bedrijfsvoering volledig digitaal is in 2020 (papierloos). NB. Zie ook: programma 1 voor meer doelen op het thema "Omgevingswet" en programma 4 op het thema "Dienstverlening" .	Het verbeteren van onze dienstverlening via de 'klantreisbenadering' en door het stimuleren van permanente verbeterstructuren binnen onze klantteams. Het digitaliseren van onze bedrijfsvoering en (deels) ook onze dienstverlening, met oog voor privacy en bescherming van data. Het 'Omgevingswet' proof maken (in de aanloop tot 2021) van onze werkwijzen en bedrijfsprocessen (omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsvergunning) en het aansluiten op het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).
1.3. Een toekomstbestendig stadhuis	Komen tot een bestuurlijk besluit over het stadhuis/huis van de stad. Daarnaast onderzoeken we wat er voor nodig is om in de tussentijd goed in het huidige stadhuis te kunnen blijven werken.
1.4. Aantrekkelijk en inclusief werkgever én een toekomstbestendig personeelsbestand	Via onder andere strategische personeelsplanning, vernieuwing van ons (talentgerichte) personeelsbeleid en moderne arbeidsmarktcommunicatie werken we aan aantrekkelijk werkgeverschap, maar bovenal aan een toekomstbestendig en wendbaar personeelsbestand.

	Daarnaast werken we aan een diverse organisatie langs de pijlers “veiligheid, bewustwording, ontmoeting en zichtbaarheid”. Ook het creëren van garantiebanen en begeleiden van deze mensen past binnen onze doelstellingen. Daar zetten we verder op in.
2. Informatievoorziening	
Beleidsdoel 2020-2023	**Activiteiten 2020**
2.1 Maximaal digitaal en duurzaam	Het digitaliseren van onze (primaire) werkprocessen gaat onverminderd door. Onder andere in het project Amersfoort Digitaal 2020 (AD2020). We zorgen ervoor dat de gedigitaliseerde documenten ook duurzaam bewaard en beschikbaar gesteld kunnen worden, zowel intern als extern. Daarnaast digitaliseren we nu ook het interne proces. Hierdoor maken we een efficiëntieslag, voldoen we aan onze wettelijke en maatschappelijke verplichtingen en sluit de binnenwereld beter aan op de buitenwereld.
2.2 Stabiel en veilig fundament	In 2020 ligt de focus op de verdere doorontwikkeling van het fundament zodat die up to date blijft en aansluit bij de behoeften. We omarmen de verschillende landelijke initiatieven zoals Gemeentelijke Gemeenschappelijk Infrastructuur Veilig (GGI-veilig) en Gemeentelijke Telecommunicatie (GT). We gaan een nieuwe versie van MS Office gebruiken en zorgen we voor een continue vernieuwing van de werkplek. We gaan werken volgens de richtlijnen van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) na het overgangsjaar 2019. Verder hanteren we een vernieuwde werkwijze voor risicomanagement waarbij een integrale informatievoorziening wordt gerealiseerd voor toezichthouders zoals de Concern Information Security Officer (CISO), Functionaris Gegevensbescherming (FG) en de gemeentearchivaris.
2.3 Waarde gedreven datamanagement	Data gedreven werken wordt steeds belangrijker als beleidsinstrument. Daarom gaan wij in 2020 ons data team verder versterken en werken we nauw samen met Onderzoek en Statistiek. Daarnaast richten we ons op verdere professionalisering van het vakgebied. We hanteren een praktische insteek en een domein gerichte focus met speciale aandacht voor het sociaal domein. Voor de overige domeinen volgen we de landelijke initiatieven en zoeken we naar makkelijk toepasbare oplossingen.
3. Informatiebeheer en archieven	

Beleidsdoel 2020-2023	Activiteiten 2020
3.1. Archiefbeheer: conform de eisen die de Archiefwet stelt.	* Het archiveren van alle relevante informatie; nu nog voor een groot deel fysiek maar geleidelijk steeds meer digitaal; streven is om in 2020 zaakgericht te gaan werken voor alle afdelingen en digitaal te archiveren. * Het opruimen en overbrengen van oude papieren archiefbestanden wordt voortgezet (Project Schoon Schip).
3.2. Digitale dienstverlening: het optimaliseren van de dienstverlening aan de burger.	* Het digitaliseren en backscannen van bouwdossiers. Medio 2020 wordt dit afgerond.
3.3. E-depot: voorziening voor het duurzaam bewaren van digitale archieven en beeldmateriaal.	* Het maken van eenduidige afspraken over de opzet, ook met regio-gemeenten. * Het realiseren van technische voorzieningen om de duurzame opslag mogelijk te maken.
4. Governance en compliance	
Beleidsdoel	**Activiteiten 2020**
4.1. We bouwen verder aan een integrale juridische kwaliteit	• We verbeteren de (juridische) kwaliteit van onze besluiten en het beleid door een 'serviceteam' en feedback. Daardoor zijn besluiten en het beleid van de gemeente juridisch houdbaar. • We werken samen met de concerncontrol en risicomanagement. We zijn betrokken bij de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. • We meten periodiek de (juridische) kwaliteit van processen en producten. • We actualiseren ons verzekeringsbeleid.
4.2. We (willen) leren van juridische incidenten en procedures.	• We organiseren een goede verbinding tussen beleid, uitvoering en juridische zaken. • We evalueren het Raadsamendement Klachten en bezwaren sociaal domein en verbinden de uitkomsten met (voorstellen voor) de behandelwijze in het fysiek domein. • We streven zoveel mogelijk klachten en bezwaren op te lossen door contact en communicatie.
4.3. We borgen de juridische kennis het bewustzijn	• We organiseren kennisbijeenkomsten en bieden deze pro-actief aan binnen de gehele organisatie. • We werken aan het juridisch bewustzijn in de organisatie.
4.4. We zijn er niet alleen om het juridisch op orde te hebben. De	• We activeren een systeem van juridische kwaliteit waardoor gestuurd wordt op de kwaliteit van de dienstverlening. We sluiten aan op de opgaven van de stad (inclusieve en duurzame stad),

jurist draagt bij aan de opgave van de organisatie.	• We maken de omslag van het bieden van oplossingen, naar het vergroten van het oplossend vermogen. • We informeren bestuur en organisatie actief over nieuwe wetgeving (wetgevingskalender) en rechtelijke uitspraken met impact. • We hebben een actieve rol in de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners
Binnen dit programma hebben we geen samenwerkingspartners.

Verbonden partijen

Binnen dit programma hebben we geen Verbonden Partijen.

Geplande investeringen

Tabel: MI.6.1 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2020	2021	2022	2023
autonome groei 2020	2020	155	0	53	53	52
externe toegangsfaciliteit	2020	170	0	44	44	43
ka-servers ict 2020	2020	155	0	53	53	52
overige software systemen 2020	2020	604	0	207	205	203
inventaris algemene ruimten 2020	2020	152	0	17	17	16
autonome groei 2021	2021	155	0	0	53	53
ka-servers 2021	2021	155	0	0	53	53
uitwijkvoorziening 2021	2021	222	0	0	58	57
tablets 2021	2021	1.591	0	0	546	541
website/cms 2021	2021	254	0	0	53	53
overige centric suites 2021	2021	723	0	0	248	246
inventaris algemene ruimten 2021	2021	152	0	0	17	17
autonome groei 2022	2022	152	0	0	0	52
ka servers 2022	2022	152	0	0	0	52
inventaris algemene ruimten 2022	2022	150	0	0	0	16
fietsplan 2022	2022	1.500	0	0	0	75
servicemanagementpakket 2023	2023	127	0	0	0	1
netwerk backbone 2023	2023	1.617	0	0	0	7
inventaris algemene ruimten 2023	2023	150	0	0	0	0
autonome groei 2023	2023	152	0	0	0	0
ka servers 2023	2023	152	0	0	0	0
scanappatuur 2023	2023	152	0	0	0	0
facilitair informatie systeem 2023	2023	225	0	0	0	0
zaaksysteem 2023	2023	1.000	0	0	0	0
basisregistratie 2023	2023	400	0	0	0	0
overige software systemen 2023	2023	300	0	0	0	0
Totaal		**10.718**	**0**	**374**	**1.398**	**1.588**

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023

LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
6.1.1 Bedrijfsvoering	-37.210	-58.064	-62.672	-59.640	-59.141	-58.209
TOTAAL LASTEN	-37.210	-58.064	-62.672	-59.640	-59.141	-58.209
BATEN EXCLUSIEF ONTTREKKINGEN AAN RESERVES						
6.1.1 Bedrijfsvoering	0	14.776	15.390	15.438	14.707	14.661
TOTAAL BATEN		14.776	15.390	15.438	14.707	14.661
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
6.1.1 Bedrijfsvoering	-37.210	-43.288	-47.282	-44.202	-44.434	-43.548
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-37.210	-43.288	-47.282	-44.202	-44.434	-43.548
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-3.937	-1.748	-2.256	-1.848	-2.245	-2.245
Onttrekking aan reserve	2.165	3.191	9.378	2.888	3.722	2.166
SALDO MUTATIES RESERVES	-1.772	1.443	7.122	1.040	1.477	-79
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-38.983	-41.845	-40.160	-43.162	-42.956	-43.627

Tabel: HF.6.1B Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
6.1 Bedrijfsvoering	**-4.608**	**614**
6.1.1 Bedrijfsvoering	-4.608	614
Mutaties Reserves	**Lasten**	**Baten**
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-2.256	9.378

Tabel: HF.6.1.1

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2020 t.o.v. begroting 2019	Lasten	Baten	I / S
1. Bedrijfsvoering			
Indexering, inclusief indexering personele lasten.	-852	22	S
In 2019 is besloten tot de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting. De samenwerkende schoolbesturen worden verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting. Als gevolg hiervan is het budget voor verzekeringen afgeraamd.	234		S
In het Coalitieakkoord was voor 2019 een incidenteel budget opgenomen voor het variantenonderzoek renovatie c.q. nieuwbouw Stadhuis.	750		I

Kadernota 2018-2021: toename budget project Schoon Schip: opruimen papieren archief.	-150		I
Toename onderhoudslasten Stadhuiscomplex. Naar aanleiding van een onderhoudsinventarisatie is dit geraamd. De lasten komen ten laste van de reserve onderhoud Stadhuisplein.	-2.800		I
Kadernota 2020-2023: Effect verhoging energieprijs en energiebelastingen.	-93		S
Kadernota 2020-2023: budget voor interne verhuizingen/verbouwingen als gevolg van uitstel besluit Stadhuis. Dit komt ten laste van de bedrijfsvoeringsreserve.	-150		I
Betreft stelpost huisvesting stadhuis. Was voorgaande jaren ingezet voor de vorming van de reserve dekking kapitaallasten Stadhuis. Wordt verder aangewend voor de kapitaallasten van de renovatie c.q. nieuwbouw Stadhuis.	-456		I
Binnen de bedrijfsvoering hebben we per 2020 € 400.000 structureel extra gelabeld voor Next033. Dit budget zal worden benut om organisatie breed opdrachten te kunnen blijven doen, ook voor afdelingen die voor de betreffende vraag geen projectbudget of afdelingsbudget beschikbaar kunnen stellen.	-400		S
De krapte op de arbeidsmarkt en de hoeveelheid vacatures maken dat we extra middelen hebben gereserveerd om eventuele extra capaciteit te kunnen inzetten, danwel expertise te kunnen inhuren.	-150		I
Binnen de bedrijfsvoering hebben we per 2020 € 250.000 structureel extra gelabeld voor boventalligen en transitie. Hiermee anticiperen we op wijzigende werkwijzen (digitalisering) en ook vast voorzichtig op de komst van de WNRA.	-250		S
De middelen die in 2018 beschikbaar waren voor de uitvoering van het generatiepact zijn herverdeeld over de jaren 2020-2023 om meer aan te sluiten op de daadwerkelijke lasten. Ten opzichte van 2019 geeft dit voor 2020 een mutatie van € 192.000 incidenteel.	-192		I
Conform de Kadernota 2020-2023 is het gemeentelijk applicatie landschap uitgebreid (€ 124.000). Daarnaast is het budget verhoogd als gevolg van groei van de gemeentelijke organisatie (middels de overheadsystematiek).	-200		S
Conform de Kadernota 2020-2023 is de ICT-dienstverlening aan de instellingen in het Eemhuis (exclusief Archief Eemland) beëindigd.	66	-66	S
Kostenverdeling personele lasten. Dit betreft door te belasten personeelskosten aan projecten en grondexploitaties	-948	948	S

Lagere kapitaallasten in verband met fasering van diverse investeringen.	636		S

Tabel: HF.6.1.2

Toelichting op de belangrijkste dotaties en onttrekkingen van de reserves in de begroting 2020	Lasten	Baten	I / S
9. Mutatie reserves			
Vrijval saldo reserve toekomstige vervangingsinvesteringen conform herijking reserves in kadernota 2020-2023.		2.900	I
Mutatie reserve toekomstige vervangingsinvesteringen i.v.m. verschil kapitaallasten vervangingsinvesteringen.	-895	2.078	I
De voor 2020 geraamde onderhoudslasten Stadhuiscomplex worden gedekt vanuit de Reserve onderhoud Stadhuisplein		3.900	I
Bedrijfsvoeringsreserve: inzake lasten verhuizingen c.q. verbouwingen		150	I
Door uitvoering van diverse digitaliserings- en archiveringsprojecten is de taakstelling van € 350.000 van Informatiebeheer uitgesteld. Een deel hiervan (€ 222.000) wordt gedekt vanuit de ombuigingsreserve, het andere deel komt uit de bedrijfsvoeringsreserve. Na deze onttrekking aan de ombuigingsreserve is het saldo van deze reserve nihil.		222	I
Zoals hiervoor is aangegeven is de taakstelling van € 350.000 van Informatiebeheer uitgesteld. Een deel hiervan (€ 128.000) wordt gedekt vanuit de bedrijfsvoeringsreserve, het andere deel komt uit de ombuigingsreserve.		128	I
Met betrekking tot groot onderhoud vindt jaarlijks een storting in de Reserve onderhoud Stadhuisplein plaats.	-1.161		S
Conform Kadernota 2018 wordt de bedrijfsvoeringsreserve aangevuld met € 200.000. Hiermee wordt de bedrijfsvoeringsreserve aangevuld tot 7,5% van de loonsom.	-200		I

Indicatoren

Apparaatskosten per inwoner

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				425	494	592	608	581

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Apparaatskosten per 31-12. Het betreft organisatiekosten, d.w.z. de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-,materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. Deze indicator betreft een verplichte indicator op grond van de BBV. Het lagere streefcijfer in 2021 wordt veroorzaakt door het lagere incidentele onderhoudsbudget gemeentelijke huisvesting. Zie ook de indicator Overhead in % van de totale lasten.

Bezetting in fte per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			4,9	5,2	5,6	5,2		

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, inclusief boventallige medewerkers. De indicator betreft een verplichte indicator op grond van de BBV.

Kosten inhuur externen als % van de totale loonsom

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				29,9	28	21	26,8	26,8

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Hieronder vallen onder andere de inzet van uitzendkrachten, zzp'ers, of detacheringsovereenkomsten. Deze indicatoren betreffen verplichte indicatoren op grond van de BBV.

Overhead in % van de totale lasten

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				7	7,3	8,1	8,5	7,9

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Het lagere streefcijfer in 2021 wordt veroorzaakt door verlaging van het incidentele onderhoudsbudget gemeentelijke huisvesting.

Ziekteverzuim (%)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		4,3	4,6	6,1	6,5	6	5,6	5

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting:

Risico's
Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: RI.6.1

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in €	Portefeuille-houder
1	Project Renovatie Stadhuis: Geraamde investeringsbudget stadhuis ontoereikend i.v.m. wijziging scope: de heroverweging uit het coalitieakkoord waarbij o.a. aardgasvrije renovatie en energieneutrale nieuwbouw zal worden onderzocht.	Duidelijke afbakening en bewaking van de scope.	735	Kraanen
2	Project Renovatie Stadhuis: Geraamde investeringsbudget stadhuis ontoereikend i.v.m. techn. risico's e.d. (vb. asbestproblematiek).	1. Actualiseren / controleren raming van verwachte kostenposten o.b.v. de verder uit te werken stukken (evt. second opinion). 2. Inzet post onvoorzien. 3. Stopzetten project.	735	Kraanen
3	Project Renovatie Stadhuis:Geraamde investeringsbudget stadhuis ontoereikend i.v.m. prijsstijgingen a.g.v. uitloop en veranderde marktomstandigheden (overspannen markt waardoor tegenvallende of mislukte aanbesteding).	1. Gedegen onderzoek en goede selectie adviseurs. 2. Goede bewaking van de scope. 3. Actualiseren / controleren raming van verwachte kostenposten o.b.v. de verder uit te werken stukken (evt. second opinion). 4. Indien nodig/mogelijk, bijstellen van eisenpakket. 5. Inzet post onvoorzien. 6. Stopzetten project.	733	Kraanen

Projecten

Onderstaand is de voortgang van de projecten opgenomen binnen dit programma met de top 3 van de kwantitatieve risico's.

Inhoud		Planning		Financiën	
Ja	De inhoud en de scope van het project zijn in lijn met de laatste besluitvorming.	Ja	De voortgang van het project is in lijn met de planning van de laatste besluitvorming.	Ja	De huidige financiële positie is in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.
Risico	Er is een risico dat de inhoud en de scope van	Risico	Er is een risico dat de planning van het project conform de laatste	Risico	Er is een risico dat het budget, vastgesteld bij de

	de laatste besluitvorming niet haalbaar zijn.		besluitvorming niet wordt gehaald.		laatste besluitvorming, zal worden overschreden.
Nee	De inhoud en de scope van het project wijken af van de laatste besluitvorming.	Nee	De voortgang van het project is niet in lijn met de planning uit de laatste besluitvorming.	Nee	De huidige financiële positie is niet in lijn met de financiële planning uit de laatste besluitvorming.

Tabel: PP.6.1.1

Project	Digitaal Zaakgericht werken		
	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	1.872	0	1.872
Realisatie			
Lasten/ Baten	850	-	850
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*Ja*	*Ja*	*Ja*
	Kwantitatieve risico's		
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp
1. Communicatie over en de aandacht voor de gedragsverandering als gevolg van technologische vernieuwingen is onvoldoende.	*Aanvullende ondersteuning in het programma vanuit de diverse vakafdelingen.*	*Nvt*	
2. De ontwikkelteams binnen het programma hebben een operationele insteek. Hiermee zou de meer tactische aansturing onderbelicht kunnen raken waardoor aansluiting met andere ontwikkelingen en prioriteitstelling onder de maat wordt uitgevoerd.	*Ontwikkelen van een tactische laag binnen het programma met directe lijnverbindingen (binnen de ambtelijke organisatie).*	*Nvt*	

Toelichting: het uitvoeren van de Privacy Impact Assesment heeft extra tijd en geld gekost.

Tabel: PP.6.1.2

Project	Renovatie stadhuis

	Kosten project	Bijdrage van derden	Saldo
Totaal budget/krediet:	37.800	0	37.800
Realisatie			
Lasten/ Baten	1.017	-	1.017
	Inhoud	Planning	Financiën
Stand van zaken cf besluitvorming?	*Nee*	*Nee*	*Nee*

Kwantitatieve risico's			
		Risicocategorie	
Omschrijving risico	Acties	Vorige rapp	Huidige rapp
1. Geraamde investeringsbudget stadhuis ontoereikend i.v.m. aanvullende wensen (scope wijziging) e.d.	*1. Duidelijke afbakening en bewaking van de scope.* *2. Actualiseren / controleren raming van verwachte kostenposten o.b.v. de verder uit te werken stukken (evt. second opinion)*		
2. Geraamde investeringsbudget stadhuis ontoereikend i.v.m. techn. risico's, aanvullende wensen e.d. (vb. asbestproblematiek)	*1. Gedegen onderzoek en goede selectie adviseurs* *2. Zorgen voor backup systemen* *3. Inzet post onvoorzien* *4. Aanvullende financiering*		
3. Geraamde investeringsbudget stadhuis ontoereikend i.v.m. veranderde marktomstandigheden (overspannen markt waardoor tegenvallende of mislukte aanbesteding)	*1. Gedegen onderzoek en goede selectie adviseurs* *2. Goede bewaking van de scope* *3. Actualiseren / controleren raming van verwachte kostenposten o.b.v. de verder uit te werken stukken (evt. second opinion)* *4. Indien nodig/mogelijk, bijstellen van eisenpakket*		

Toelichting:

Project renovatie Stadhuis in on hold gezet in afwachting van het variantenonderzoek zoals opgenomen in het Coalitieakkoord en verdere besluitvorming over nieuwbouw of renovatie.

Totaal budget is incl. €4,9 mln tijdelijke huisvesting gedekt uit de Reserve Onderhoud Stadhuis. In juni 2018 in coalitieakkoord opgenomen variantenstudie is wel binnen planning en budget (€750.000)

Beleidskaders

Paragrafen

Risicomanagement en weerstandsvermogen

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Ambities

De gemeente wil inzicht krijgen in de risico’s waardoor we adequate maatregelen kunnen treffen. We streven er naar dat het optreden van risico’s zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Amersfoort wil het risicobewustzijn van medewerkers in de organisatie verder stimuleren en maatregelen treffen ter voorkoming of beperking van risico’s. Daarnaast beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is ('voldoende vet op de botten heeft') om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Onze inzet

Ter voorbereiding op de begroting is een actualisatie van de risico-inventarisatie uitgevoerd. Risico’s met financiële effecten worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. De belangrijkste risico’s per programma kunt u ook terugvinden bij de programma’s zelf.
Bewustwording van risico’s is een belangrijke stap in het beheersen van risico’s. Regelmatig moeten we stilstaan bij onze doelstellingen van beleid, programma of project. En nadenken welke risico's het bereiken van deze doelstellingen van beleid in de weg staan. Pas als we onze risico's kennen, kunnen we ook gepaste maatregelen treffen. Hierdoor zijn we als organisatie beter in staat onze doelstellingen te realiseren.

Benodigde weerstandscapaciteit

Tabel: PW.01 Benodigde weerstandscapaciteit

(x € mln.)

Programma	REKENING 2018 (stand 1-1-2019)	BEGROTING 2020 (stand 1-9-2019)
1. De duurzame en groeiende stad		
1.01 Stedelijk beheer en milieu	3,3	3,3
1.02 Ruimtelijke ontwikkeling	21,8	24,8
1.03 Wonen	0,1	0,1
1.04 Mobiliteit	1,1	2

2. De inclusieve en veilige stad		
2.01 Sociaal Domein	7,6	6
2.02 Veiligheid en handhaving	0,5	0,5
3. De lerende, werkende en dynamische stad		
3.01 Economie (excl. Duurzaamheid)	0,0	0,0
3.02 Onderwijs en Jeugd	0,7	0,5
3.03 Sport	0,8	0,6
3.04 Cultuur	0,2	0,1
4. Bestuur en dienstverlening		
4.01 Bestuur en dienstverlening	0,5	0,6
5. Financiën en belastingen		
5.01 Financiën en belastingen	2,8	3,3
6. Bedrijfsvoering		
6.01 Bedrijfsvoering	4,9	4,2
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	44,4	46,0

Ons financiële risicoprofiel bepaalt onze benodigde weerstandscapaciteit. Dit is het bedrag dat nodig is om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen. Deze benodigde weerstandscapaciteit bedraagt, bij een zekerheidspercentage van 90%, € 46 miljoen. Dit betekent dat we met 90% zekerheid kunnen zeggen dat het totale risicobedrag tussen de € 0 en € 46 miljoen uitkomt. Dit bedrag hebben we nodig om onze risico's financieel op te vangen. Ten opzichte van de vorige inventarisatie (jaarverslag 2018) is de benodigde weerstandscapaciteit iets toegenomen.

Bovenstaande tabel laat zien hoe de benodigde weerstandscapaciteit vanuit de verschillende programma's is opgebouwd. Onderstaande tabel geeft inzicht in de belangrijkste tien financiële risico's van de gemeente Amersfoort.Het gaat hier om de belangrijkste risico's gerangschikt naar financiële impact. De kans dat het risico optreedt bepaalt samen met het financiële gevolg de impact van het risico op het risicoprofiel. De financiële impacts van onderstaande risico's is opgenomen binnen de totaal benodigde weerstandscapaciteit zoals hierboven genoemd.

Tabel: PW.02 Top 10 belangrijkste financiële risico's

(x € mln.)

Risico		Programma	Benodigd weerstandscapaciteit
1	Grondexploitatie Bestaand Stedelijk Gebied-Divers	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	4
2	Grondexploitatie Lichtenberg	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	3,8
3	Grondexploitatie Vathorst Bedrijventerrein	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	3,7
4	Grondexploitatie Wieken - Noord	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	3,4

5	Op basis van de regels van het BBV moet deze grond afgeboekt worden, omdat voor deze grond geen grondexploitatie is vastgesteld én omdat niet voldaan wordt aan alle voorwaarden voor de BBV categorie 'warme grond'. De boekwaarde moet dan afgeboekt worden tot marktwaarde huidige bestemming, zijnde agrarisch.	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	2,8
6	Er komt vanuit de algemene uitkering minder geld binnen dan waarmee we in de meerjarenbegroting rekening hebben gehouden.	5.1 Financiën en belastingen	1,3
7	Grondexploitatie Eemkwartier/Puntenburg	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	1,1
8	Een deel van de inkoop [breed spectrum jeugd], voor een bedrag van regionaal € 29 miljoen, vindt met ingang van 2019 op een andere wijze plaats. Deze nieuwe werkwijze brengt kansen, maar ook risico's met zicht mee op hogere kosten dan geraamd.	2.1 Sociaal Domein	1,1
9	De vraag naar ondersteuning en zorg blijft bij voortzetting van het huidige beleid stijgen. Dit leidt bij de huidige inzichten ten opzichte van de begroting tot een tekort van € 3,5 oplopend naar € 7 miljoen in de periode 2020-2022. KPMG prognosticeerde in hun onderzoek een tekort dat oploopt naar € 9.5 miljoen in 2022.	2.1 Sociaal Domein	0,9
10	De beschikbaarheid van informatie voor het monitoren van de ontwikkelingen en het bewaken van budgetten is nog niet tijdig en robuust. De oorzaak is onder meer gelegen in beperkte capaciteit om deze taak uit te voeren binnen de gemeente, het grote aantal aanbieders, en splitsing van de regionale zorgadministratie over drie partijen. Dit maakt dat het risico bestaat dat niet tijdig kan worden bijgestuurd en budgetoverschrijding of andere negatieve effecten te laat worden ontdekt.	2.1 Sociaal Domein	0,8

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de saldireserve en de reserve sociaal domein. Deze reserves kunnen we inzetten om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Tabel: PW.03 Beschikbare weerstandscapaciteit

(x € mln.)

	Jaarrekening 2018	Begroting 2020	Stand 31-12
Stand saldireserve	77,0	62,3	
Reserve sociaal domein	18,2	4,0	
Totaal weerstandscapaciteit	**95,2**	**66,3**	

Het overschot van het sociaal domein bij de jaarrekening 2016 en 2017 is toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Bij de jaarrekening 2018 is het tekort op het programma sociaal domein onttrokken aan de reserve. Ook in 2019 en 2020 zijn onttrekkingen geraamd aan de reserve sociaal domein.

Weerstandsvermogen

Als indicator gebruiken we het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is de *beschikbare* weerstandscapaciteit gedeeld door de *benodigde* weerstandscapaciteit. Met andere woorden: het bedrag dat we aan reserves beschikbaar hebben om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen, gedeeld door het bedrag dat we op basis van ons risicoprofiel nodig hebben. Deze ratio moet conform besluit van uw Raad groter of gelijk zijn aan 1. In dat geval is de beschikbare weerstandscapaciteit minstens even groot als de benodigde.

Wanneer de reserve sociaal domein uitgeput zou raken en er alleen de buffer van de saldireserve over is om de risico's mee af te dekken, daalt de weerstandsratio. Overigens is nu reeds een deel van de reserve sociaal domein beklemd. Een deel van deze reserve is immers gelabeld ten behoeve van onder andere het Sociaal Fonds en het Toekomstfonds voor innovaties in zorg en welzijn.

Onderstaande tabel geeft het verloop van het weerstandsvermogen in vergelijking tot de jaarrekening 2018.

Overigens zien we meerjarig een daling van de weerstandsratio, in verband met het afnemen van de saldireserve, welke veroorzaakt wordt door het onttrekken van de negatieve begrotingssaldi aan de saldireserve.

Tabel: PW.04 Verloop van het weerstandsvermogen

(x € mln.)

	Jaarrekening 2018	Begroting 2020
Beschikbare weerstandscapaciteit	95,2	66,3
Benodigde weerstandscapaciteit	44,4	46,0
Weerstandsvermogen (ratio)	2,1	1,4

Verbonden partijen

Inleiding

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Definitie die wij hanteren voor verbonden partijen;
- Visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen;
- Sturing en control op verbonden partijen.

Daarna volgt een overzicht van alle verbonden partijen, de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij, het openbaar belang dat ermee gediend wordt en de financiële gegevens van de verbonden partij, zoals het eigen vermogen, vreemd vermogen en het verwachte rekeningresultaat.

Definitie verbonden partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft, als bijvoorbeeld een door de gemeente gesubsidieerde instelling, vallen niet onder de definitie van een verbonden partij. Dat geldt ook voor leningen en garantstellingen.

Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een portefeuillehouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een publieke taak uit te voeren.
Het uitgangspunt blijft gelijk ongeacht of het college ervoor kiest om taken binnen de interne ambtelijke organisatie of bij verbonden partijen te beleggen: de gemeentelijke begrotingsdoelstellingen moeten met minimale risico's zo efficiënt en effectief mogelijk worden gerealiseerd.
De gemeente Amersfoort past de regiewerkwijze toe. Uitgangspunt hierbij is: resultaatgerichte samenwerking in vertrouwen.
Daarbij hanteren we in principe de volgende uitgangspunten:

- De gemeente Amersfoort gaat uit van het benutten van de eigen kracht, energie en creativiteit van burgers, bedrijven en instellingen: uitbesteden tenzij... ;
- Wij ontwikkelen beleid op hoofdlijnen. De uitvoering van beleid (hoe-vraag) wordt zo veel mogelijk belegd bij externe samenwerkingspartners;
- Wij houden alleen een financieel of bestuurlijk belang in externe partijen als dit noodzakelijk dan wel een wettelijke verplichting is voor de realisering van onze (beleids)doelen.

Het beleid omtrent verbonden partijen hebben we in 2017 geactualiseerd. Hierbij is naar voren gekomen dat elementen in de aansturing van verbonden partijen terugkomen in de aansturing van andere externe partijen, zoals gesubsidieerde instellingen. Daarom hebben we u een Nota Externe Partijen aangeboden. Deze is in september 2018 aan de orde geweest in een Ronde.

De Nota Externe Partijen heeft een bredere scope dan alleen de verbonden partijen volgens de definitie van het BBV. Deze gaat ook over partijen waarbij niet formeel bestuurlijk sprake is van een verbonden partij, maar waarmee wel substantiële financiële relaties zijn aangegaan in de vorm van bijvoorbeeld subsidies of inkoopcontracten.

Sturing en control verbonden partijen

Met de sturing op verbonden partijen willen we bereiken dat de verbonden partij de overeengekomen opdracht realiseert binnen de daarover afgesproken beleidsinhoudelijke en financiële kaders. Verbonden partijen voeren vaak taken uit met een maatschappelijk en politiek belang. Het deelnemen in verbonden partijen levert gemeenten naast voordelen echter ook financiële en bestuurlijke risico's op. Om de voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen is het belangrijk om als gemeente voldoende aandacht te hebben voor sturing op de verbonden partijen. Het Instrument voor Zelfauditing Amersfoort is een auditinstrument voor verbonden partijen en (grotere) gesubsidieerde instellingen, waarmee we de governance en de financiële ratio's van externe partijen toetsen.

Overzicht van de verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen is onderverdeeld in:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;

Per verbonden partij geven we de volgende gegevens weer:

- naam en vestigingsplaats;
- programma;
- rechtsvorm;
- openbaar belang: het openbaar belang dat gediend wordt door de verbonden partij. In welke mate draagt de verbonden partij bij aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen;
- gemeentelijk belang: het verwachte gemeentelijk belang in de organisatie per 1/1/'20 en per 31/12/'20;
- omvang eigen vermogen 2020: de verwachte omvang van het eigen vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van 2020;
- omvang vreemd vermogen 2020: de verwachte omvang van het vreemd vermogen inclusief voorzieningen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van 2020;
- resultaat 2020: de begrote omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in 2020.
- Bijzonderheden/actualiteiten
- Risico's

Conform BBV wordt het begrote resultaat en de begrote vermogenspositie voor het jaar 2020 gevraagd. Deze gegevens zijn (nog) niet voor alle verbonden partijen beschikbaar. Voor zover niet beschikbaar nemen we eerder gerealiseerde of begrote resultaten en vermogensposities op.

We zijn voornemens per 2020 een nieuwe verbonden partij op te richten. Dit betreft de Regionale Ontwikkel Maatschappij (ROM) Regio Utrecht. De voorgenomen oprichting heeft tot doel de economische structuur van de regio Utrecht te versterken. Meer informatie is opgenomen in het overzicht verbonden partijen.

Overzicht

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	**GGD Regio Utrecht**		
Vestigingsplaats	**Zeist**	**Website**	www.ggdru.nl
Programma	**2.1 Sociaal domein**		
Rechtsvorm	**GR (Gemeenschappelijke Regeling)**		
Openbaar belang (doelstelling)	Beschermen en bevorderen van de volksgezondheid.		
Gemeentelijk belang	13,70%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2020	€ 3.328	31-12-2020	€ 2.756
Omvang vreemd vermogen	01-01-2020	€ 13.233	31-12-2020	€ 13.185
Bron	Begroting 2020			
			Begroot resultaat 2020	€ 0

Bijzonderheden/ actualiteiten

Risico's: Er zijn geen risico's in beeld.

Bijdrage aan deelprogramma:

2.1 Ambulante zorg en ondersteuning inclusief wijkteams

GGD regio Utrecht(GGDrU) werkt als gezondheidsdienst in een Gemeenschappelijke Regeling voor de 26 Utrechtse gemeenten. De wethouder maakt onderdeel uit van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur. De GGDrU werkt (samen met andere partijen) aan een gezond en veilig leven. De GGDrU levert haar bijdrage aan vijf maatschappelijke doelstellingen. 1. Inwoners wonen, leven, gaan naar school en werken in een veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar. 2. Een gezonde en veilige start voor elk kind. 3. Iedereen kan zich ontwikkelen en ontplooien.4. Iedereen kan meedoen.5. Bedreigingen van de publieke gezondheid worden bestreden. In de begroting van de GGDrU 2020 geeft de GGDrU aan het actieprogramma behorende bij de bestuursagenda 2019-2023 te kunnen uitvoeren binnen het geactualiseerde financiële kader. De jeugdgezondheidszorg (JGZ) is in de regio integraal georganiseerd voor kinderen van 0-18 jaar. Deze wordt gezamenlijk bekostigd op basis van het aantal kinderen per gemeente. Hierdoor krijgt iedere gemeente hetzelfde pakket, dat voldoet aan wettelijke eisen. Naast het collectieve regionale aanbod zijn er per gemeente maatwerk afspraken. Het maatwerk heeft o.a. betrekking op OGGZ-taken, de uitvoering van B-Slim, Stevig Ouderschap, de Gezonde Wijkaanpak, de registratie van Voor en vroegschoolse Educatie en het meldpunt Niet-Acuut (Meld- en adviespunt Bezorgd).

Naam	**Veiligheidsregio Utrecht (VRU)**		
Vestigingsplaats	**Utrecht**	**Website**	www.vru.nl
Programma	**2.2 Veiligheid en Handhaving**		
Rechtsvorm	**GR (Gemeenschappelijke Regeling)**		

Openbaar belang (doelstelling)	Belang van fysieke veiligheid door het voorbereiden op en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen. Onder meer door het uitvoeren van brandweerzorg en geneeskundige hulpverlening (GHOR).			
Gemeentelijk belang	11,42%			

Omvang eigen vermogen	01-01-2020	€ 9.448	31-12-2020	€ 11.478
Omvang vreemd vermogen	01-01-2020	€ 71.994	31-12-2020	€ 71.131
Bron	Begroting 2020			
			Begroot resultaat 2020	€ 0

Bijzonderheden/ actualiteiten	
Risico's	Er zijn momenteel voor de gemeente geen bijzondere risico's in beeld.
Bijdrage aan deelprogramma:	
2.2 Veiligheid en handhaving	Wij werken in het samenwerkingsverband van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Daarin nemen gemeenten deel en vormen zij samen met andere veiligheidspartners zoals politie, waterschappen, defensie en inwoners een sterk netwerk op het gebied van veiligheidszorg. Brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing worden hier georganiseerd en uitgevoerd. Het vergroten van de fysieke veiligheid is voor de VRU een continu proces. Deze intensieve samenwerking heeft gezorgd voor een kwalitatief goede, efficiënte en betaalbare brandweer- en crisisbeheersingsorganisatie, die niet beperkt is door gemeentegrenzen. Deze werkwijze betekent ook dat wij als gemeente niet meer alleen richting kunnen geven aan het fysieke veiligheidsbeleid. Om brand te voorkomen en veiligheid te bevorderen wordt ook samenwerking gezocht met zorgaanbieders, woningcorporaties, scholen, etc.

Naam	**Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA)**		
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**	www.amfors.nl
Programma	**2.1 Sociaal Domein**		
Rechtsvorm	**GR (Gemeenschappelijke Regeling)**		
Openbaar belang (doelstelling)	Uitvoering van de Participatiewet, onderdeel SW zittend bestand. Het RWA is niet los te zien van de Amfors.		
Gemeentelijk belang	70,47%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2020	€ 0	31-12-2020	€ 0
Omvang vreemd vermogen	01-01-2020	€ 14.265	31-12-2020	€ 14.265
Bron	Begroting 2020			
			Begroot resultaat 2020	-€ 5.774

Bijzonderheden/ actualiteiten	In de rapportage audit verbonden partijen (maart 2019) is benoemd dat de financiële posities van RWA en Amfors voldoen aan de gestelde normen. Indien risico's optreden, leiden deze echter wel direct tot een hogere gemeentelijke bijdrage.
Risico's	Loonkosten/premies zouden harder kunnen stijgen dan compensatie vanuit het Rijk met een nadelig gevolg op het financieel resultaat. Veranderingen in de (landelijke) uitstroom kunnen een nadelig effect hebben op de verdeling van de door het Rijk beschikbaar gestelde subsidiemiddelen.
Bijdrage aan deelprogramma:	
2.1 Sociaal Domein	Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA) /Amfors Holding B.V. Het RWA voert voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Formeel is RWA de werkgever van inwoners van deze gemeenten met een arbeidsbeperking die voor 1 januari 2015 een sw-indicatie hebben gekregen.

Naam	**Regionale uitvoeringsdienst Utrecht**			
Vestigingsplaats	**Utrecht**	**Website**	www.rudutrecht.nl	
Programma	**1.1 Stedelijk beheer en milieu en 2.2 Veiligheid en Handhaving**			
Rechtsvorm	**GR (Gemeenschappelijke Regeling)**			
Openbaar belang (doelstelling)	De RUD Utrecht voert vergunningverlenings-, handhavings- en adviestaken uit. De vergunningverleners en toezichthouders werken aan een schoon milieu, natuurbehoud en een veilige leefomgeving.			
Gemeentelijk belang	7,14%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2020	€ 875	31-12-2020	€ 886
Omvang vreemd vermogen	01-01-2020	€ 1.710	31-12-2020	€ 1.710
Bron	Begroting 2020			
			Begroot resultaat 2020	€ 11
Bijzonderheden/ actualiteiten	Per 1 januari 2020 brengen we, vanuit een wettelijke verplichting, ook de taken voor vergunningverlening en toezicht op bedrijfsmatige asbestverwijdering onder bij de RUD. De Provincie Utrecht heeft toegezegd 50% bij te dragen voor de implementatiekosten van de asbesttaken, mede om het proces voor de overdracht van asbesttaken te bevorderen. Daarnaast overwegen we meer taken, zoals milieucontroles van kleinere bedrijven, controles op indirecte lozingen en energiecontroles voor bedrijven bij de RUD neer te leggen.			

Risico's	De RUD heeft zich voor een grote ontwikkelopgave gesteld, waarbij professionalisering, innovatie en kwaliteitsverbetering van essentieel belang zijn. Om deze ontwikkelingen vorm te kunnen geven schatten zij een bedrag van € 600.000 tot € 800.000 nodig te hebben De exacte hoogte van het bedrag en de verdeling over de partners zal nog bepaald moeten worden. Het risico bestaat dat men er onderling niet uit komt of dat de ontwikkelopgave niet gerealiseerd kan worden. Op de dag van de invoering van de Omgevingswet (vooralsnog 1 januari 2021) worden alle gemeenten het bevoegd gezag voor bodemtaken. Dit betekent dat de provincie Utrecht voor dit onderdeel zal uittreden uit de RUD. Het is echter niet gezegd dat alle gemeenten hun bodemtaken daarna onderbrengen bij de RUD. Zij kunnen er ook voor kiezen om deze taken zelf uit te voeren. Daarnaast nemen niet alle Utrechtse gemeenten deel aan de RUD, een aantal is namelijk deelnemer van de ODRU. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid betekenen dat Amersfoort samen met Utrecht, de grootste gemeentelijke belangen krijgen in de RUD en dus een groter aandeel van de vaste lasten moeten bijdragen. Hier zal pas in 2020 meer duidelijkheid over komen.
Bijdrage aan deelprogramma:	
1.1 Stedelijk beheer en milieu	De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) voert voor ons taken uit in het kader van wettelijke milieuregels.
2.2 Veiligheid en handhaving	Met ingang van 1 januari 2014 is bij gemeenschappelijke regeling de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) van start gegaan. Door de RUD worden de basistaken uitgevoerd. Dit zijn taken die middels een wettelijke verplichting door de RUD moeten worden uitgevoerd en die voor alle gemeenten gelden. De basistaken zijn de complexe VTH-milieutaken en de taken met een aanzienlijke milieu-impact. Afhankelijk van de hoogte van de milieu impact, dient een bedrijf voor het opstarten, uitbreiden en veranderen van activiteiten een omgevingsvergunning of een melding activiteitenbesluit in te dienen. Daarnaast zijn er de plustaken, waarbij een gemeente de keus heeft om deze door de RUD te laten uitvoeren of zelf te doen. Het gaat in Amersfoort om het in behandeling nemen van meldingen bij en het toezicht en handhaving op ongeveer 1500 bedrijven met activiteiten met een minder groot milieurisico. Dit zijn bedrijven waar relatief vaker klachten over komen omdat deze zich vaker in de directe omgeving van de woonomgeving bevinden, zoals horeca of supermarkten. In 2018 heeft de RUD de vooraf gestelde doelen grotendeels behaald met betrekking tot toezicht en handhaving. Vanaf 2019 is de dienstverleningsovereenkomst opgehoogd en is ook het laatste deel milieutoezicht op bedrijven van de gemeente naar de RUD overgedragen. Per 1 januari 2020 moet ook, op basis van een wettelijke verplichting, een deel van de asbesttaken bij de RUD ondergebracht.

Naam	**Afval Verwijdering Utrecht (AVU)**		
Vestigingsplaats	**Nieuwegein**	**Website**	www.avu.nl
Programma	**1.1 Stedelijk Beheer en Milieu**		
Rechtsvorm	**GR (Gemeenschappelijke Regeling)**		

Openbaar belang (doelstelling)	Het verzorgen van de overslag het transport en het verwerken van huishoudelijk afval.			
Gemeentelijk belang	10,98%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2020	€ 734	31-12-2020	€ 350
Omvang vreemd vermogen	01-01-2020	€ 13.666	31-12-2020	€ 12.109
Bron	Begroting 2020			
			Begroot resultaat 2020	€ 0
Bijzonderheden/ actualiteiten	De AVU is gestart met de aanbesteding van de verwerking van het huishoudelijk GFT en restafval met ingang van 2021. De huidige contracten zijn ingegaan op 1 januari 2011 en lopen af op 31 december 2020. De verwachting is dat de verwerkingstarieven aanmerkelijk hoger gaan uitvallen.			
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.1 Stedelijk beheer en milieu	Amersfoort neemt voor de afvalverwerking deel aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Afval Verwijdering Utrecht (AVU). De GR AVU regelt een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde afvalverwerking; van overslag en transport tot verwerking; voor huishoudelijke en andere soorten afval.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	**NV SRO**			
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**	www.sro.nl	
Programma	**1.2 Ruimtelijke Ontwikkeling, 3.3 Sport en 5.1 Financiën en belastingen**			
Rechtsvorm	**NV (Naamloze Vennootschap)**			
Openbaar belang (doelstelling)	Bijdragen aan optimaal gebruik van maatschappelijke accommodaties om te kunnen bewegen, leren, samenwerken of recreëren.			
Gemeentelijk belang	50,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 8.450	31-12-2018	€ 8.663
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 13.329	31-12-2018	€ 14.319
Bron	Jaarrekening 2018			
Feitelijk resultaat 2018	584			
Bijzonderheden/ actualiteiten	De raamovereenkomst Onroerende zaken loopt af eind 2019. Voorbereidingen voor het sluiten van een nieuwe overeenkomst per 2020 zijn gaande.			
Risico's	De wetgeving inzake btw sport is gewijzigd per 1-1-2019. SRO wacht nog op een uitspraak van de Belastingdienst om de gevolgen van de gewijzigde wetgeving helder te krijgen.			
Bijdrage aan deelprogramma:				

1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	De gemeente werkt voor het beheer van haar vastgoed samen met SRO. Voor de gehele gemeentelijke vastgoedportefeuille is SRO verantwoordelijk voor het technisch beheer en onderhoud. Ook is zij voor de binnen- en buitensportaccommodaties en diverse welzijns- en culturele accommodaties verantwoordelijk voor de verhuur en exploitatie. De Raamovereenkomst Onroerende zaken 2015-2019 liep eind 2019 af. De samenwerking is in 2019 met SRO geëvalueerd. In de evaluatie is onder meer teruggekeken naar de noodzakelijke prestatie- en kwaliteitsverbetering in de dienstverlening van SRO. Gezamenlijk is een nieuwe overeenkomst vormgegeven, waarbij concrete afspraken gemaakt zijn over de verdere groei die SRO zal moeten doormaken. Kernbegrippen in de dienstverlening die wij van SRO vragen zijn veiligheid, duurzaamheid en gebruikerstevredenheid.
3.3 Sport	De inzet van SRO is gericht op het realiseren van de gemeentelijke doelstelling van het Amersfoortse sportbeleid. De doelstelling is een leven lang sporten en bewegen voor iedere Amersfoorter.
5.1 Financiën en belastingen	Gemeente Amersfoort is aandeelhouder in de NV SRO. De dividenduitkeringen van NV SRO leveren een bijdrage aan Programma 5.1 Financiën en belastingen.

Naam	**Theater-en congrescentrum Flint NV**			
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**	www.flint.nl	
Programma	**3.4 Cultuur**			
Rechtsvorm	**NV (Naamloze Vennootschap)**			
Openbaar belang (doelstelling)	Het bieden van een culturele voorziening.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Omvang eigen vermogen	31-08-2017	€ 447	31-08-2018	€ 383
Omvang vreemd vermogen	31-08-2017	€ 1.953	31-08-2018	€ 1.892
Bron	Jaarrekening 2017/2018			
Feitelijk resultaat 2017-2018	-64			
Bijzonderheden/ actualiteiten	Met Flint wordt zowel ambtelijk als bestuurlijk periodiek gesproken over de actuele financiële situatie bij Flint. In de rapportage audit verbonden partijen (maart 2019) is benoemd dat op een aantal onderdelen aandacht nodig blijft. Flint is deels afhankelijk van inkomsten uit commerciële verhuur en horeca en daarmee conjunctuurgevoelig. Het ziekteverzuim is bovengemiddeld. N.a.v. negatieve (half-)jaarcijfers heeft Flint maatregelen getroffen die moeten leiden tot herstel.			
Risico's	Tegenvallende resultaten, bijvoorbeeld op het gebied van voorstellingen, congressen of horeca, kunnen het resultaat van Flint negatief beïnvloeden en daarmee mogelijk tot een negatief resultaat leiden.			

Bijdrage aan deelprogramma:

3.4 Cultuur	Theater- en Congrescentrum Flint N.V. biedt een ambitieus, breed, kleurrijk en levendig programma in vrijwel alle podiumdisciplines met als doel een zo groot en divers mogelijk publiek te bereiken. Daarnaast zoekt Flint proactief naar artistieke verbindingen in de stad en regio. Ze geven organisaties ruimte om zich in Flint te profileren of gezamenlijk met Flint te coproduceren. Hiermee creëert Flint een maatschappelijk draagvlak in de stad, zodat iedere inwoner van Amersfoort zich verbonden kan voelen met Flint. Voor dit doel verstrekt de gemeente Amersfoort subsidie aan Flint, voert bestuurlijke overleggen en is tevens aandeelhouder en eigenaar van het pand.
5.1 Financiën en belastingen	Gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van theater Flint NV.

Naam	**NV ROVA Holding**		
Vestigingsplaats	**Zwolle**	**Website**	www.rova.nl
Programma	**1.1 Stedelijk beheer en milieu en 5.1 Financiën en belastingen**		
Rechtsvorm	**NV (Naamloze Vennootschap)**		
Openbaar belang (doelstelling)	Het duurzaam verwerken van afval en het onderhouden van de openbare ruimte.		
Gemeentelijk belang	13,97%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 36.516	31-12-2018	€ 36.742
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 47.091	31-12-2018	€ 53.791
Bron	Jaarrekening 2018			
Feitelijk resultaat 2018	5784			
Bijzonderheden/ actualiteiten	In de rapportage audit verbonden partijen (maart 2019) staat dat Rova een degelijke financiële positie heeft. De normen voor solvabiliteit, liquiditeit en dividenden worden gehaald.			
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			

Bijdrage aan deelprogramma:

1.1 Stedelijk beheer en milieu	De gemeente Amersfoort heeft een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met NV ROVA Holding en is tevens aandeelhouder. ROVA verzorgt exclusief onze afvalinzameling voor particulieren en voert een aantal beheertaken uit, zoals het machinaal reinigen van kolken, de exploitatie van rioolgemalen en sneeuw- en gladheidsbestrijding.
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder.

Naam	**NV REMU- Houdstermaatschappij**		
Vestigingsplaats	**Utrecht**	**Website**	
Programma	**5.1 Financiën en belastingen**		
Rechtsvorm	**NV (Naamloze Vennootschap)**		

Openbaar belang (doelstelling)	Het houden van aandelen in de Remu NV. Dit aandelenbezit is verkocht aan Eneco. De rol van NV Remu Houdstermaatschappij is thans die van belangenbehartiger van een eventueel van Eneco te ontvangen privatiseringsvergoeding indien Eneco voor meer dan 50% zou worden verkocht.
Gemeentelijk belang	5,00%

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 1.389	31-12-2018	€ 1.194
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 7	31-12-2018	€ 8

Bron	Jaarrekening 2018
Feitelijk resultaat 2018	-196
Bijzonderheden/ actualiteiten	Met het oog op de mogelijke verkoop van meer dan 50% van de aandelen van Eneco is in 2018 de aanspraak op de privatiseringsnabetaling geconcretiseerd in een claim. Volgens het vonnis van de Rechtbank Amsterdam van 27 februari 2019 kan NV Remu Houdstermaatschappij geen beroep doen op deze nabetalingsregeling, zoals afgesproken bij de verkoop van het Regionale Energiebedrijf Remu in 2002. De NV Remu Houdstermaatschappij gaat tegen dit vonnis in hoger beroep.
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.
Bijdrage aan deelprogramma:	
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder van de NV REMU Houdstermaatschappij. De dividenduitkeringen van de NV REMU Houdstermaatschappij zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Naam	**Vitens NV**		
Vestigingsplaats	**Utrecht**	**Website**	www.vitens.nl
Programma	**5.1 Financiën en belastingen**		
Rechtsvorm	**NV (Naamloze Vennootschap)**		
Openbaar belang (doelstelling)	Het maken, verkopen en leveren van drinkwater.		
Gemeentelijk belang	2,28%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 533.700	31-12-2018	€ 533.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 1.194.500	31-12-2018	€ 1.233.500

Bron	Jaarrekening 2018
Feitelijk resultaat 2018	13000
Bijzonderheden/ actualiteiten	Over 2019 verwacht Vitens net als in 2018 een lager resultaat dan in voorgaande jaren (13 miljoen euro versus gemiddeld 40 miljoen euro in voorgaande jaren). De daling treedt onder andere op door het toegestane WACC - het door het Ministerie van Infrastructuur & Milieu vastgestelde maximaal te behalen rendement. De verwachting is dat over de jaren 2020 en 2021 het dividend weer licht zal stijgen.

Risico's	Lagere dividendopbrengsten in 2020 voor de gemeente door lager verwacht resultaat Vitens over 2019.
Bijdrage aan deelprogramma:	
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Vitens NV. De dividenduitkeringen van Vitens NV zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Naam	**Alliander N.V.**		
Vestigingsplaats	**Amsterdam**	**Website**	www.alliander.com
Programma	**5.1 Financiën en belastingen**		
Rechtsvorm	**NV (Naamloze Vennootschap)**		
Openbaar belang (doelstelling)	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Gemeentelijk belang	0,01%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 3.942.000	31-12-2018	€ 4.129.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 4.127.000	31-12-2018	€ 4.216.000
Bron	Jaarrekening 2018			
Feitelijk resultaat 2018	334000			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Alliander N.V.. De dividenduitkeringen van Alliander N.V. zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.			

Naam	**BNG Bank**		
Vestigingsplaats	**Den Haag**	**Website**	www.bngbank.nl
Programma	**5.1 Financiën en belastingen**		
Rechtsvorm	**NV (Naamloze Vennootschap)**		
Openbaar belang (doelstelling)	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.		
Gemeentelijk belang	0,49%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 4.687.000	31-12-2018	€ 4.991.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 135.185.000	31-12-2018	€ 132.518.000
Bron	Jaarrekening 2018			

Feitelijk resultaat 2018	337000
Bijzonderheden/ actualiteiten	
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.
Bijdrage aan deelprogramma:	
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij de BNG Bank (BNG). De dividenduitkeringen van de BNG zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Naam	**Parkeren Amersfoort BV**			
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**		
Programma	**1.4 Mobiliteit**			
Rechtsvorm	**BV (Besloten Vennootschap)**			
Openbaar belang (doelstelling)	Het bieden van parkeergelegenheden.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 7.077	31-12-2017	€ 7.325
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 1.101	31-12-2017	€ 527
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	548			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	In 2018 is de parkeergarage onder Amerena geopend. Deze garage wordt geëxploiteerd door Parkeren Amersfoort bv. Omdat dit een nieuwe garage betreft zijn er risico's met betrekking tot de verwachte omzet en kosten. Deze kunnen het resultaat van de BV nadelig beïnvloeden.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.4 Mobiliteit	Parkeren Amersfoort BV beheert en exploiteert parkeergarages. Het gaat om de garages Stadhuisplein, Koestraat, Flintplein en Amerena. De gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van de BV.			
5.1 Financiën en belastingen	Gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van Parkeren Amersfoort BV. De dividenduitkering van de bv is opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen			

Naam	**ParkeerService Coöperatie UA**	
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**
Programma	**1.4 Mobiliteit**	
Rechtsvorm	**Coöperatie**	
Openbaar belang (doelstelling)	Het adviseren en leveren van diensten ter zake van garage- en straatparkeerbeheer.	

Gemeentelijk belang	7,14%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 3.116	31-12-2018	€ 2.588
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 1.553	31-12-2018	€ 2.197
Bron	Begroting 2020			
			Begroot resultaat 2020	-€ 191
Bijzonderheden/ actualiteiten	Zonder ingrijpen dreigde er bij de coöperatie blijvende financiële tekorten te ontstaan. In 2017 hebben de leden van de coöperatie daarom gezamenlijk besloten om een budget beschikbaar te stellen om een interne transitie mogelijk te maken (meerjarig) en zodoende de begroting structureel op orde te brengen. De transitie ligt op schema en loopt in de komende jaren verder door. Bestuurlijk wordt de voortgang en het effect daarvan in de ALV bewaakt.			
Risico's	Het risico bestaat dat de transitie onvoldoende voortgang heeft. Momenteel ligt de ingezette transitie op schema.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.4 Mobiliteit	Coöperatie ParkeerService voert voor de gemeente het parkeerbeleid uit. Denk daarbij aan het verstrekken van parkeervergunningen, maar ook aan het onderhouden van parkeerautomaten, fietsenstallingen en het geven van informatie over parkeergerelateerde onderwerpen. Daarnaast wordt kennis gedeeld tussen de aangesloten gemeenten en voeren we innovaties door in het makkelijker maken van parkeren voor bewoners en bezoekers van de stad.			
5.1 Financiën en belastingen	Gemeente Amersfoort is lid van de coöperatie.			

Naam	**Amfors Holding B.V.**		
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**	www.amfors.nl
Programma	**1.1 Stedelijk beheer en milieu en 2.1 Sociaal Domein**		
Rechtsvorm	**BV (Besloten Vennootschap)**		
Openbaar belang (doelstelling)	Arbeidsinschakeling van werkzoekenden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.		
Gemeentelijk belang	53,56%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 2.500	31-12-2018	€ 2.500
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 3.751	31-12-2018	€ 4.526
Bron	Jaarrekening 2018			
Feitelijk resultaat 2018	1971			
Bijzonderheden/ actualiteiten				

Risico's	Het operationeel resultaat van Amfors is sterk afhankelijk van (gemeentelijke) omzet. Fluctuaties daarin kunnen het resultaat, en daarmee de gemeentelijke bijdrage, negatief beïnvloeden. Amfors heeft nog geen definitieve afspraken met de belastingdienst weten te maken omtrent het niet VPB-plichtig zijn. Het is de verwachting dat Amfors niet VPB-plichtig zal zijn, maar er is nog geen definitief uitsluitsel.

Bijdrage aan deelprogramma:

1.1 Stedelijk beheer en milieu	Voert in een aantal gebieden in de stad het wijkonderhoud uit.
2.1 Sociaal Domein	De Amfors Holding B.V. voorziet als opdrachtnemer van RWA in passend werk voor de sw-ers ofwel in eigen bedrijven ofwel via (groeps)detachering bij andere bedrijven.

Naam	**Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V.**			
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**		
Programma	**1.2 Ruimtelijke Ontwikkeling**			
Rechtsvorm	**BV (Besloten Vennootschap)**			
Openbaar belang (doelstelling)	Het voor eigen en/of gezamenlijke rekening en risico exploiteren van gronden in de gemeente Amersfoort.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2015	€ 5.957	31-12-2015	€ 5.954
Omvang vreemd vermogen	01-01-2015	€ 0	31-12-2015	€ 0
Bron	Jaarrekening 2015			
Feitelijk resultaat 2015	-3			
Bijzonderheden/ actualiteiten	Met ingang van 1 januari 2016 is Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (vpb). Doordat recent de fiscale openingsbalans per 1/1/2016 is opgesteld en de aangifte vpb over 2016 is gedaan, zijn de jaarrekeningen over de jaren 2016 t/m 2018 nog niet gereed. Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. heeft (nadat in december 2016 een van de partijen zich uit de PPS-constructie heeft teruggetrokken) een belang van 50% in VOF Kantorenpark Podium Amersfoort. De overblijvende vennoten beraden zich nu op de herontwikkeling van de locatie Podium. Voor nadere informatie over deze herontwikkeling: zie Raadsinformatiebrief 2019-027.			
Risico's				

Bijdrage aan deelprogramma:

1.2 Ruimtelijke Ontwikkeling	Het Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. neemt deel in het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst OBV CV en ook in de VOF Podium.

Naam	**Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV**

Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**	www.vathorst.nl
Programma	**1.2 Ruimtelijke Ontwikkeling**		
Rechtsvorm	**BV (Besloten Vennootschap)**		
Openbaar belang (doelstelling)	OBV Beheer B.V. is de beherend vennoot van OBV C.V. Beide ondernemingen zijn opgericht om stadsdeel Vathorst te realiseren.		
Gemeentelijk belang	50,00%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 220	31-12-2018	€ 303
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 90	31-12-2018	€ 0
Bron	Jaarrekening 2018			
Feitelijk resultaat 2018	83			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	In de actuele grondexploitatie OBV zijn de financiële risico's verder beperkt. De resterende risico's betreffen vooral die ten aanzien van de grondwaarden voor winkels, woningen en kantoren.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	De gemeente werkt voor de realisatie van ruimtelijke doelen in een aantal verschillende verbanden samen met het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV. Het OBV zorgt, naast de woningbouw in Vathorst, voor de levering van bouwrijpe kavels bij Vathorst Bedrijven en maakt dit gebied ook woonrijp. Daarnaast levert zij bouwrijpe grond aan het VOF-Podium en maakt dit gebied ook woonrijp.			
1.3 Wonen	De gemeente werkt voor de realisatie van ruimtelijke doelen in een aantal verschillende verbanden samen met het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV. Het OBV zorgt onder meer voor de woningbouw in Vathorst.			

Naam	**Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.)**		
Vestigingsplaats	**Amersfoort**	**Website**	
Programma	**3.4 Cultuur**		
Rechtsvorm	**Coöperatie**		
Openbaar belang (doelstelling)	Afstemmen van het facilitair beheer van het Eemhuis.		
Gemeentelijk belang	25,00%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 159	31-12-2018	€ 201
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 231	31-12-2018	€ 329
Bron	Jaarrekening 2018			
Feitelijk resultaat 2018	-43			
Bijzonderheden/ actualiteiten				

Risico's	Er zijn op dit moment geen risico's in beeld.
Bijdrage aan deelprogramma:	
3.4 Cultuur	Archief Eemland is gevestigd in het Eemhuis en verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wettelijke taak met betrekking tot duurzaam beheer van archieven van: Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Renswoude, Soest, Baarn, Eemnes en toezicht op het archief Bunschoten/Spakenburg. In de wet is vastgelegd dat overheidsarchieven na 20 jaar worden overgedragen naar een archiefbewaarplaats onder toezicht van een gemeentearchivaris. Daarnaast beheren wij particuliere archieven o.a. voor Stichting De Armen de Poth, Pieters Blokland en Kamp Amersfoort. Met bewoners en organisaties in de stad organiseren wij tentoonstellingen "van, voor en door de stad" over aansprekende onderwerpen. We werken nauw samen met erfgoedorganisaties in de stad. TArchief Eemland is met de Bibliotheek, Scholen in de Kunst en Kunsthal Kade deelnemer in de Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.).

Naam	**Regionale ontwikkelmaatschappij (ROM) in oprichting**
Vestigingsplaats	**Website**
Programma	**3.1 Economie**
Rechtsvorm	**BV (Besloten Vennootschap)**
Openbaar belang (doelstelling)	De ROM Regio Utrecht heeft tot doel de economische structuur van de Regio Utrecht te versterken.
Gemeentelijk belang	0,00%

Omvang eigen vermogen		0
Omvang vreemd vermogen		
Bron		
	Begroot resultaat 0	€ 0

Bijzonderheden/ actualiteiten	De ROM (Regionale Ontwikkel Maatschappij) moet nog worden opgericht. Volgens planning gebeurt dit in 2020. Gemeente Amersfoort zal hierin (voornemens) als aandeelhouder gaan participeren. De voorgenomen oprichting van de ROM Regio Utrecht heeft tot doel de economische structuur van de Regio Utrecht te versterken en richt zich hierbij op de thema’s uit de Regionale Economische Agenda; toekomstbestendige leefomgeving, gezonde mensen en digitalisering. De ROM moet gaan voorzien in de behoefte aan (risico) kapitaal bij het innovatieve en doorgroeiende MKB binnen de regio. Zij doet dit door ondersteuning van het bedrijfsleven en het economisch ecosysteem in de regio om het innovatieve vermogen van de regio te versterken en om via deze weg de welvaart en het welzijn in de regio blijvend te vergroten. Het doel is om de ROM in 2020 van start te laten gaan, om die reden wordt deze toekomstige Verbonden Partij vast in de begroting opgenomen, zodat bij gemeentelijke jaarrekening nadere informatie gegeven kan worden.

Risico's	
Bijdrage aan deelprogramma:	
3.1 ROM	Het doel is om de ROM in 2020 van start te laten gaan, om die reden wordt deze toekomstige Verbonden Partij alvast in de begroting opgenomen, zodat bij gemeentelijke jaarrekening nadere informatie gegeven kan worden.

Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouders

Wethouder Kees Kraanen	**Wethouder Willem-Jan Stegeman**

Ambitie

Wij zetten ons in voor een veilige, groene en leefbare openbare ruimte. Deze openbare ruimte bestaat uit wegen, riolering, kunstwerken, water en groen. Daarnaast zetten wij onze gebouwen in voor het bereiken van bestuurlijke doelen, zoals het huisvesten van culturele instellingen, sportverenigingen en wijkcentra. Openbare ruimte en gebouwen zijn (voor een groot deel) kapitaalgoederen. U vindt hieronder beschreven welke beleidskaders er zijn voor onze kapitaalgoederen. Ook benoemen wij de financiële consequenties van het beleid ten aanzien van onze kapitaalgoederen.

Beleidskader – Openbare Ruimte

We werken voortdurend aan het in stand houden van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen, riolering, groen en verlichting. Het daarvoor gewenste niveau is ‘de Amersfoortse basis’, vastgelegd in het 'Integraal beheerplan openbare ruimte 2019-2028' (vastgesteld juni 2016), tezamen met de daarvoor benodigde middelen.
Overeenkomstig de besluitvorming over het Integraal beheerplan openbare ruimte zijn vanaf het begrotingsjaar 2019 meer structurele middelen beschikbaar voor groot onderhoud en is er daarnaast investeringsruimte vrijgemaakt voor vervangingsinvesteringen. Na de eerdere bezuinigingen, passen vanaf 2019 daarmee de middelen weer bij ons areaal en de gewenste onderhoudskwaliteit. We dekken het in stand houden van de openbare ruimte en riolering vanuit de volgende middelen:

- Exploitatie (dagelijks en groot onderhoud);
- Voorziening 'groot onderhoud openbare ruimte' (groot onderhoud wegen/openbare ruimte, baggeren en vervanging groen en bomen);
- Voorziening ‘riolering’ (in afwachting van het nieuwe GRP worden de investeringen in de riolering geactiveerd en de voor deze investering beschikbare middelen in de voorziening riolering toegevoegd aan de, sinds de jaarrekeningen 2018 bestaande, reserve riolering);
- Kapitaalsinvesteringen (vervangingen van o.a. wegen, openbare verlichting, bruggen, kademuren en grote speelplekken).

Voor het groot onderhoud en vervangingen stellen we jaarlijks een (financieel) voortschrijdend meerjarenuitvoeringsprogramma (MJP-OR) op met de concrete activiteiten en projecten die we in voorbereiding en uitvoering nemen en de kosten daarvan (voor engineering, uitvoering en bijkomende kosten). Het MJP-OR beslaat steeds een periode van vier jaar, gelijklopend met de periode van de meerjarenbegroting. Voor de begrotingsperiode 2020-2023 is dit het Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare ruimte 2020-2023. In het MJP-OR worden ook de projecten voor de gemeentelijke riolering opgenomen. De besluitvorming en dekking daarvan loopt via het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

Programma groot onderhoud en vervangingen

Het MJP-OR 2020-2023 bevat circa 130 projecten door de hele stad. Dit zijn met name integrale projecten met een gecombineerde aanpak van riolering, wegen, groen, kunstwerken en verlichting, maar ook sectorale projecten voor één van deze onderdelen. Denk bijvoorbeeld aan het vernieuwen van lichtmasten of groot onderhoud aan (hoofd)wegen. Uitgangspunt voor de programmering is dat de openbare ruimte veilig en functioneel blijft en er geen kapitaalvernietiging plaatsvindt. Dit is samen te vatten als de 'technische noodzaak'. Naast deze technische noodzaak geven we met de invulling van de projecten ook vorm aan maatschappelijke wensen, ambities en opgaven, zoals de duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen. Als we de openbare ruimte opnieuw inrichten zorgen we er bijvoorbeeld voor dat we (mogelijke) wateroverlast tegengaan, verdroging of hittestress voorkomen, de stad vergroenen en meer CO2-neutraal maken. We zetten ook in op het combineren van onderhoud en vervangingen met de maatregelen voor de energietransitie, zoals de aanleg van collectieve warmtenetten, het verzwaren van de elektriciteitsnetten en de aanpassing of verwijdering van het gasnet. Waar dit leidt tot duidelijke kostenverhogingen zal aanvullende dekking gevonden moeten worden, omdat de genoemde dekkingsbronnen hier niet op zijn berekend.

STAND VAN ZAKEN 2018/2019
Eind 2018 is de "oude" voorziening voor groot onderhoud van wegen, groen, kunstwerken en baggeren afgesloten. De bedoeling was om deze voorziening volledig te benutten. Uiteindelijk resteerde er 2,4 miljoen euro, gelabeld aan zes nog niet afgeronde projecten. Het grootste deel van deze resterende middelen gaat naar de vervanging en reconstructies van de Bisschopsweg, Heideweg-Van Tuijllstraat en Kruiskamp-Methorstraat. Daarnaast geven deze middelen dekking voor het vervangen van zes houten bruggen, het vervangen van brugleuningen in Liendert-Schuilenburg en het herplanten van bomen in de Marnixlaan e.o.. Het resterende budget uit de oude voorziening groot onderhoud wordt in 2019 volledig uitgegeven.

In 2019 hebben we enkele grote projecten afgerond, zoals de herinrichting van diverse wegen in Kruiskamp (van der Doesstraat e.o., Kruiskamp-Methorststraat) en het project Hart van Leusderkwartier (Fahrenheitstraat, Everard Meyster-, Dalton-, Woestijger-, Leusderweg). Nagenoeg gereed aan het eind van 2019 zijn Heideweg-van Tuijllstraat (Hooglanderveen) en Jan Mayenstraat e.o. (Kruiskamp). Daarnaast zijn er in Hoogland-West in het buitengebied wegen opnieuw geasfalteerd, net als op de Weg van de Vrijheid-Rustenburgerweg, en is onderhoud uitgevoerd aan de Stichtse Rotonde. Naast de integrale projecten, zoals Berg 7-Prins Frederiklaan waar ook aan de riolering wordt gewerkt, wordt riolering ook gerelined (aan de binnenzijde van een coating voorzien). Daarvoor hoeft de grond niet open te worden gemaakt.
Naar aanleiding van initiatieven van bewoners is er bij Boogschutter-Meridiaan het kunstgrasveld vervangen en een deel van de omgeving anders ingericht. In Stadstuin is een brug vervangen vanwege veiligheid. Ook vanuit het initiatief van bewoners is er samen gewerkt aan een nieuwe, klimaatadaptieve inrichting van het Isegrimplein en het Florentijnplein (Schothorst).
Het MJP-OR 2020-2023 geeft een uitgebreidere toelichting op gerealiseerde projecten en de planning voor de komende jaren.

TOENEMENDE COMPLEXITEIT
In de afgelopen jaren bleek het steeds lastig te zijn de beoogde planning te halen en de beschikbare budgetten te gebruiken. Zowel de hoeveelheid als complexiteit van de projecten neemt toe. We hebben hier extra op ingezet en daarmee de achterstand in de uitvoering van projecten gedeeltelijk ingelopen, maar bij wegen laat de meest recente inspectie van 2019 nog te veel lage kwaliteiten zien. De aanpak van deze knelpunten is al ingepland, zowel via herinrichtingsprojecten als groot onderhoud (asfalterings- en herstraatbestekken). We zien dus een voorzichtige kentering, waarbij het beter lukt om de toenemende omvang van het programma bij te houden. In 2018 is een groter deel dan verwacht van de resterende middelen in de "oude" voorziening ook daadwerkelijk besteed. In 2018 en 2019 zijn diverse grote projecten gerealiseerd en opgeleverd. Er worden nog projecten

doorgeschoven, maar dit is een relatief klein gedeelte en met een diversiteit aan project-specifieke redenen.
De capaciteit binnen de gemeente om de projecten aan te pakken is vergroot en daarnaast leren we beter omgaan met de langere doorlooptijden van projecten. Deze complexiteit blijkt namelijk een gegeven; beheeropgaven zijn meer en meer verweven met andere relevante maatschappelijke opgaven in de stad. Daarnaast is er een grotere samenloop en afhankelijkheid van planningen van externe partijen. Een voorbeeld van een dergelijke partij is Stedin die voorafgaand aan ons werk kabels en leidingen vervangt of bijlegt, of brosse gasleidingen moet saneren. Maar het kan ook een woningcorporatie zijn die eerst nieuwe woningen moet bouwen voor we de openbare ruimte kunnen aanpakken.
De energietransitie, zoals bijvoorbeeld het aanleggen van warmtenetten, gaat een grote impact hebben op de planning van projecten. Momenteel kan hier nog nauwelijks rekening mee worden gehouden. Wachten op meer zekerheid vertraagt de noodzakelijke aanpak van de bovengrond te veel. Waar mogelijk reserveren we wel ruimte in de onder- en bovengrond voor een toekomstig warmtenet.
Er is tot slot een toenemende invloed op de programmering vanuit de wensen in de stad. Bewoners komen met ideeën voor de kleinschalige aanpassingen van hun eigen woonomgeving, maar ook soms met grotere, meer ingrijpende herinrichtingsprojecten. We kunnen in overleg met de initiatiefnemers de kleine projecten vaak nog relatief snel via budgetten voor de wijk of het jaarlijkse onderhoud oppakken, de tweede categorie moet echter in de programmering worden opgenomen. Als er geen sprake is van een technische noodzaak tot aanpak dan ontbreken de budgetten voor een dergelijk project. Onze vervangingsbudgetten zijn er op berekend dat de openbare ruimte eens in de 40 à 50 jaar -als de technische levensduur afloopt- wordt vervangen. Er is geen financiële ruimte voor tussentijdse vernieuwing. Zo'n vroegtijdige aanpak betekent dan dat er een ander, wel noodzakelijk project moet worden uitgesteld. De gebruikelijke planningstermijnen van 4 tot 5 jaar zijn voor initiatiefnemers niet erg motiverend. Het lijkt dan erg lang te gaan duren voor er iets van hun wensen wordt gerealiseerd.

VOORUITBLIK 2020-2023
In woongebieden is de leeftijd vooral bepalend voor de noodzaak tot vernieuwing. In de eerstkomende jaren ligt het accent in het MJP-OR nog op de zuidelijke delen van Amersfoort en kernen Hoogland en Hooglanderveen. Grote projecten zijn de integrale herinrichting van Berg 7/Frederikslaan, Jericho-Jeruzalem (De Koppel), Kamerlingh Onnesstraat e.o. (Leusderkwartier), Hamseweg-Zevenhuizerstraat en de Engweg e.o. (Hoogland).
Het accent verschuift vervolgens naar Schuilenburg en Liendert en dan verder naar de noordelijke woonwijken zoals Schothorst. De opgave verandert omdat in de nieuwere wijken gescheiden rioolstelsels liggen, waardoor kan worden volstaan met relinen in plaats van het hele riool te vernieuwen. De planning in 2020 is circa 8 km riolering relinen in Liendert en Zielhorst.
Tegelijkertijd verlegt de energietransitie, de sanering van brosse leidingen en klimaatadaptatie de aandacht juist weer naar de ondergrond. Onze focus bovengronds blijft het vernieuwen van groen, verhardingen, kunstwerken en verlichting om deze weer passend te maken aan de huidige functionele eisen en maatschappelijke opgaven.
In de binnenstad worden projecten uitgevoerd in het kader van het programma Stadshart. Waar groot onderhoud of vervanging technisch noodzakelijk is wordt dit afgestemd met het programma.
Het opgestelde lichtplan wordt uitgewerkt naar een werkplanning voor de vernieuwing van lichtmasten en armaturen. Een bijzonder project is de renovatie van de 17^{e} eeuwse brug in de Nieuweweg-Havik ("Heksenbrug").
Het hoofdwegennet wordt jaarlijks geïnspecteerd en waar nodig worden op grotere wegvakken de deklagen te vervangen. Aandachtspunt blijven de wegen met geluidsreducerend asfalt. Deze asfaltconstructie is minder sterk, waardoor deze vaker moet worden hersteld.

Amersfoortse basis

Ook in 2018 realiseerden we in Amersfoort over het algemeen wel de beoogde B-kwaliteit voor de technische staat van de openbare ruimte. Op een aantal onderdelen wordt zelfs A-kwaliteit door de aannemers geleverd. Daarmee realiseren we in Amersfoort een goede onderhoudskwaliteit. Door diverse oorzaken staat deze kwaliteit soms wel tijdelijk of op onderdelen onder druk. We werken er steeds aan om zo snel mogelijk weer op het beoogde niveau te komen.

Het uitstellen van vervangingen zet de gewenste onderhoudskwaliteit van groen en wegen in de oudere gebieden onder druk. Op basis van de laatste inspectiecijfers van de verharding zien we de dit terug in een te hoog percentage lage kwaliteiten. Deze gebieden staan over het algemeen al wel in de planning, maar het duurt nog te lang voor we daadwerkelijk tot uitvoering komen. We waarborgen overal de veiligheid en functionaliteit, maar moeten in die buurten soms concessies doen aan de beeldkwaliteit en 'toonbaarheid'.

De onderhoudskwaliteit wordt altijd weer beïnvloed door het weer. In de natte, warme zomer van 2017 was het vooral lastig om de gewenste kwaliteit voor onkruid op verharding continu te halen. De droge, hete zomer van 2018 liet weer andere knelpunten zien. Vooral jonge bomen hadden het moeilijk. Nieuwe aanplant heeft gedurende de hele zomer water gekregen. We zien dat de conditie van veel bomen te lijden heeft gehad. Nu het ook in 2019 relatief droog is laten ook nu weer bomen (berken, beuken) al vroeg in het jaar blad vallen. Andere typische problemen door het droge weer zijn losliggende verharding doordat zand uit de voegen verdwijnt en meer luizen. Bij meer regen spoelen de luizen en de zwarte plak, die ze op straat en auto's achterlaten, vaker en beter weg. Droogte leidt tot gladde wegen, wat met vegen en waterwagens zoveel mogelijk wordt bestreden.

Per 1 januari 2019 is ook het besteksgebied Berg-, Leusder- en Vermeerkwartier op de markt aanbesteed. Daarmee is het gebied dat door Eemfors wordt onderhouden nog iets verder ingekrompen, aansluitend op de dalende capaciteit in de organisatie van Eemfors. Bij de aanbesteding van ons wijkonderhoud selecteren we behalve op onderhoudskwaliteit op social return, duurzaamheid en faciliteren van zelfbeheer. Alle aannemers zetten mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in.

In de Binnenstad is de ambitie voor de bovengrondse openbare ruimte kwaliteitsniveau 'A', maar in de praktijk ligt de gerealiseerde kwaliteit hier iets onder. Ook dit wordt mede veroorzaakt door later vervangen van areaal, in combinatie met de hoge gebruiksdruk en extra slijtage. Hiervoor worden in het kader van visie op het Stadshart de komende periode projecten opgepakt, waarna we ook weer het gewenste onderhoudsniveau willen realiseren.

Tabel: PK.01 Onderhoudtabel

Gerealiseerde kwaliteit 2018	Technische staat	Inspectie- monitoringsmethode
Groen	B	Beeldkwaliteit CROW kwaliteitscatalogus
Bomen	B	Kwaliteitseisen Beheerrichtlijnen Bomen/ BVC-inspectie
Spelen	B	Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen
Oevers en beschoeiingen	B-C	Inspectie op veiligheid
wegen	B	Inspectie CROW schadebeelden/beeldkwaliteit

Civiele kunstwerken	B	Inspectie op veiligheid/ functionaliteit
Openbare verlichting	B	Inspectie op functionaliteit/ NSVV-normen/ beeldkwaliteit
Riolering	B	Functioneel niveau/ RIONED-normen

Beleidskader – Gebouwen voor maatschappelijk en ruimtelijk beleid

De gemeentelijke vastgoedportefeuille bestaat in hoofdlijn uit twee delen: het maatschappelijk vastgoed en het strategische vastgoed. In totaal zijn het circa 400 vastgoedobjecten, bestaande uit gebouwen en gronden. Het maatschappelijk vastgoed huisvest organisaties die van belang zijn voor een prettige woonomgeving, sociale cohesie en maatschappelijk welzijn. Het zijn musea, wijkcentra, monumenten, sportgebouwen en -velden, atelierruimtes, terreinen voor volks- en speeltuinen en scoutingverenigingen en enkele tijdelijke onderwijsgebouwen. Ook hebben we acht multifunctionele accommodaties (MFA's), waarin meerdere functies met elkaar in één gebouw gehuisvest zijn. Dit betreffen relatief grote en moderne gebouwen in onze portefeuille. Ter illustratie: deze acht gebouwen beslaan meer dan een kwart van het aantal vierkante meters in onze portefeuille. Voorbeelden zijn het Eemhuis, het Icoon en de Zonneparel.

Onderdeel van ons vastgoed zijn ook ongeveer 25 monumentale objecten, onder andere de Koppelpoort, de Onze Lieve Vrouwe-toren en het Belgenmonument. Het zijn met name objecten die een cultuurhistorische en/of maatschappelijke functie binnen de gemeente hebben. De exploitatie van deze groep panden kan door hun kenmerkende karakter niet kostendekkend gebeuren. Deze objecten zijn niet of slechts gedeeltelijk te verhuren en hebben hoge onderhoudskosten, omdat het onderhoud zeer specialistisch van aard is. Om het tekort op de exploitatie in deze groep te verkleinen is een structurele bijdrage in de begroting gereserveerd. Hiermee wordt de instelling van een onderhoudsvoorziening voorbereid.

De strategische portefeuille bestaat uit (tijdelijk) vastgoed, dat verworven is voor de uitbreiding en kwalitatieve verbetering van de stad, zoals voor woningbouw en voor bedrijfsmatige en infrastructurele projecten. Ook het te verkopen vastgoed maakt onderdeel uit van de strategische portefeuille.

Het beheer en de exploitatie van ons vastgoed hebben wij voor een groot deel uitbesteed aan SRO Amersfoort BV. Hiertoe hebben wij met SRO een Raamovereenkomst onroerende zaken gesloten, waarin ook zaken als staat van onderhoud en exploitatierisico zijn opgenomen. De vigerende overeenkomst loopt tot januari 2020. Deze overeenkomst wordt geactualiseerd en verlengd tot 2023. De nieuwe overeenkomst wordt eind 2019 ter besluitvorming voorgelegd. Voor de sportgebouwen en ook de meeste van de welzijns- en culturele gebouwen bouwt SRO de voorziening op en voert zij vanuit deze voorziening het meerjarig, planmatig onderhoud uit. Voor de MFA's en de Flint geldt dat de gemeente de onderhoudsvoorziening opbouwt. De basis voor deze voorziening zijn meerjarige onderhoudsplannen die elke drie jaar geactualiseerd worden. Bijvoorbeeld recent zijn alle onderhoudsplannen van de MFA's geactualiseerd, hetgeen invloed heeft op de hoogte van de noodzakelijke voorziening en daarmee de jaarlijkse dotatie aan deze voorziening.

In de nieuwe Raamovereenkomst scherpen wij onze afspraken met SRO aan. Ook hebben wij met KPI’s vastgelegd welke informatie over ons vastgoed SRO rapporteert op de thema's veiligheid, duurzaamheid en klanttevredenheid. Vanuit deze informatie werken wij de komende jaren met SRO aan de verbetering van de prestaties van ons vastgoed. Daarnaast werken wij aan deze verbetering op basis van de kaders in de Nota Vastgoedbeheer, bijvoorbeeld door beleid te ontwikkelen op het verduurzamen en het beter toegankelijk maken van ons vastgoed. Zo stellen wij een Routekaart op

voor de verduurzaming van onze vastgoedportefeuille die wij eind 2019 aan u zullen voorleggen en vanaf 2020 gaan implementeren.

Beleidskader – Gebouwen voor gemeentelijke organisatie

Nieuwe informatie die uit diverse onderzoeken beschikbaar is gekomen en duurzaamheidsambities m.b.t. de huisvesting van de gemeentelijke organisatie is de aanleiding geweest om bij het samenstellen van het nieuwe coalitieakkoord 2018-2022 het eerder ingezette traject rondom het stadhuis te heroverwegen. In oktober 2019 zal de raad een voorstel worden gedaan voor de realisatie van de nieuwe huisvesting voor de gemeentelijke organisatie. In het nieuwe kantoorconcept staat ontmoeten en samenwerken centraal. Door de toepassing van dit concept kunnen we onze huisvesting efficiënter maken en van 5 verschillende locaties naar 1 locatie gaan.

In afwachting van de start van de werkzaamheden voor de gemeentelijke huisvesting wordt in de huidige gebouwen alleen het instandhoudingsonderhoud uitgevoerd. Doordat realisatie van de nieuwe huisvesting nog enige tijd zal duren en om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen m.b.t. brandveiligheid en ARBO zullen daarnaast ook extra werkzaamheden noodzakelijk zijn. Het rendement van deze voorzieningen zal uiteraard slechts tijdelijk kunnen zijn, gedeeltelijke desinvestering zal onontkoombaar zijn.

Op dit moment beschikken we niet over een onderhoudsvoorziening die rekening houdt met bovenstaande ontwikkelingen. Op basis van verslaggevingsregels was het niet toegestaan om de voorziening onderhoud stadhuiscomplex te handhaven. In 2015 is de voorziening geheel vrijgevallen en gestort in de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen stadhuisplein. De reserve wordt gevoed met de jaarlijks dotatie voor onderhoud gebouwen stadhuisplein. De onttrekking zal op basis zijn van de werkelijk uitgaven plaatsvinden. Dat betreft instandhoudingsonderhoud voor de huidige gebouwen. Na het gereedkomen van de nieuwe huisvesting wordt een nieuw duurzaam meerjarenonderhoudsplan opgesteld, waarna de reserve wordt omgebouwd naar een reguliere onderhoudsvoorziening

Voor de niet te renoveren locaties (Stadhuisplein 4,5 en 7, Hof 2 en de gebouwen van het CNME) geldt dat het beheer en onderhoud van deze panden in lijn wordt gebracht conform de beleidskaders in de Nota Vastgoedbeheer. Voor deze locaties zijn nieuwe duurzame meerjarenonderhoudsplannen opgesteld.

ICT

De IT (vervangings)investeringen bestaan zowel uit vervangingen op het terrein van de technische infrastructuur als vervanging en doorontwikkeling van bedrijfsapplicaties. Het doorvoeren van de vervangingen is gericht op het handhaven van de bedrijfszekerheid en (verplicht) meegroeien met ontwikkelingen van leveranciers (technologie) en wet- en regelgeving.

Onderwijsgebouwen

Wij hebben het economisch claimrecht op de onderwijsgebouwen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Na een wijziging van de onderwijswetgeving op 1 januari 2015 zijn alle schoolbesturen verantwoordelijk voor het totale onderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen. Wij zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding en vervangende nieuwbouw. Wij hebben een Integraal Huisvestingsplan gemaakt om onderwijshuisvesting te vervangen en te verduurzamen. Samen met de schoolbesturen hebben we de mogelijkheden onderzocht om een overeenkomst te sluiten tot doordecentralisatie van de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Dit heeft geresulteerd in het raadsbesluit van 21 november 2017 en 26 maart 2019 tot doordecentralisatie; in de periode van 2019 tot 2059 gaan in totaal 100 schoolgebouwen vervangen of vernieuwd worden. Meer hierover kunt u vinden in programma Onderwijs en Jeugd.

Tabel: PK.02 afschrijvingsduur per categorie

Categorie	Afschrijvingsduur
Materiële vaste activa	
Automatisering:	
Netwerkbekabeling glas	**10 jaar**
Thin-cliënts	**6 jaar**
Server software en licenties	**3 á 5 jaar**
Werkplekken	**2 á 5 jaar**
Data center voorzieningen	**3 á 6 jaar**
Inventaris:	
Meubilair	**10 jaar**
Overige voorzieningen	**5 á 15 jaar**
Vervoermiddelen:	
Dienstauto's	**5 jaar**
Gebouwen:	
Scholen	**40 jaar**
Sporthallen/ gymzalen	**40 jaar**
Theatervoorzieningen en overige gebouwen	**25 á 50 jaar**
Kleed- en wasaccomodotaties	**25 jaar**
Diverse noodlokalen	**15 jaar**
Terreinen:	
Sportterreinen	**40 jaar**
Speelterreinen	**30 jaar**
Kunstgrasvelden	**10 jaar**
Infrastructuur:	
Reconstructies en groot onderhoud wegen	**25 á 40 jaar**
Kademuren/ bruggen	**50 jaar**
Beschoeiingen	**40 jaar**
Houten bruggen	**25 jaar**
Verkeersregelinstallaties	**10 jaar**
Openbare verlichting masten	**48 jaar**

Openbare verlichting armaturen	**24 jaar**
Openbare verlichting kabels	**60 jaar**
Openbare verlichting schakelkasten	**30 jaar**
Activa economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	**10 jaar**
Rioleringsinvesteringen	**40 jaar**

Financieringsparagraaf

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Ambitie

We streven naar de optimale financiering van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven (op korte en lange termijn). Dit noemen we de treasury-functie. Om deze treasury-functie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeits-ontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasury-functie voeren wij uit binnen de normen van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheids Financiën) en het gemeentelijk Treasurystatuut.

Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens onze taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

- er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende kan er te allen tijde aan onze betaalverplichtingen worden voldaan;
- de risico's die aan de financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.
- de rentelasten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt;
- de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Onze inzet

We maken onderscheid tussen financiering en dekking. In deze paragraaf hebben we het over de financiering. Bij financiering gaat het om de vraag hoe we aan onze financiële en liquide middelen komen (bijv. door verkoop van gronden of door aangaan van geldleningen). Bij dekking gaat het om de vraag hoe we middelen kunnen aanwenden om de begroting sluitend te houden (bijv. opbrengst uitkering gemeentefonds en belastingopbrengsten ter dekking van afschrijvingslasten).

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet FIDO en de Wet HOF. Om vooral de financieringsrisico's te beperken staan in de Wet FIDO twee instrumenten: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. In de Wet HOF zijn de bepalingen opgenomen die betrekking hebben op het beleggen van overtollige financieringsmiddelen bij de

Schatkist, het zogenaamde schatkistbankieren. Deze drie samen vormen de indicatoren voor ons treasurybeleid.

Tabel: PF.01 Effectindicatoren financiering

	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Rente risiconorm *1	103.314	111.312	111.614	106.255	102.635
Kasgeldlimiet *1	43.908	47.307	47.436	45.159	43.620
Schatkistbankieren drempel *2 (<)	3.783	3.863	3.866	3.813	3.776

*1) bron: Wet FIDO; 2) bron: Wet Hof

Renterisiconorm

De wettelijke rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximum gesteld aan het renterisico op de langlopende leningenportefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast.

Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. Op een begrotingstotaal in 2020 van € 556,5 miljoen bedraagt de rente risiconorm voor onze gemeente € 111,3 miljoen (20%). In 2020 vindt voor € 30,4 miljoen aan aflossingen van bestaande leningen plaats. Er is derhalve nog ruimte voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen voor € 80,9 mln.

Tabel: PF.02 Verwacht renterisico

	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1. Omvang begroting	516.570	556.558	558.070	531.277	513.173
2. Renterisiconorm 20% (van 1)	103.314	111.312	111.614	106.255	102.635
3. Aflossingen en renteherzieningen (netto)	30.902	30.403	30.403	30.403	28.847
4. Ruimte onder de risiconorm	72.412	80.909	81.211	75.852	73.788

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de renterisico’s op korte termijn beperkt. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het

begrotingstotaal aan lasten (exclusief de stortingen in de reserves). Voor Amersfoort bedraagt de limiet in 2020 € 47,3 miljoen. De kasgeldlimiet wordt optimaal benut vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld (bijv. daggeld en kasgeld) vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

Tabel: PF.03 Berekende kasgeldlimiet

	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1. Omvang begroting	516.570	556.558	558.070	531.277	513.173
2. Kasgeldlimiet 8,5 % van 1	43.908	47.307	47.436	45.159	43.620

Koersrisico

Het koersrisico hangt sterk samen met het renterisico en heeft betrekking op (tussentijdse) koersdalingen van verhandelbare schuldtitels. Wij zijn niet in het bezit van deze schuldtitels en dus is het koersrisico niet aanwezig.

Debiteuren-/crediteurenrisico

Onder debiteurenrisico wordt hier verstaan het risico dat uitgezette geldleningen niet worden terugontvangen van marktpartijen. Conform de bepalingen van de Wet HOF mogen wij overtollige geldmiddelen alleen bij de schatkist beleggen. Daarom speelt dit risico hier niet.

Aan crediteuren wordt binnen 30 dagen betaald, zodra de factuur is geaccordeerd binnen de betreffende 30 dagen.

Schatkistbankieren

De Wet HOF verplicht de lagere overheden alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, om zo het overheidstekort binnen de grenzen van de Europese doelstellingen te brengen en te houden. De Wet biedt, onder bepaalde voorwaarden, (lagere) overheden de mogelijkheid elkaar leningen te verstrekken. Dit kan voor beide partijen leiden tot gunstige rentecondities. Deze mogelijkheid zal bij het toekomstig aantrekken van langlopende geldleningen worden betrokken. Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet een drempelbedrag opgenomen. Hiermee mag een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden. Tot een begrotingstotaal van € 500,0 miljoen is het drempelbedrag bepaald op 0,75% van het begrotingsvolume met een minimum van € 250.000. Voor begrotingstotalen boven de € 500 miljoen geldt een additionele drempel van 0,2% over dat deel dat de € 500 miljoen overstijgt. Voor Amersfoort geldt als drempel voor 2020 0,75% van € 500 miljoen, plus 0,2% van € 56,5 miljoen ofwel € 3,8 miljoen. Wij mogen dus een positief rekening-courantsaldo hebben van € 3,8 miljoen, voordat wij moeten beleggen in de schatkist. Gelet op onze rekening-courantpositie, alsmede de hoogte van het drempelbedrag, gaan wij er vanuit dat in 2020 geen storting in de schatkist zal worden gedaan.

Tabel: PF.04 Berekende drempel schatkistbankieren

	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
1. Omvang begroting	516.570	556.558	558.070	531.277	513.173
2. drempel 0,75 % van 500 miljoen + 0,2% van restant	3.783	3.863	3.866	3.813	3.776

Methodiek rente-toerekening

Ter vergroting van de transparantie van het begrotings- en verantwoordingsproces wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in de berekening van de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop de rente aan de investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de totstandkoming van de financieringsbehoefte.

Rentevisie

Het monetaire beleid van de ECB blijft zeer ruim. De lange rentetarieven lopen wat op, maar blijven op een zeer laag niveau.

Vanwege de gematigde inflatieverwachtingen (voor 2020 voorzien op 1,5%) zal de ECB op het gebied van de rente voorlopig een ruim monetair beleid blijven voeren. Dit beleid ondersteunt de economische groei in het eurogebied. De verwachting is dat de economie in alle EMU-landen samen in 2020 1,1% groeit. Onder invloed van het gematigde herstel verwachten wij een wat oplopende rente op zowel de geld- als kapitaalmarkt. Bij het toerekenen van de rente aan de berekende financieringsbehoefte in de (meerjaren) ramingen voor 2020-2023, zijn wij van onderstaande percentages uitgegaan.

Tabel: PF.05 Toegepaste percentages financieringsbehoefte

	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Geldmarkt rente	0,3%	0,0%	0,3%	0,3%	0,3%
Kapitaalmarkt rente	1,8%	0,9%	1,3%	1,5%	1,8%

Financieringsbehoefte

Om de financieringsbehoefte zo goed mogelijk te kunnen bepalen (wat verplicht is op grond van het BBV) is, op basis van ervaringsgegevens, uitgegaan van het gegeven dat niet alle geplande nieuwe investeringen, alsmede de aan- en verkoop van gronden volledig worden gerealiseerd in het eerste jaar en dat niet alle geplande mutaties in de reserves en voorzieningen daadwerkelijk plaatsvinden.

Daarom is in de berekening voor deze uitgegaan van 50-80% van de geraamde bedragen. Aflossingen op geldleningen opgenomen geld, uitgezet geld en afschrijvingen zijn vaststaande bedragen en worden derhalve voor 100 % in de berekening meegenomen.

Afwijkingen op de uitgaven van de geplande investeringen en op de reserves en voorzieningen zullen, evenals de ontwikkeling van de rente, effect hebben op de berekende financieringsbehoefte en zullen budgettaire consequenties hebben.

Tabel: PF.06.01 Berekende financieringsbehoefte 2020

financieringsbehoefte 2020			Bedrag	Rente
Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2020 afgerond			27.000	
Waarvan kort geld	0,0%	27.000		0
Waarvan lang geld	0,9%	0		0
Bij:				
Toekomstig beleid en projecten			20.000	
Investeringen			27.574	
Aflossingen op geldleningen o/g			30.403	
Afname reserves			13.354	
Af:				
Bijdragen Provincie-/BTW Compensatiefonds			-21.000	
Afschrijvingen			-20.055	
Aflossingen op geldleningen u/g			-1.725	
Verkoop gronden			-11.090	
Toename voorzieningen			-2.392	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2020 en rente			**62.070**	**0**

Tabel: PF.06.02 Berekende financieringsbehoefte 2021

financieringsbehoefte 2021			Bedrag	Rente
Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2021 afgerond			63.000	
Waarvan kort geld	0,3%	30.000		90
Waarvan lang geld	1,3%	33.000		413
Bij:				
Toekomstig beleid en projecten			20.000	
Investeringen			22.029	
Aflossingen op geldleningen o/g			30.403	
Afname reserves			9.117	

Af:				
Bijdragen Provincie-/BTW Compensatiefonds			-21.000	
Afschrijvingen			-20.853	
Aflossingen op geldleningen u/g			-2.740	
Verkoop gronden			-30.205	
Toename voorzieningen			-2.141	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2021 en rente			**67.610**	**503**

Tabel: PF.06.03 Berekende financieringsbehoefte 2022

financieringsbehoefte 2022			Bedrag	Rente
Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2022 afgerond			68.000	
Waarvan kort geld	0,3%	30.000		90
Waarvan lang geld	1,5%	38.000		570
Bij:				
Toekomstig beleid en projecten			38.868	
Investeringen			25.386	
Aflossingen op geldleningen o/g			30.403	
Afname reserves			4.353	
Af:				
Bijdragen Provincie-/BTW Compensatiefonds			-21.000	
Afschrijvingen			-22.891	
Aflossingen op geldleningen u/g			-4.788	
Verkoop gronden			-16.891	
Toename voorzieningen			-2.281	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2022 en rente			**99.159**	**660**

Tabel: PF.06.04 Berekende financieringsbehoefte 2023

financieringsbehoefte 2023			Bedrag	Rente
Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2023 afgerond			100.000	
Waarvan kort geld	0,3%	30.000		90
Waarvan lang geld	1,8%	70.000		1.225
Bij:				
Toekomstig beleid en projecten			38.868	

Investeringen			16.093	
Aflossingen op geldleningen o/g			28.847	
Afname reserves			3.291	
Af:				
Bijdragen Provincie-/BTW Compensatiefonds			-21.000	
Afschrijvingen			-23.171	
Aflossingen op geldleningen u/g			-5.010	
Verkoop gronden			-2.510	
Toename voorzieningen			-2.370	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2023 en rente			**133.038**	**1.315**

Berekening rentepercentage grondexploitaties 2020 tot en met 2023

Door de commissie BBV is bepaald dat de rente toerekening aan de grondexploitaties moet worden beperkt tot de werkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage moet worden bepaald door het gewogen gemiddeld rentepercentage van de bestaande lening portefeuille, naar verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. De verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen is bepaald vanuit de vastgestelde balans van het gemeentelijk jaarverslag 2018.
Het rekenpercentage van de rente voor de grondexploitaties is voor de (meerjaren) raming 2020 tot en met 2023 bepaald op 2%.

Tabel: PF.07 Berekening rentepercentage Grondexploitaties 2020-2023

Berekening rentepercentage Grondexploitaties	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Leningportefeuille	286.790	256.397	225.995	195.593
Boekrente	8.435	7.534	6.633	5.765
Gewogen gemiddeld rentepercentage	2,94%	2,94%	2,93%	2,95%
Vreemd vermogen	493.838	493.838	493.838	493.838
Totaal vermogen	705.919	705.919	705.919	705.919
Berekend percentage	2,06%	2,06%	2,05%	2,06%

Toerekening rente en renteresultaat

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de berekening van de rentelasten, de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan de taakvelden en het renteresultaat. In onderstaand overzicht wordt dit zichtbaar gemaakt.
Het rente - omslagpercentage is voor de (meerjaren) raming 2020 tot en met 2023 bepaald op 1,0 %.

Tabel: PF.08 Renteschema 2020 tot en met 2023

Renteschema	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
externe rentelasten korte en lange financiering	9.447	9.012	8.231	7.977
externe rentebaten	-2.101	-1.733	-1.312	-1.204
door te rekenen rente	7.345	7.279	6.919	6.773
rente die aan de grondexploitatie moet worden doorbereken	-2.171	-1.949	-1.345	-1.007
rente van projectfinanciering die aan het taakveld moet worden toegerekend	-1.012	-976	-938	-897
saldo door te rekenen rente	4.163	4.353	4.635	4.868
rente eigen vermogen (bestemmingsreserves)	0	0	0	0
rente voorzieningen (contante waarde)	0	0	0	0
aan taakvelden toe te rekenen rente	**4.163**	**4.353**	**4.635**	**4.868**
werkelijk toegerekende rente (rente-omslag)	5.467	5.584	5.638	5.587
Renteresultaat	**1.305**	**1.230**	**1.003**	**718**
Rentepercentage aan taakvelden toegerekende rente	**0,93%**	**0,92%**	**0,96%**	**0,98%**

Verloop opgenomen geldleningen

Tabel: PF.09.01 Verloop opgenomen geldleningen

Naam relatie	Omvang 01-01-2020	Omvang 31-12-2020	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente-percentage
Caritasvereniging parochie St. Martinus	9	9	1991	2099	7,50
Caritasvereniging St. Joseph	4	4	1991	2099	7,50
Diakonie Nederlands Hervormde Gemeente	4	4	1991	2099	7,50
nv Bank Nederlandse Gemeenten	340	303	1998	2028	5,36
nv Bank Nederlandse Gemeenten	870	783	1999	2029	5,43
nv Bank Nederlandse Gemeenten	165	110	2002	2022	5,13
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	4.000	3.000	2003	2023	4,44
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	621	466	2003	2023	4,61
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	4.000	3.000	2003	2023	4,63
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	6.000	5.000	2005	2025	3,66
nv Bank Nederlandse Gemeenten	5.250	4.500	2006	2026	4,21
nv Bank Nederlandse Gemeenten	96.035	90.301	2006	2036	4,52
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	8.000	7.000	2007	2027	4,54
nv Bank Nederlandse Gemeenten	9.000	8.000	2008	2028	4,51
nv Bank Nederlandse Gemeenten	4.000	3.000	2008	2023	4,85

nv Bank Nederlandse Gemeenten	10.000	9.000	2009	2029	4,34
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	8.000	6.667	2010	2025	3,52
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	11.000	10.000	2010	2030	3,74
nv Bank Nederlandse Gemeenten	9.000	8.250	2011	2031	3,45
nv Bank Nederlandse Gemeenten	4.500	3.000	2012	2022	2,53
nv Bank Nederlandse Gemeenten	8.000	6.000	2013	2023	1,88
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	8.000	6.000	2013	2023	1,88
nv Bank Nederlandse Gemeenten	30.000	25.000	2015	2025	0,66
nv Bank Nederlandse Gemeenten	60.000	57.000	2019	2039	0,93
Totaal	**286.799**	**256.397**			

Verloop uitgezette geldleningen

Tabel: PF.09.02 Verloop uitgezette geldleningen

Naam relatie	Omvang 01-01-2020	Omvang 31-12-2020	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente-percentage
Veiligheidsregio Utrecht	27	23	1997	2027	6,05
Veiligheidsregio Utrecht	529	476	1999	2029	5,43
Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV	4.600	4.600	2015	2099	0,00
Totaal	**5.156**	**5.100**			

EMU-saldo

De Europese afspraken die in de wet HOF zijn vastgelegd, gaan over de reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld. Het Rijk en de mede-overheden leveren een gelijkwaardige inspanning hiervoor. De norm voor decentrale overheden is bepaald op een macro EMU-norm van -0,4 % van het BBP (Bruto Binnenlands Product) voor de periode van 2019 tot en met 2022. Om de afzonderlijke provincies en gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het Ministerie BZK in lijn met de Wet Hof individuele EMU-referentiewaarden. De individuele referentiewaarde voor de Gemeente Amersfoort is op basis van het begrotingstotaal 2018 bepaald op € 18,6 miljoen (bron: Ministerie BZK Gemeentefonds Septembercirculaire 2018). Een individuele EMU- referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Tabel: PF.10 Berekening EMU-saldo

(x € mln.)

		2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
+01	Exploitatiesaldo vóór toevoeging c.q. onttrekking reserves	-20,2	-26,7	-18,2	-8,7	-6,6
-02	Mutatie (im)materiële vaste activa	38,2	14,3	6,6	8,7	-3,2
+03	Mutatie voorzieningen	6,9	4,8	4,3	4,6	4,7
-04	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	12,1	-11,1	-30,2	-16,9	-2,5
+05	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal		**-63,5**	**-25,1**	**9,7**	**4,0**	**3,8**

Lokale Lasten

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Doelstellingen

- **Lasten die reëel zijn bij het voorzieningenniveau**. Bij de kwaliteit en het voorzieningenniveau van een stad als Amersfoort horen lokale lasten die beperkt blijven, maar wél reëel en op een gemiddeld niveau zijn.
- **Kostendekkend opleggen van rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges/retributies.**

Onze inzet

De lastenontwikkeling varieert per doelgroep ten opzichte van 2019. Gemiddeld stijgen de lasten voor eigenaren van woningen zo'n 3,3 tot 4%. Voor huurders is de lastenontwikkeling lager, namelijk 2,2 tot 3,7%. Rioolheffing stijgt minder dan onze peilaanpassing, namelijk met 1,8%. De ontwikkeling van de onroerende-zaakbelasting wordt voor het jaar 2020 gekenmerkt door een drietal elementen: **peilaanpassing, de afbouw van de precariobelasting en het wegvallen van een in 2019 gehanteerde incidentele korting**. De afvalstoffenheffing stijgt als gevolg van extra kosten bij het milieubrengstation. De lastenontwikkeling zal deels nog worden beperkt, omdat het nutsbedrijf als gevolg van de verlaagde precario onder toezicht van de ACM de tarieven dient te verlagen.

Inwoners met een minimuminkomen die de lokale lasten niet kunnen betalen, kunnen kwijtschelding krijgen. Dit geldt ook voor de privéaanslag van ondernemers met een minimum inkomen.

We zorgen voor een tijdige en correcte verzending van WOZ-waardebeschikkingen en belastingaanslagen. Beschikkingen en aanslagen worden zoveel mogelijk met dagtekening 31 januari, maar uiterlijk met dagtekening 29 februari (wettelijke termijn) verzonden. Ook de afhandeling van bezwaarschriften vindt tijdig plaats. De termijn voor het doen van een uitspraak is het einde van het kalenderjaar, maar Amersfoort streeft ernaar dat traject vóór 1 oktober af te ronden. We verlenen kwijtschelding zo mogelijk geautomatiseerd; schriftelijke verzoeken handelen we binnen een gemiddelde termijn van 50 dagen af.

Van m3 naar m2

Op 8 september 2016 heeft de Waarderingskamer het besluit genomen om met een overgangstermijn van vijf jaar alle gemeenten en uitvoeringsorganisaties de woningen verplicht te laten taxeren op basis van de gebruiksoppervlakte. De belangrijkste reden daartoe is dat dit beter aansluit bij de markt. Immers in nagenoeg alle (internet) advertenties voor de verkoop van woningen staat de gebruiksoppervlakte van de woning centraal. Op dit moment wordt er binnen de gemeente Amersfoort voor woningen nog getaxeerd op basis van kubieke meters inhoud (m3). Dit houdt dus in dat er een omvangrijke conversie plaatsvindt van inhoud (m3) naar oppervlakte (m2) voor alle woningen binnen onze gemeente. Het simpelweg overnemen van de oppervlakte vanuit de

BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) is hierbij niet toegestaan. Onder andere omdat de eisen die de Waarderingskamer stelt aan de kwaliteit van de berekeningen hoger zijn dan dat die worden gesteld bij de BAG. Voor het belastingjaar 2022 moet de overgang naar taxeren op basis van gebruiksoppervlakte gerealiseerd zijn. Wij gaan in 2020 schaduwdraaien om dit traject in 2021 te kunnen afronden en de waardering dan op basis van m2 te kunnen laten plaatsvinden. In geval van een calamiteit is er dan nog een “uitwijk”.

Aansluiting op de Berichtenbox van MijnOverheid

De afdeling Belastingen is aangesloten op de Berichtenbox van MijnOverheid. Dit betekent dat WOZ-beschikkingen/aanslagbiljetten gemeentelijke belastingen en de aanmaningen, beveiligd in de Berichtenbox worden geplaatst wanneer inwoners daarvoor toestemming hebben gegeven. Voor bedrijven komt er een bedrijvenvariant. Meer dan de helft van alle privé-aanslagen (54%) wordt al via de Berichtenbox verzonden.

Digitale belasting balie

Voor de digitale balie van belastingen is in 2019 de basis gelegd. In 2020 zal een verdere doorontwikkeling plaatsvinden, waarmee de digitale dienstverlening voor inwoners en bedrijven rondom het proces van waarderen, heffen en innen wordt geoptimaliseerd. Door deze belastingbalie is de afdeling Belastingen 24/7 bereikbaar. Inwoners kunnen bijvoorbeeld digitaal hun aanslagen en taxatieverslagen raadplegen, wijzigingen doorgeven en betalen via iDeal. Daarmee brengt de afdeling Belastingen de dienstverlening van Amersfoort dichterbij.

Betalingstermijnen aanslagen

Voor aanslagen die via automatische incasso worden geïnd gelden 10 termijnen. Ruim 70% van de belastingbetalers betaalt via automatische incasso. Het aantal termijnen zal in 2020 worden gehandhaafd. Aanslagbedragen van meer dan € 5.000 kunnen overigens niet via automatische incasso worden geïnd. Daarvoor geldt een betaaltermijn van een maand. Voor overige niet-automatische incasso’s gelden twee betaaltermijnen.
In het vervolg van deze paragraaf lichten wij onze beleidsvoornemens nader toe.

Onroerende-zaakbelasting (OZB)

Tariefontwikkeling

De reguliere peilaanpassing is bepaald op 2%. Deze wordt verwerkt in de tarieven. Een andere maatregel is de afbouw van de precariobelasting. Het Rijk heeft besloten de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven af te schaffen per 2022. Uw raad heeft ervoor gekozen om de precariobelasting geleidelijk af te bouwen. Deze afbouw wordt verwerkt in de OZB, voor 2020 een bedrag van € 575.000. Daarnaast vervalt de incidentele korting van € 650.000, zoals die in 2019 gold. Deze maatregelen tezamen zorgen voor een verhoging van de gemiddelde aanslag OZB met 4,9%.

Herwaardering

Voor het belastingjaar 2020 zal de OZB worden gebaseerd op de nieuwe taxatiewaarden per 1 januari 2019. Vanuit het oogpunt van stabiliteit en voorspelbaarheid hebben schommelingen van WOZ-waardes geen invloed op de hoogte van de gemiddelde aanslag OZB. Niet wanneer waardes dalen, maar ook niet als waardes stijgen. Bij de tariefaanpassing voor 2020 zullen wij ervoor zorgen dat *als gevolg van de herwaardering* de tarieven in *procenten* weliswaar lager zijn, maar dat de aanslag OZB in *euro's* gelijk blijft. Wel kan het natuurlijk zo zijn dat bepaalde typen onroerend goed een waardeontwikkeling laten zien die van het gemiddelde afwijkt, hetgeen dan ook tot een hogere of lagere belastingaanslag zal leiden. Vooral voor woningen geldt dat de waardeontwikkeling voor sommige categorieën fors is. Uit de eerste resultaten van de herwaardering zijn flinke schommelingen te zien tussen wijken en typen woningen. De afwijkingen variëren van een stijging van enkele procenten tot waardestijgingen van wel 20% en meer. Juist bij grote waardestijgingen zullen belastingplichtigen meer dan gemiddeld bijdragen aan OZB en rioolheffing. Dat feit brengt naar alle waarschijnlijkheid met zich dat een groter aantal Amersfoorters contact zoekt of bezwaar maakt. Dat effect was in 2019 al duidelijk, toen de waardestijgingen ook fors waren.
Bij de vaststelling van de verordeningen OZB en rioolheffing gaan wij nader in op de uitkomsten van de herwaardering en zullen dan eveneens de nieuwe gemiddelde WOZ-waarde opnemen (verplichte indicator BBV). Vanwege de complexiteit van de markt voor onroerend goed op dit moment is het nog de vraag of de herwaardering voor de begrotingsvaststelling kan worden afgerond.

Samenwerking met inwoners en bedrijven

Wij streven naar een zo goed mogelijke herwaardering, vertrouwen op deze waardering en streven naar een zo beperkt mogelijk aantal bezwaarschriften. Daarom stuurt de afdeling Belastingen jaarlijks een zogenaamde voormelding aan enkele duizenden eigenaren van onroerend goed. Eigenaren krijgen een geprognosticeerde WOZ-waarde, met daarbij een onderbouwing van de totstandkoming van die waarde. Dat alles in een digitale omgeving, die benaderbaar is via de digitale belastingbalie. Met een respons van zo’n 25% worden door de voormelding vooraf eventuele gebreken, verbouwingen etc. onderkend. Niet alleen het aantal bezwaarschriften neemt daardoor relatief af, maar het vertrouwen in een WOZ-waarde waar eigenaren invloed op kunnen hebben, neemt daardoor toe.

Daarnaast is de mogelijkheid om contact op te nemen met de taxateur en met hem of haar te overleggen over de totstandkoming van de WOZ-waarde. Ook wanneer de aanslag/WOZ-beschikking al is opgelegd en de inwoner of het bedrijf hierover vragen heeft, of als hij het niet eens is met de waarde. Dat past in een informelere benadering van geschilsituaties. Immers, een juridisch juiste duiding van een geschil, betekent niet automatisch dat een probleem is opgelost. Zonder afbreuk te doen aan de procedurele rechtvaardigheid, zijn er mogelijkheden om te zorgen voor effectieve geschilbeslechting. Het grote voordeel voor inwoners en bedrijven is dat zij niet per definitie bezwaar moeten maken om tot een oplossing te komen. Zo lossen we samen een probleem op en voorkomt het directe contact dat inwoners en bedrijven de stap naar een zgn. No-cure-no-pay bureau (NCNP) maken. Het aantal bezwaren door NCNP's is fors gestegen, wat voor de gemeente geleid heeft tot hogere kosten.

Om de inwoners en bedrijven helder en bondig inzicht te geven hoe de OZB tot stand komt is er een informatief / illustratief filmpje gepubliceerd op YouTube en de website van gemeente Amersfoort.

Afvalstoffenheffing

Algemeen

De afvalstoffenheffing wordt kostendekkend geheven. Dat wil zeggen dat ook de kwijtschelding, oninbaarverklaringen en een deel van de kosten van straatvegen door worden berekend in de tarieven. Dit beleid van volledige kostendekking zetten wij ook in 2020 voort. De gehanteerde heffingssystematiek met twee tarieven, een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens, blijft bestaan in 2020.

Kostenontwikkelingen

De kosten voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval stijgen met de peilaanpassing en de areaaluitbreiding. Echter, er is een extra toevoeging van kosten voor het milieubrengstation. Gebleken is dat er aldaar veel meer aanbod is van afval, waardoor de kosten zijn gestegen. Deze kosten stijging van 0,2 mln. is verwerkt in de tarieven.

Tabel: PL.01 Kostenbasis afvalstoffenheffing

Afvalverwerking	Begroting 2020
AVU	3.901
ROVA	9.428
Zwerfafval	1.100
Compensabele BTW	2.703
Oninbaar	15
Kwijtschelding	992
Overige kosten	1.019
Opbrengst oud papier en PMD	-1.974
Totaal afvalverwerking	**17.184**
Overige kosten gespecificeerd:	
Diensten van derden	415
Kapitaallasten	25
Lasten voor inning (incl. loonindexering)	188
Directe en indirecte lasten	219
Overhead	172
Totaal overige kosten	**1.019**

Tarieven

De stijging van de kostenbasis leidt tot een verhoging van de afvalstoffenheffing met zes tot negen euro per huishouden. Eenpersoonshuishoudens betalen in 2020 een bedrag van € 216,00 (was € 207,12), meerpersoonshuishoudens € 266,16 (was € 259,92). Beide tarieven zijn verplichte indicatoren voor het BBV.

Geraamde opbrengst afvalstoffenheffing is € 17,181 miljoen, dekkingsgraad is nagenoeg 100%.

Rioolheffing

Algemeen

De rioolheffing wordt geheven voor bekostiging van beheer en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Evenals de afvalstoffenheffing is de rioolheffing kostendekkend. De kosten van kwijtscheldingen, oninbaarverklaringen en het grondwaterbeheer zitten in deze heffing verwerkt, als ook een deel van de kosten voor straatreiniging/zwerfafval.

Kostenontwikkelingen

De kostenbasis is ten opzichte van 2019 gestegen door prijspeil en areaaluitbreiding. Grosso modo komt de rioolheffing in 2020 zo'n 1,8% hoger uit dan in 2019.

Tabel: PL.02 Kostenbasis rioolheffing

Riolering	Begroting 2020
Dotaties aan voorzieningen	5.750
Kwijtschelding	151
Oninbaar	15
Straatreiniging	687
Beheer wegen- en watergangen	807
Compensabele BTW	1.974
Overige kosten	4.128
Totaal riolering	**13.512**
Overige kosten gespecificeerd:	
Diensten derden	1.784
Rova	1.377
Lasten voor inning (incl. loonindexering)	188
Dienstverlening wijkbeheer	430
Directe en indirecte lasten	196
Overhead	153
Totaal overige kosten	**4.128**

Herwaardering

Voor de rioolheffing geldt dat de aanslag is gebaseerd op de WOZ-waarde van het pand. De hoogte van de tarieven is daarom afhankelijk van de uitkomst van de herwaardering. Evenals bij de OZB is de ontwikkeling van de WOZ-waardes niet relevant voor de hoogte van de gemiddelde aanslag. Voor de tarieven en de uitkomst van de herwaardering Wet WOZ verwijzen wij u naar de belastingvoorstellen.

Precariobelasting nutsbedrijven

Het Rijk heeft de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven beperkt. Gemeenten die deze belasting in 2016 al hieven mogen deze nog tot en met 2021 blijven heffen met maximaal het tarief dat gold in 2016. Amersfoort valt binnen deze overgangsregeling. In de kadernota 2018-2022 is besloten de precario voor nutsbedrijven vanaf 2019 in vier gelijke tranches af te bouwen en de vermindering van de precario op te nemen in de OZB. Deze maatregel is verwerkt, zodat de opbrengst voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven met €575.000 is verlaagd en de tarieven daarop zijn aangepast. Het nutsbedrijf zal als gevolg van de verlaagde precario onder toezicht van de ACM de tarieven dienen te verlagen.

Overige belastingen en rechten

De hondenbelasting en de (overige) precariobelasting volgen in 2020 de peilaanpassing, die geraamd is op 2%. Bij vrijwel alle overige heffingen zijn de tarieven gebaseerd op 100% kostendekking. Dit betekent dat daarin in 2020 alle kostenontwikkelingen ten opzichte van 2019 zijn verwerkt. Bij de paspoorten/identiteitskaarten is dit niet het geval, aangezien het Rijk hiervoor maximumtarieven heeft vastgesteld. Ook voor rijbewijzen is door het Rijk een maximumtarief ingesteld. Het tekort op deze leges wordt gedekt uit de algemene middelen.

Lastenontwikkeling burgers

In het volgende overzicht is aangegeven hoe de ontwikkelingen in de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, uitgaande van de hiervoor uiteengezette beleidsvoornemens, bij benadering voor de gemiddelde burger uitwerken. Wij benadrukken dat het hier gaat om het statistische begrip gemiddelde burger in een woning van € 259.000 (gemiddelde WOZ-waarde per 1/1/2018, verplichte indicator BBV). Voor individuele burgers zal de feitelijke lastenontwikkeling anders kunnen zijn dan hieronder vermeld. Dat is afhankelijk van de economische waarde van de woning en van de vraag of hij/zij in aanmerking komt voor kwijtschelding. Verder is de lastenontwikkeling uiteraard afhankelijk van de nieuwe WOZ-waarde van de woning. Met deze kanttekeningen ontstaat het volgende beeld van de gemiddelde lastenontwikkeling in 2020 (percentages wijken af als gevolg van afrondingsverschillen):

Tabel: PL.03 Lastenontwikkeling burgers

(bedragen x € 1,--)

Eenpersoonshuishoudens	Begroting 2019	Begroting 2020	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	58	59	1,7%
Afvalstoffenheffing	207	216	0,9%
Lasten huurders	***265***	***275***	**3,8%**
OZB-eigenarendeel	351	368	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	72	73	1,4%
Lasten eigenaren / bewoners	**688**	**716**	**4,1%**
Meerpersoonshuishoudens	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Ontwikkeling**
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	58	59	1,7%
Afvalstoffenheffing	260	266	1,6%
Lasten huurders	***318***	***325***	**2,2%**
OZB-eigenarendeel	351	368	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	72	73	1,4%
Lasten eigenaren / bewoners	**741**	**766**	**3,4%**

Lastenontwikkeling bedrijven

Hieronder geven wij aan hoe de jaarlijkse gemeentelijke lasten zich in 2020 voor een gemiddeld bedrijf ontwikkelen. Wij zijn daarbij uitgegaan van een gemiddelde waarde van een bedrijfspand van € 655.000 (WOZ-waarde per 1/1/2018).

Tabel: PL.04 Lastenontwikkeling bedrijven

(bedragen x € 1,--)

Bedrijven (cq niet-woningen)	Begroting 2019	Begroting 2020	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	1.790	1.877	4,8%
Rioolheffing-gebruikersdeel	415	422	1,7%
Lasten huurders	**2.205**	**2.299**	**4,3%**
OZB-eigenarendeel	2.190	2.298	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	562	572	1,8%
Lasten eigenaren	**2.752**	**2.870**	**4,3%**

Lasten eigenaren/gebruikers	4.957	5.169	4,3%

Kwijtschelding van belastingen

Net als in voorgaande jaren worden de maximale mogelijkheden tot het verlenen van kwijtschelding benut. Of kwijtschelding wordt verleend hangt af van de betalingscapaciteit van belastingschuldigen. Bij de bepaling daarvan houden wij rekening met 100% van de kosten van levensonderhoud zoals die normatief zijn opgenomen in de landelijke richtlijnen voor het kwijtscheldingsbeleid. Van de mogelijkheid om lagere normen (90% of 95%) te hanteren is bewust geen gebruik gemaakt om zodoende de meest ruimhartige kwijtschelding te kunnen verlenen. Ook ondernemers komen voor kwijtschelding van de privé-aanslag in aanmerking. Aan bijstandsgerechtigden, inwoners die uitsluitend een AOW-uitkering hebben en ondernemers met een BBZ-uitkering wordt in de regel geautomatiseerd kwijtschelding verleend. Deze groep, groot zo'n 3.000 belastingschuldigen, hoeft dus geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. De gemeente handelt daar proactief door met verleende toestemming van belastingschuldigen gegevens te laten toetsen bij het Inlichtingenbureau, een onderdeel van het Bureau ketenregistratie werk en inkomen (BKWI). Kwijtschelding is mogelijk voor de OZB, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (max.1 hond).

Opbouw belastingramingen

Tabel: PL.05 Belastingramingen

	REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Afvalstoffenheffing	15.673	16.067	17.183	17.676	18.328	18.675
Hondenbelasting	655	696	710	710	710	710
OZB	42.229	45.032	47.480	49.160	50.395	51.043
Precariobelasting	2.519	1.880	1.308	733	158	158
Rioolheffing	12.891	13.266	13.512	13.686	13.888	14.061
TOTAAL	73.967	76.940	80.193	81.964	83.478	84.646

Grondbeleid

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Ambitie

Wij realiseren en faciliteren projecten en gebiedsontwikkelingen die passen binnen het gemeentelijk beleid. In dat verband verwerven wij vanuit strategisch oogpunt vastgoed, we beheren het (tijdelijk) en verkopen het, binnen financiële en juridische kaders.

Grondbeleid

Wij willen de stad Amersfoort verder ontwikkelen en verduurzamen in samenwerking en/of samenspraak met de inwoners en ondernemers en andere partijen in de stad. Grondbeleid wordt ingezet om te faciliteren, te regisseren, te verbinden, te verleiden en zo nodig te verwerven.

Gebiedsontwikkelingen zijn zeer uiteenlopend van aard en veranderen in de loop van de tijd. Per ontwikkeling passen we maatwerk toe. Wij benoemen bij de start van een ontwikkeling onze gewenste rol en het instrumentarium dat we willen inzetten. Als gemeentelijke doelstellingen niet gerealiseerd (kunnen) worden door anderen of als we een ontwikkeling op gang willen brengen, zetten we actief grondbeleid in, zoals bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van het stationsgebied. Een actieve rol zal altijd vooraf gegaan worden door een risico- en financiële analyse.

Wij maken gebruik van contractvormen en financieringen die kunnen inspelen op bijzondere initiatieven en/of bijzondere omstandigheden. We onderzoeken de keten van (maatschappelijke) waardecreatie om gebiedsontwikkelingen financieel haalbaar te maken.

Wij zetten tijdelijk gebruik van vastgoed in om initiatieven met een (maatschappelijke) meerwaarde te faciliteren. Tijdelijk gebruik kan daarmee een bijdrage leveren aan de leefbaarheid, economische ontwikkeling, als vliegwiel fungeren of een startruimte voor initiatieven bieden. Als we gemeentelijk vastgoed verkopen, onderzoeken wij eerst of (sociale) woningbouw mogelijk is.

Wij zijn ons bewust van de vele onzekerheden die gebiedsontwikkeling in deze tijd met zich meebrengt en sturen daarom strak op de financiën. Dit doen we met behulp van scenarioanalyses, risicomanagement en stapsgewijze besluitvorming zodat tijdig ingegrepen en bijgestuurd kan worden.

Ontwikkelingen op het gebied van regelgeving

De herziening van de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' over het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van 2019 is voor het grondbeleid van wezenlijk belang. Een aantal richtlijnen is gelijk gebleven: alleen de werkelijk betaalde rente mag worden doorberekend; als richttermijn van een grondexploitatie geldt een maximale looptijd van 10 jaar. Een belangrijke wijziging in dit

besluit is de toevoeging van een nieuwe 'warme grond'. Deze zijn met het oog op gebiedsontwikkeling verworven, maar er is nog geen grondexploitatie vastgesteld. Op basis van de oude regels zouden deze gronden tot de marktwaarde op basis van de huidige bestemming afgeboekt moeten worden, bij de jaarrekening 2019 óf er zou een grondexploitatie vastgesteld moeten worden. De kwalificatie 'warme grond' geldt mogelijk voor de gronden in Vathorst Bovenduijs, als voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;

- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;

- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;

- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;

- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;

Er wordt onderzocht onder welke voorwaarden Vathorst Bovenduist ontwikkeld kan worden. Daarnaast zijn er recente ontwikkelingen omtrent het Programma Aanpas Stikstof (zie Collegebericht aan de raad 2019-113). Mocht blijken dat, bijvoorbeeld als gevolg van het PAS, of vanwege een negatieve uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek, of vanwege een substantieel uitstel van een eventueel project, niet voldaan wordt aan alle voorwaarden, dan moet er een voorziening getroffen worden. De inschatting is, dat deze voorziening tussen de € 4 en € 5 miljoen bedraagt, afhankelijk van de marktwaarde van de huidige bestemming die nog getaxeerd moet worden.

De kosten die gemaakt worden in de planontwikkelingsfase van nieuwe gebieds- en/of vastgoedontwikkelingen (initiële projecten) werden tot en met 2018 gedekt vanuit de Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI). Om voldoende financiële middelen te hebben om deze kosten te dekken, is in 2020 en 2021 een budget beschikbaar van € 1.000.000. Vanaf 2022 is structureel € 1.200.000 beschikbaar in de begroting.

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten verplicht om over winstgevende activiteiten vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen. Tot op heden geven de berekeningen aan, dat de grondexploitaties niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting zijn. Jaarlijks worden de grondexploitaties op de Vpb getoetst.

Ontwikkelingen woningmarkt

De behoefte aan woningen in Amersfoort is en blijft groot. De woningprijzen in de regio Amersfoort zijn afgelopen jaar verder gestegen. Het aantal transacties blijft nog steeds hoog.

De gemeente en de corporaties hebben de ambitie om binnen het woningbouwprogramma de komende jaren circa 2.000 extra sociale huurwoningen voor de doelgroep beschikbaar te krijgen. Bij nieuwe ontwikkelingen bestaat de verplichting min. 35% sociale woningbouw toe te voegen aan het programma. De gemeente is bereid om ontwikkelingen die onrendabel worden door toevoegen van

sociale woningbouw, financieel te ondersteunen. Ook wordt ingezet op meer woningen in de categorie middenhuur, zoals uitgewerkt in het recent vastgestelde Deltaplan Wonen.

Wij zetten in op een inclusief en gevarieerd woningbouwprogramma. Dit wordt onder andere bereikt door transformatie en de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties.

Naast de ontwikkeling van de vraag naar woningen en de stijgende prijsontwikkeling heeft men in de bouw nog steeds te maken met (snel) stijgende bouwkosten vanwege de toenemende (vraag naar) woningbouwproductie en onvoldoende beschikbare capaciteit van menskracht, materiaal en materieel.

De grondprijs voor bouwrijpe grond onder woningen is de resultante van de verkoopprijzen en de bouwkosten van de woning: de residuele grondwaarde. Omdat beide componenten (verkoopprijs en bouwkosten) flink stijgen zal de stijging van de grondprijs naar verwachting komende tijd beperkt blijven in relatie tot de ontwikkeling van de verkoopprijzen van de woningen. Medio november wordt in het kader van de herziening van het MPG een volledige analyse gegeven op te verwachte parameters. Vooralsnog is de verwachting dat deze niet substantieel afwijken ten opzichte van voorgaande herzieningen.

Ontwikkelingen commercieel vastgoed

De ontwikkelingen bij het commerciële vastgoed laten zien dat het nog steeds goed gaat met de markt. De markt in Amersfoort is wel specifiek en wijkt op onderdelen af van de markt in de regio en verschilt tussen de bedrijventerreinen die in ontwikkeling zijn. De bedrijventerreinen met modern-functionele bedrijvigheid, waar onder De Wieken, ontwikkelen zich beter dan de hoogwaardige bedrijventerreinen zoals Vathorst, waar de afzet al een aantal jaar achtergebleven is ten opzichte van de verwachtingen. Ook deze ontwikkelingen worden verder uitgewerkt in de parameternotitie die medio november vastgesteld wordt. De verwachting is dat ook hier er geen substantiële wijzigingen zullen zijn.

Vastgestelde Grondexploitaties

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan worden de financiële kaders van een ontwikkeling vastgelegd in een grondexploitatie. Ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening zijn de lopende grondexploitaties per 1-11-2018 geactualiseerd. De exploitaties zijn getoetst aan de huidige marktsituatie: zowel het prijsniveau als de planningen zijn, waar nodig, bijgesteld.

Een toelichting van deze getallen is opgenomen in het Meerjaren Programma Grondexploitaties 2018 (MPG 2018).

Tabel: PG.01Grondexploitaties

(x €mln.)

	Boekwaarde	Te verwachten

	(gerealiseerde baten -/- lasten per 1-11-2018)	Inkomsten	(na 1-11-2018) Uitgaven	Eindwaarde	NCW Saldi (jaarrek. 2018) prijspeil 1-1-2019	
Bestaand Stedelijk Gebied	-28,3	24,7	10,0	-13,7	-12,3	*winstneming heeft per s*
Wieken/Bloeidaal	-27,6	32,1	15,1	-10,7	-9,6	*na winstneming à € 0,2*
Lichtenberg	-25,0	32,2	7,5	-0,3	-0,3	
WWC De Birkt	**-1,3**	**0,4**	**0,1**	-1,0	**-1,0**	
De Geer	**0,2**	**0,0**	**0,2**	-0,0	**-0,0**	*marginaal tekort*
Engweg	**-0,1**	**0,3**	**0,3**	-0,1	**-0,1**	
Zwembad Liendert	**-0,4**	**3,6**	**3,4**	-0,1	**-0,1**	
negatieve grondexploitaties	**-82,5**	**93,4**	**36,7**	**-25,8**	**-23,3**	
Vathorst Bedrijven	-13,2	32,6	19,5	-0,0	0,0	
Amersfoort Vernieuwt	1,0	0,1	0,7	0,4	0,3	*na winstneming € 1,5 m*
De Schans	-0,6	1,5	0,3	0,5	0,5	*na winstneming à € 0,1*
Neptunusplein	0,3	0,0	0,2	0,1	0,1	*na winstneming à € 0,2*
Laan naar Emiclaer	0,6	0,0	0,2	0,4	0,4	*na winstneming à € 0,5*
Sportfondsenbad	-0,9	3,8	2,5	0,4	0,4	
Kavels over de Laak	-1,3	3,4	0,9	1,1	1,1	
positieve grondexploitaties	**-14,1**	**41,4**	**24,3**	**3,0**	**2,8**	
Totaal grondexploitaties	**-96,6**	**134,7**	**60,9**	**-22,8**	**-20,6**	*na winstneming € 0,2 m*

Risico's en weerstandsvermogen

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn vaak complexe, langjarige trajecten waar veel geld mee gemoeid is. Dergelijke projecten kennen verschillende risico's. Bij de herzieningen van de grondexploitaties worden de risico's gekwantificeerd. Sinds de wijziging van het BBV in 2016 is binnen grondexploitaties maar een beperkte post onvoorzien opgenomen, waardoor het risicoprofiel is gestegen. Slechts een beperkt deel van de risico's kan worden opgevangen. De overige risico's worden meegenomen bij het bepalen van het gemeentebrede benodigde weerstandsvermogen.

Voor het risicomanagement maken wij gebruik van de Risman methodiek. Voor alle grote projecten zijn de risico's nader geïdentificeerd en voorzien van beheersmaatregelen. Hierdoor kan beter gestuurd worden op de projecten. Voor het bepalen van de hoogte van de risico's is gebruik gemaakt van een Monte Carlo-analyse. Het totaalbedrag aan risico's wordt betrokken bij de analyse van het totaal benodigde weerstandsvermogen.

Het effect van de uitspraak dat het Programma Aanpas Stikstof niet gebruikt mag worden, zoals toegelicht in het Collegebericht aan de raad 2019-113 wordt onderzocht en dit is niet meegenomen in de huidige grondexploitaties.

De ontwikkelingen, zoals benoemd onder 'Ontwikkelingen op het gebied van regelgeving' kunnen voor Vathorst Bovenduijst leiden tot een verplichte afboeking. De inschatting is, dat deze

voorziening tussen de € 4 en € 5 miljoen bedraagt, afhankelijk van de marktwaarde van de huidige bestemming die nog getaxeerd moet worden.

Relaties binnen de begroting

Paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen: In deze paragraaf wordt het totale overzicht van risico's voor de gemeente inclusief de risico's van de grondexploitatie weergegeven.

Bedrijfsvoering

Portefeuillehouders

Wethouder Kees Kraanen	**Wethouder Willem-Jan Stegeman**

Onze inzet

In het organisatie ontwikkelplan ‘Werken voor bestuur en stad’ (2014) hebben wij de volgende ambitie voor de gemeentelijke organisatie geformuleerd:

'De samenleving is volop in verandering, onze rol en ons takenpakket passen wij daarop aan.'

We weten wat er leeft in Amersfoort. Voor het bestuur leveren we diensten en ondersteunen wij de inwoners en partners om kansen te grijpen en problemen op te lossen (Werken voor Bestuur en Stad).

Deze ambitie is nog altijd actueel en onze werkzaamheden zetten wij organisatiebreed ook binnen dat kader voort. Dat geldt ook voor de bedrijfsvoering van de organisatie, die aan moet sluiten op deze ambitie. In hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering benoemen wij op hoofdlijnen onze beleidsdoelen en geplande activiteiten op onderstaande drie thema’s.

4. Organisatie ontwikkeling "Werken voor Bestuur en Stad
5. Informatievoorziening
6. Informatiebeheer en archieven

In deze paragraaf verdiepen wij enkele van die onderwerpen of benoemen meer algemene ontwikkelingen in de bedrijfsvoering in de breedte.

Strategische Personeelsplanning
In ons coalitieakkoord hebben wij benoemd dat de relatief hoge gemiddelde leeftijd van de ambtelijke organisatie leidt tot een grote pensioenuitstroom. De krapte op de huidige arbeidsmarkt vraagt erom als aantrekkelijke werkgever te investeren in de vaardigheden en ontwikkeling van eigen medewerkers en het werven van nieuwe talenten. Kennisbehoud en kennisontwikkeling, inzetten op (big)data gestuurd werken, job rotation en meer diversiteit in het personeelsbestand zorgen ervoor dat we beter in staat zijn om de complexe vraagstukken van de stad op integrale wijze aan te pakken.

Naast voornoemde zaken zien we ook dat Amersfoort de laatste jaren steeds verder is gegroeid. Dat zien we ook terug in de opgaven en projecten waaraan we werken; een schaalsprong. Op bepaalde thema’s vraagt de samenleving bovendien een andere rol van de overheid.

Kortom, bij een gelijkblijvend personeelsbeleid ontstaat er een disbalans tussen vraag (opgaven/projecten/diensten) en aanbod (kwaliteit en kwantiteit van de ambtelijke organisatie).

We werken daaraan onder de noemer ‘strategische personeelsplanning’ en herijken ons personeelsbestand zo cyclisch.

De veranderingen in de opgaven van de organisatie, de vervangingsvraag en de arbeidsmarkt maken ook dat er financiële ruimte nodig is om op de vraag te kunnen anticiperen. Dat maakt ook het hebben van een substantiële en breed inzetbare bedrijfsvoeringsreserve noodzakelijk.

Inclusieve organisatie – we gaan voor divers talent
Wij gaan voor divers talent. Wij hebben de overtuiging dat een divers personeelsbestand bijdraagt aan de effectiviteit van onze organisatie. Diverse achtergronden brengen namelijk meervoudige perspectieven en talenten met zich mee. Dat komt de kwaliteit van ons werk ten goede. Daarom is op 2 mei 2017 de 'Visie op gemeente Amersfoort als inclusieve en diverse organisatie' vastgesteld. De komende jaren werken wij binnen deze visie op inclusiviteit langs vier pijlers: Veiligheid, Bewustzijn, Ontmoeting en Zichtbaarheid. Deze pijlers zijn verder uitgewerkt in een aantal hoofddoelen en vertaald naar activiteiten die bij moeten dragen aan de verdere ontwikkeling naar een diverse en inclusieve organisatie.

Integriteit – we zijn een betrouwbare gemeentelijke organisatie
Wij vinden het belangrijk dat wij een betrouwbare gemeentelijke organisatie zijn. Dat vraagt ook wat van de medewerkers in die organisatie. Wij vragen hier onder meer aandacht voor via het thema integriteit. In ons integriteitsbeleid ligt de focus op kunnen komen tot het morele oordelen en het borgen van die gedachtegang in zogenoemde morele beraden.

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
Alle gemeente-ambtenaren krijgen op 1 januari 2020 een nieuwe rechtspositie. Dat betekent de dienstverbanden van de medewerkers veranderen, ook bij de gemeente Amersfoort. Deze verandering is geregeld in de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) en de overeengekomen CAO. Op hoofdlijnen zorgt de WNRA ervoor dat voor ambtenaren dezelfde regels gaan gelden als voor werknemers in het bedrijfsleven.

Interne dienstverlening
In "Werken voor bestuur en stad" is afgesproken dat we gaan werken volgens één intern dienstverleningsconcept. Alle interne dienstverlenende afdelingen hebben in dit kader afspraken gemaakt over met name de afstemming en de prioritering in de organisatie. Maandelijks wordt dit afgestemd met de afdelingsmanagers. Verder wordt gewerkt aan de verdere professionalisering van de interne dienstverleners. We streven er naar de interne dienstverlening voortdurend te verbeteren en efficiënter te maken. De interne klantbenadering en partnerschap staat daarbij voorop.

Facilitaire zaken

Het beheer en de instandhouding van de gemeentelijke overheidsgebouwen voor de huisvesting van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie vraagt voortdurend aandacht. Door de planvorming voor de gemeentelijke huisvesting is het onderhoud van het stadhuis de afgelopen jaren beperkt tot het hoogst noodzakelijke. Nu de nieuwe huisvesting langer op zich laat wachten zullen de komende jaren diverse aanpassingen en maatregelen in de gebouwen nodig zijn teneinde een acceptabel en ARBO verantwoord werkklimaat te houden. De klimaatbeheersing is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Naast uitvoeringsbudgetten zal extra personele capaciteit zal hiervoor nodig zijn. Het concept van flexibel werken en een flexibele huisvesting (tijd- en plaats- onafhankelijk werken) zal de komende jaren verder worden doorgevoerd. Diverse aanpassingen in het gebouw zullen daarvoor nodig zijn. Bovendien zal de planvoorbereiding voor de nieuwe huisvesting van het stadhuis veel extra inspanning vragen.

Informatiebeheer

Binnen het informatiebeheer zijn er de komende jaren twee grote uitdagingen. In de eerste plaats de digitaliseringsslag die gaat plaatsvinden waardoor niet langer fysieke archieven maar alleen digitale archieven zullen worden gevormd. De papierstroom moet binnen afzienbare tijd opdrogen. Maar dan nog zijn er achterstanden die weggewerkt moeten worden. Hiervoor is enige tijd geleden de operatie Schoon Schip opgezet met als doelstelling om de papier (oude) archieven geheel op te ruimen dan wel over te brengen naar Archief Eemland. De Archiefwet verplicht semi-statische

documenten na een periode van 20 jaar over te brengen naar een Archiefbewaarplaats. De Archiefbewaarplaats staat onder toezicht van de gemeentearchivaris.

Doelstelling is dat in 2020 digitaal gearchiveerd gaat worden. Dit heeft ook grote consequenties voor het huidige personeelsbestand die met een geheel nieuwe werkwijze zullen te maken krijgen. Daarnaast betekent het ook dat binnen korte tijd een digitale bewaarplaats moet worden gerealiseerd, het E-depot, zodat digitale documenten duurzaam kunnen worden opgeslagen en geraadpleegd. Op het gebied van het informatiebeheer wordt nauw samengewerkt met Archief Eemland.

Informatievoorziening

Digitale transformatie blijft het belangrijkste thema voor onze informatievoorziening. En waar dat tot voor kort vooral neer kwam op het vertalen van de papieren wereld naar digitale omgevingen, begint er steeds meer een aparte digitale werkelijkheid te ontstaan met bijbehorende kansen en risico's.

Digitalisering heeft veel positieve effecten op de samenleving en kan een grote bijdrage leveren aan het maatschappelijk welzijn. Middelen zijn efficiënter in te zetten, transacties gaan sneller en producten en diensten sluiten beter aan bij wat we willen en nodig hebben. Maar tegelijkertijd zijn er ook negatieve effecten, zoals risico's op het gebied van informatieveiligheid, cybercriminaliteit, privacy en de kloof tussen mensen die wel en niet profiteren van digitalisering.

De gemeente heeft daarin als eerste aanspreekpunt van de overheid een belangrijke rol door integer afwegingen te maken op basis van die risico's. Voor het vertrouwen van burgers en bedrijven is het belangrijk om betrouwbaar en transparant te zijn zodat deze afwegingen voor iedereen inzichtelijk en begrijpelijk zijn.

Openheid over besluitvorming en het beschikbaar stellen van data maakt het mogelijk om mee te kunnen doen, mee te beslissen en mee te praten en daarmee het draagvlak in de samenleving vergroten. De invoering van de aanstaande Wet Open Overheid (WOO) zal daaraan een grote bijdrage leveren. Door proactief informatie open te stellen in plaats van op verzoek wordt het voor burgers en bedrijven makkelijker om inzicht te krijgen in gemeentelijke processen.

Werken in samenwerkingsverbanden is noodzakelijk, maar niet altijd vanzelfsprekend. Het samen organiseren van informatievoorziening is efficiënter, goedkoper en slimmer omdat we van elkaar leren en schaalvoordelen genereren. Bij nieuwe ontwikkelingen haken we daarom bewust aan bij ontwikkelingen als Samen Organiseren en Common Ground van de Vereniging Nederlandse Gemeenten zodat we ideeën opdoen, ontwikkelkracht combineren waar mogelijk en bijdragen aan harmonisatie van gemeentelijke werkprocessen.

Op het gebied van onze bedrijfsvoering maken we meer ruimte voor vernieuwing en verbetering en besteden we minder tijd aan beheren, natuurlijk altijd met oog voor veiligheid en continuïteit van gemeentelijke dienstverlening. We doen dit door werk in regie te zetten wat verantwoord is en samen te organiseren waar het kan. Maar ook door onze werkprocessen te digitaliseren, bestaande infrastructuren te vernieuwen zodat minder beheer nodig is en we blijvend aan de huidige en toekomstige eisen voldoen.

De dynamiek van eerder genoemde digitale transformatie vraagt om een grotere wendbaarheid, veranderkracht en digitale vaardigheid van onze organisatie. Het organiseren van kennisuitwisseling en -ontwikkeling krijgt dan ook nadrukkelijk een plek in de organisatie van ons werk. Verder vergroten we de zelfredzaamheid van medewerkers, onder andere door de inzet van selfservice voorzieningen.

Door verdergaande digitalisering, onze informatiehuishouding op orde te hebben, stabiliteit en betrouwbaarheid te bieden geeft informatievoorziening meerwaarde aan de gemeentelijke dienstverlening.

Compliance en governance

De inhoudelijke ambities op dit thema zijn terug te vinden in met name hoofdstuk 4 Bestuur en Dienstverlening. Wij benoemen dit hier, nu de dekking van de kosten op dit thema zijn geregeld in hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering.

Bijlagen

Geprognosticeerde balans

Conform de BBV-richtlijnen zijn we verplicht om in de begroting een meerjarige balans voor de komende vier begrotingsjaren op te nemen. Deze geprognosticeerde balans staat hieronder opgenomen.

Tabel: BG.01 Geprognosticeerde balans

MEERJAREN BALANS	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
ACTIVA						
Vaste activa	508.628	538.258	550.820	554.640	558.569	550.394
Voorraad (o.a.grondbedrijf)	110.910	123.050	111.960	81.755	64.864	62.354
Liquide middelen	43	43	43	43	43	43
Vlottende activa	86.338	58.196	58.197	58.198	58.198	58.198
TOTAAL ACTIVA	**705.919**	**719.547**	**721.020**	**694.636**	**681.674**	**670.989**
PASSIVA						
Reserves (eigen vermogen)	212.081	180.541	153.836	135.549	126.790	120.154
Voorzieningen	43.384	50.300	55.083	59.364	63.925	68.666
Langlopende schulden	293.764	322.380	291.461	260.507	229.515	200.038
Vlottende passiva	156.690	166.326	220.640	239.216	261.444	282.131
TOTAAL PASSIVA	**705.919**	**719.547**	**721.020**	**694.636**	**681.674**	**670.989**

Subsidies

De gemeente Amersfoort verstrekt subsidies met als wettelijk kader de Algemene subsidieverordening Amersfoort 2019 (ASV) en de nadere subsidieregelingen. We verstrekken begrotingssubsidies, projectsubsidies en incidentele subsidies. De begrotingssubsidies zijn weergeven in onderstaand overzicht.

Subsidiestaat van de begrotingssubsidies
Begrotingssubsidies worden verstrekt op basis van de in de gemeentebegroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de geraamde omvang van deze subsidies voor 2020:

Tabel: BS.01: Maximale begrotingssubsidie

Naam instelling	Begroting 2020 (x €1.000)
Programma 2.1 Sociaal Domein	
Anonieme Alcoholisten	1,6
Cliëntenraad Wsw	4,7
Speeltuinvereniging Wagenspeelplaats	7,3
Speeltuinvereniging Vriendenkring	8,5
Speeltuinvereniging Rivierenwijk	9,0
Speeltuinvereniging Het Soesterkwartier	9,0
GSVA	9,0
Speeltuinvereniging Het Kruiskampkwartier	9,1
Cliëntenraad Werk en Inkomen	22,3
Stichting Facilitering Pact Sam-Sam	22,5
Stichting Prago	28,1
Stichting Scouting Platform Amersfoort	28,2
Speel-O-theek Eemland	29,3
SRO	35,2
Stichting Timon	36,5
Slachtofferhulp Nederland	37,7
Stichting Gezamenlijke Sociale Banken Amersfoort	48,1
Stichting Cliënten Contact Eemland	66,2
Voedsel Focus Amersfoort	85,7
Jeugdfonds Cultuur Utrecht	111,4
Artikel 1 Midden Nederland	119,3
Stadsboerderij de Vosheuvel	136,8
Beweging 3.0	137,1
SRO: Natuurboerderij De Brinkhorst	163,7
GGZ Centraal	211,4
Leger des Heils	248,3
Stichting Leergeld Amersfoort	251,9
Amfors (re-integratie)	360,3

Jeugdfonds Sport Utrecht	546,3
Stadsring 51	2.118,3
Stichting Arkin	2.587,0
Stichting Kwintes	4.481,4
Stichting Wijkteams	12.972,7
RWA (WSW) (Rijkssubsidie)	16.694,2
Subtotaal Programma 2.1	**41.638,1**
Programma 3.1 Economie	
Stichting Toeristische Informatieverstrekking Amersfoort	273,0
Subtotaal Programma 3.1	**273,0**
Programma 3.2 Onderwijs en Jeugd	
Scholen in de Kunst	13,2
Stichting Wijkteams	247,2
Subtotaal Programma 3.2	**260,3**
Programma 3.3 Sport	
ASF	10,6
Subtotaal Programma 3.3	**10,6**
Programma 3.4 Cultuur	
Stichting Sint Nicolaas in Vathorst	1,0
Oranjevereniging Hooglanderveen	1,2
Stichting Oranjecomité Hoogland	1,4
Regionale Omroepvereniging De Golfbreker	9,4
Amersfoortse Contact Commissie	11,0
Stichting Mediagroep Eemland, Vallei en Amersfoort	92,2
Holland Opera	133,0
Stichting Evenementen & Congressen	192,0
Scholen in de Kunst uitvoering subsidieregeling amateurkunst	233,9
Stichting Poppodium Fluor	600,3
Theater De Lieve Vrouw	927,3
Amersfoort in C	2.637,1
Flint theater evenementen en congressen	2.831,9
Scholen in de Kunst	3.691,0
De Bibliotheek Eemland	4.171,0
Subtotaal Programma 3.4	**15.533,7**
Programma 4.1 Bestuur en dienstverlening	
Stichting Nationaal Monument Kamp Amersfoort	3,7
Stichting Kwintes	45,3
Subtotaal Programma 4.1	**49,0**
Totaal	**57.764,8**

Aan bovenstaande cijfers kunnen door instellingen geen rechten worden ontleend.

Subsidieregeling #indebuurt van ca. 9,07 miljoen is niet in dit overzicht opgenomen omdat deze voor 5 jaar incidenteel wordt toegekend aan de instelling InDeBuurt033.

Aan bovenstaande cijfers kunnen door instellingen geen rechten worden ontleend.

Subsidieregeling #indebuurt van ca. 9,07 miljoen is niet in dit overzicht opgenomen omdat deze voor 5 jaar incidenteel wordt toegekend aan de instelling InDeBuurt033.

Overzicht subsidieregelingen en plafonds

De volgende subsidieregelingen en bijbehorende subsidieplafonds zijn voor 2020 van toepassing:

Tabel: BSP.01 Subsidieregelingen en subsidieplafonds

Nr.	Naam regeling	Doelgroep	Subsidieplafond
1.	Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008	Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen.	Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008
2.	Subsidieregeling deskundigheids-bevordering vrijwilligers 2013	Organisaties op het hele maatschappelijke terrein, uitgezonderd religieuze instellingen waarvan het doel het stimuleren van het geloof is en politieke partijen, die (ook) met vrijwilligers werken.	Subsidieplafond 2020: € 12.200 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers 2013
3.	Subsidieregeling uitvoeringsprogramma jeugd en onderwijs	rechtspersonen	Subsidieplafond 2020: pm De beschikkingen van het Rijk voor 2020 zijn nog niet ontvangen. Zodra wij de benodigde informatie hebben ontvangen, stellen wij het subsidieplafond vast. Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs
4.	Subsidieregeling Sport en bewegen 2020	Amersfoortse sportverenigingen, belangenorganisaties, stichtingen en inwonersinitiatieven.	Subsidieplafond 2020: € 615.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling sport en bewegen 2020
5.	Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014	In Amersfoort gevestigde verenigingen of instellingen die ingeschreven staan bij de KvK en die lid zijn van een bij NOC*NSF aangesloten sportbond.	Subsidieplafond 2020: € 147.200 (inclusief uitvoeringskosten SRO)

			Voor de verdeelregels zie: Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014
6.	Subsidieregeling Buurtbudget 2014	Bewonersorganisaties die rechtspersoon zijn en die voldoen aan de gestelde eisen.	Subsidieplafond 2020: € 399.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Buurtbudget 2014
7.	Subsidieregeling meerjarige subsidies cultureel klimaat 2017-2020	Rechtspersonen zonder winstoogmerk voor de organisatie van beeldende kunst en vormgeving, podiumkunst, culturele festivals, evenementen.	Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling meerjarige subsidie cultureel klimaat 2017-2020
8.	Projectsubsidies Amateurkunst	Rechtspersonen die voldoen aan de gestelde eisen.	Subsidieplafond 2020: € 51.900 (wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst) Voor verdeelregels zie: Regeling projectsubsidies amateurkunst
9.	Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunst verenigingen 2013	Rechtspersonen met als voornaamste doel de beoefening van amateurkunst in verenigingsverband.	Subsidieplafond 2020: € 180.700 (wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst) Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunstverenigingen 2013
10.	Huursuppletieregeling voor amateurkunst- verenigingen 2013	Amersfoortse amateurkunst-verenigingen.	Subsidieplafond 2020: € 15.700 Voor verdeelregels zie: Huursuppletieregeling voor amateurkunstverenigingen 2013
11.	Subsidieregeling Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn	Zorginstellingen, welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen, verenigingen en stichtingen, bewoners(initiatieven) en commerciële rechtspersonen, die het uitvoeren van activiteiten op het gebied van zorg en welzijn tot doel hebben.	Subsidieplafond: € 675.000 Voor verdeelregels zie: subsidieregeling Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn
12.	Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende panden, Amersfoort 2013	Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen die eigenaar zijn van een monument of	Subsidieplafond 2020: € 75.300

		beeldbepalend gebouw in Amersfoort.	Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende panden, Amersfoort 2013
13.	Subsidieregeling Toekomstfonds duurzame ontwikkeling	Bedrijven, instellingen en bewonersinitiatieven.	Subsidieplafond 2020: € 250.000 Voor verdeelregels zie: subsidieregeling Toekomstfonds duurzame ontwikkeling
14.	Subsidieregeling volwasseneneducatie 2020-2023	Organisaties die educatie aanbieden aan volwassenen.	Subsidieplafond 2020: pm. De rijksmiddelen voor 2020 zijn nog niet vastgesteld. Na ontvangst hiervan zullen wij het subsidieplafond 2020 vaststellen. Voor de subsidieregeling zie besluitenlijst college van september/oktober 2019.
15.	Subsidieregeling #InDeBuurt	Rechtspersoon (zonder winstoogmerk) die kennis heeft van de formele en informele netwerken in Amersfoort en minimaal 3 jaar ervaring met het aanbieden van de gevraagde activiteiten.	Subsidieplafond 2020: € 1.746.700 Voor verdeelregels zie: subsidieregeling #In de buurt
16.	Subsidieregeling Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt	Bedrijven en onderwijsinstellingen uit de regio Amersfoort.	Subsidieplafond 2020: € 250.000 Voor verdeelregels zie: subsidieregeling Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt
17.	Projectsubsidies Journalistiek	Zelfstandig werkende journalisten, publieke media instellingen, mediabedrijven en studenten journalistiek (hbo, wo) kunnen subsidie aanvragen	Subsidieplafond 2020: € 46.700 Voor verdeelregels zie: subsidieregeling projectsubsidies journalistiek
18.	Projectsubsidies professionele kunst en cultuur	De regeling is bedoeld voor rechtspersonen, waaronder verenigingen en stichtingen en natuurlijke personen.	Subsidieplafond 2020: € 270.000 Voor verdeelregels zie: subsidieregeling projectsubsidies professionele kunst en cultuur

Geplande investeringen

Hieronder presenteren we een overzicht van de voorgenomen investeringen voor de komende jaren.

Tabel: BM.01 Geplande investeringen

		Kapitaallasten				
Programma	Jaar	Investering	2020	2021	2022	2023
De duurzame en groeiende stad:						
Stedelijk beheer en milieu (incl. duurzaamheid)*						
bruggen stadskern	2020	930	0	28	27	27
geluidsreducerend asfalt 2020	2020	475	0	17	16	16
verharding schothorst zuid en noord 2020	2020	2.457	0	85	85	84
verharding randenbroek 2020	2020	790	0	27	27	27
verharding hoogland 2020	2020	107	0	4	4	4
verharding vermeerkwartier	2020	560	0	19	19	19
verharding valleipoort	2020	190	0	7	7	7
verharding soesterkwartier	2020	490	0	17	17	17
besch zielhorst en randenbroek 2020	2020	541	0	19	19	19
vervanging masten 2020	2020	199	0	6	6	6
vervanging armaturen 2020	2020	1.892	0	97	97	96
herstelprogr kademuren en bruggen 2020	2020	305	0	11	11	10
cba bewegwijzering	2020	210	0	23	23	23
cba grafdelfmachine	2020	150	15	16	16	16
vervangingsinvesteringen or 2021	2021	9.144	0	0	318	316
cba uitbreiding wachtruimte	2021	436	0	0	15	15
cba transportmiddelen	2021	125	0	0	14	14
cba oven en filter	2022	120	0	0	0	25
cba 2e fase masterplan	2022	3.872	0	0	0	135
vervangingsinvestering or 2022	2022	10.000	0	0	0	348
vervangingsinvesteringen or 2023	2023	10.000	0	0	0	0
Totaal Stedelijk beheer en milieu		**42.992**	**15**	**376**	**720**	**1.222**
Ruimtelijke ontwikkeling						
amhc toplaagvervanging veld 4	2020	213	1	24	24	23
kleedkamers kvva	2020	119	0	6	6	6
kleedkamers bsc quick	2020	108	0	5	5	5
kleedkamers vv hoogland	2020	299	0	15	15	15
toplaag kunstgras hoogland	2020	290	0	32	31	31
toplaag kunstgras amhc	2020	217	0	24	24	23
toplaag kunstgras cjvv veld 4	2020	290	0	32	32	31

onderhoud olv-toren	2020	1.037	0	36	36	36
kantplank/schoonlooproost.16 kunstgrasvd	2020	216	0	24	23	23
toplaag kunstgras mia veld 1 en 2	2021	290	0	0	32	32
trekkenwand flint	2021	816	0	0	62	62
toplaag veld 5 vv hooglanderveen	2021	285	0	0	31	31
kunstgrasvelden amhc	2022	440	0	0	0	48
kunstgrasvelden afc quick	2022	570	0	0	0	63
kunstgrasveld vv hoogland	2022	285	0	0	0	31
herhuisvesting hc eemvallei	2022	3.000	0	0	0	104
kunstgrasveld amsvorde - veld 3	2023	290	0	0	0	0
kunstgrasveld cjvv - veld 2	2023	290	0	0	0	0
kunstgrasveld cjvv - veld 3	2023	290	0	0	0	0
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling		**9.344**	**1**	**197**	**321**	**564**
Mobiliteit						
verder projecten 2020	2020	1.524	0	76	75	75
verv verkeersregelinstall 2020	2020	546	0	59	59	58
fietsplan 2020	2020	1.000	0	50	49	49
verv verkeersregelinstall 2021	2021	546	0	0	60	59
fietsplan 2021	2021	1.000	0	0	50	49
fietsplan 2023	2023	1.500	0	0	0	0
Totaal Mobiliteit		**6.116**	**0**	**185**	**293**	**290**
Totaal Duurzame en groeiende stad		**58.453**	**16**	**758**	**1.334**	**2.077**
De inclusieve en veilige stad						
Sociaal domein						
Geen investeringen						
Veiligheid en handhaving						
Geen investeringen						
Totaal inclusieve en veilige stad		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
De lerende, werkende en dynamische stad:						
Onderwijs en Jeugd						
grond laak2	2022	550	0	0	0	5
Totaal onderwijs en jeugd		**550**	**0**	**0**	**0**	**5**
Sport						
Geen investeringen						
Totaal Sport		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lerende, werkende en dynamische stad		**550**	**0**	**0**	**0**	**5**
Bestuur en dienstverlening:						
Bestuur en dienstverlening						
Geen investeringen						
Totaal Bestuur en Dienstverlening		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Financiën en belastingen:						

Financiën en belastingen						
Geen investeringen						
Totaal Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bedrijfsvoering:						
Bedrijfsvoering						
autonome groei 2020	2020	155	0	53	53	52
externe toegangsfaciliteit	2020	170	0	44	44	43
ka-servers ict 2020	2020	155	0	53	53	52
overige software systemen 2020	2020	604	0	207	205	203
inventaris algemene ruimten 2020	2020	152	0	17	17	16
autonome groei 2021	2021	155	0	0	53	53
ka-servers 2021	2021	155	0	0	53	53
uitwijkvoorziening 2021	2021	222	0	0	58	57
tablets 2021	2021	1.591	0	0	546	541
website/cms 2021	2021	254	0	0	53	53
overige centric suites 2021	2021	723	0	0	248	246
inventaris algemene ruimten 2021	2021	152	0	0	17	17
autonome groei 2022	2022	152	0	0	0	52
ka servers 2022	2022	152	0	0	0	52
inventaris algemene ruimten 2022	2022	150	0	0	0	16
fietsplan 2022	2022	1.500	0	0	0	75
servicemanagementpakket 2023	2023	127	0	0	0	1
netwerk backbone 2023	2023	1.617	0	0	0	7
inventaris algemene ruimten 2023	2023	150	0	0	0	0
autonome groei 2023	2023	152	0	0	0	0
ka servers 2023	2023	152	0	0	0	0
scanappatuur 2023	2023	152	0	0	0	0
facilitair informatie systeem 2023	2023	225	0	0	0	0
zaaksysteem 2023	2023	1.000	0	0	0	0
basisregistratie 2023	2023	400	0	0	0	0
overige software systemen 2023	2023	300	0	0	0	0
Totaal bedrijfsvoering		**10.718**	**0**	**374**	**1.398**	**1.588**
Totaal investeringen 2020-2023		**69.720**	**16**	**1.132**	**2.732**	**3.671**

Uitgebreid overzicht reserves en voorzieningen

Tabel: BR.01 Staat van reserves

Omschrijving	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
A. Reserve ter afdekking van risico's							
Bedrijfsvoeringsreserve	4.397	600	0	4.997	200	-278	4.920
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	253	0	-226	27	0	0	27
Calamiteiten budgetsubsidiëring	1.036	68	0	1.104	0	-1.000	104
Participatiebudget	1.109	0	-1.056	53	0	-52	1
Rekeningsaldo	28.665	0	-28.665	0	0	0	0
Saldireserve	76.970	22.594	-22.652	76.912	1.750	-16.403	62.259
Totaal A. Reserve ter afdekking van risico's	**112.430**	**23.262**	**-52.599**	**83.093**	**1.950**	**-17.733**	**67.310**
B. Reserves in verband met meerjarig beleid							
Maatschappelijke opvang	2.912	858	-520	3.250	0	0	3.250
Reserve Duurzame Stad	0	0	0	0	2.963	0	2.963
Reserve Sociaal Domein	18.183	0	-12.366	5.817	0	-1.818	3.999
Reserve Woningbouw	9.807	474	-3.600	6.681	1.650	-2.100	6.231
Ruimtelijke investeringen (RRI)	2.061	0	-1.132	929	0	-50	879
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.289	0	0	2.289	0	-2.100	189
Wijkse voorzieningen Vathorst	897	267	0	1.163	272	-900	535
Totaal B. Reserves in verband met meerjarig beleid	**36.148**	**1.599**	**-17.618**	**20.130**	**4.885**	**-6.968**	**18.046**
C. Reserves voor beleidsprioriteiten							
Armandomuseum	228	10	-90	149	7	0	155
Binnenstedelijke ontwikkelingen	2.051	0	-186	1.865	0	0	1.865
Evenementen	399	315	-464	250	50	0	300
Knooppunt Hoevelaken	5.213	1.059	0	6.272	911	0	7.183
Reserve ontwikkeling langs Eem en Spoor	0	0	0	0	2.500	0	2.500
Reserve stedelijke voorzieningen	2.297	6.950	0	9.247	0	-1.000	8.247
Reserve verhoogde asielinstroom	766	0	-427	339	0	0	339
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76	0	-76	0
Totaal C. Reserves voor beleidsprioriteiten	**11.031**	**8.334**	**-1.167**	**18.197**	**3.468**	**-1.076**	**20.590**
D. Egalisatiereserves							
Reserve sport en bewegen	964	0	-68	896	0	-600	296
Totaal D. Egalisatiereserves	**964**	**0**	**-68**	**896**	**0**	**-600**	**296**
E. Financieel-technische reserves							
Banenplan	113	0	-113	0	0	0	0
Ombuigingsreserve	572	0	-350	222	0	-222	0

Openbaar vervoer (RIS)	363	0	-108	255	0	-150	105
Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein	1.926	575	0	2.500	0	0	2.500
Reserve kapitaallasten riolering	0	5.497	0	5.497	0	-179	5.318
Reserve regionale participatiegelden	0	993	0	993	0	0	993
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	463	200	-150	513	0	-463	50
Reserve VERDER	10.005	3.700	-1.500	12.205	1.500	-1.500	12.205
Reserve vervangingsinvesteringen	16.689	567	-2.139	15.117	895	-5.059	10.953
Reserve voorziening onderhoud:							
- Groot onderhoud CBA	97	180	0	277	180	0	458
- Onderhoud De Dissel	291	0	-291	0	0	0	0
- Onderhoud gebouwen brandweer	1.477	96	-513	1.060	0	0	1.060
- Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268	0	0	1.268
- Onderhoud stadhuisplein	6.912	1.161	-1.100	6.973	1.161	-3.900	4.234
- Reserve onderhoud monumentale panden	1.462	0	0	1.462	0	0	1.462
Subtotaal Reserve voorziening onderhoud:	*11.507*	*1.437*	*-1.904*	*11.040*	*1.341*	*-3.900*	*8.481*
Uitvoering bodembescherming en sv	9.870	2.185	-2.172	9.883	785	-3.680	6.988
Totaal E. Financieel-technische reserves	**51.508**	**15.154**	**-8.437**	**58.225**	**4.521**	**-15.152**	**47.594**
TOTAAL	**212.081**	**48.349**	**-79.889**	**180.541**	**14.824**	**-41.529**	**153.836**

Omschrijving	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
A. Reserve ter afdekking van risico's							
Bedrijfsvoeringsreserve	4.920	0	-150	4.770	0	-150	4.620
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	27	0	0	27	0	0	27
Calamiteiten budgetsubsidiëring	104	0	0	104	0	0	104
Participatiebudget	1	0	0	1	0	0	1
Rekeningsaldo	0	0	0	0	0	0	0
Saldireserve	62.259	70	-17.111	45.218	7.354	-18.196	34.376
Totaal A. Reserve ter afdekking van risico's	**67.310**	**70**	**-17.261**	**50.119**	**7.354**	**-18.346**	**39.127**
B. Reserves in verband met meerjarig beleid							
Maatschappelijke opvang	3.250	0	0	3.250	0	0	3.250
Reserve Duurzame Stad	2.963	2.500	0	5.463	2.500	0	7.963
Reserve Sociaal Domein	3.999	0	-500	3.499	0	0	3.499
Reserve Woningbouw	6.231	1.700	-2.000	5.931	1.700	-1.200	6.431
Ruimtelijke investeringen (RRI)	879	0	-50	829	0	-50	779
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	189	0	0	189	0	0	189
Wijkse voorzieningen Vathorst	535	272	0	807	272	0	1.079
Totaal B. Reserves in verband met meerjarig beleid	**18.046**	**4.472**	**-2.550**	**19.968**	**4.472**	**-1.250**	**23.190**

C. Reserves voor beleidsprioriteiten							
Armandomuseum	155	3	0	158	0	0	158
Binnenstedelijke ontwikkelingen	1.865	0	0	1.865	0	0	1.865
Evenementen	300	50	0	350	50	0	400
Knooppunt Hoevelaken	7.183	952	0	8.136	952	0	9.088
Reserve ontwikkeling langs Eem en Spoor	2.500	0	0	2.500	0	0	2.500
Reserve stedelijke voorzieningen	8.247	0	-55	8.192	0	-55	8.137
Reserve verhoogde asielinstroom	339	0	0	339	0	0	339
Verkoop gerestaureerde woningen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal C. Reserves voor beleidsprioriteiten	**20.590**	**1.005**	**-55**	**21.540**	**1.002**	**-55**	**22.487**
D. Egalisatiereserves							
Reserve sport en bewegen	296	0	0	296	0	0	296
Totaal D. Egalisatiereserves	**296**	**0**	**0**	**296**	**0**	**0**	**296**
E. Financieel-technische reserves							
Banenplan	0	0	0	0	0	0	0
Ombuigingsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Openbaar vervoer (RIS)	105	0	0	105	0	0	105
Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein	2.500	0	0	2.500	0	-250	2.250
Reserve kapitaallasten riolering	5.318	0	-177	5.141	0	-176	4.965
Reserve regionale participatiegelden	993	0	0	993	0	0	993
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	50	0	0	50	0	0	50
Reserve VERDER	12.205	0	0	12.205	0	0	12.205
Reserve vervangingsinvesteringen	10.953	687	-1.819	9.821	1.084	-2.435	8.471
Reserve voorziening onderhoud:							
- Groot onderhoud CBA	458	180	0	638	180	0	818
- Onderhoud De Dissel	0	0	0	0	0	0	0
- Onderhoud gebouwen brandweer	1.060	0	0	1.060	0	0	1.060
- Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268	0	0	1.268
- Onderhoud stadhuisplein	4.234	1.161	-1.000	4.394	1.161	-1.000	4.555
- Reserve onderhoud monumentale panden	1.462	0	0	1.462	0	0	1.462
Subtotaal Reserve voorziening onderhoud:	*8.481*	*1.341*	*-1.000*	*8.822*	*1.341*	*-1.000*	*9.163*
Uitvoering bodembescherming en sv	6.988	0	-3.000	3.988	0	-500	3.488
Totaal E. Financieel-technische reserves	**47.594**	**2.028**	**-5.996**	**43.626**	**2.425**	**-4.361**	**41.690**
TOTAAL	**153.836**	**7.576**	**-25.862**	**135.549**	**15.254**	**-24.013**	**126.790**

Omschrijving	Saldo begin 2023	Erbij 2023	Eraf 2023	Saldo begin 2024
A. Reserve ter afdekking van risico's				

Bedrijfsvoeringsreserve	4.620	0	0	4.620
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	27	0	0	27
Calamiteiten budgetsubsidiëring	104	0	0	104
Participatiebudget	1	0	0	1
Rekeningsaldo	0	0	0	0
Saldireserve	34.376	6.300	-16.577	24.099
Totaal A. Reserve ter afdekking van risico's	**39.127**	**6.300**	**-16.577**	**28.850**
B. Reserves in verband met meerjarig beleid				
Maatschappelijke opvang	3.250	0	0	3.250
Reserve Duurzame Stad	7.963	2.500	0	10.463
Reserve Sociaal Domein	3.499	0	0	3.499
Reserve Woningbouw	6.431	1.700	-1.200	6.931
Ruimtelijke investeringen (RRI)	779	0	-50	729
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	189	0	0	189
Wijkse voorzieningen Vathorst	1.079	272	0	1.351
Totaal B. Reserves in verband met meerjarig beleid	**23.190**	**4.472**	**-1.250**	**26.412**
C. Reserves voor beleidsprioriteiten				
Armandomuseum	158	0	0	158
Binnenstedelijke ontwikkelingen	1.865	0	0	1.865
Evenementen	400	50	0	450
Knooppunt Hoevelaken	9.088	952	0	10.040
Reserve ontwikkeling langs Eem en Spoor	2.500	0	0	2.500
Reserve stedelijke voorzieningen	8.137	0	-55	8.082
Reserve verhoogde asielinstroom	339	0	0	339
Verkoop gerestaureerde woningen	0	0	0	0
Totaal C. Reserves voor beleidsprioriteiten	**22.487**	**1.002**	**-55**	**23.435**
D. Egalisatiereserves				
Reserve sport en bewegen	296	0	0	296
Totaal D. Egalisatiereserves	**296**	**0**	**0**	**296**
E. Financieel-technische reserves				
Banenplan	0	0	0	0
Ombuigingsreserve	0	0	0	0
Openbaar vervoer (RIS)	105	0	0	105
Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein	2.250	0	-250	2.000
Reserve kapitaallasten riolering	4.965	0	-175	4.790
Reserve regionale participatiegelden	993	0	0	993
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	50	0	0	50

Reserve VERDER	12.205	0	0	12.205
Reserve vervangingsinvesteringen	8.471	1.084	-1.029	8.526
Reserve voorziening onderhoud:				
- Groot onderhoud CBA	818	180	0	998
- Onderhoud De Dissel	0	0	0	0
- Onderhoud gebouwen brandweer	1.060	0	0	1.060
- Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268
- Onderhoud stadhuisplein	4.555	1.161	-1.000	4.716
- Reserve onderhoud monumentale panden	1.462	0	0	1.462
Subtotaal Reserve voorziening onderhoud:	*9.163*	*1.341*	*-1.000*	*9.504*
Uitvoering bodembescherming en sv	3.488	0	-500	2.988
Totaal E. Financieel-technische reserves	**41.690**	**2.425**	**-2.954**	**41.161**
TOTAAL	**126.790**	**14.199**	**-20.835**	**120.154**

In de cijfers 2019 in bovenstaande tabel zijn alle door de Raad vastgestelde wijzigingen in 2019 verwerkt.

Tabel: BV.01 Staat van voorzieningen

	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
A Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie							
Onderhoud MFA's	2.062	695	188	2.569	746	232	3.083
Integraal beheerplan OR 2019-2028	0	6.018	0	6.018	4.024	0	10.042
Onderhoud Gemeentelijke eigendommen	0	330	0	330	162	0	492
Totaal Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie	**2.062**	**7.043**	**188**	**8.917**	**4.931**	**232**	**13.617**
B Voorziening Middelen derden							
Afkoopsommen onderhoud graven	2.173	300	300	2.173	300	300	2.173
Groot onderhoud openbare ruimte riool	14.966	5.750	5.660	15.056	5.750	5.660	15.146
Totaal Voorziening Middelen derden	**17.139**	**6.050**	**5.960**	**17.229**	**6.050**	**5.960**	**17.319**
C Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's							
Pensioenen wethouders	7.726	100	0	7.826	100	0	7.926
Wachtgelden wethouders	342	90	218	214	0	106	107
Eindafrekening Sociaal Domein	1.243	0	0	1.243	0	0	1.243
Bovenformatieven Servicebureau Gem (SBG)	71	0	0	71	0	0	71
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000

Totaal Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's	**24.182**	**190**	**218**	**24.154**	**100**	**106**	**24.147**
TOTAAL	**43.383**	**13.283**	**6.366**	**50.300**	**11.081**	**6.298**	**55.083**

	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
A Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie							
Onderhoud MFA's	3.083	746	823	3.006	746	544	3.208
Integraal beheerplan OR 2019-2028	10.042	4.024	0	14.065	4.024	0	18.089
Onderhoud Gemeenschappelijke eigendommen	492	162	0	654	162	0	816
Totaal Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie	**13.617**	**4.931**	**823**	**17.725**	**4.931**	**544**	**22.113**
B Voorziening Middelen derden							
Afkoopsommen onderhoud graven	2.173	300	300	2.173	300	300	2.173
Groot onderhoud openbare ruimte riool	15.146	5.750	5.660	15.236	5.750	5.660	15.326
Totaal Voorziening Middelen derden	**17.319**	**6.050**	**5.960**	**17.409**	**6.050**	**5.960**	**17.499**
C Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's							
Pensioenen wethouders	7.926	100	0	8.026	100	0	8.126
Wachtgelden wethouders	107	0	17	90	0	16	74
Eindafrekening Sociaal Domein	1.243	0	0	1.243	0	0	1.243
Bovenformatieven Servicebureau Gem (SBG)	71	0	0	71	0	0	71
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000
Totaal Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's	**24.147**	**100**	**17**	**24.230**	**100**	**16**	**24.314**
TOTAAL	**55.083**	**11.081**	**6.800**	**59.364**	**11.081**	**6.520**	**63.925**

	Saldo begin 2023	Erbij 2023	Eraf 2023	Saldo begin 2024
A Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie				
Onderhoud MFA's	3.208	746	381	3.573
Integraal beheerplan OR 2019-2028	18.089	4.024	0	22.113
Onderhoud Gemeenschappelijke eigendommen	816	162	0	978
Totaal Voorziening in verband met Onderhoudsegalisatie	**22.113**	**4.931**	**381**	**26.663**
B Voorziening Middelen derden				
Afkoopsommen onderhoud graven	2.173	300	300	2.173
Groot onderhoud openbare ruimte riool	15.326	5.750	5.660	15.416
Totaal Voorziening Middelen derden	**17.499**	**6.050**	**5.960**	**17.589**

C Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's				
Pensioenen wethouders	8.126	100	0	8.226
Wachtgelden wethouders	74	0	0	74
Eindafrekening Sociaal Domein	1.243	0	0	1.243
Bovenformatieven Servicebureau Gem (SBG)	71	0	0	71
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000
Totaal Voorziening voor Verplichtingen, verliezen en risico's	**24.314**	**100**	**0**	**24.414**
TOTAAL	**63.925**	**11.081**	**6.341**	**68.666**

Toelichting Reserves en Voorzieningen

Toelichting op reserves en voorziening

A. Reserves ter afdekking van risico's

Saldireserve
Het doel is het fungeren als buffer voor mogelijke tekorten bij de begrotingsuitvoering en als overloop voor overschotten van de begroting en enig jaar om incidentele lasten in een ander jaar te kunnen dekken.

Bedrijfsvoeringreserve
Het doel van deze reserve is het opvangen van extra bedrijfsvoeringslasten van de gemeentelijke organisatie (exclusief afdeling CBA), zoals voor ziektevervanging, eigen risicodragerschap werkloosheid en ziekte, tijdelijke vacaturevervulling, opvang van piekbelastingen etc.

Bedrijfsvoeringsreserve Crematorium en begraafplaatsen Amersfoort (CBA)
Het doel is het beschikbaar houden van exploitatieoverschotten van CBA voor de bedrijfsvoering van CBA, zodat eventuele exploitatietekorten kunnen worden afgedekt via resultaatbestemming.

Reserve calamiteiten budgetsubsidiëring
Doel van de reserve is afdekking van calamiteiten bij instellingen met budgetsubsidiëring. Als aan bepaalde criteria is voldaan kan een instelling (buiten het sociaal domein) bij eventuele calamiteiten op deze reserve een beroep doen.

Reserve Participatiebudget
De middelen in de reserve Participatiebudget worden aangewend om de budgetten voor re-integratie de eerste jaren na 2015 te handhaven, in het kader van de continuering van het re-integratiebeleid 2015.

Reserve rekening van baten en lasten
Bij deze reserve wordt de jaarmutatie exclusief Sociaal Domein geboekt.

B. Reserves i.v.m. meerjarig beleid

Reserve Wijkse voorzieningen Vathorst
Deze reserve is oorspronkelijk gevormd ter dekking van (incidentele) gemeentelijke kosten samenhangend met de realisering van wijkse voorzieningen in Vathorst.

Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI)

De reserve is gevormd als instrument voor de ruimtelijke ontwikkelingsstrategie.

Reserve Maatschappelijke opvang
De reserve wordt ingezet voor de realisatie van fysieke voorzieningen voor de maatschappelijke opvang en voor het verstrekken van incidentele subsidies voor de maatschappelijke opvang.

Reserve Sociaal programma Amersfoort Vernieuwt
Het doel van de reserve is het waarborgen / stimuleren van de sociale cohesie in de wijken, waarin de implementatie van de fysieke projecten voor Amersfoort Vernieuwt plaatsvond.

Reserve Woningbouw
Het doel van deze reserve is om bij te dragen aan het realiseren van de opgave voor woningbouw van de gemeente Amersfoort.

Reserve Sociaal Domein
Deze reserve dient ter dekking van risico's sociaal domein, kosten inzake financieel vangnet (aanvulling op het minimabeleid), betalingen aan Stichting sociaal fonds, ter voorkoming van wachtlijsten, voor transformatie en innovatie.

Reserve Duurzame Stad

Gemeenten spelen een sleutelrol in de uitvoering van het Klimaatakkoord. Op dit moment is er nog grote onduidelijkheid over de uitvoering en impact van het klimaatakkoord en de (on)mogelijkheden die er op de gemeente afkomen. Daarom wordt 'Reserve Duurzame Stad' gevormd om resterende middelen uit losse jaarschijven beschikbaar te kunnen houden voor het Programma Duurzame stad.

C. Reserves voor beleidsprioriteiten

Reserve stedelijke voorzieningen (RSV)
De reserve dient ter dekking van grootstedelijke investeringen, voortvloeiende uit het stadperspectief. Deze reserve is in het leven geroepen ter dekking van grootschalige investeringen. De RSV bestaat uit de compartimenten groen, bereikbaarheid en overig.

Reserve knooppunt Hoevelaken
De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van de Amersfoortse wensen in de Planstudie Hoevelaken. Op 23 april 2013 heeft de raad de dekking van de Planstudie Hoevelaken (BOK2) voor een bedrag van € 10 miljoen vastgesteld.

Reserve verkoop gerestaureerde woningen

De reserve wordt gebruikt ter dekking van uitvoeringskosten voortvloeiend uit de nota Monumentenzorg.

Reserve Armandomuseum
Het doel van deze reserve is het ook in de toekomst toegankelijk houden van de kerncollectie van de gemeente Amersfoort voor het publiek.

Reserve binnenstedelijke ontwikkelingen
Deze reserve is een gemeentelijk fonds, waarmee snel en flexibel kan worden ingespeeld op de gewenste ontwikkelingen op het gebied van stimuleren van binnenstedelijke ontwikkelingen, zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst met de provincie Utrecht.

Reserve verhoogde Asielinstroom
Via de Decentralisatie uitkering Verhoogde Asielinstroom, zoals tussen gemeenten en Rijk overeengekomen in het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom van 28 april 2016, heeft de gemeente voor de (gerealiseerde) verhoogde instroom van statushouders in 2016 en 2017 inkomsten ontvangen. Met deze gelden is de gemeente Amersfoort in staat om de extra en bijzondere uitgaven, die met deze instroom samenhangen te kunnen opvangen.

Reserve evenementen
Doel is eenmalige landelijke culturele- en/of sportevenementen naar de gemeente Amersfoort te halen.

Ontwikkeling langs Eem en Spoor

Incidenteel beschikbaar gestelde middelen te reserveren voor toekomstige grote uitgaven in het kader van de ontwikkeling van het gebied Eem & Spoor.

D. Egalisatiereserves

Reserve sport en bewegen
De reserve bestaat uit 2 delen, een deel om de verplichtingen van de oude 1/3 regeling te kunnen uitkeren nadat verantwoording is ontvangen en verwerkt. Deze regeling liep tot 1-1-2017. En een deel om de toezeggingen vanuit de regeling sport en bewegen vanaf 1-1-2017 na verantwoording uit te keren.

E. Financieel-technische reserves

Reserve uitvoering bodembescherming en stedelijke vernieuwing
Doel van deze reserve is het gereserveerd houden van de middelen die wij de komende jaren ontvangen voor de uitvoering van de Wet Bodembescherming en voor stedelijke vernieuwing.

Reserve Banenplan
Deze reserve is gevormd voor de besteding van het positieve liquidatiesaldo van Stichting Banenplan conform het goedgekeurde plan van aanpak door het College van Burgemeesters en Wethouders (zie collegebesluit 4664314).

Reserve regionale participatiegelden

Met het instellen van deze reserve wordt één reserve gevormd voor meerjarige projecten in de (arbeidsmarkt)regio op het gebied van re-integratie en participatie. Het doel van deze reserve is om de voor dit doel ontvangen regionale middelen meerjarig te kunnen inzetten voor mensen binnen de doelgroep. De prioriteiten worden met de regio samen vastgesteld.

Reserve kapitaallasten riolering

Deze (nieuwe) reserve wordt aangehouden om toekomstige kapitaallasten van rioleringsinvesteringen te dekken totdat een nieuwe voorziening voor toekomstige vervangingsinvesteringen is gevormd. Deze voorziening kan pas bij intreden van het nieuwe GRP (verwacht 2021) ingesteld worden.

Reserve Openbaar vervoer (RIS)
Het voor het openbaar vervoer beschikbaar houden van (het niet uitgegeven deel) de ontvangen rijksbijdrage (doeluitkering) openbaar vervoer.

Reserve VERDER
De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van de bijdrage aan Programma VERDER. In 2006 is Amersfoort (inclusief bijdrage vanuit Eemland) een verplichting aangegaan van € 22,2 miljoen als bijdrage aan Programma VERDER. Dit programma is opgezet voor regionale bereikbaarheidsprojecten voor in totaal € 500 miljoen, waarvan ruim € 116 miljoen voor projecten in de gemeente Amersfoort beschikbaar is.

Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein
De incidentele overschotten vanuit de post 'Budget renovatie/nieuwbouw Stadhuis' worden vanaf 2017 gestort in de reserve Dekking kapitaallasten Stadhuisplein.

Na renovatie/nieuwbouw van het Stadhuis zal jaarlijks een bedrag vanuit deze reserve gebruikt worden voor de (gedeeltelijke) dekking van de afschrijvingslasten.

Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen algemeen
Het doel van deze reserve is het creëren van een gesloten systeem van kapitaallasten voor vervangingsinvesteringen in de volgende aandachtsgebieden: openbare ruimte, maatschappelijk vastgoed en ICT.

Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling
De subsidieregeling Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling wordt ingezet om een extra impuls te geven aan de duurzame ontwikkeling van de stad op de thema's: energie, voedsel, mobiliteit, materialen en groen. Veel innovatieve projecten kennen een doorlooptijd die langer is dan 1 kalenderjaar. Door deze reserve in te stellen is het mogelijk geworden om projecten meerjarig te ondersteunen. Bij kadernota 2020 is besloten tot instelling van de reserve Duurzame stad. Een groot deel van de middelen uit de reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling (€ 463.000) worden bij begroting 2020 toegevoegd aan de nieuwe reserve duurzame stad. Bij jaarrekening 2019 wordt voorgesteld om de reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling op te heffen. Het dan nog eventueel aanwezige saldo wordt toegevoegd aan de reserve Duurzame Stad.

Reserve voorziening onderhoud
Deze reserve is gevormd aangezien een aantal onderhoudsvoorzieningen op grond van uitspraken van de commissie BBV niet meer mogelijk zijn. We hebben bedragen uit die voorzieningen overgeheveld naar de reserve 'voorziening onderhoud'.

Het betreft hier de voormalige voorzieningen:

- Groot onderhoud CBA;
- Onderhoud stadhuis;
- Deel Onderhoud Openbare Ruimte
- Onderhoud monumentale panden

Bij de jaarrekening 2015 is besloten om de middelen opgebouwd uit verkopen van vastgoed te behouden voor het toekomstig onderhoud van te behouden vastgoed, waaronder monumentale panden.

Reserve onderhoud monumentale panden
Bij de jaarrekening 2015 is besloten om de middelen opgebouwd uit verkopen van vastgoed te behouden voor het toekomstig onderhoud van de behouden vastgoed, waaronder monumentale panden.

Ombuigingsreserve
Het reserveren van financiële middelen voor frictie- en implementatiekosten als gevolg van bezuinigingen en de doorontwikkeling van de organisatie.

Voorzieningen

Het onderscheid tussen reserves en voorzieningen is vooral van belang omdat voorzieningen te beschouwen zijn als vreemd vermogen en reserves als eigen vermogen. Aan voorzieningen kleven verplichtingen. De gemeente heeft daarom weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording zijn hiervoor bepalend. De feitelijke situatie ten aanzien van de voorzieningen is dat wij, waar deze noodzakelijk zijn, voorzieningen hebben die de

benodigde omvang hebben. Dit betekent dat alle voorzienbare en kwantificeerbare risico's en verplichtingen zijn afgedekt.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Integraal beheerplan Openbare ruimte 2019-2028
Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud van voorzieningen in de openbare ruimte.

Onderhoud MFA's
Egalisatie onderhoudskosten MFA's. Namelijk Icoon, De Laak, De Bron, Eemhuis, De Dissel, Zonneparel en het CNME.

Onderhoud Gemeentelijke eigendommen
Egalisatie onderhoudskosten gemeentelijke eigendommen. Namelijk Flint en de brandweerkazernes

Middelen Derden

Voorziening Groot onderhoud openbare ruimte Riolering
Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud voor riolering. Het onderdeel riolering is opgenomen bij de categorie voorzieningen middelen derden, om daarmee de opbrengsten rioolheffing beschikbaar te houden voor de het gemeentelijke rioleringsplan opgenomen investeringen.

Voorziening afkoopsommen onderhoud graven
Het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van onderhoud aan graven door CBA.

Verplichtingen, Verliezen , Risico's

Pensioenen wethouders
Dit betreft een voorziening voor pensioenverplichtingen voor wethouders.

Wachtgelden wethouders
Betreft een voorziening voor wachtgeldverplichtingen.

Voorziening bovenformatieven (SBG)
Het doel van deze voorziening is het afdekken van de salariskosten van enkele voormalige SBG-medewerkers die boven formatief zijn. De kosten lopen door tot en met 2019. Bij jaarrekening 2019 zal deze voorziening worden opgeheven.

Voorziening grondexploitatie Vathorst (PPS)
De gemeente staat garant voor de nakoming van de verplichting van Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. ten behoeve van de extra kapitaalstorting in OBV welke in de toekomst voldaan moet worden. Voor de grootte van deze extra kapitaalstorting is een voorziening gevormd.

Voorziening grondexploitatie Podium (PPS)
De gemeente staat garant voor de nakoming van de verplichting van Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V., die voor 50% participeert in VOF Podium. VOF Podium draagt zorg voor de ontwikkeling van kantorenpark Podium. De voorziening ziet op het aandeel van deze BV in het mogelijke verlies van VOF Podium.

Eindafrekening Sociaal Domein

De voorziening eindafrekening Sociaal Domein wordt ingezet voor mogelijke afrekening met aanbieders over eerdere jaren. De voorziening blijft gehandhaafd gedurende de periode dat aanbieders conform het wettelijke betalingstermijn van max. 5 jaar, na levering van zorg, de kosten in rekening mogen brengen. En zolang het digitale berichtenverkeer en de facturatie niet op orde is.

Taakvelden

Als gevolg van de wijzigingen van het BBV zijn gemeenten verplicht om een zogeheten 'Taakvelden' overzicht bij de begroting te voegen. In deze taakvelden is te zien hoe de baten en lasten verdeeld zijn over de door het Rijk voorgeschreven taakvelden. Deze taakvelden lopen door onze eigen programma's heen. Een één op één aansluiting is derhalve niet te maken. Uiteraard komen de herkenbare posten uit de taakvelden overeen met de posten zoals die in onze programmabegroting staan. Onderstaand het overzicht van de baten en lasten verdeeld over de voorgeschreven taakvelden.

Tabel:BT.01 Taakvelden

TAAKVELDEN		REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
LASTEN							
0.1	Bestuur	-7.613	-6.981	-7.347	-7.255	-7.279	-7.243
0.10	Mutaties reserves	-42.940	-10.271	-14.824	-7.576	-15.254	-14.199
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-28.665	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	-5.479	-5.581	-5.110	-5.477	-5.476	-5.475
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-3.361	-2.616	-2.240	-2.244	-2.429	-2.429
0.4	Overhead	-37.210	-58.064	-62.672	-59.640	-59.141	-58.209
0.5	Treasury	-5.424	-1.858	-3.979	-3.299	-2.256	-1.744
0.61	OZB woningen	-1.077	-1.191	-1.408	-1.423	-1.434	-1.444
0.62	OZB niet-woningen	-868	-1.046	-1.084	-1.109	-1.121	-1.133
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	-9	0	0	0	0	0
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	-35	-1.598	-546	-535	-22	-369
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-67	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-9.360	-10.032	-10.563	-10.730	-10.823	-10.955
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2.823	-3.202	-3.764	-3.889	-3.917	-3.956
2.1	Verkeer en vervoer	-11.094	-18.819	-20.988	-20.021	-20.587	-21.073
2.2	Parkeren	-2.502	-3.112	-3.389	-3.368	-3.397	-3.436
2.4	Economische havens en waterwegen	-880	-300	-303	-315	-328	-343
2.5	Openbaar vervoer	-659	-531	-563	-626	-941	-614
3.1	Economische ontwikkeling	-1.371	-2.015	-3.207	-1.734	-1.733	-1.225
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-14.726	-12.552	-8.926	-5.759	-5.980	-6.355
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1.306	-962	-994	-1.002	-1.001	-1.001
3.4	Economische promotie	0	-144	-148	-150	-150	-150
4.1	Openbaar basisonderwijs	-1.573	-2.236	-1.536	-1.533	-1.533	-1.532
4.2	Onderwijshuisvesting	-12.167	-13.935	-16.074	-16.545	-16.916	-17.419

4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-10.687	-10.801	-13.881	-15.493	-14.149	-12.917
5.1	Sportbeleid en activering	-2.631	-6.433	-6.168	-6.109	-5.809	-5.809
5.2	Sportaccommodaties	-7.714	-7.165	-10.056	-9.630	-9.589	-9.737
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-14.620	-17.261	-16.280	-15.448	-15.075	-14.984
5.4	Musea	-5.196	-4.968	-5.028	-5.047	-5.047	-5.046
5.5	Cultureel erfgoed	-309	-320	-332	-337	-336	-336
5.6	Media	-4.107	-4.261	-4.419	-4.420	-4.420	-4.420
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-10.315	-15.576	-15.709	-15.355	-14.499	-14.709
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-13.909	-14.004	-14.396	-14.175	-14.232	-14.300
6.2	Wijkteams	-13.806	-13.706	-14.425	-14.517	-14.640	-14.814
6.3	Inkomensregelingen	-64.983	-67.389	-65.585	-66.612	-66.812	-66.912
6.4	Begeleide participatie	-23.973	-24.715	-23.953	-23.330	-22.874	-22.161
6.5	Arbeidsparticipatie	-4.376	-4.440	-4.588	-3.910	-4.012	-4.107
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-7.271	-7.443	-8.419	-8.447	-8.339	-8.339
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-20.147	-26.467	-29.006	-25.157	-25.241	-25.746
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-27.371	-19.040	-31.812	-31.791	-31.121	-31.121
6.81	Ge-escaleerde zorg 18+	-41.942	-45.891	-47.797	-48.114	-48.156	-48.270
6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	-17.545	-15.945	-5.285	-5.273	-5.273	-5.273
7.1	Volksgezondheid	-6.809	-6.419	-7.094	-7.184	-7.054	-7.143
7.2	Riolering	-3.509	-9.354	-9.537	-9.659	-9.814	-9.948
7.3	Afval	-10.583	-12.242	-13.342	-14.100	-14.619	-14.889
7.4	Milieubeheer	-5.412	-8.882	-11.937	-10.749	-5.286	-5.315
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-4.411	-4.326	-4.527	-4.570	-4.572	-4.669
8.1	Ruimtelijke ordening	-2.567	-5.967	-6.069	-6.297	-3.291	-3.332
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-29.880	-9.620	-25.007	-38.728	-24.209	-6.489
8.3	Wonen en bouwen	-7.320	-7.193	-7.065	-6.963	-6.346	-6.282
TOTAAL LASTEN		**-552.603**	**-526.876**	**-571.382**	**-565.646**	**-546.531**	**-527.372**

TAAKVELDEN		REKENING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
BATEN							
0.1	Bestuur	582	440	483	483	483	483
0.10	Mutaties reserves	47.629	30.424	41.529	25.862	24.013	20.835
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	3.120	2.443	2.479	2.479	2.479	2.479
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.624	974	722	722	722	722
0.4	Overhead	0	14.776	15.390	15.438	14.707	14.661
0.5	Treasury	6.776	6.101	6.238	5.648	4.623	4.177

0.61	OZB woningen	23.007	24.630	26.103	27.009	27.674	28.023
0.62	OZB niet-woningen	19.502	20.656	21.654	22.427	22.997	23.296
0.63	Parkeerbelasting	2.891	2.740	2.781	2.781	2.781	2.781
0.64	Belastingen overig	3.521	2.956	2.399	1.824	1.249	1.249
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	274.188	285.215	298.528	296.376	293.284	293.807
0.8	Overige baten en lasten	368	703	785	785	785	785
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10	7	7	7	7	7
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.164	1.325	1.578	1.578	1.581	1.579
2.1	Verkeer en vervoer	3.988	1.355	1.337	1.611	1.611	1.611
2.2	Parkeren	456	292	296	296	296	296
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	112	59	60	60	60	60
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	15.018	12.552	8.926	5.759	5.980	6.355
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	412	500	507	507	507	507
3.4	Economische promotie	0	0	0	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	2	0	10	10	10	10
4.2	Onderwijshuisvesting	1.888	1.639	2.308	2.308	2.308	2.308
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.454	5.631	6.884	6.884	6.884	6.884
5.1	Sportbeleid en activering	5	0	21	21	21	21
5.2	Sportaccommodaties	4.571	1.555	3.486	3.486	3.486	3.486
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.981	4.451	3.975	3.975	3.975	3.975
5.4	Musea	209	176	174	174	275	275
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6	Media	0	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	175	0	30	30	30	30
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	471	448	460	399	399	399
6.2	Wijkteams	14	0	36	36	36	36
6.3	Inkomensregelingen	50.143	52.167	50.767	51.267	51.467	51.567
6.4	Begeleide participatie	37	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	997	529	816	47	47	47
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	624	868	905	905	905	905
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.213	90	162	163	168	176
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	9	0	38	38	38	38
6.81	Ge-escaleerde zorg 18+	2.070	1.706	1.770	1.770	1.770	1.770
6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	147	0	42	42	42	42

7.1	Volksgezondheid	70	0	52	52	52	52
7.2	Riolering	13.064	13.266	13.512	13.686	13.888	14.061
7.3	Afval	16.698	17.227	18.511	19.328	19.980	20.326
7.4	Milieubeheer	68	39	39	39	39	39
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	5.134	5.343	5.729	5.767	5.789	5.872
8.1	Ruimtelijke ordening	523	61	1.182	1.182	1.182	1.182
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	31.481	9.518	24.481	38.202	23.683	5.963
8.3	Wonen en bouwen	6.184	4.017	4.188	4.182	4.217	4.193
TOTAAL BATEN		**552.603**	**526.876**	**571.382**	**565.646**	**546.531**	**527.372**

Verklarende woordenlijst

- ABC-scholen — Bundeling van de krachten van scholen, organisaties voor kinderopvang/buitenschoolse opvang, peuterspeelzalen en het wijkwelzijnswerk (waaronder kinder-, meiden- en tienerwerk)
- ACM — Autoriteit Consument en Markt
- AD2020 — Amersfoort Digitaal 2020
- Agile — Agile staat letterlijk voor wendbaar, lenig en flexibel. Agile organiseren is een manier van denken, werken en organiseren. Het stelt organisaties in staat om snel en effectief in te spelen op veranderingen.
- ASF — Amersfoortse Sport Federatie
- ASV — Algemene subsidieverordening
- AV — Amersfoort Vernieuwt
- AVU — Afvalverwijdering Utrecht
- BAG — Basisregistraties Adressen en Gebouwen
- B&W — Burgemeester en wethouders
- BBV — Besluit, Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
- Bbz-uitkering — Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
- BCF — BTW compensatiefonds
- BIO — Baseline Informatieveiligheid
- BKWI — Bureau ketenregistratie werk en inkomen
- BOA — Buitengewoon opsporingsambtenaar
- BRP — Basisregistratie Personen
- BUIG — Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
- BVC — Boomveiligheidscontrole
- BVH — Basisvoorziening Handhaving
- BZK — Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- CAO — Collectieve arbeidsovereenkomst
- CBA — Crematorium en Begraafplaats Amersfoort
- CBS — Centraal Bureau voor de Statistiek

- Circulaire economie — Een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen maximaliseert en waardevernietiging minimaliseert
- CISO — Concern Information Security Officer
- CNME — Centrum voor Natuur- en Milieu educatie
- CO2 — Koolstofdioxide (broeikasgas)
- CPB — Centraal Planbureau
- CSG — Centrum voor Seksueel Geweld
- C.V. — Coöperatieve Vereniging
- CROW — Kwaliteitscatalogus openbare ruimte
- DUO — Dienst Uitvoering Onderwijs
- DSO — Digitaal Stelsel Omgevingswet
- DVO — Dienstverleningsovereenkomst
- ECB — Europese Centrale Bank
- EBU — Economic Board Utrecht, het samenwerkingsverband van het Utrechtse bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen
- EMU — Economische en Monetaire Unie
- EZK — Economische Zaken en Klimaat
- FG — Functionaris Gegevensbescherming
- Wet FIDO — Wet financiering decentrale overheden
- FIWARE Lab — In dit lab kunnen developers gratis gebruikmaken van datacenter-faciliteiten en de standaard bouwstenen
- Fte — fulltime-equivalent/ werktijdfactor
- G40 — Netwerk van 40 (middel)grote steden
- GFT — Groente, Fruit en Tuinafval
- GGD — Gemeentelijke gezondheidsdienst
- GGD-rU — GGD regio Utrecht
- GGI-veilig — Gemeentelijke Gemeenschappelijk Infrastructuur Veilig
- GGZ — Geestelijke gezondheidszorg
- GHOR — Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio

- GR Gemeenschappelijke Regeling
- GRP Gemeentelijk Rioleringsplan
- GT Gemeentelijke Telecommunicatie
- HOF Wet Houdbare Overheids Financiën
- (H)OV (Hoogwaardig) openbaar vervoer
- ICT Informatie- en Communicatie Technologie
- IHP Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
- IVN Instituut voor natuureducatie
- JGZ Jeugdgezondheidszorg
- KANS KlimaatAdaptatie Nederlandse (middelgrote) steden
- KCC Klant Contact Centrum
- KCS Klant Contact Services
- KPI's Kritieke prestatie-indicatoren
- KWh Kilowattuur
- m2 Vierkante meter
- m3 Kubieke meter
- MaaS Mobility as a Service
- MBO Middelbaar beroepsonderwijs
- MDA++ Multidisciplinaire Aanpak
- MFA Multifunctionele accomodaties
- MKB Midden-en Kleinbedrijf
- MJP-OR Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
- MOA Museum Oud Amelisweerd
- MPG Milieuprestatie Gebouwen
- NCNP No-cure-no-pay bureau
- NS Nederlandse Spoorwegen
- NSVV Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde
- OBV Ontwikkelingsbedrijf Vathorst

- OCW Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- o/g opgenomen gelden
- OGGZ Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
- OLV Onze Lieve Vrouwe
- OM Openbaar Ministerie
- OMNV Ondersteuning met noodzakelijk verblijf
- OOV Openbare orde en veiligheid
- O&S Onderzoek en Statistiek
- OV Openbaar vervoer
- OZB Onroerendezaakbelasting
- PDB Plastic, Drankkartons en blik
- PMD Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen en Drinkpakken
- PO Primair onderwijs
- POH Praktijkondersteuner huisarts
- REA Regionale Economische Agenda
- RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- RES Regionale Energiestrategie
- RIB Raadsinformatiebrief
- RIEC Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
- RIONED Stichting RIONED stimuleert de zorg voor de riolering en water in de stad in Nederland
- RIS Reserve Openbaar Vervoer
- RMC Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten
- ROCOV Reizigers Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer
- ROM Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
- RRI Reserve Ruimtelijke Investeringen
- RSV Reserve stedelijke voorzieningen
- RUD Regionale uitvoeringsdienst
- RWA Regionaal Sociaal Werkvoorzieningschap Amersfoort en omgeving

- SAVE Samen Veilig Midden-Nederland, Utrecht
- SBG Service Bureau Gemeenten
- SBI Sociale Basis Infrastructuur
- SD Sociaal domein
- SW Sociale werkvoorziening
- u/g uitgeleend geld
- U10 Netwerk van 10 gemeenten in de provincie Utrecht: De Bilt, Bunnik, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Vianen, Woerden en Zeist
- UVVB Utrechts Verkeer en Vervoerberaad
- UWV Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
- VERDER Samenwerking van gemeenten, provincie en het rijk om de bereikbaarheid van de regio Midden-Nederland te verbeteren
- V(S)O-Pro Voortgezet (speciaal) onderwijs (vso), praktijkonderwijs (pro)
- VNG Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- VNO/NCW Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO) en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
- VPB Vennootschapsbelasting
- VRU Veiligheidsregio Utrecht
- VSV Voortijdig schoolverlaten
- VTH Vergunningen, toezicht en handhaving
- VVE Voor- en vroegschoolse educatie
- VWS Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Wabo Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- WKO Warmte- en Koudeopslag
- Wlz Wet langdurige zorg
- Wmo Wet maatschappelijke ondersteuning
- WOZ Waardering onroerende zaken
- Wsw Wet sociale werkvoorziening
- Zvw Zorgverzekeringswet

BBV indicatoren

De indicatoren die vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht dienen de worden opgenomen in de begroting zijn hieronder weergegeven.

De cijfers zijn rechtstreeks afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Op deze website is ook te zien welke gerealiseerde waarden zijn gemeten voor Nederland en voor bijvoorbeeld gemeenten met een inwonertal van 100.000 tot 300.000.

NB De indicatoren zoals hieronder weergegeven staan op alfabetische volgorde en dus NIET op volgorde van programma.

% functiemenging

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
56,8	56,5	55,9	56,6	55,4	56,2

Bron: Lisa

Toelichting: De functiemengingsindex geeft de verhouding weer tussen banen en woningen en varieert van 0 (alleen wonen) tot 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als bedrijven. De indicator geeft ook iets weer van een balans tussen wonen en werken.

% inwoners met een WMO maatwerkarrangement

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
			5,8	6	6,1

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator betreft het aantal WMO cliënten met maatwerkarrangementen in het tweede halfjaar van genoemde jaren per 100 inwoners. We zien momenteel in Amersfoort een stijging van het aantal inwoners dat WMO voorzieningen gebruikt.

Het betreft halfjaar cijfers. Het meest recente cijfer is een voorlopig cijfer. Cijfers van voorgaande jaren waren ook voorlopig en zijn door na-ijlende verantwoording achteraf gaan dalen. Administratief zijn dossiers gecorrigeerd op basis van het werkelijke zorggebruik. Hierdoor kunnen definitieve cijfers van voorgaande jaren verschillen van eerder gerapporteerde (voorlopige) cijfers. Het reële risico van de stijging door het abonnementstarief is in het streefcijfer meegenomen. Ook de 'autonome groei' van 3,5% uit het KPMG rapport is hierin verdisconteerd.
. Hier staat het p

% jongeren met jeugdhulp

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
		8,5	9,3	9,9	10,4

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator is gebaseerd op de Amersfoortse jongeren tot en met 17 jaar die jeugdhulp ontvingen in het eerste halfjaar van 2018. Hieronder rekent het CBS zowel jeugdhulp met als zonder verblijf. Onder gemeenten met 100.000-300.000 inwoners was dit aandeel in het tweede halfjaar van genoemde jaren.
Het aandeel jeugdzorg per gemeente kan komende jaren ook wijzigen door aangekondigde veranderingen in het woonplaatsbeginsel op grond waarvan wordt bepaald aan welke gemeente de geleverde jeugdzorg wordt toebedeeld. Deze administratieve herverdeling leidt dan tot een minder zuivere trendlijn over het gebruik van jeugdzorg.
Landelijk zien we een toename van het gebruik van zorg.

% niet-wekelijkse sporters

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
			42,9		

Bron: GGD

Toelichting: Percentage van de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

% voortijdig schoolverlaters

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1,9	1,8	1,9	1,6	1,8

Bron: DUO

Toelichting: Voortijdig schoolverzuim proberen we te voorkomen. Amersfoort heeft positief resultaat in vergelijking met andere grote gemeenten waar het gemiddelde 2.3% is in het schooljaar 2017-2018.

% werkloze jongeren

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
1,19	1,51	1,73			

Bron: Verwey Jonker Instituut

Toelichting: % werkloze jongeren in de leeftijd van 16-22 jaar op basis van Verwey Jonker Instituut. Bij grote gemeenten was het realisatiecijfer in 2015 ook 1,73%.
Het cijfer zegt overigens weinig, omdat ze gebaseerd zijn op WW-registraties bij het UWV. De meeste werkloze jongeren hebben geen recht op een WW-uitkering en staan daardoor niet geregistreerd.
Het cijfer wordt ook niet meer geactualiseerd.
We streven naar een sluitende aanpak voor jongeren van 16-27 waarbij we werkloosheid onder jeugd willen beperken.
De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Aandeel Jongeren met Jeugdbescherming

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
		0,8	0,8	0,9	1

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator geeft het aandeel jongeren tot en met 17 jaar weer die gebruik hebben gemaakt van Jeugdbescherming (zoals voogdij en ondertoezichtstelling). Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners is dit aandeel gemiddeld 1,2%.

Aandeel jongeren met Jeugdreclassering

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
		0,4	0,4	0,4	0,4

Bron: CBS

Toelichting: Jongeren (12-22) met jeugdreclassering in % van alle jongeren van 12 tot en met 22 jaar. Het betreft gegevens van het tweede halfjaar van 2017, 2018 etc. Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners is dit aandeel gemiddeld 0,4%.

Aandeel kinderen in uitkeringsgezinnen

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
4,97	4,99	5,14			

Bron: Verwey Jonker Instituut

Toelichting: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen was volgens Verwey Jonker in Amersfoort in 2015 5.14% tegenover 7.8% bij grote gemeenten (100.000-300.000 inwoners). De inzet van de Gemeente Amersfoort is gericht op participatie van kinderen in armoede.

Aantal banen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
846	837	810	797	796	820

Bron: Lisa, bewerking O&S

Toelichting: Amersfoort streeft naar een balans tussen wonen en werken. We meten het vanaf 2016 via de landelijk verplicht gestelde indicator aantal banen (vanaf 1 uur per week) per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Deze indicator laat ons zien of de economische ontwikkeling de bevolkingsontwikkeling voldoende bijhoudt. Streefcijfers: ‘meer dan 800 banen per 1000 inwoner van 15-65 jaar’. Toelichting: Bij een gezonde balans tussen wonen en werken, is er getalsmatig naast elke werkende Amersfoorter ook een baan. Van de inwoners van 15-65 jaar is rond de 80% werkzaam (de zogenaamde arbeidsparticipatie). Als het aantal werkenden circa 0,8 per inwoner van 15-65 jaar is, dan streven we naar minimaal 800 banen per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Zie ook Dashboard economie en arbeidsmarkt op www.amersfoortincijfers.nl.

Aantal vestigingen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
131,2	135,8	140,6	145,2	148,1	156,5

Bron: Lisa

Toelichting: Betreft aantal vestigingen van bedrijven. Indicator is van rijkswege opgenomen onder programma 'sociaal domein'.

Absoluut verzuim

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
	0,15	0,11	3,65	1,46	0,95

Bron: DUO

Toelichting: Het betreft het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1000 inwoners van 5-18 jaar. In 2018 was dit 0,95 in Amersfoort en bij andere grote gemeente was het 2,4.
Absoluut verzuim (het ontbreken van een schoolinschrijving) komt over het algemeen voor op ‘overstapmomenten’, dus wanneer een leerling op 5-jarige leeftijd op een school ingeschreven had moeten worden, bij een verhuizing vanuit het buitenland of wanneer leerlingen na het behalen van het vmbo-diploma niet ingeschreven zijn bij het mbo. Dit laatste is een cruciaal punt voor het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Demografische druk in %

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
64,7	65,2	65,2	65,7	66	

Bron: CBS

Toelichting: Het totaal aantal personen onder de 20 en vanaf 65 jaar in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit is de som van de 'groene' en 'grijze' druk. Het cijfer geeft een indicatie van de druk op de arbeidsmarkt.

Fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
220	226	216	213	209	

Bron: CBS

Toelichting: De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner per jaar (kg).

Gemiddelde WOZ-waarde x €1000,=

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
	222	218	223	234	254

Bron: Gemeente

Toelichting: De gemiddeld getaxeerde WOZ-waarde van een woning (huur en koop).
Het bedrag voor 2018 betreft de gemiddelde WOZ-waarde per 1-1-2017 voor het belastingjaar 2018.

Geweldsmisdrijven per 1000 inwoners

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
5,6	5,5	4,9	4,6	4,3	4,1

Bron: CBS

Toelichting: Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven. Voorbeelden zijn seksuele misdrijven, moord en doodslag, bedreiging en mishandeling.

Hernieuwbare elektriciteit (%)

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018

	2,4	2,5	3,8	4,3	

Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat

Toelichting: Deel van de energie die afkomstig is uit natuurlijke hulpbronnen die constant worden aangevuld, zoals uit wind, zon, waterkracht en biomassa.

jongeren met delict voor de rechter

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
2,52	1,87	1,53			

Bron: Verwey Joncker Instituut

Toelichting: Het aantal jongeren van 12 t/m 21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen.

netto arbeidsparticipatie

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
70	69	69,2	70,1	70,6	72,2

Bron:

Toelichting: Het % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

nieuwbouw per 1.000 woningen

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
8,4	6	4	8,8	8,5	10

Bron: BAG; bewerking O&S

Toelichting: Het aantal gereed gemelde nieuwbouw woningen in een bepaald jaar per 1.000 woningen (gemiddelde van begin en einde van het jaar).

Personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
		38	39	39	39

Bron: CBS - Particpatiewet

Toelichting: Het betreft het aantal personen per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder. De bijstandsdichtheid is in Amersfoort in vergelijking met grote gemeenten van 100.000-300.000 laag. Bij de andere grote gemeenten is deze namelijk 48 personen per 1.000 inwoners.

Relatief verzuim

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
	8,55	50	25	18,66	21,25

Bron: DUO

Toelichting: Deze indicator betreft het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners 5-18 jaar. Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Scholen zijn wettelijk verplicht ongeoorloofd verzuim en schooluitval te melden aan DUO. 2018 slaat op het schooljaar 2017-2018.

Totaal woninginbraken per 1.000 inwoners

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
7,7	5,5	4	3,6	3,3	4

Bron: Politie, BVH

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties). De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar. De relatieve cijfers zijn afgezet tegen de bevolking per 1 januari.

Vernielingen en beschadigingen per 1000 inwoners

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
9	8,8	8,8	6,8	7	6,4

Bron: CBS

Toelichting: Hieronder vallen bijvoorbeeld ook brandstichting en misdrijven tegen het openbaar gezag.

Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren van 12 t/m 17 jaar

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
98	128	139	142,1	105	125

Bron: Bureau Halt

Toelichting: De cijfers zijn afkomstig van www.waarstaatjegemeente.nl, maar wijken af van de aantallen die door de politie zelf worden geregistreerd in het Veiligheidsbeeld RVS.

Winkeldiefstallen per 1000 inwoners

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
3	2,8	2,3	2,7	3	3,4

Bron: CBS

Toelichting: Het cijfer geeft vooral aan de meldingsbereidheid van winkeliers en winkelpersoneel. Het feitelijk aantal winkeldiefstallen vormt een veelvoud van de bij de politie aangegeven winkeldiefstallen.

Woonlasten eenpersoons huishoudens

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
	587	592	642	646	673

Bron: gemeente

Toelichting: Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing.

Woonlasten meerpersoons huishoudens

Realisatie cijfers					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
	634	638	693	697	723

Bron: Gemeente

Toelichting: Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing.